

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2007-2013

obejmująca obszar 10 gmin położonych na Ziemi Kujawskiej: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec i Włocławek

opracowana przez

**STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI**

przy współpracy
INNOVA CONSULTING

styczeń, 2009 r.

Spis treści:

Streszczenie	3
1. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR.....	6
2. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	24
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR oraz wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy	46
4. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia	53
5. Misja LGD.....	67
6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.....	82
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	106
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	108
9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.....	111
10. Budżet LGD dla każdego roku realizacji LSR.....	155
11. Opis procesu przygotowania LSR.....	172
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.....	175
13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej.....	178
14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	182
15. Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR.....	193
16. Wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.....	203
17. Informacja o załącznikach	205

Streszczenie

Niniejsza Lokalna Strategia Rozwoju została opracowana przez społeczność lokalną, przy uwzględnieniu założeń Programu Leader oraz lokalnych potrzeb i specyfiki obszaru objętego LSR. **Dokument jest efektem współpracy przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego**, zgodnie z zasadami uspołecznionego i oddolnego planowania strategicznego, co zdeterminowało zintegrowany charakter działania zarówno w kontekście obszarowym, jak i sektorowym. **Strategia obejmuje obszar 10 jednostek samorządu terytorialnego, położonych na spójnym kulturowo, przyrodniczo i gospodarczo obszarze Kujaw Wschodnich: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec i Włocławek**. Bogactwo kulturowe i interesująca historia tych ziem, w połączeniu z urozmaiconym środowiskiem naturalnym i malowniczym krajobrazem, przeciętym dorzeczem rzeki Zgłowiączki oraz podobnymi uwarunkowaniami rozwoju gospodarczego stanowią o **spójności tego obszaru** i decydują o podobnych potrzebach oraz możliwościach rozwoju w przyszłości.

W wyniku licznych spotkań informacyjnych, konsultacji i warsztatów z lokalną społecznością w okresie od listopada 2006 roku do stycznia 2009 roku, wyłoniono grupę osób – lokalnych liderów i instytucji oraz opracowano niniejszą strategię. Jednocześnie w trakcie spotkań oraz niezależnie od nich odbywały się szersze **konsultacje społeczne**, których efektem jest uspołeczniony charakter strategii i uwzględnienie pomysłów oraz potrzeb mieszkańców w zakresie zaplanowanych do realizacji celów, przedsięwzięć i preferowanych operacji. Z uwagi na **zdiagnozowane uwarunkowania** rozwoju obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki, realizację LSR oparto o jak najlepsze wykorzystanie posiadanych walorów naturalnych i kulturowych, w celu **tworzenia miejsc pracy i rozwoju funkcji turystycznej**. Oczekuje się, że w perspektywie długofalowej powinno zmierzać to do **poprawy jakości życia mieszkańców i zrównoważonego rozwoju obszaru objętego LSR**. Uwzględniając specyfikę planowania oraz zasady finansowania projektów z funduszy pomocowych, główne założenia strategii mają charakter długofalowy i obejmują lata 2007-2015. W efekcie do realizacji zapisano cele ogólne i szczegółowe oraz przedsięwzięcia, zmierzające do wykorzystania mocnych i wyeliminowania słabych stron LGD. Starano się jednocześnie uchwycić pojawiające się szanse oraz przeciwdziałać i zabezpieczać się przed pojawiającymi się zagrożeniami. Określone w strategii przedsięwzięcia i preferowane operacje opierają się na **procesowym podejściu** do osiągania zaplanowanych celów. Myślenie procesowe polega na ułożeniu działań w logicznym powiązaniu przyczynowo-skutkowym przy uwzględnieniu harmonogramu realizacji. Zaplanowano więc rozpoczęcie działania od pełnego **zdiagnozowania i poznania** własnych zasobów i tym samym możliwości poprzez wykonanie serii analiz i badań nad obszarem LGD. Następnie założono, konieczność **upowszechnienia uzyskanej w ten sposób wiedzy**

jak najszerzej grupie odbiorców poprzez różnego rodzaju szkolenia i informowanie w postaci wydruku i dystrybucji analiz i materiałów. Założono jednocześnie konieczność **podnoszenia świadomości, wiedzy, kwalifikacji mieszkańców** na temat możliwości, jakie wiążą się z wykorzystaniem potencjału drzemiącego w zasobach LGD, tj. kulturze, przyrodzie, itd. Planuje się realizację tego założenia poprzez różnego rodzaju szkolenia, aktywizację, informowanie i doradztwo. Kolejnym krokiem, jaki wspólnie ustalono, powinno być **wsparcie inwestycyjne projektów wpisujących się w wyznaczone kierunki strategiczne**, wykorzystujących lokalne zasoby i uwarunkowania. Będzie się to wiązało ze wsparciem inwestycyjnym osób i podmiotów z obszaru LGD w ramach wdrażania LSR, poprzez dofinansowywanie operacji z dziedziny odnowy wsi, różnicowania działalności rolniczej, tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw oraz małych projektów. Operacje te, dzięki temu, że ich realizacja zostanie poprzedzona wnikliwymi analizami, badaniami, szkoleniami, doradztwem będą przemyślane, optymalnie zaplanowane oraz dostosowane do uwarunkowań obszaru LSR. Dzięki wspólnej wizji operacje będą kierowane w jednolitym kierunku **oddziałując synergicznie** na rozwój naszego obszaru. Wynika to z prostej zasady, iż planując, **stymulując spójnie** pewne obszary i unikając chaosu w działaniach, ograniczamy ryzyko oraz osiągamy lepsze i zamierzone efekty. Ma to duże znaczenie w kontekście **racjonalności wydatkowania środków pomocowych** i wykorzystania szansy, jaka z tego wynika dla **zdynamizowania rozwoju naszego miejsca życia, pracy i wypoczynku**. Wsparcie inwestycyjne w ramach wdrażania LSR pozwoli na, zgodne z wizją społeczną i potrzebami wszystkich sektorów, wzmocnienie społeczno-gospodarcze oraz zagospodarowanie i przygotowanie zasobów naturalnych i kulturowych do efektywnego wykorzystania. **Przygotowanie, w pełni poznanych zasobów**, do obsługi ruchu turystycznego i potrzeb własnych, podniesienie ich atrakcyjności, **stworzenie infrastruktury noclegowej, gastronomicznej, interesującej, markowej oferty produktowej i usługowej**, uwieńczyte zostanie **działaniami promocyjnymi**. Planuje się w tym celu stworzenie **innowacyjnej bazy danych – wirtualnej platformy**, obejmującej szeroki wachlarz informacji dla turystów, m.in. w zakresie miejsc bazy turystycznej, noclegowej, gastronomicznej, usług, itd. Uwzględniono także inne **interesujące formy informacyjno-promocyjne**, jak **film o obszarze LGD**, przewodnik turystyczny, zbiór kulinarny, foldery, ogłoszenia w prasie.

Uwzględniając **zasadę innowacyjności i zintegrowania** oraz **specyfiki obszaru LGD** zaplanowano także bardzo interesujący projekt stworzenia **klastrów branżowych**, m.in. w obszarze łączącym rolnictwo, przetwórstwo, usługi agroturystyczne, hotelarskie, handel. Planując przedsięwzięcia i operacje starano się, aby były one ze sobą jak najściślej powiązane oraz w różnorodny i innowacyjny sposób stymulowały kluczowe obszary strategiczne i służyły ich realizacji.

Uzupełnieniem dla opisanych wyżej obszarów jest zaplanowanie przedsięwzięcia oraz w jego ramach operacji **aktywizujących życie społeczne, kulturalne, sportowe**. Pozostaje to w ścisłym związku z działaniami opisanymi powyżej, zgodnie z założeniem ich dodatkowego wpływu na wzrost

atrakcyjności turystycznej, osiedleńczej, zadowolenie z zamieszkiwania na terenie LGD, zdrowie i aktywność mieszkańców.

Przy tworzeniu niniejszej strategii przyświecał nam szczytny zamiysł uczynienia z obszaru LGD atrakcyjnego miejsca dla życia naszego i naszych dzieci, przy **zachowaniu cennych zasobów kulturowych i tradycji tych ziem oraz walorów środowiska naturalnego**. Wytyczne kierunki rozwoju są w pełni oparte na specyfice obszaru oraz uwzględniają potrzeby całego przekroju społeczeństwa tych ziem. Zaplanowane przez nas działania pozwolą na **wzmocnienie kapitału społecznego, zaktiwizowanie społeczeństwa, stworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzenia racjonalnego systemu zarządzania zasobami i ich zabezpieczenie dla dalszych pokoleń**. Poprzez to, z naszymi działaniami w pełni wpisujemy się w **cele działania Osi Leader** w ramach PROW, a w perspektywie długofalowej będziemy oddziaływać na osiągnięcie **celów Osi III**.

1. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR

Nazwa i status prawny LGD oraz data jej rejestracji i numer w Krajowym Rejestrze Sądowym

Partnerstwo Lokalne pod nazwą **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki** zawiązane przez przedstawicieli trzech sektorów z terenu gmin **Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec i Włocławek** przyjęło osobowość prawną w formie Stowarzyszenia. Decyzję taką podjęto po wzajemnych konsultacjach i w trakcie prowadzonych spotkań informacyjnych z liderami społeczności lokalnej. Uznano, że jest ona najbardziej odpowiednia dla efektywnej i sprawnej realizacji założonych celów w ramach Programu Leader. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki, powstało na mocy przepisów **ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach** (Dz. U. z 1989 roku, nr 20, poz. 104 z późn. zm.) i z tego tytułu posiada osobowość prawną. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki działa ponadto na podstawie **ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich** (Dz. U. z 2007 r. nr 64, poz. 427).

Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym dnia 29 maja 2007 roku pod numerem 0000280962.

Siedzibą Stowarzyszenia jest miejscowość Chocień, ulica Sikorskiego 12, 87-850 Chocień w powiecie włocławskim, województwo kujawsko-pomorskie. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki spełnia szereg wymagań stawianych w procesie starania się o uzyskanie pomocy finansowej w zakresie opracowania i realizacji LSR obszarów wiejskich w ramach Programu Leader. Zaliczyć do nich można m.in. niżej wymienione aspekty:

- Grupa jest **partnerstwem trójsektorowym** składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego;
- Na poziomie decyzyjnym partnerstwa **ponad 50% stanowią partnerzy gospodarczy i społeczni**, w tym przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności rolnicy, kobiety wiejskie, młodzi ludzie oraz ich stowarzyszenia;
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki przygotowało **Lokalną Strategię Rozwoju**, a obszar objęty strategią jest spójny i obejmuje 5 gmin wiejskich i 5 miejsko-wiejskich;
- Na obszarze obejmującym LSR działa **wyłącznie jedna LGD**: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki obejmująca dziesięć ww. gmin;
- LGD posiada wystarczający **potencjał administracyjny** do zarządzania środkami publicznymi i zapewniający sprawne funkcjonowanie partnerstwa.

Opis procesu budowania partnerstwa

Pomysł budowania partnerstwa trójsektorowego zrodził się na analizowanym terenie już **kilka lat wcześniej**. Przejawem chęci współpracy na płaszczyźnie ponadgminnej i międzysektorowej było podjęcie próby realizacji projektu w ramach **Działania 2.7. „Pilotażowy Program Leader+”** Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. Projekt ten miał na celu pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w tworzenie oraz realizację Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW). O uzyskanie dotacji w ramach I Schematu w/w programu, starały się jednostki samorządowe: Boniewo, Brześć Kujawski, Bytoń, Chocień, Izbica Kujawska, Lubraniec, Osięciny, Topółka oraz Włocławek. Projekt przygotowany przez liderów wskazanych gmin nie uzyskał niestety wsparcia finansowego w ramach PPL+, w związku z czym utworzenie Lokalnej Grupy Działania i opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju zostało przesunięte w czasie.

Aktywni liderzy gmin: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Izbica Kujawska, Lubien Kujawski, Lubraniec, Osięciny i Topółka, w celu realizacji wcześniej zamierzonych działań oraz nawiązania współpracy lokalnej, postanowili jednak poszukać funduszy z innych źródeł. W tym celu został napisany wniosek do **programu Agrolinia**. Agrolinia to program pomocy dla polskiej wsi i rolnictwa, finansowany ze spłat kredytów pochodzących ze środków PHARE Unii Europejskiej. Wykonawcą Programu jest Fundusz Współpracy, wyspecjalizowana fundacja Skarbu Państwa. Ponieważ celem Programu Agrolinia jest wspieranie przemian na wsi i pomoc mieszkańcom terenów wiejskich w adaptacji do warunków gospodarki rynkowej i integracji z Unią Europejską (a to mieści się w ramach zamierzeń wspomnianej współpracy), podjęto decyzję o **dofinansowaniu projektu** w celu utworzenia partnerstwa lokalnego. Założono przy tym, iż ideą projektu jest m.in. włączenie się w proces budowania w województwie kujawsko-pomorskim i kraju struktury partnerstw lokalnych zgodnych z inicjatywą Leader+ oraz przygotowanie strategii stymulującej rozwój i promującej obszar Kujaw w kraju i Europie.

Realizacja projektu została rozpoczęta w listopadzie 2006 r. i obejmowała dwa główne etapy.

Etap I projektu obejmował przeprowadzenie akcji promocyjnej, mającej na celu przekazanie informacji o realizacji projektu jak najliczniejszej grupie mieszkańców. Polegał on na przeprowadzeniu cyklicznych spotkań z przedstawicielami trzech sektorów (publicznego, społecznego i gospodarczego) oraz mieszkańcami wszystkich gmin objętych projektem. Celem tych spotkań było sformalizowanie Grupy poprzez wybór formy prawnej działania, utworzenie podmiotu i jego rejestrację w KRS. Po konsultacjach z przedstawicielami wszystkich gmin objętych projektem zdecydowano się na przyjęcie dla LGD stowarzyszenia jako formy prawnej, ze względu na fakt, że jest to forma najbardziej odpowiednia dla efektywnej i sprawnej realizacji założonych celów. Przed

ostatecznym uformowaniem się grupy od projektu odłączyły się gminy Topólka i Osięciny¹. Utworzonemu z pozostałych gmin partnerstwu nadano nazwę Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki (nazwa nawiązuje do malowniczej rzeki Zgłowiączki, która stanowi jeden z głównych i specyficznych elementów terenu omawianych gmin).

Etap II przedsięwzięcia obejmował cykl 7 spotkań szkoleniowo-informacyjnych ze stworzoną już Lokalną Grupą Działania, zmierzających w kierunku opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR):

Spotkanie I LGD w Izbicy Kujawskiej – obejmowało omówienie metodologii opracowania strategii w ramach Programu Leader+ (budowa, różnice pomiędzy strategią tradycyjną, harmonogram i zakres prac),

Spotkanie II LGD w Boniewie – przeprowadzono analizę obszaru LGD (metodą SWOT),

Spotkanie III LGD w Choceniu – wyznaczenie misji, celów ogólnych i szczegółowych,

Spotkanie IV LGD w miejscowości Chodecz – praca nad wyznaczeniem przedsięwzięć do strategii,

Spotkanie V LGD w Lubieniu Kujawskim – praca nad wyznaczeniem przedsięwzięć do strategii,

Spotkanie VI LGD w Brześciu Kujawskim – praca nad wyznaczeniem przedsięwzięć do strategii,

Spotkanie VII LGD i mieszkańcami w Lubrańcu – prezentacja i dyskusja nad założeniami strategii.

W trakcie spotkań przeprowadzone zostały analizy w kierunku wyznaczenia mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru LGD, wyznaczona została misja, cele ogólne i szczegółowe oraz przedsięwzięcia do realizacji.

Zakres prac, podczas budowania strategii, obejmował także analizę istniejących dokumentów strategicznych – zarówno w ujęciu krajowym, regionalnym, jak i lokalnym oraz szczegółową analizę danych statystycznych dotyczących charakteryzowanego terenu w ujęciu wielosektorowym (m.in. z GUS i urzędów gmin partnerskich oraz innych źródeł).

Powstała, w przedstawiony powyżej sposób, LSR wyznaczyła kierunki strategiczne, skupiające się na optymalnym wykorzystaniu posiadanych zasobów (ludzkich, naturalnych, kulturowych) w celu rozwoju miejsc pracy i funkcji turystycznej. Wspólne zdefiniowanie problemów obszaru i określenie sposobu ich rozwiązania wpłynęło na **dostosowanie kierunków działania do potrzeb mieszkańców i podmiotów funkcjonujących na naszym terenie.**

Działając w duchu partnerstwa i otwartości na nowych członków, Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki na początku 2008 r. poszerzyła swój skład o trzy kolejne gminy: Fabianki,

¹ Gminy te weszły w skład innej nowopowstającej lokalnej grupy działania.

Lubanie i Włocławek oraz członków pochodzących z tego terenu. Terenem działania stowarzyszenia jest zatem obecnie obszar 10 gmin: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec i Włocławek. Jest to dowód na otwarty charakter organizacji oraz chęć nawiązywania nowych kontaktów, włączania do podjętej inicjatywy nowych partnerów. Mamy nadzieję, iż prezentowana przez naszą LGD otwartość i nieustanne zapraszanie do współpracy nowych podmiotów i osób wydatnie wpłynie na posiadany przez nas potencjał, zwiększy rozmach podejmowanych przez nas działań i przyczyni się finalnie do poprawy jakości życia oraz atrakcyjności obszaru LGD. Wiązało się to jednocześnie z koniecznością dokonania aktualizacji LSR. Niezależnie od tego dokument lokalnej strategii rozwoju poddawany był dalszym aktualizacjom, wynikającym z prowadzonych konsultacji, badań opinii społecznej oraz konieczności dostosowania do wymogów związanych z konkursem na wybór lokalnej grupy działania.

Po dokonanych poszerzeniu partnerstwa nasza grupa obejmuje swoją działalnością obszar **1 246 km²** w granicach powiatu włocławskiego i część krainy historycznej zwanej Kujawami, co obrazuje zarówno **spójność geograficzno-historyczną** obszaru LGD, jak i **administracyjną**. W granicach objętych LSR znajdują się gminy o statusie miejsko-wiejskim i wiejskim.

Tab. Gminy o statusie miejsko-wiejskim

Lp.	Nazwa gminy	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców w osobach
1	Brześć Kujawski	150	11.177
2	Chodecz	122	6.466
3	Izbica Kujawska	132	8.132
4	Lubień Kujawski	151	7.554
5	Lubraniec	148	10.194

Źródło: GUS, 2006

Tab. Gminy o statusie wiejskim

Lp.	Nazwa gminy	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców w osobach
1	Boniewo	78	3.593
2	Chocień	100	7.963
3	Fabianki	76	8.822
4	Lubanie	69	4.721
5	Włocławek	220	6.452

Źródło: GUS, 2006

Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzania/zmiany składu LGD, wykazanie reprezentatywności członków LGD

W chwili obecnej, skład Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki stanowi **52 członków zwyczajnych**, reprezentujących wszystkie wymagane przepisami sektory: **publiczny, społeczny i gospodarczy**. Wszystkie gminy, których obszar jest objęty LSR są jej członkami.

Tab. Lista członków LGD z wykazaniem reprezentatywności sektorów

L.p.	Nazwisko/Nazwa	Osoba reprezentująca	Funkcja w LGD	Sektor
1.	Gmina Chocień	Roman Nowakowski	Członek zwyczajny	publiczny
2.	Agnieszka Świątkowska		Członek Rady	społeczny
3.	Leszek Skalski		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
4.	Mirosław Wojtczak		Prezes Zarządu	gospodarczy
5.	Tomasz Hoffman		Członek zwyczajny	społeczny
6.	Gmina Boniewo	Marek Klimkiewicz	Wiceprezes Zarządu	publiczny
7.	Anna Kozłowska		Członek zwyczajny	społeczny
8.	Zbigniew Łuczak		Członek zwyczajny	społeczny
9.	Adam Ciesielski		Członek Rady	społeczny
10.	Gabriela Majewska		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
11.	Gmina Chodecz	Kazimierz Sawiński	Członek Zarządu	publiczny
12.	Anna Molewska		Członek Rady	gospodarczy
13.	Marek Kwieciński		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
14.	Halina Krajewska		Członek zwyczajny	gospodarczy
15.	Robert Drzewiecki		Członek zwyczajny	społeczny
16.	Gmina i Miasto Izbica Kujawska	Bogdan Sadowski	Członek Rady	publiczny
17.	Mirosław Matusiak		Członek zwyczajny	społeczny
18.	Antoni Gaj		Członek zwyczajny	społeczny
19.	Emilia Łukasiak		Członek zwyczajny	społeczny

20.	Teresa Ewa Biernacka		Członek Zarządu	społeczny
21.	Gmina Brześć Kujawski	Wojciech Zawidzki	Członek zwyczajny	publiczny
22.	Paweł Małas		Członek Rady	społeczny
23.	Grzegorz Ochmański		Członek Zarządu	społeczny
24.	Renata Kozicka		Członek zwyczajny	społeczny
25.	Tomasz Chymkowski		Członek zwyczajny	społeczny
26.	Gmina i Miasto Lubraniec	Krzysztof Wrzesiński	Członek Rady	publiczny
27.	Barbara Kołodziejska		Członek Zarządu	społeczny
28.	Małgorzata Wrzesińska		Członek zwyczajny	społeczny
29.	Marcin Czarniak		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
30.	Kazimierz Magos		Członek zwyczajny	gospodarczy
31.	Gmina Lubień Kujawski	Paweł Wiktorski	Członek Zarządu	publiczny
32.	Teresa Jankowska		Członek Rady	gospodarczy
33.	Mirosław Gawłowski		Członek zwyczajny	społeczny
34.	Mieczysław Gientka		Członek zwyczajny	społeczny
35.	Halina Lubasińska		Członek zwyczajny	społeczny
36.	Gmina Lubanie	Sławomir Piernikowski	Członek Rady	publiczny
37.	Michał Chaberski		Członek Zarządu	społeczny
38.	Andrzej Ulczycki		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
39.	Bogumił Kurant		Członek zwyczajny	społeczny
40.	Janusz Lambariski		Członek zwyczajny	społeczny
41.	Gmina Fabianki	Jan Krzyżanowski	Członek Zarządu	publiczny
42.	Beata Obielecka		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
43.	Andrzej Kwaśniewski		Członek zwyczajny	społeczny

44.	Dorota Białkowska		Członek zwyczajny	społeczny
45.	Jadwiga Błaszkievicz		Członek Rady	gospodarczy
46.	Gmina Włocławek	Ewa Braszkiewicz	Członek zwyczajny	publiczny
47.	Bogusław Wrocławski		Członek Rady	społeczny
48.	Magdalena Korpolak-Komorowska		Członek zwyczajny	społeczny
49.	Roman Gołębiewski		Członek Zarządu	społeczny
50.	Paweł Twardowski		Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
51.	Paweł Szameta		Członek Zarządu	społeczny
52.	Piotr Szameta		Członek zwyczajny	społeczny

Tab. Struktura reprezentatywności poszczególnych sektorów w ogólnej liczbie (52) członków LGD

L.p.	Nazwa sektora	Ilość członków reprezentujących dany sektor	Udział poszczególnych sektorów w Radzie
1	Społeczny	36	69,23 %
2	Gospodarczy	6	11,54 %
3	Publiczny	10	19,23 %
Sektor społeczny i gospodarczy razem		42	80,76 %

Zasady i sposób rozszerzenia składu LGD

Członków zwyczajnych przyjmuje w drodze uchwały Zarząd Stowarzyszenia na podstawie pisemnej deklaracji.

Członkami Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki zgodnie ze statutem mogą być osoby **fizyczne i prawne**. Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawiona praw publicznych, zamieszkała w jednej z wymienionych gmin: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec, Włocławek, która złoży deklarację członkowską oraz wystawiony na piśmie list referencyjny od co najmniej dwóch członków Stowarzyszenia. Członkiem zwyczajnym stowarzyszenia może być również osoba fizyczna zamieszkała poza terenem wymienionych gmin, dokumentująca się odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym, która utożsamia się z działalnością stowarzyszenia oraz aktywnie uczestniczy w pracach nad rozwojem gmin. Osoba fizyczna, reprezentująca osobę prawną, nie może być jednocześnie członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia. Ponadto członkiem zwyczajnym może być osoba prawna, w szczególności każda z wymienionych gmin oraz inne osoby prawne działające aktywnie na rzecz rozwoju obszaru działania Stowarzyszenia, które utożsamiają się z celami działania Stowarzyszenia.

Nabycie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały przyjętej zwykłą większością głosów Zarządu Stowarzyszenia.

Zgodnie z przepisami statutu członkowie zwyczajni Stowarzyszenia zobowiązani są propagować cele Stowarzyszenia i aktywnie uczestniczyć w ich realizacji, przestrzegać postanowień Statutu, opłacać składki członkowskie, a także brać udział w Walnym Zebraniu Członków. Członkowie zwyczajni mają prawo:

- wybierać i być wybieranym do władz Stowarzyszenia;
- składać Zarządowi Stowarzyszenia wnioski dotyczące działalności Stowarzyszenia;
- brać udział w organizowanych przez Stowarzyszenie przedsięwzięciach o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym;
- uczestniczyć w imprezach kulturalnych organizowanych przez Stowarzyszenie.

W myśl postanowień Statutu skreślenie z listy członków Stowarzyszenia następuje z powodu:

- pisemnej rezygnacji złożonej Zarządowi;
- wykluczenia na podstawie uchwały Zarządu za działalność niezgodną ze Statutem lub uchwałą władz Stowarzyszenia;
- pozbawienia praw publicznych w wyniku prawomocnego orzeczenia sądu;
- śmierci.

Nawiązując do przyjętych założeń dotyczących możliwości i zasad przyjmowania nowych członków przez Lokalną Grupę Działania należy podkreślić, iż proces budowy partnerstwa nie kończył się na utworzeniu LGD. Od początku funkcjonowania Grupy, w trakcie spotkań z mieszkańcami regionu oraz w fazie formowania się Stowarzyszenia zwracano uwagę na potrzebę dalszego, ciągłego umacniania więzi między obecnymi członkami – budowania instytucji LGD i poprawy jej funkcjonowania – jak i możliwości rozszerzania składu LGD i otwarcie się na nowych członków reprezentujących przedstawicieli sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. **W efekcie od samego początku funkcjonowania Lokalna Grupa Działania miała w pełni otwarty charakter zakładając rozszerzanie składu LGD o nowych członków.** Ponadto Grupa dba o włączanie do swych działań jak największej rzeszy mieszkańców, poprzez proces konsultowania tworzonej lokalnej strategii rozwoju, realizowanych działań oraz promowanie realizowanych projektów, w celu jak najlepszego wykorzystania zasobów i poprawy jakości życia na opisywanym obszarze. Do współpracy i wstępowania w szeregi stowarzyszenia zapraszane są osoby fizyczne jak również instytucje i podmioty funkcjonujące na obszarze działania Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki.

Struktura organu decyzyjnego, jego reprezentatywność, sposób powołania i dokonywania zmian w składzie organu decyzyjnego LGD oraz rola i zadania organu decyzyjnego

Organem decyzyjnym, posiadającym bardzo istotne znaczenie dla sprawnego i efektywnego działania LGD jest Rada, wchodząca zgodnie z §15 Statutu do władz Stowarzyszenia. **Zgodnie z zapisami statutu Rada w co najmniej 50% składa się z członków gospodarczych i społecznych.**

Skład Rady ma charakter zróżnicowany, bowiem obejmuje przedstawicieli sektora społecznego, gospodarczego i publicznego **wszystkich gmin będących członkami LGD**. Rada zawiera co najmniej trzech przedstawicieli podmiotów sektora publicznego będących członkami LGD, co najmniej trzech przedstawicieli podmiotów sektora społecznego będących członkami LGD, a także co najmniej trzech przedstawicieli przedsiębiorców będących członkami LGD.

Co najmniej połowa składu Rady posiada udokumentowaną wiedzę z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader, co najmniej połowa składu Rady jest zameldowana na pobyt stały na obszarze objętym LSR (przez okres co najmniej 3 lat); co najmniej połowa składu Rady posiada udokumentowane doświadczenie w zakresie realizacji operacji lub projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE. Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady będą rzutować na efektywną pracę wybranych osób w zakresie wyboru operacji. Stosowne informacje na ten temat oraz dokumenty potwierdzające opisane kwestie zostaną załączone do wniosku o wybór Lokalnej Grupy Działania.

Wyłączną i podstawową kompetencją Rady jest wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR. Rada działa w oparciu o przepisy Statutu i swojego regulaminu. Regulamin zawiera szczegółowe procedury funkcjonowania Rady, określa prawa i obowiązki jej członków oraz przewodniczącego, a także zasady przygotowywania, zwoływania i prowadzenia posiedzeń. **Przepisy regulaminu określają przejrzyste, demokratyczne oraz jawne zasady głosowania i podejmowania decyzji, zasady wyłączenia członka Rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności mogących wywołać wątpliwości, co do jego bezstronności, a także procedury składania wniosków i zapytań.** Przejrzystość i jawność podejmowania decyzji zapewniona jest m.in. poprzez zastosowanie do głosowania kart oceny zgodności operacji z LSR i kart oceny operacji według kryteriów LGD, które będą dostępne do powszechnego wglądu w biurze LGD dla wszystkich wnioskodawców. Jednocześnie kryteria zawarte w kartach były przedmiotem konsultacji na etapie konstrukcji przedmiotowych kart.

Członek Rady nie może być zatrudniony w biurze LGD. Ustalanie liczby członków Rady, a także ich wybór i odwołanie leży w gestii Walnego Zebrania Członków LGD, podejmującego decyzję bezwzględną większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków Walnego Zebrania. **Statut LGD zawiera między innymi zapis zakazujący łączenia funkcji w organie decyzyjnym z funkcjami w organie zarządczym lub kontrolnym LGD.**

Tab. Dane członków organu decyzyjnego - Rady LGD

L.p.	Imię i Nazwisko	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego
1	Agnieszka Świątkowska	Chocień	społeczny
2	Adam Ciesielski	Boniewo	społeczny
3	Anna Molewska	Chodecz	gospodarczy
4	Bogdan Sadowski reprezentujący Gminę Izbica Kujawska	Izbica Kujawska	publiczny
5	Paweł Małas	Brześć Kujawski	społeczny
6	Krzysztof Wrzesiński reprezentujący Gminę Lubraniec	Lubraniec	publiczny
7	Teresa Jankowska	Lubień Kujawski	gospodarczy
8	Sławomir Piernikowski reprezentujący Gminę Lubanie	Lubanie	publiczny
9	Jadwiga Błaszkievicz	Fabianki	gospodarczy
10	Bogusław Wrocławski	Włocławek	społeczny

Tab. Struktura członków organu decyzyjnego - Rady LGD ze względu na sektor jaki reprezentują

L.p.	Nazwa sektora	Ilość członków reprezentujących dany sektor	Udział poszczególnych sektorów w Radzie
1	Społeczny	4	40%
2	Gospodarczy	3	30%
3	Publiczny	3	30%
Sektor społeczny i gospodarczy razem		7	70%

Zasady i procedury funkcjonowania LGD

Najważniejszym dokumentem wewnętrznym regulującym strukturę LGD oraz w przejrzysty i obiektywny sposób określającym procedury jej funkcjonowania i podejmowania decyzji jest Statut. Statut zatwierdzany jest przez Walne Zgromadzenie Członków LGD. Zawiera on tryb powoływania, kompetencje, strukturę organizacyjną oraz rozdział zadań pomiędzy poszczególne organy LGD. Władze Stowarzyszenia, pomiędzy którymi rozdzielone są funkcje to: Walne Zebranie Członków – najwyższa władza Stowarzyszenia, Zarząd Stowarzyszenia – organ zarządczy, Komisja Rewizyjna – organ nadzorczy oraz Rada – organ decyzyjny, do którego wyłącznej kompetencji należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Podział funkcji ma na celu lepszą koordynację oraz szybsze i sprawniejsze działanie Stowarzyszenia, a także zapewnienie przejrzystości i jawności podejmowanych decyzji.

Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia, składająca się z 52 członków. Do kompetencji Walnego Zebrania należy w szczególności:

- 1) uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia (w tym LSR);
- 2) ustalanie liczby członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady;
- 3) wybór i odwołanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady;
- 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach lokalnej strategii opracowanej przez LGD;

- 5) udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi;
- 6) uchwalanie zmian Statutu;
- 7) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji;
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia;
- 9) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Stowarzyszenia;
- 10) uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania;
- 11) inne niezbędne działania wynikające z etycznego i zgodnego z prawem działania Stowarzyszenia.

W razie zmniejszenia się składu władz Stowarzyszenia wymienionych w czasie trwania kadencji tych władz, Zarząd zwołuje Walne Zebranie w celu uzupełnienia ich składu.

Zarząd Stowarzyszenia jest organem zarządczym Stowarzyszenia. Do kompetencji Zarządu należy:

- 1) przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia;
- 2) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu;
- 3) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia;
- 4) zwoływanie Walnego Zebrania;
- 5) ustalanie wysokości składek członkowskich;
- 6) powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura;
- 7) ustalanie wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia;
- 8) ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia.

Realizuje on kwestie związane z zarządzaniem działalnością Stowarzyszenia, a także reprezentuje je na zewnątrz.

Zarząd LGD składa się z 11 członków, w tym 10 osób reprezentujących wszystkie 10 gmin z obszaru LGD oraz 1 osoby spoza obszaru LGD, zaangażowanej w działania na rzecz rozwoju obszaru LGD, stanowiącej wsparcie merytoryczne i zwiększającej potencjał do zarządzania. Członkowie zarządu posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe w różnych dziedzinach, co daje gwarancję sprawnego i efektywnego zarządzania organizacją. Dodatkowym potwierdzeniem kwalifikacji osoby zewnętrznej p. Pawła Szameta jest m.in. wpis na Krajową Listę Ekspertów Ministra Rozwoju Regionalnego ds. oceny wniosków realizowanych w ramach programów operacyjnych w 8 dziedzinach.

Poniżej prezentuje się skład Zarządu LGD.

Tab. Członkowie Zarządu LGD Dorzecza Zgłowiączki

Członkowie Zarządu LGD				
L.p.	Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor reprezentowany
1.	Mirosław Wojtczak	Prezes Zarządu	Chocień	gospodarczy
2.	Marek Klimkiewicz reprezentujący Gminę Boniewo	Wiceprezes Zarządu	Boniewo	publiczny
3.	Paweł Wiktorski reprezentujący Gminę Lubień Kujawski	Członek Zarządu	Lubień Kujawski	publiczny
4.	Jan Krzyżanowski reprezentujący Gminę Fabianki	Członek Zarządu	Fabianki	publiczny
5.	Barbara Kołodziejska	Członek Zarządu	Lubraniec	społeczny
6.	Michał Chaberski	Członek Zarządu	Lubanie	społeczny
7.	Kazimierz Sawiński reprezentujący Gminę Chodecz	Członek Zarządu	Chodecz	publiczny
8.	Teresa Ewa Biernacka	Członek Zarządu	Izbica Kujawska	społeczny
9.	Roman Gołębiowski	Członek Zarządu	Włocławek	społeczny
10.	Paweł Szameta	Członek Zarządu	-	społeczny
11.	Grzegorz Ochmański	Członek Zarządu	Brześć Kujawski	społeczny

Źródło: uchwały LGD

Tab. Struktura członków Zarządu LGD ze względu na sektor jaki reprezentują

L.p.	Nazwa sektora	Ilość członków reprezentujących dany sektor	Udział poszczególnych sektorów w zarządzie
1	Społeczny	6	54,5%
2	Gospodarczy	1	9,1%
3	Publiczny	4	36,4%
Sektor społeczny i gospodarczy razem		7	64%

Komisja Rewizyjna jest organem Stowarzyszenia składającym się z 7 członków, powołanym do sprawowania kontroli nad jego działalnością.

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia;
- 2) ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu;
- 3) występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania.

Tab. Dane członków Komisji Rewizyjnej

L.p.	Imię i nazwisko	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego
1.	Andrzej Ulczycki	Lubanie	społeczny
2.	Beata Obielecka	Fabianki	społeczny
3.	Leszek Skalski	Chocień	społeczny
4.	Marcin Czarniak	Lubraniec	społeczny
5.	Gabriela Majewska	Boniewo	społeczny
6.	Marek Kwieciński	Chodecz	społeczny
7.	Paweł Twardowski	Włocławek	społeczny

Tab. Struktura członków Komisji Rewizyjnej LGD ze względu na sektor jaki reprezentują

L.p.	Nazwa sektora	Ilość członków reprezentujących dany sektor	Udział poszczególnych sektorów w komisji rewizyjnej
1	Społeczny	7	100%
2	Gospodarczy	0	0%
3	Publiczny	0	0%
Sektor społeczny i gospodarczy razem		7	100%

Rada jest organem decyzyjnym, składającym się z 10 członków. Kadencja Rady wynosi cztery lata. Zgodnie z §21 Statutu Rada w co najmniej 50 % składa się z podmiotów sektora społecznego i gospodarczego. W skład Rady wchodzi:

- 1) przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami LGD;
- 2) co najmniej trzech przedstawiciele podmiotów sektora publicznego będący członkami LGD;
- 3) co najmniej trzech przedstawiciele podmiotów sektora społecznego będący członkami LGD;
- 4) co najmniej trzech przedstawiciele przedsiębiorców będący członkami LGD.

Wszelkie zmiany dotyczące składu Rady oraz powoływania nowych członków podejmuje Walne Zgromadzenie LGD poprzez głosowanie jawne.

Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Rada jest organem o kluczowym znaczeniu dla sprawnego działania LGD. **Zapewniając rozdział między funkcją decyzyjną i zarządczą w LGD, decyduje o wyborze projektów, które dzięki dofinansowaniu będą wdrażane na obszarze LGD, realizując tym samym przejęte przez lokalną społeczność kierunki rozwojowe.**

Opisane wyżej organy działają w oparciu o Statut oraz w przypadku Rady o swój regulamin, którego postanowienia są zgodne z regulacjami zawartymi w Statucie, precyzując i usprawniając funkcjonowanie organu. Podstawą działania organów LGD jest obiektywizm, przejrzystość reguł oraz wypełnianie standardów demokratycznego państwa prawnego i podejmowania decyzji.

Doświadczenie LGD i partnerów LGD w realizacji projektów

Zarówno LGD, jak też członkowie LGD posiadają duże doświadczenie w zakresie realizacji projektów o charakterze podobnym do zakresu pomocy określonego dla osi III i IV PROW, jak też innych projektów realizowanych na obszarach wiejskich. LGD zrealizowała w okresie 2006-2007 projekt szkoleniowy finansowany z Programu Agrolinia. W 2007 roku projekt LGD zrealizowała także projekt o charakterze kulturalno-promocyjnym w ramach konkursu „Wspierania lokalnych inicjatyw wiejskich w ramach aktywizacji terenów wiejskich – GRANTY – Leader” na kwotę 49.925,30 zł (dofinansowanie 80%). **Członkowie LGD zrealizowali powyżej 4 projektów o zakresie podobnym do operacji realizowanych w ramach osi III i IV PROW oraz powyżej 6 innych projektów na obszarach wiejskich, co rzutuje na znaczący potencjał organizacji.**

Szczegółowy opis doświadczenia członków LGD znajduje się **w załączniku do wniosku o wybór LGD.**

Potencjał administracyjny LGD

Kadra Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki powinna posiadać uprawnienia, kompetencje, kwalifikacje, doświadczenie zawodowe oraz zakres obowiązków, stosownie do zajmowanych stanowisk. Zarówno uprawnienia, jak i obowiązki mogą zostać zmienione bądź doprecyzowane przez Zarząd oraz mogą zostać zmienione zgodnie z nowymi wymaganiami prawnymi.

Procedura rekrutacji pracowników Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki na określone stanowiska odbywać się będzie **w trybie konkursowym**. Do każdego stanowiska przypisane zostaną wymagania konieczne wobec kandydata oraz pożądane. Kandydaci spełniający wymagania zostaną zaproszeni na rozmowę kwalifikacyjną. Jakakolwiek dyskryminacja ze względu na płeć lub stopień niepełnosprawności jest wykluczona. Osoby rekrutujące przyszłych pracowników kierować się będą tylko i wyłącznie kwalifikacjami oraz doświadczeniem kandydatów. W sytuacji **wystąpienia trudności** w zatrudnieniu pracowników o określonych kwalifikacjach, konkurs zostanie powtórzony. Jeśli trudności ze znalezieniem pracownika powtórzą się wymagania wobec przyszłych kandydatów zostaną zawężone. W takim wypadku warunkiem zatrudnienia będzie pisemne zobowiązanie kandydata do odbycia określonego kursu bądź szkolenia, celem podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych. Niemniej **LGD przewidziało niezbędne szkolenia dla pracowników** w celu przygotowania ich do pełnienia obowiązków służbowych związanych z pracą w biurze LGD.

Opis stanowisk

W Biurze LGD planuje się utworzyć **dwa stanowiska pracy**: dla kierownika biura oraz dla asystenta projektu. Kierownik będzie odpowiedzialny za kierowanie pracami biura oraz koordynację wszelkich działań związanych z pracami biura. Asystent projektu wykonuje w szczególności zadania związane z obsługą beneficjentów oraz inne zadania operacyjne zlecone przez Kierownika biura. Poniżej zostały zaprezentowane szczegółowe opisy stanowisk pracowników biura LGD oraz zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności. Pracownicy biura będą wspierani przez obsługę księgową, m.in. w zakresie prowadzenia dokumentacji finansowo-księgowej i rozliczania projektu.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD Dorzecza Zgłowiączki	
Nazwa jednostki	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Komórka organizacyjna	Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Stanowisko pracy	Kierownik Biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Bezpośredni przełożony	Prezes Zarządu LGD
Forma umowy	Umowa o pracę
Zakres uprawnień i obowiązków	
<p>Wymagane kwalifikacje i doświadczenia zawodowe.</p> <p>Konieczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykształcenie wyższe (pożądane kierunki: ekonomia, zarządzanie i marketing, administracja, stosunki międzynarodowe lub pokrewne); 2. Dobra organizacja pracy; 3. Komunikatywność; 4. Umiejętność kierowania zespołem; 5. Biegła znajomość oprogramowania MS Office; <p>Pożądane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczenie w kierowaniu placówką lub zespołem; 2. Doświadczenie przy organizacji i przeprowadzaniu szkoleń; 3. Umiejętność samodzielnej i kreatywnej pracy; 4. Zdolności organizacyjne; 5. Znajomość problematyki w zakresie finansowania projektów ze środków UE; 6. Atutem będzie również znajomość j. angielskiego; 7. Znajomość zasad funkcjonowania organizacji pozarządowych. <p>Zakres zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kierowanie i nadzór nad pracą Biura LGD; 2. Kontrola postępu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju; 3. Prowadzenie ewaluacji LSR; 4. Doradztwo dla beneficjentów w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji; 5. Nadzór nad przygotowywaniem sprawozdań merytorycznych, finansowych i wniosków o płatność oraz wniosków o pomoc na funkcjonowanie LGD; 6. Koordynacja prac związanych z przygotowywaniem projektów współpracy; 7. Pozyskiwanie środków zewnętrznych dotyczących rozwoju obszaru LGD, wpisujących się w cele statutowe LGD i LSR; 8. Przygotowywanie dokumentacji dla organów LGD; 9. Realizacja innych zadań zleconych przez Zarząd LGD; 10. Udzielanie informacji nt. LGD oraz realizacji LSR. <p>Zakres odpowiedzialności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odpowiedzialność za prawidłową pracę Biura LGD; 2. Odpowiedzialność za profesjonalną obsługę organów LGD i beneficjentów; 3. Odpowiedzialność za prawidłową realizację i rozliczanie projektów realizowanych przez LGD; 4. Odpowiedzialność za powierzone wyposażenie biura; 5. Odpowiedzialność za zadania zlecone przez Zarząd LGD. 	

Lokalna Strategia Rozwoju LGD Dorzecza Zgłowiączki	
Nazwa jednostki	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Komórka organizacyjna	Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Stanowisko pracy	Asystent projektu
Bezpośredni przełożony	Kierownik biura Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki
Forma umowy	Umowa o pracę
Zakres uprawnień i obowiązków	
Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe: Konieczne: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykształcenie wyższe (pożądane kierunki: ekonomia, zarządzanie i marketing, administracja, stosunki międzynarodowe lub pokrewne); 2. Dobra organizacja pracy; 3. Komunikatywność; 4. Umiejętność samodzielnej pracy; 5. Biegła znajomość oprogramowania MS Office. Pożądane: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra znajomość (w mowie i piśmie) przynajmniej jednego języka roboczego Unii Europejskiej; 2. Znajomość problematyki w zakresie finansowania projektów ze środków UE; 3. Znajomość zasad funkcjonowania organizacji pozarządowych Zakres zadań: <ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie i archiwizacja dokumentacji związanej z projektem; 2. Przygotowywanie sprawozdań merytorycznych, finansowych i wniosków o płatność oraz wniosków o przyznanie pomocy na funkcjonowanie LGD we współpracy z księgową(ym); 3. Doradztwo dla beneficjentów w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji; 4. Przygotowywanie dokumentacji dla organów LGD; 5. Realizacja innych zadań zleconych przez Kierownika biura LGD lub Zarząd; 6. Pomoc w działaniach związanych z realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju; 7. Udział w przygotowywaniu projektów współpracy; 8. Informowanie nt. LGD oraz realizacji LSR. Zakres odpowiedzialności: <ol style="list-style-type: none"> 1. Odpowiedzialność za zadania z zakresu zadań; 2. Odpowiedzialność za profesjonalną obsługę organów LGD i beneficjentów, 3. Odpowiedzialność za zadania zlecone przez Kierownika Biura oraz Zarząd LGD, 	

Księgowość biura

Obsługa finansowo-księgowa zostanie wydzielona na zewnątrz biura LGD lub zostanie stworzone stanowisko pracy. Wybór księgowego zostanie dokonany zgodnie z zapisami procedury naboru pracowników. Główne wymagania, jakie musi spełniać osoba/podmiot wybrana/y do obsługi finansowo-księgowej Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki zostały wymienione poniżej:

Lokalna Strategia Rozwoju LGD Dorzecza Zgłowiączki	
Nazwa jednostki	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Komórka organizacyjna	Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki
Stanowisko pracy	Obsługa finansowo-księgowa
Bezpośredni przełożony	Prezes LGD Dorzecza Zgłowiączki
Forma umowy	Umowa o współpracy gospodarczej, umowa zlecenie, umowa o dzieło, umowa o pracę (wymiarze pełnym lub ½ etatu).
Zakres uprawnień i obowiązków	
Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe: Konieczne: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kilkuletnie doświadczenie w zakresie prowadzenia księgowości podmiotów gospodarczych; 2. Wykształcenie, co najmniej średnie; 3. Wiedza i umiejętności udokumentowane dyplomami, zaświadczeniami, świadectwami; 4. Rzetelność i uczciwość; 5. Biegła znajomość obsługi komputera i oprogramowania MS Office oraz programów księgowych; 6. Komunikatywność; 7. Umiejętność samodzielnej pracy. Pożądane: <ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczenie w przygotowywaniu i rozliczaniu projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej; 2. Znajomość języków obcych. Do bezpośrednich zadań pracownika obsługi finansowo-księgowej projektu należy: <ol style="list-style-type: none"> 1. Terminowe comiesięczne rozliczanie finansowo-księgowe działalności LGD; 2. Terminowe roczne rozliczanie finansowo-księgowe działalności LGD; 3. Sporządzanie okresowych raportów finansowo-księgowych; 4. Prowadzenie bieżących spraw finansowo-księgowych; 5. Kompletowanie oraz archiwizacja dokumentów księgowych; 6. Nadzór nad operacjami finansowymi LGD; 7. Rozliczanie wynagrodzeń pracowników oraz wszelkich zleceń i umów zawartych przez LGD; 8. Prowadzenie spraw kadrowych. Zakres odpowiedzialności: <ol style="list-style-type: none"> 1. Należyte wypełnianie powierzonych obowiązków i zadań; 2. Zachowanie tajemnicy służbowej. 	

W celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania LGD zakłada się możliwość ponoszenia przez LGD innych kosztów w zakresie kosztów bieżących, z tytułu wynagrodzenia za wykonanie zlecenia, np. dystrybucja materiałów informacyjnych. Wykonawców w takim przypadku zatrudnia Zarząd zgodnie ze sposobem reprezentacji wskazanym w statucie.

Zasady funkcjonowania biura, w tym warunki techniczne, lokalowe

Zgodnie z zapisami Statutu terenem działania Stowarzyszenia jest obszar dziesięciu gmin objętych projektem: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubanie, Lubraniec i Włocławek, przy czym w zakresie niezbędnym dla właściwego realizowania celów może ono prowadzić działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a także poza jej granicami.

Zgodnie z wpisem do KRS siedzibą Stowarzyszenia jest miejscowość Chocień przy ul. Sikorskiego 12, 87-850 Chocień w województwie kujawsko-pomorskim.

Biuro Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki mieści się w miejscowości Chocień leżącej na terenie gminy Chocień, która leży w powiecie włocławskim. Umieszczenie biura w miejscowości Chocień jest korzystne, ponieważ leży ona w centralnej części obszaru działania LGD i zapewnia równy dostęp interesantów z terenu LGD do biura.

Ryc. Dane teleadresowe i budynek biura LGD

Dane teleadresowe biura:	
Ulica	Sikorskiego 2
Miejscowość	87-850 Chocień
Telefon/fax	(054) 28 46 669
e-mail	zglowiaczka@wp.pl

Biuro wyposażone jest we wszystkie niezbędne media, energię elektryczną, wodę, ogrzewanie, kanalizację, a więc nie ma konieczności prowadzenia jakichkolwiek prac w tym zakresie. Ponadto biuro posiada linię telefoniczną oraz numer, a także podłączenie do Internetu.

Biuro składa się z trzech pomieszczeń, dwóch pokoi o wymiarach 11,36 m² i 7,88 m² oraz korytarza o wymiarach 2,8 m². Łączna powierzchnia wszystkich pomieszczeń biura wynosi 22,04 m². Pomieszczenia są odnowione i nie wymagają żadnych prac remontowych. Ściany są pomalowane, a na podłogach położone są drewniane panele podłogowe, co obrazują poniżej zamieszczone zdjęcia. Warunki lokalowe stanowią gwarancję dla efektywnej pracy biura LGD w zakresie założonego projektu.

Ryc. Biuro Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki

Biuro wymaga tylko umeblowania i wyposażenia w sprzęt komputerowy oraz biurowy, co zostało uwzględnione w kosztach wskazanych do poniesienia w ramach wniosku o przyznanie pomocy na rok 2009 w ramach działania 4.31 Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania.

Zadaniem Biura LGD jest m.in. realizacja funkcji administracyjnych, obsługa projektu, beneficjentów, interesantów oraz bieżąca obsługa organów LGD. **Pomieszczenia przewidziane na biuro LGD spełniają wszelkie wymagania związane z pracą przynajmniej trzech osób, archiwizacją dokumentów oraz organizacją spotkań, przyjmowaniem interesantów, beneficjentów.** Przy spotkaniu z większą liczbą osób, np. walne zebranie członków, zebranie rady, konsultacje i spotkania aktywizujące z liczną grupą mieszkańców, wykorzystywana będzie sala w Gimnazjum w Choceniu na podstawie stosownej umowy użyczenia zawartej pomiędzy LGD a Gimnazjum w Choceniu. W związku z powyższym LGD zabezpieczyło w pełni warunki lokalowe dla efektywnego i płynnego funkcjonowania.

Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady.

Osoby wchodzące w skład Rady LGD Dorzecza Zgłowiączki, reprezentują wysokie kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe, które szczegółowo charakteryzuje załącznik nr 1 do LSR. Wszystkie osoby wchodzące w skład Rady przebyły cykl szkoleń, dotyczących tematyki związanej z Programem LEADER oraz PROW. Wiedza zdobyta podczas następujących szkoleń: „PROW 2007-2013 szansą na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, „Działania osi 4. Leader w ramach PROW 2007 – 2013 wdrażane za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania”, „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania – ogólne warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach PROW na lata 2007 - 2013”, przyczyni się z pewnością do sprawnego i efektywnego wdrażania LSR. Znaczna większość członków Rady posiada, również bogate doświadczenie związane z realizowaniem lub współudziałem w realizacji projektów dofinansowanych z UE. Reasumując należy podkreślić, iż nabyta wiedza i doświadczenie członków Rady będzie pomocna podczas skomplikowanego procesu wdrażania strategii.

Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji projektów

Doświadczenie w realizacji projektów przez LGD oraz jej członków zostało zawarte w załączniku nr 2 do niniejszej strategii. Warto zwrócić uwagę na dużą wszechstronność projektów, w których udział brali poszczególni członkowie LGD. Projekty te dotyczyły zarówno tematyki związanej z inwestycjami w infrastrukturę taką jak : budowy kanalizacji, oczyszczalni ścieków, dróg, boisk oraz innej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, przebudowy lub remontu szkół, budynków związanych z kulturą, sportem i rekreacją. Bardzo wiele projektów dotyczyło również sfery społecznej lub edukacyjnej. Mowa tu przede wszystkim o projektach związanych z podnoszeniem kwalifikacji

zawodowych, nauką języków obcych czy też aktywizacją społeczności lokalnej. Zgromadzone bogate i wszechstronne doświadczenie członków LGD, zagwarantuje lepsze wykorzystanie środków z Programu LEADER na lata 2007-2013, oraz przyczyni się do osiągnięcia stawianych w strategii celów, a tym samym przyczyni się do wieloaspektowego rozwoju regionu.

2. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

a) Uwarunkowania przestrzenne (mapa), geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

Pod względem administracyjnym obszar LGD obejmuje dziesięć gmin: Boniewo, Brześć Kujawski, Chocień, Chodecz, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubanie, Lubień Kujawski, Lubraniec i Włocławek. Wszystkie gminy należą do powiatu włocławskiego położonego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, co odwzorowuje **spójność administracyjną** obszaru LGD. Fakt, iż obszar LGD składa się z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich obejmujących małe miasta determinuje zasadniczo wiejski charakter tego obszaru.

Powierzchnia LGD wynosi **1 246 km²**, co stanowi **6,93% powierzchni całego województwa kujawsko-pomorskiego**. Największą powierzchnię na analizowanym obszarze zajmuje gmina Włocławek (17,6%), a najmniejszą gmina Lubanie (5,53 %). Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa tabela.

Tab. Charakterystyka gmin wchodzących w skład LGD

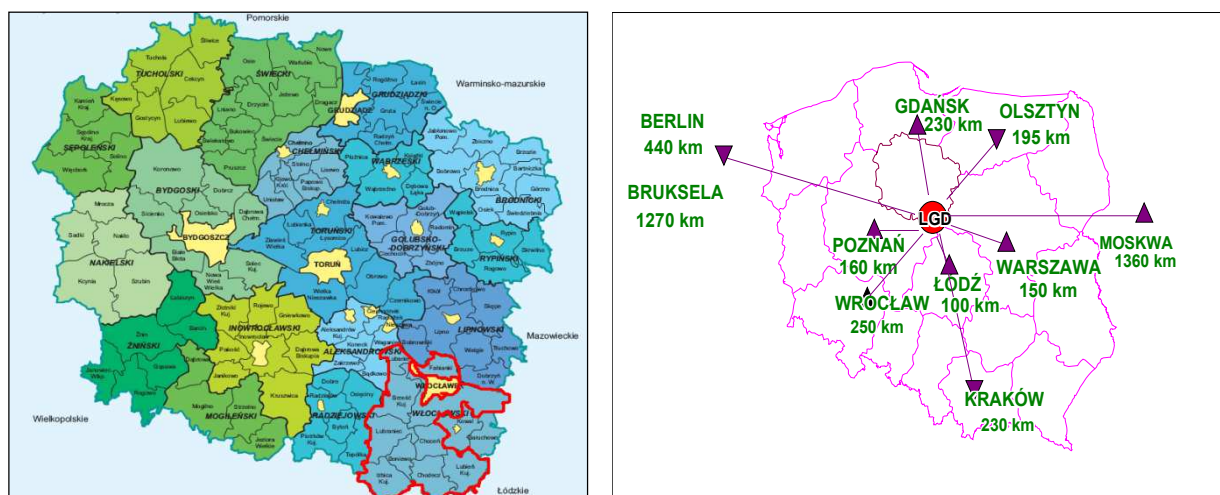
Nazwa gminy	Typ gminy	Identyfikator jednostki podziału terytorialnego kraju	Powierzchnia	
			km ²	% powierzchni obszaru LGD
Boniewo	wiejska	041803 2	78	6,26
Brześć Kujawski	miejsko-wiejska	041804 3	150	12,04
Chocień	wiejska	041805 2	100	8,02
Chodecz	miejsko-wiejska	041806 3	122	9,79
Fabianki	wiejska	041807 2	76	6,09
Izbica Kujawska	miejsko-wiejska	041808 3	132	10,59
Lubanie	wiejska	041810 2	69	5,53
Lubień Kujawski	miejsko-wiejska	041811 3	151	12,20
Lubraniec	miejsko-wiejska	041812 3	148	11,87
Włocławek	wiejska	041813 2	220	17,60
Obszar LGD	-	-	1 246	100

Źródło: GUS, 2006

LGD zlokalizowane jest na obszarze dziesięciu gmin regionu **Kujawy** województwa kujawsko-pomorskiego o podobnych uwarunkowaniach, **spójnych pod względem przestrzennym, geograficznym, przyrodniczym, historycznym, kulturowym i społeczno-gospodarczym**. Gminy tworzące LGD położone są na terenie jednego powiatu (włocławskiego) co rzutuje na spójność tego obszaru, wyrażaną m.in. poprzez wspólnie realizowaną politykę rozwoju lokalnego, wspólne przedsięwzięcia inwestycyjne, społeczne, itd. Obszar LGD znajduje się w **jednym obrysie**, co dodatkowo uwypukla jego spójność. **Otoczenie terenu LSR stanowią gminy wchodzące w skład trzech województw**, zróżnicowane pod względem społecznym, gospodarczym, kulturowym, geograficznym oraz pod względem polityki regionalnej i lokalnej. **Kwestie te wyróżniają obszar LGD od terenów sąsiadujących**, stanowiąc jednocześnie o **wyjątkowości i spójności terenu objętego LSR**. Warunki te stwarzają możliwość wykreowania mocnego i spójnego wizerunku obszaru LGD, który będzie wyznacznikiem jego odmienności i podstawą dla budowania pozycji konkurencyjnej oraz rozwoju.

Położenie geograficzne obszaru LGD jest bardzo korzystne ze względu na fakt, iż leży on w ścisłym **centrum Polski** oraz otacza swoim obszarem miasto Włocławek – potencjalny rynek zbytu produktów i odbioru usług. Położenie w centrum Polski, **przy trasie krajowej północ-południe** stwarza dobre warunki dla lokalizacji w tym miejscu firm produkcyjnych lub centrów logistycznych, które mogą w znaczący sposób przyczynić się do rozwoju gospodarczego. W najbliższej przyszłości budowana będzie również **autostrada A1** biegnąca z północy na południe Polski, która może również znacząco podnieść atrakcyjność tego obszaru. Ze względów turystycznych lokalizacja w centrum Polski i na trasie dwóch głównych szlaków komunikacyjnych kraju jest również bardzo korzystna. **Sprzyja ona, bowiem promocji regionu oraz znacznie poszerza grono potencjalnych odbiorców usług turystycznych.**

Ryc. Obszar LGD na tle województwa kujawsko-pomorskiego i na tle Polski

Kolejnym atutem obszaru realizacji LSR jest **obecność w bezpośrednim otoczeniu terytorium dużego miasta, jakim jest Włocławek**. Stwarza to dobre warunki do **rozwoju firm oraz obszaru LGD jako dostawcy produktów, usług oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych dla mieszkańców Włocławka**. Kolejną możliwością rozwoju gospodarczego obszaru objętego LSR jest przyciągnięcie firm i zakładów działających we Włocławku na tereny poza miastem, w celu obniżenia kosztów działania oraz pozyskania znacznych środków finansowych z odsprzedaży terenów w mieście.

Ukształtowanie powierzchni. Omawiany obszar znalazł się w zasięgu ostatniego zlodowacenia skandynawskiego. W czasie epoki lodowcowej powstały zasadnicze rysy rzeźby terenu i z tego okresu pochodzą powierzchniowe utwory geologiczne. Po ustąpieniu lądolodu powierzchnia terenu była modelowana przez wody płynące i wiatr. Rzeźba terenu wykazuje tu zatem cechy typowego krajobrazu młodoglacjalnego. Na obszarze objętym LSR można spotkać wzniesienia morenowe oraz wały piaszczysto-żwirowe przecinane głębokimi rynnami jeziornymi jezior: Chodeckiego, Borzymowskiego, Kromszewickiego, Lubieńskiego, Łąk Zwiastowych, Ługowskiego i Modzerowskiego oraz Długiego, Kaczemka.

Tereny LGD, charakteryzują się malowniczym krajobrazem, na którym oprócz **rzeki Zgłowiączki i jej dopływów** znajdują się liczne, choć **niewielkie, jeziora bądź stawy**. Krajobraz i ukształtowanie powierzchni wszystkich gmin podkreśla ich **wiejski charakter, który może urzekać swym pięknem i spokojem**. Właśnie dzięki tym walorom tereny te mogą być **znakomitym miejscem wypoczynku** dla ludności miejskiej oraz przyjezdnych turystów chcących zasmakować spokojnego życia na wsi.

Klimat. Charakteryzowany obszar znajduje się w strefie **klimatu umiarkowanego ciepłego**, przejściowego od klimatu oceanicznego Europy Zachodniej do kontynentalnego Europy Wschodniej i Azji, w zasięgu różnorodnych mas atmosferycznych: morskich i kontynentalnych, polarnych, podzwrotnikowych i arktycznych. Stąd wynika duża zmienność pogody zarówno z roku na rok, jak i z dnia na dzień. Według Romualda Gumińskiego (1948) obszar ten leży w obrębie dzielnicy VII (środkowej). Klimat tej części Kujaw, jest stosunkowo ciepły i suchy oraz charakteryzuje się najniższymi w Polsce opadami rocznymi (poniżej 500 mm) wynikającymi z braku wzniesień i położeniem w „cieniu opadowym”. Liczba dni z przymrozkami wynosi 100-110 dni, zalegania pokrywy śnieżnej od 50 do 80 dni, a długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-220 dni. Przeważają wiatry z kierunków: zachodniego i południowo-zachodniego (ponad 40% częstości). Znaczny jest udział (ponad 10%) wiatrów wschodnich, przypadających głównie na miesiące zimowe. Najrzadziej występują wiatry z kierunków: południowego, północnego i północno-wschodniego.

Gleby. W obrębie Wysoczyzn Kujawskiej i częściowo Dobrzyńskiej największe powierzchnie zajmuje morena płaska i falista zbudowana na powierzchni z gliny zwałowej i utwardów piaszczysto-gliniastych. Są to obszary żyznych gleb. Pokrywa glebowa powiatu jest częścią pasa gleb związanego z klimatem umiarkowanie ciepłym. Dominują gleby strefowe, a należą do nich gleby brunatnoziemne i bielicoziemne oraz gleby śródstrefowe, jak czarne ziemie. Gleby brunatnoziemne reprezentowane są przez dwa typy gleb – gleby brunatne i gleby płowe. Gleby brunatne występują głównie na Wysoczyźnie Dobrzyńskiej w pasie między Włocławkiem a Dobrzyniem i na Wysoczyźnie Kujawskiej w okolicach Pojezierza Chodeckiego. Charakteryzują się wyrównanymi właściwościami fizyko-chemicznymi. Gleby płowe dominują w obrębie płaskiej Wysoczyzny Kujawskiej, ciągnąc się szerokim pasem od Aleksandrowa Kujawskiego po Pojezierze Chodeckie. Są one na ogół kwaśne. Występuje na nich okresowe stagnowanie wód opadowych. Czarne ziemie występują głównie w pasie od Brześcia Kujawskiego i Radziejowa po Inowrocław. Noszą nazwę czarnych ziem kujawskich. Gleby bielicoziemne – są to głównie gleby leśne występujące w Kotlinie Włocławskiej. **Średni wskaźnik bonitacji gleb na terenie LGD to IVa.**

Łączna powierzchnia użytków rolnych wynosi 893,26 km², co stanowi 71,69% powierzchni całego obszaru LGD. Taki współczynnik przesądza o wiejskim, rolniczym charakterze terenu LGD.

Tab. Udział użytków rolnych na obszarze LGD z podziałem na gminy (w ha)

Gmina	Powierzchnia użytków rolnych	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska
Boniewo	6 534	5 812	96	425	201
Brześć Kujawski	10 955	10 186	167	414	188
Chocień	8 690	7 759	371	448	112
Chodecz	9 636	9 140	68	147	281
Fabianki	5 086	4 177	313	445	151
Izbica Kujawska	10 898	9 642	39	928	289
Lubanie	4 838	4 500	70	196	72
Lubień Kujawski	12 592	11 578	124	523	367
Lubraniec	13 017	12 120	218	521	158
Włocławek	7 080	5 262	82	1 309	427
Razem	89 326	80 176	1 548	5 356	2 246

Źródło: GUS, 2005

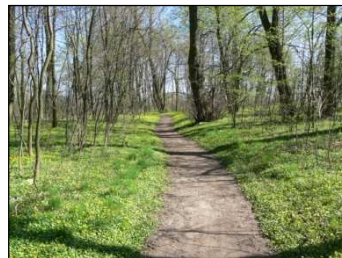
Bogactwa naturalne. Skomplikowane pod względem geologicznym procesy w historii ziemi spowodowały występowanie na charakteryzowanym obszarze wielu bogactw naturalnych. Najzasobniejszym surowcem jest **sól kamienna**, znajdująca się pod utworami lodowcowymi na głębokości ok. 400 m. W rejonie Kłodawskim, do którego zalicza się omawiany teren, zasoby soli oblicza się na 6 mld ton. W sąsiedztwie soli kamiennej zalegają złoża **gipsu oraz soli potasowej**. Bogate są także zasoby **krety jeziornej** (Kaniewo zasoby kat. B – 1463 tys. m³) oraz innych surowców naturalnych. Południowa część LGD znajduje się w zasięgu występowania **złóż węgla brunatnego** pochodzącego z osadów trzeciorzędowych, głównie w Izbicy Kujawskiej oraz w okolicach Lubrańca – są tu udokumentowane złoża, jednakże ze względu na niewielką miąższość oraz zlokalizowanie na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, ich eksploatacja jest niemożliwa. Ponadto w gminie Brześć Kujawski wydobywany jest **torf** dla celów leczniczych.

Bardzo cennym zasobem naturalnym obszaru LGD są wody mineralne o mineralizacji ogólnej ponad 1g/litr. Są to solanki i wody siarczanowe związane z formacją solonośną. **Właściwości lecznicze tych wód wykorzystywane są w Uzdrowisku Wieniec Zdrój.** Zasoby eksploatacyjne wód leczniczych wynoszą 27m³ na godzinę. Pod względem składu chemicznego są to wody siarczanowo-chlorkowo-wapniowo-sodowe z dużym udziałem siarczanów.

Lesistość. Podobnie jak całe Kujawy, obszar LSR, należy do regionów o niskiej lesistości. Zalesienie obszaru wynosi **13,73%**, co jest wynikiem niższym niż średnia lesistość całego województwa kujawsko-

pomorskiego (23,2%). Lasy stanowią niewielkie kompleksy **głównie w dolinach rzek i rynnach jeziornych**. Karczowanie drzew związane było z dominującą tu od pokoleń rolniczą formą wykorzystywania terenu, bazującą na żyznych czarnych ziemiach, glebach brunatnoziemnych i glebach bielicoziemnych. **W związku z powyższym szczególne znaczenie w ekosystemie tych terenów mają kompleksy leśne w dolinach rzek,**

otoczeniu jezior oraz parki podworskie. Warto zwrócić uwagę na parki podworskie, które mimo poważnych zaniedbań i dewastacji są obiektami florystycznymi oraz często jedyną ostoją drzew w okolicy. Występujące w nich **gatunki roślin są często unikatowe (np. anemony widoczne na fotografii)**, co powoduje, że parki, obok funkcji przyrodniczej, mają również znaczenie dydaktyczne. Okazały drzewostan parków wyróżnia się na tle otaczających terenów, tworząc dominanty krajobrazowe. Wpływają również korzystnie na mikroklimat otaczających pól i stosunki wodne w glebie, a także charakteryzują się czystością. Zdecydowanie najbardziej zasobną w lasy jest gmina Włocławek, w której wskaźnik lesistości wynosi aż 48,3%, ponad dwukrotnie przekraczając średnią dla województwa. Z drugiej strony w skład LGD wchodzi gminy Chocień, Izbica Kujawska czy Lubraniec, w których wskaźnik lesistości nie przekracza 4%.

Tab. Lesistość na terenie LGD

Gmina	Powierzchnia lasów (ha)	Lesistość na terenie LGD (%)
Boniewo	390	5,0
Brześć Kujawski	2 680	17,8
Chocień	196	2,0
Chodecz	1 203	9,9
Fabianki	1 580	20,8
Izbica Kujawska	473	3,6
Lubanie	1 418	20,4
Lubień Kujawski	869	5,8
Lubraniec	554	3,7
Włocławek	10 688	48,3
Razem	20 051	13,7

Źródło: WUS Bydgoszcz, 2006

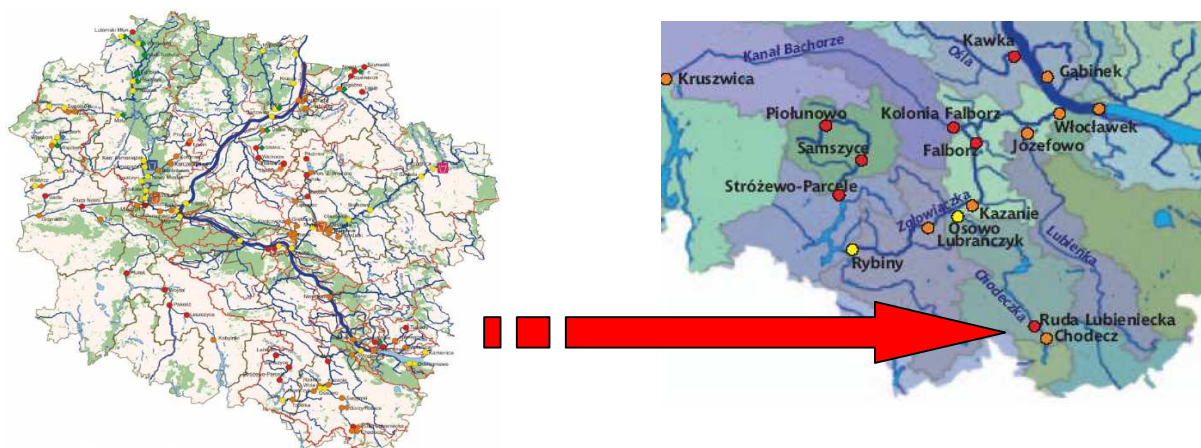
Zasoby wodne. Obszar LGD położony jest w obrębie dorzecza Wisły. **Główne rzeki to Zgłowiączka oraz jej dopływy: Chodeczka i Lubieńka, a także Ochnia i Kociniec. Rzeka Zgłowiączka, charakterystyczny wyróżnik obszaru LGD, od której pochodzi nazwa Stowarzyszenia, jest lewobrzeżnym dopływem Wisły o długości 79 km i powierzchni dorzecza 1495,6 km².** Początkiem ciek jest Kanał Głuszyński, który swoje źródła ma w okolicy wsi Płowce. **Rzeka, pomimo średniej jakości wód, uważana jest za jedną z bardziej malowniczych i zróżnicowanych w regionie.** Obszar LGD charakteryzuje ponadto duża ilość cieków i rowów, które funkcjonują okresowo z uwagi na stosunkowo niską sumę rocznych opadów.

Ryc. Rzeka Zgłowiączka

Zgłowiączka wraz z dopływami obejmuje swoim zasięgiem większość terenów objętych LSR i jest wyróżniającym elementem krajobrazu o znaczącym potencjale dla rozwoju turystyki oraz przedsiębiorczości skupionej wokół obsługi ruchu turystycznego. Bardzo istotną kwestią, jest uzmysłowienie mieszkańcom, w jaki sposób racjonalnie korzystać z posiadanego zasobu, aby uzyskiwać z tego tytułu dochody oraz aby nie dewastować jakże cennych zasobów przyrodniczych. **Zgłowiączka stwarza także doskonale warunki dla rozwoju różnorodnych form rekreacji mieszkańców, m.in. spływów kajakowych, organizacji imprez, itd.**

Ryc. Obszar LGD Dorzecza Zgłowiączki na tle województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: www.wios.bydgoszcz.pl

Rzeka Zgłowiączka oraz jeziora zlokalizowane na obszarze objętym LSR po odpowiednim zagospodarowaniu, stworzeniu infrastruktury, wykreowaniu usług i promocji mogą być jednym z silniejszych „magnesów” przyciągających turystów. Przykładem turystycznego wykorzystania rzeki Zgłowiączki są organizowane, na razie w małej skali, spływy kajakowe. Rzeka Zgłowiączka daje możliwość podróżowania kajakami przez około 55 km. Jest to dystans, który pozwala organizować weekendowe spływy dla turystów z Włocławka, jak i całej Polski. Możliwe jest więc powiązanie spływów kajakowych z działalnością agroturystyczną, stadninami koni, przewodnictwem wiejskim, gastronomią, produktami lokalnymi oraz innymi atrakcjami zlokalizowanymi na obszarze objętym LSR. Jak widać na poniższych fotografiach potencjał i uroki zasobów wodnych obszaru LGD dostrzegane były zarówno dawniej, jak i obecnie.

Ryc. Wykorzystanie walorów rekreacyjnych zasobów wodnych LGD „dawniej” i „dziś”

Aby wykorzystać drzemiący w obszarze LGD potencjał i istniejące szanse należy jednak odpowiednio przygotować teren oraz mieszkańców i instytucje. Trzeba zbudować i zmodernizować szeroko rozumianą infrastrukturę turystyczną, której zasadniczo brakuje, zaktywizować mieszkańców do otwierania działalności,

wskazać im, jakie są możliwości, wesprzeć ich w tym zakresie oraz finalnie wypromować, aby przyciągnąć turystów oraz innych odbiorców produktów i usług z obszaru LGD.

Zanieczyszczenie środowiska. W granicach LGD nie występują żadne duże emitery zanieczyszczeń, co ma związek z typowo rolniczym, wiejskim charakterem obszaru oraz przeważającą handlowo-usługową funkcją miast z tego terenu. Zagrożenia środowiska wynikają z braku rozwiązań gospodarki ściekowej w niektórych gminach LGD, spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych z pól, ścieków z gospodarstw domowych oraz dzikich wysypisk śmieci. Wody jezior kwalifikują się do III klasy czystości lub są pozaklasowe, zaś wody rzek zakwalifikowano do IV i V klasy czystości. W powietrzu atmosferycznym główne zanieczyszczenia to gazy i pyły pochodzące z procesów energetycznego spalania z kotłowni, palenisk domowych oraz spaliny samochodowe. **Z uwagi na duże znaczenie zasobów przyrodniczych dla dalszego rozwoju obszaru LGD szczególnego znaczenia nabierają kwestie ochrony środowiska oraz wykorzystania energii odnawialnej. Konieczne w tym zakresie jest pełne rozeznanie możliwości i uwarunkowań, jakie są niezbędne dla zwiększenia wykorzystania energii odnawialnej na obszarze LGD.**

Ochrona przyrody. Na terenie LGD znajduje się kilka cennych obiektów objętych ochroną prawną. Największym obiektem jest Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy utworzony w 1979 r. Położony jest w obrębie Kotliny Płockiej. Powierzchnia Parku wynosi 38.950 ha, z czego 12.200 ha znajduje się na terenie LGD, w gminie Włocławek. Na terenie Parku występuje ponad 40 jezior. Jezioro Rakutowskie wpisane jest do rejestrów międzynarodowych jako obszar cenny dla ptaków wodno-błotnych. Ponad 60% Parku zajmują lasy z dominacją borów sosnowych i borów mieszanych. Szacuje się, że na terenie Parku występuje 800 gatunków roślin, z których 180 to gatunki rzadkie w skali regionu, około 50 objętych jest ochroną prawną. Występuje tu bardzo dużo rzadkich gatunków ptactwa: bocian czarny, bąk, kulik wielki, żuraw, batalion, błotnik łąkowy i zbożowy, krwawodziób i derkacz. Na terenie Parku przeprowadzono z powodzeniem pierwszą w Europie Środkowo - Wschodniej reintrodukcję sokoła wędrownego oraz bobra europejskiego. Obszar Parku należy do sieci NATURA 2000 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków.

Na terenie LGD położonych jest pięć rezerwatów przyrody. Wszystkie wymienione rezerваты przyrody znajdują się w gminie Włocławek, są to: Dębice – rezerwat leśny, Gościąg – rezerwat geomorfologiczny, Jazy- rezerwat faunistyczny, Kulin – rezerwat florystyczny i leny, oraz Wójtowski Grąd - rezerwat leśny.

Na terenie LGD występują również obszary chronionego krajobrazu. Największym jest obszar pod nazwą Jezioro Modzerowskie o powierzchni 1 508 ha w gminie Izbica Kujawska. Na terenie gmin Fabianki i Lubanie, należących do LGD, znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, który obejmuje ochronę wód. Ponadto w gminie Brześć Kujawski znajduje się pomnik przyrody „Dąb Siostry Amelii”, rosnący w sąsiedztwie doliny rzeki Zgłowiączki.

Wyżej wymienione tereny objęte ochroną stanowią znaczące walory przyrodnicze obszaru LGD, które w połączeniu z niżej opisywanymi walorami historycznymi i kulturowymi istotnie predysponują obszar działania do rozwoju turystyki i rekreacji.

Uwarunkowania kulturowe. Wspólnota terytorialna przez kilkaset lat łącząca część Kujaw, w skład których wchodzi obszar objęty LSR, przyczyniła się do wytworzenia wśród ludu mniej podatnego na unifikację niż warstwy zamożne, regionalnych odrębności: obrzędów, gwary, stroju, zdobnictwa i budownictwa, sięgających korzeniami bardzo dawnych czasów, widocznych dziś w tradycyjnej kulturze ludowej i nadal żywej w świadomości, zwłaszcza zamieszkalej tu od pokoleń, ludności regionu.

Kujawiacy to grupa etniczna charakteryzująca się m.in. określonymi strojami - odzież i strój ludowy na Kujawach ma cechy właściwe dla szlachty i burżuazji. Strój kobiet składał się z następujących części: spódnicy ze stanem bez rękawów, gorsetu, kiecki płóciennej lub wełnianej bez stanu, kaftana lub kabatu sukiennego granatowego lub ciemnozielonego z krótką pelerynką, podszytego często barankami lub królikami, fartucha płóciennego szerokiego, chustki wełnianej na głowie. U kobiet zamężnych jest to czepiec z muślinu zwany „kapką”, trzewiki skórkowe czarne, obszyte czerwoną lub zieloną tasiemką. Do stroju odświętnego musiały być trzy chusty: na szyję, na głowę oraz zawieszana na rękę. Dziewczyny nosiły długi warkocz spleciony z tyłu, na głowie białą szlarkę i chustkę w kwiaty, gorset i spódnicę z licznymi fałdami w żywych kolorach. Mężczyzna nosił sukmanę za kolana, w lecie kaftan z rękawami do łokcia i krótką spódnicą, spodnie szerokie z płótna błękitnego lub w paski, zimą ze skórek owczych wełną do wewnątrz, buty do pół łydki ze skóry byczej. Na sukmanę mężczyźni zakładali „kirejkę”, z szerokimi rękawami i kapturem. Do przepasania służył pas granatowy lub czarny włóczkowy, na szyję zimą gruba czerwona chusta, na głowę kapelusz pilśniowy czarny, latem słomiany, zimą czapka barankowa „wykrawanka”.

Ryc. Stroje ludowe mieszkańców Kujaw

Źródło: <http://www.kujawiacy.ca/>

Grupa etniczna Kujawiacy posiadała wiele tradycji, z których część przetrwała do dziś; najważniejsze związane są z takimi świętami jak: Zapusty, Popielec, Wielkanoc, Zielone Świąta, Boże Ciało i Boże Narodzenie. Swoje tradycje mają też obrzędy rodzinne: śluby i wesela oraz żniwa.

Ryc. Tradycyjne imprezy Kujawiaków

Źródło: http://lubraniec.pl/index.php?option=com_zoom&Itemid=2&catid=10&PageNo=2.

Na Kujawach, w skład których wchodzi niewątpliwie obszar objęty LSR, z różnymi obrzędami, porami dnia i świętami były związane różne posiłki. Najbardziej charakterystyczny posiłek, który jedzono codziennie na śniadanie, to żur z ziemniakami albo zalewajka mleczna zwana również muską. Z potrawami tymi najczęściej jedzono pieczony suchy chleb. Do przyrządzenia żuru niezbędny był zaczyn, który przygotowano kilka dni wcześniej. Do najpopularniejszych zwyczajów związanych z kulinariami można zaliczyć:

- W czasie postu: żur spożywano trzy razy dziennie, ale różnił się on od tego, który jedzono w okresie zwykłym. Różnica polegała na tym, że był to żur kwaszony olejem zimno tłoczonym. W Wielki Czwartek ludzie tłukli i zakopywali naczynia, w których przygotowywali postny żur. Było to symbolem końca postu i zniechęcenia ludzi do bezmieśnych i postnych potraw. Na Kujawach bowiem lubiono jeść dużo mięsa.
- Na weselach: córka zarządcy dostawała barana, z którego potem przyrządzano rosół. Na talerze kładziono gotowaną suchą fasolę, która była zalewana, uprzednio przygotowanym, baraniną rosół. Podawano również gotowane ziemniaki z kapustą i śledzie w oleju. Istniał zwyczaj pieczenia tylko placka

drożdżowego. Na szczególnie dużych uroczystościach krojono taki placek i kładziono do rzeszota (sita) „wyścielanego” płótnem. Następnie częstowano ludzi stojących przed domem weselnym, którzy zeszli się z okolicy, aby oglądać wesele. Jedzono również pierniki, na które ciasto dojrzywało od momentu narodzin wydawanej za mąż córki (14 - 15 lat).

- Na Wigilię: ilość potraw na stole wigilijnym zależała od stopnia zamożności. W domu chłopca było siedem potraw, u szlachcica dziewięć, u najbogatszych dwanaście. Podawano trzy rodzaje zup: barszcz z uszkami, zupę rybną oraz zupę z suszonych owoców. Inne potrawy, które spożywano to: kapusta z grochem lub grzybami, śledzie w oleju, smażone ryby np. karp (ale tylko wtedy, gdy była taka możliwość np. we wsi znajdował się staw). Do popicia był kompot z suszonych owoców. Ważna była również kawa zbożowa, która była gotowana pięć minut. Obowiązkowo musiały pojawić się pierniki. „Piernikowa” tradycja obowiązywała jeszcze do czasów II wojny światowej. Można nawet przypuszczać, że to właśnie dzięki temu w znacznej mierze na Kujawach pierniki jadano nadzwyczaj chętnie i że stały się one nieodłącznym elementem wigilijno-święteczno-noworocznego stołu.
- Na Wielkanoc: w środę popielcową wszyscy udawali się do kościoła. Po przyjściu wybierano popiół z popielnika i myto nim garnki, aby na okres postu nie pozostał w nich tłuszcz. Ważną potrawą wielkanocną była szynka z kością, którą pieczono na rożnie, a następnie zaparzano. W święconce można było spotkać gotowaną głowę świniaka oraz masło uformowane w postaci baranka. Jako pamiątkę po okresie postu do święconki wkładano ser w formie podobnej do tatrzańskiego „oscypka”. W koszyku znajdował się również chleb, kielbasa biała i wędzona, które na zmianę układano w kolumny; zioła gorzkie, sól i pieprz. Chrzan i wino służyły do poprawienia trawienia. Wszystko przyozdabiano dużą ilością bukszpanu. Najważniejszym elementem były jajka w postaci pisanek lub kraszanek, ale tylko w jednolitym kolorze. Taką pisaną chłopak często oświadczał się dziewczynie.

Kolejnym charakterystycznym elementem dla tego regionu są pieśni ludowe i tańce. Zasadniczo pieśni z Kujaw można podzielić na następujące kategorie: pieśni obrzędowe, przyśpiewki, pieśni powszechne i zawołania pasterskie.

Pieśni ludowe Kujawiaków zainspirowały Fryderyka Chopina, który również zwrócił uwagę na specyfikę i oryginalność muzyki kujawskiej. Inspiracje, które Chopin czerpał z muzyki Kujaw najwyraźniej słychać w jego mazurkach. Kolejnym elementem kultury tego regionu są specyficzne tańce ludowe. Tańcem pierwszoplanowym był oczywiście **Kujawiak**. Tańczono go zawsze po linii koła, w ustalonym porządku. Miej popularnymi były takie tańce jak „Dyna” i „Czapnik”.

Obecnie obserwujemy swoisty renesans kujawskiej kultury i twórczości ludowej. Wyraża się ona wszechstronnym sięganiem do dawnych tradycji, zwyczajów i wierzeń. Widoczne jest to m.in. w obecności na terenie LGD **kilkunastu ludowych artystów** m.in. malarzy jak p. Henryk Domagała z Kłóbki, p. Dorota Maciejewska z Izbicy Kujawskiej, p. Jan Graczkowski z Izbicy Kujawskiej, poetów np. p. Bohdan Lisowski z Kłóbki, p. Zofia Chwiałkowska-Markowska z Izbicy Kujawskiej, p. Renata Kubicka-Grzybowska z Naczachowic, p. Rafał Wojasiński z Łaniet, hafciarek np. panie Tadej, Stębowska, Skonecka, Zielińska z Lubienia Kujawskiego i inni oraz folklorystycznych zespołów muzycznych.

Kultywowanie i rozpowszechnianie wszystkich wspomnianych tradycji na obszarze objętym LSR może być jednym z elementów rozwoju społecznego mieszkańców LGD i przyczynić się w istotny sposób do wzrostu atrakcyjności turystycznej oraz gospodarczej regionu. **Warto podkreślić, iż opisane powyżej tradycje są elementem wspólnym dla całości LGD i stanowią jego wyróżnik na tle województwa czy kraju. Bogata tradycja i kultura jest więc kolejnym atutem tego obszaru, i z tego względu powinna być kultywowana, rozwijana oraz zabezpieczona przed zapomnieniem.**

Uwarunkowania historyczne. Obszar LGD położony jest w obrębie regionu etnograficznego Kujawy, a ludność zaliczana jest do grupy etnicznej Kujawiacy. Kujawy to historyczna dzielnica Polski, położona między Wisłą a Notecią (Kwieciszewicą), Notecią i Krówką (dopływem Brdy). **Według Oskara Kolberga Kujawy nazywane były krajem mlekiem i miodem płynącym.**

Kilka tysięcy lat temu napływ ludności na te tereny spowodowany był urodzajem ziemi, która od swej barwy nazywana jest czarnoziemem bagiennym. Właśnie takich gleb, zawierających mnóstwo substancji organicznych i mineralnych potrzebnych do prawidłowego wzrostu roślin jest tutaj najwięcej. Nazwa wywodzona jest przez uczonych raz to od **wiatru północnego - "kujawa"** (Wójcicki, Oskar Kolberg), raz od **"wydmy piaszczystej"** (Brueckner) gdzie **"kui" oznacza wicher**, choć można byłoby nazwę Kujawy wysnuć od "kui" - wicher, wiatr północny i "jawa" - jawić się, pojawiać.

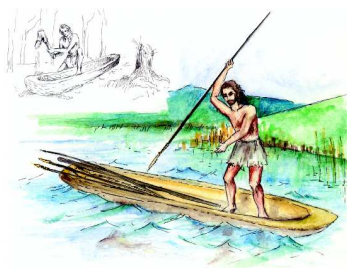
Kujawy zostały najwcześniej włączone do państwa Polan. **Nazwa Kujawy pojawiła się po raz pierwszy w tzw. Bulli Gnieźnieńskiej z 1136 roku.** Wyodrębnienie się Kujaw jako osobnej dzielnicy nastąpiło w 1194 roku, za czasów Bolesława, syna Mieszka Starego. W XIII wieku na Kujawach istniało 9 gmin miejskich na prawie niemieckim. Częste walki na tych terenach krzyżaków hamowały rozwój tych ziem. W latach 1332–43 Kujawy były w posiadaniu Krzyżaków, zaś w 1364 roku całkowicie zostały wcielone do Królestwa Polskiego zakończyło się pomyślnie w 1364 roku. W XV–XVIII wieku Kujawy dzieliły się na województwa inowrocławskie i brzeskie kujawskie, które miały wspólny sejmik w Radziejowie. W roku 1772 część północna Kujaw została zagarnięta przez Prusy, zaś w 1793 roku pozostała część. W latach 1807–1815 Kujawy znalazły się w granicach Księstwa Warszawskiego, następnie większa część Kujaw z Bydgoszczą, Inowrocławiem i Kruszwicą została włączona do ponownie Prus, pozostała część z Radziejowem i Włocławkiem - do Królestwa Polskiego. W 1918 roku Kujawy ostatecznie wcielone zostały do terytorium Polski. Od 1999 roku zdecydowanie większa część tego obszaru znajduje się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Kujawy są krajem pełnym tajemnic i rzeczy dość niezwykłych. W regionie zachowało się kilkadziesiąt zabytków przeszłości – średniowieczne grodziska, architektura romańska z okresu pierwszych Piastów, ludowe budownictwo drewniane, kościoły gotyckie i drewniane kościoły parafialne, gotyckie zamki, ratusze staromiejskie, renesansowe nekropolie, siedziby szlacheckie, zespoły parkowo-pałacowe. Do najciekawszych obiektów kultury materialnej na terenie LGD należą:

- **W gminie Boniewo** znajdują się obiekty posiadające cechy parków, wyróżniające się unikalnymi gatunkami zespołów roślinnych oraz założeniami architektoniczno-przestrzennymi, takie jak: zespół parkowo-dworski w Boniewie, zespół parkowo-dworski w Otmianowie, zespół parkowo-dworski w Kaniewie, zespół parkowo-dworski w Osieczu Wielkim oraz zespół dworski w Mikołajkach.

- **W gminie Brześć Kujawski** znajduje się kilka zespołów parkowo-dworskich we wsiach Brzezcie (w jego skład wchodzi: pałac murowany z 1873 r., oficyna murowana z końca XIX w. – „Wilsonówka”, oficyna murowana z końca XIX w., stróżówka z brama murowana z 1873 r., dwie stajnie murowane z końca IX w., dom buchaltera z końca XIX w., dom pisarza z końca XIX w., dwa czworaki z końca XIX w. oraz park pałacowy z 1889r.), Falborz, Miechowice, Popowiczki, Sokołowo i Wieniec (jedno z najbardziej okazałych założeń pałacowo-parkowych na terenie Kujaw) - wymagających jednak renowacji, która znacznie podniosłaby szanse wykorzystania ich w rozwoju turystycznych funkcji gminy. Inne ważne formy krajobrazu chronionego to założenia kościelne, cmentarze, obiekty użyteczności publicznej, wykopaliska osady z okresu neolitu.

Ryc. Rekonstrukcja osadnictwa z terenu Brześcia Kujawskiego

Obiektami historycznymi i zabytkowymi może również poszczycić się samo miasto Brześć Kujawski. Należy tu przede wszystkim wymienić: zespół kościoła p.w. św. Bpa Stanisława z neogotyckim ołtarzem w kształcie tryptyku i późnogotycka płaskorzeźbą Pokłonu Trzech Króli, dawny zamek wybudowany w połowie XIV w. przez Kazimierza Wielkiego i rozbudowany przez Władysława Jagiełło, Zespół Klasztorny Dominikanów z XIV w., gotycki ratusz, dom przy ulicy Reymonta 26, remiza strażyacka z ok. 1912 r., cmentarz rzymsko katolicki z połowy XIX w.

- **W gminie Chocień** ciekawostką są liczne ślady osadnictwa pradziejowego, średniowiecznego i nowożytnego oraz wczesnośredniowieczne grodziska w Bodzanówku i Choceniu. Na terenie gminy znajduje się 16 założeń dworsko-parkowych (we wsi Bodzanówek dwór murowany z połowy XIX w. rozbudowany ok. 1930 r., spichlerz z lat 1938-48 oraz pozostałości parku z końca XIX w., we wsi Chocień dwór murowany z ok. 1900 r., stróżówka z 1900 r., dom mieszkalny rządcy i służby dworskiej, dawne czworaki, spichlerz, obora, kurnik, chlewnia i park, we wsi Czerniewice: dwór murowany oraz park z końca XIX w., we wsi Jarantowice: dwór z ok. 1914 r., dawna stajnia koni cugowych ze spichrzem, oborą i wozownią, dawna stodoła z owczarnią, dawna stodoła ze stróżówką, stelmarnią i kuźnią oraz park z początku XX w. założony na bazie kompozycji z XVIII/XIX w., we wsi Krukowo: dwór z przełomu XIX/XX w. oraz pozostałości starodrzewu z dawnego założenia parkowego, we wsi Kuźnice dwór murowany z ok. 1900 r. z dawną rządówką, stajnią, spichrzem, kuźnią, garażem, kurnikiem, budynkiem gospodarczym ogrodnika, stodołą, czworakami i ośmiorakiem otoczone parkiem, we wsi Lutobórz park podworski z końca XIX w., we wsi Olganowo: dwór z 1920 r., obora, stajnia, spichlerz, chlewnia oraz park z I połowy XIX w., we wsi Siewiersk: dwór murowany z ok. 1920 r., we wsi Skibice: dwór z 1932 r., park z końca XIX w. oraz zabudowania gospodarcze, we wsi Szczytno: dwór z przełomu XIX/XX w. i park II połowy XIX w., we wsi Śmiałowice: dom rządcy, dawna obora, szopa do narzędzi oraz park z II połowy XIX w., we wsi Wichrowice: dwór oraz zachowany szczątkowo park z końca XIX w., we wsi Wilkowice: dwór z połowy XIX w., dawna stolarnia, obora, stodoła i park z połowy XIX w., we wsi Wilkowiczki Dwór z końca XIX w. oraz zachowany szczątkowo park z II połowy XIX w.). Gmina poszczycić się może też zabytkami techniki takimi jak: zespół cukrowni z 1914 r. ze sklepem kolonialnym tzw. „Orzełkiem” z 1914 r. oraz budynkiem piekarni z 1900 r. i młynem gospodarczym z ok. 1920 r. w Choceniu, zespołem dworca kolejowego z 1893 r., zespołem zakładu produkcyjnego z lat 1910-18, budynkiem mleczarni z ok. 1900 r., młynem elektrycznym z ok. 1900 r. oraz magazynem zbożowym z ok. 1900 r. w Czerniewicach, dawną

krochmalnią z przełomu XIX/XX w. w Borzymiu. Warte uwagi są także aleje jesionowe wzdłuż dróg, cmentarze (m.in. poległych w czasie I wojny światowej) i kapliczki przydrożne.

- **W gminie Chodecz** i jej okolicach znajduje się wiele ciekawych zabytków, jak choćby unikatowy w skali kraju, późnobarokowy zespół sakralno-cmentarny w Chodczu, katakumby oraz kościół p.w. Św. Jakuba. Do obiektów wartościowych kulturowo należą także: zespół dworski we wsi Chodeczek z 1904 r. oraz grodzisko „Dudała” w Kromszewicach. Ponadto w gminie warto zobaczyć młyn wodny w Rudzie Chodeckiej, wiatrak Koźlak oraz budynek byłej szkoły podstawowej w Nowinach.

- **Gmina Izbica Kujawska** znajduje się w obrębie Modzerowskiego Rejonu Turystycznego. W skład rejonu wchodzi obszar krajobrazu chronionego jeziora Modzerowskiego, które wraz z jeziorem Długim stanowią podstawowy walor krajobrazowo-przyrodniczy gminy i kanwę rozwoju turystyki. W mieście ważnymi zabytkami są: gotycki kościół p.w. Wniebowzięcia NMP wzniesiony w XV w., kościół ewangelicki zbudowany w latach 1907-1909 w stylu neogotyckim, synagoga zbudowana w latach 1880-1895 na miejscu starej drewnianej bożnicy, dawny dwór szlachecki wielokrotnie przebudowany oraz jedna z bram wjazdowych z XIX w. i pozostałości okazałego parku (w dworze tym mieszkała przez ok. 8 lat Tekla Krzyżanowska, późniejsza matka Fryderyka Chopina). Ponadto w okolicach Izbicy Kujawskiej znajdują się: w Modzerowie kościół z 1796 r., w Błennie kościół z II połowy XIX w., w Pustyni kaplica św. Floriana oraz dwa skupiska grobowców (obecnie rezerwaty archeologiczne), w Wietrzychowicach i Sarnowie. Pojedyncze grobowce zachowały się we wsiach Gaj i Obalki.

- **W gminie Lubień Kujawski** warto zobaczyć: kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Jezusowego wybudowany w latach 1884-1886 z epitafiami właścicieli miasta i fundatorami kościoła oraz grodzisko w Dziankówku. Wśród ciekawostek turystycznych warto w gminie odwiedzić malowniczą wieś Kłóbka, w której znajduje się Skansen Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej oraz zabytkowy kościół św. Prokopa, cmentarz z kaplicą rzymsko-katolicką owiany legendami i grodzisko średniowieczne - kurhan w kształcie stożka. Ponadto znajduje się wiele zespołów parkowo-dworskich: w Dziankowie (zespół parkowy), w Gole (zespół parkowy), w Lubieniu Kujawskim (zespół parkowo-dworski z murowanym klasycystycznym dworem z łamanym dachem z końca XVIII w. oraz zachowanym drzewostanem), w Kamiennej (zespół parkowo-dworski składający się z dworu z oficyną z ok. 1810 r. w stylu dworowym, przebudowany w 1851 r. w otoczeniu parku), w Rutkowicach (zespół parkowo-dworski), a także parki podworskie w Rzeżewie i Wiktorowie. W granicach gminy znajdują się także miejsca pamięci ofiar II wojny światowej w Lubieniu Kujawskim, Kłóbce i Sławęcinie.

- **W gminie Lubraniec** z przeszłości pozostały głównie zabytki architektury sakralnej: kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej z 1906 r. według projektu Tomasza Pajzderskiego, neogotycka kaplica cmentarna p. w. Świętej Anny wraz z kryptą grobową, krucyfiksem prymitywnym z XVIII-XIX w. i epitafiami kamiennymi, dawna synagoga żydowska z pierwszej połowy XIX w., wybudowana w stylu barokowym, drewniany kościół p.w. Świętej Trójcy wybudowany w 1790 r. w Dąbiu Kujawskim z licznymi cennymi zabytkami m.in. rzeźbiona grupa Ukrzyżowania, neogotycki murowany kościół p.w. św. Wojciecha z 1889 r. w Kłobi, kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z XV w. w Zgłowiączce. Turystów zainteresuje zapewne zespół pałacowy z 1827 r. w Lubrańcu (w jego skład wchodzi pałac późnoklasycystyczny, oficyna późnoklasycystyczna, park krajobrazowy z XIX w.), ruiny dworu z przełomu XVII i XVIII w. otoczone niewielkim parkiem w Dąbiu Kujawskim, pozostałości po zespole pałacowo-parkowym z początku XX w.

w Kazaniu, dwór murowany z końca XIX w. oraz drewniany młyn wodny z 1900 r. w Ossowie, dwór murowany z czworakami i budynkiem mieszkalnym z 1900 r. oraz park krajobrazowy w Redeczu Kalnym, dwór murowany z ok. 1890 r. w Sułkowie, założenia parkowe w Turowie, dwór murowany z końca XIX w. z zespołem folwarcznym w Żydowie oraz rezerwat archeologiczny w Sarnowie, gdzie odkryto cmentarzysko „Grobowców kujawskich”. Na terenie gminy znajdują się liczne miejsca pamięci m.in. „Pomnik ku czci poległych za wolną i niepodległą Polskę”, tablica upamiętniająca uczestników powstania styczniowego, Grób Nieznanego Żołnierza.

- W gminie **Fabianki** do najciekawszych obiektów należą zespół parkowo – dworski w Chełmicy i Nasiegniewie, park podworski z zabudowaniami folwarcznymi w miejscowości Szpetal Górny, dwór w Zarzeczewie Starym, zespół dworski w Zarzeczewie Nowym.

- W gminie **Lubanie** należy wspomnieć o takich zabytkach jak: zespół kościoła parafialnego w Lubaniu, archeologiczny zespół osadniczy w Stawcu, dwór na kopcu, zespół parkowo – dworski w Kaźmierzewie, zespół dworski w Ustroniu, cmentarz ewangelicki, wiejskie chałupy oraz stanowiska archeologiczne w Bodzi.

- W gminie **Włocławek** występują liczne zespoły parkowo - dworskie znajdujące się w Dębicach, Smólniku, Świętosławiu, Nowej Wsi, Wistce Królewskiej, Kruszynku, zagroda wiejska w miejscowości Skoki Duże.

Z obszarem LGD związanych jest szereg interesujących wydarzeń historycznych, wątków kulturowych, obiektów architektury, jednak ich pełne przedstawienie w tym momencie byłoby bardzo trudne z uwagi na brak kompleksowych opracowań i analiz w tym zakresie. Starano się przedstawić najciekawsze z nich, jednak w celu zabezpieczenia ich przed zapomnieniem oraz odszukania wielu innych konieczne jest dłożenie starań do wykonania badań i analiz, które uwieczniłyby zasoby kulturowe oraz historię obszaru LGD. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymaga także dużych nakładów na renowację. Zadania te są konieczne do zrealizowania z uwagi na **ogromny potencjał zasobów w kontekście wykorzystania dla rozwoju turystyki**.

b) Potencjał demograficzny i gospodarczy

Obszar Lokalnej Grupy Działania zamieszkiwany jest przez 75 074 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 60,2 os/km², co w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego oraz całego kraju stanowi bardzo niewielki udział. Wynikać to może z faktu, że znaczna część obszarów na terenie LGD wykorzystywanych jest rolniczo oraz istniejące miasta nie przekraczają 5 tys. mieszkańców (Brześć Kujawski 4 594 os., Chodecz 1 898 os., Izbica Kujawska 2 745 os., Lubień Kujawski 1 315 os., Lubraniec 3 175 os.).² Ludność miejska stanowi zaledwie 18,53% ludności LGD, pozostałe 81,47% zamieszkuje obszary wiejskie, co świadczy o **typowo wiejskim charakterze tego obszaru. Z terenu LGD najludniejsze są gminy Brześć Kujawski (11 177 os.) i Lubraniec (10 194 os.). Najmniejszą liczbą mieszkańców charakteryzuje się gmina Boniewo (3 593 os.). Poniższa tabela prezentuje liczbę mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład obszaru LGD z podziałem na mężczyzn i kobiety.**

Tab. Liczba ludności na terenie LGD z podziałem na płeć

Gmina	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Boniewo	3 593	1 775	1 818
Brześć Kujawski	11 177	5 421	5 756
Chodecz	7 963	3 983	3 980
Chodecz	6 466	3 199	3 267
Fabianki	8 822	4 382	4 400
Izbica Kujawska	8 132	4 002	4 130
Lubanie	4 721	2 340	2 381
Lubień Kujawski	7 554	3 798	3 756
Lubraniec	10 194	5 012	5 182
Włocławek	6 452	3 216	3 236

² GUS Bydgoszcz, 2006 r.

Razem	75 074	37 128	37 906
--------------	---------------	---------------	---------------

Źródło: WUS Bydgoszcz, 2006

Ze strukturami płci i wieku wiąże się zjawisko feminizacji społeczności gminy (wskaźnik feminizacji jest to liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn). W skali całego obszaru w zasadzie **zachowane są proporcje płci**, bowiem kobiet jest 37 906, tj. 50,5%, zaś mężczyzn 37 128, co stanowi 49,5%. Wskaźnik feminizacji wynosi na badanym obszarze 101,8 kobiety na 100 mężczyzn i jest bardzo korzystny. Być może przyczyny tak wyrównanej struktury płci należy szukać w strukturze rolnictwa, zajmującego się w większości ogrodnictwem oraz warzywnictwem (sprzyjającym zatrudnieniu kobiet, głównie przy sadzeniu i zbiorach), jak również w większości usługowo-handlowych funkcjach miast.

W gminach LGD, generalnie tak jak dla całej Polski, zanotowano spadek liczby zawieranych małżeństw. Bardzo charakterystycznym zjawiskiem jest występowanie w ostatnich latach niższych wartości tego wskaźnika na obszarach wiejskich, a takim jest w większości obszar LGD. Sytuacja taka wynika z faktu zaawansowanego procesu starzenia się mieszkańców wsi oraz innych czynników. W 2006 roku wskaźnik zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców obszaru LGD wynosił 6,07 i był zbliżony do liczby zawieranych małżeństw w tym czasie na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego tj. 6,17. Zawieranie małżeństw zmienia strukturę ludności według stanu cywilnego i pośrednio wywiera wpływ na kształtowanie się niektórych zjawisk, przede wszystkim na kształtowanie się liczby urodzeń, a liczba ta spada, co przejawia się m.in. **w ujemnym przyroście naturalnym**.

Na całym obszarze LGD w 2006 roku odnotowano zawarcie 450 małżeństw, 733 urodzenia żywe oraz 827 zgonów. Przyrost naturalny dla analizowanego terenu był ujemny i wynosił -94. Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela.

Tab. Ruch naturalny ludności na obszarze LGD

Gmina	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
Boniewo	26	26	44	-18
Brześć Kujawski	63	111	114	-3
Chocień	46	73	98	-25
Chodecz	39	70	72	-2
Fabianki	53	67	84	-17
Izbica Kujawska	42	105	92	13
Lubanie	29	47	57	-10
Lubień Kujawski	40	78	96	-18
Lubraniec	69	90	101	-11
Włocławek	43	66	69	-3
Razem	450	733	827	-94

Źródło: WUS Bydgoszcz, 2006

Na terenie LGD w 2006 r. **saldo migracji było ujemne** i wyniosło -29 osób. Największy napływ ludności odnotowała gmina Fabianki, zaś najmniej korzystne saldo migracji wystąpiło w gminie Lubień Kujawski, gdzie przy napływie 52 mieszkańców, odnotowano odpływ 102 osób.

Tab. Migracje wewnętrzne na terenie LGD z podziałem na płeć

Gmina	Napływ			Odpływ			Saldo
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	
Boniewo	38	18	20	42	17	25	-4
Brześć Kujawski	135	58	77	126	56	70	9
Chocień	99	40	59	93	37	56	6
Chodecz	43	22	21	62	30	32	-19
Fabianki	214	103	111	102	42	60	112
Izbica Kujawska	42	18	24	74	27	47	-32
Lubanie	47	21	27	49	22	27	-2
Lubień Kujawski	52	23	29	102	42	60	-50
Lubraniec	82	36	46	89	32	57	-7
Włocławek	115	58	57	157	70	87	-42

Razem	867	397	471	896	375	521	-29
--------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Źródło: GUS, 2006

Wiek jest jednym z elementów wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych. Problemem obszaru objętego LSR jest przeciętny udział ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do całej populacji (59,38%) i **zmniejszający się udział ludności w grupie przedprodukcyjnej** (warto tu podkreślić, że z roku na rok maleje liczba młodzieży do lat 17, co jest wynikiem wyludniania się wsi spowodowanym zmniejszającym się przyrostem naturalnym oraz popularnymi w ostatnim czasie **wyjazdami młodych ludzi** w poszukiwaniu dobrze płatnej pracy). **Sytuacja taka utrudnia procesy modernizacji w rolnictwie, a tworzenie nowych miejsc pracy jest jednym z ważniejszych problemów obszaru LGD.** Doskonałym obrazem zmieniającej się struktury ludności wieku jest **wskaźnik obciążenia demograficznego** (tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym), który wynosi na terenie objętym LSR **61,9 osoby**. Wskaźnik taki wskazuje na problem z zastępowalnością pokoleń w kolejnych latach i wynikające z tego trudności ekonomiczne.

Tab. Struktura wiekowa ludności na obszarze LGD

Gmina	Ogółem	W wieku						Wskaźnik obciążenia demograficznego
		przedprod.		prod.		poprod.		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
Boniewo	3 593	819	417	2 220	971	609	400	67
Brześć Kujawski	11 177	2 519	1 252	6 942	3 303	1 707	1 190	61
Chocień	7 963	1 677	819	4 982	2 310	1 261	835	59
Chodecz	6 466	1 351	660	3 959	1 839	1 018	678	60
Fabianki	8 822	2 046	985	5 693	2 749	1 027	680	54
Izbica Kujawska	8 132	1 851	942	4 800	2 212	1 301	863	66
Lubanie	4 721	1 076	527	2 882	1 336	710	483	62
Lubień Kujawski	7 554	1 643	788	4 521	2 072	1 305	853	65
Lubraniec	10 194	2 157	1 067	6 076	2 819	1 769	1 186	65
Włocławek	6 452	1 479	705	3 930	1 863	869	587	60
Razem	75 074	16 618	8 162	46 005	21 474	11 576	7 755	61,9

Źródło: GUS Bydgoszcz 2006.

Poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia. W 2006 r. na obszarze LGD liczba pracujących wyniosła **6 947 osób**, z czego **47,94%** stanowiły kobiety. Najwięcej zatrudnionych było w gminie **Brześć Kujawski 27,93%**, zaś najmniej w gminie **Boniewo, zaledwie 1,93%**. Powyższe dane nie uwzględniają jednak podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a to oni stanowią przeważającą liczbę zatrudnionych. Szczegółowe dane, z uwzględnieniem powyższego zastrzeżenia, przedstawia tabela.

Tab. Pracujący na obszarze LGD

Gmina	Pracujący		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Boniewo	134	39	95
Brześć Kujawski	1 940	1 175	765
Chocień	672	326	346
Chodecz	469	274	195
Fabianki	904	503	401
Izbica Kujawska	501	201	300
Lubanie	261	94	167
Lubień Kujawski	597	300	297
Lubraniec	627	245	382
Włocławek	842	459	383
Razem	6 947	3 616	3 331

Źródło: GUS Bydgoszcz, 2006

Na obszarze LGD w 2006 r. było 7 090 bezrobotnych, z czego kobiety stanowiły 55,43%. Na charakteryzowanym obszarze występuje wysokie bezrobocie. Statystyki prowadzone przez GUS dotyczące bezrobocia nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. W efekcie, liczba pracujących na charakteryzowanym obszarze jest zdecydowanie wyższa niż ta, prezentowana przez GUS. Bezrobotnych z obszaru LGD zarejestrowanych jest 7 090, co stanowi 86,41% bezrobotnych powiatu włocławskiego i 4,42% bezrobotnych całego województwa. Struktura bezrobocia wg płci jest mniej więcej wyrównana z niewielką przewagą kobiet 55,43%. Stopa bezrobocia (procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo tzn. pracującej i bezrobotnej z tym, że liczba pracujących nie uwzględnia osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego) w powiecie włocławskim wynosiła w 2006r. 22,4%, a w województwie 19,2%. Ze względu na trudności z precyzyjnym określeniem stopy bezrobocia na obszarze LGD, sytuację w tym zakresie ukazano za pomocą wskaźnika bezrobocia. Wskaźnik bezrobocia, jest wielkością statystyczną opisującą zjawisko bezrobocia jako relację pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych, a liczbą osób w wieku produkcyjnym. Jest to wartość niższa niż stopa bezrobocia, gdyż uwzględnia ludność będącą w wieku produkcyjnym, a w tym niepodlegającą żadnej pracy zawodowej tj.: studentów, rencistów i osoby odbywające zasadniczą służbę wojskową. **Wskaźnik bezrobocia na obszarze LGD wynosił w 2006 roku 15,41%.** Koreluje on ze wskaźnikiem bezrobocia w powiecie włocławskim (15,53%), ale jest wyższy w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie w tym samym czasie kształtowało się ono na poziomie 12,02%. **Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest duża liczba osób długotrwale bezrobotnych,** tj. pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Tak wysoki poziom bezrobocia jest jedną z bezpośrednich przyczyn niskiej jakości życia mieszkańców obszaru objętego LSR. Ze względów społecznych równie niekorzystne są zjawiska towarzyszące bezrobociu, szczególnie długotrwałemu: rozwój patologii społecznych, utrata kwalifikacji zawodowych, narastanie postaw roszczeniowych, niska konsumpcja dóbr i usług oraz stałe obniżenie standardu życia, w tym pogarszanie stanu zdrowia i warunków bytowych. Sytuacja w tym zakresie wymaga podjęcia zadań interwencyjnych, których celem będzie ograniczanie liczby bezrobotnych i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom z nim występującym poprzez **aktywizację ludności i tworzenie miejsc pracy.** Wymaga to przede wszystkim poprawy w zakresie świadomości samych mieszkańców, co do istniejących możliwości własnego rozwoju i form aktywności gospodarczej. Niezbędne jest podnoszenie kwalifikacji ludności w zakresie odpowiadającym istniejącemu popytowi na rynku pracy, a także w powiązaniu z istniejącymi trendami rozwoju poszczególnych branż i możliwościami wynikającymi z wykorzystania zasobów lokalnych. **LGD poprzez realizację celów strategicznych ma na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom na rynku pracy oraz pomoc w likwidacji problemu bezrobocia na obszarze działania LGD Dorzecza Zgłowiączki.**

Tab. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na obszarze LGD

Gmina	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Boniewo	356	176	180
Brześć Kujawski	985	428	557
Chocień	868	364	504
Chodecz	679	325	354
Fabianki	773	329	444
Izbica Kujawska	717	331	386
Lubanie	406	165	241
Lubień Kujawski	717	349	368
Lubraniec	969	425	544
Włocławek	620	268	352
Razem	7 090	3 160	3 930

Źródło: GUS, 2006

Kolejnym istotnym problemem występującym na obszarze działania LGD jest **niski poziom edukacji oraz kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności**. Wynika to po części z wiejskiego charakteru terenu oraz dominacji rolnictwa. Poniższe tabele zawierają średnią strukturę wykształcenia dla obszaru LGD oraz porównanie do średniej dla całego województwa kujawsko-pomorskiego. Na obszarze LGD dużo więcej jest osób bez żadnego wykształcenia niż osób, które legitymują się wykształceniem wyższym. Poza tym prawie 65% ludności nie posiada nawet wykształcenia średniego. Dane te sprawiają, że nie można myśleć o znacznym i trwałym rozwoju tego regionu bez wcześniejszego podniesienia kwalifikacji mieszkańców. Bez rozwoju kwalifikacji oraz wiedzy pozarolniczej, bardzo trudno będzie tworzyć miejsca pracy i polepszyć jakość życia mieszkańców obszaru LGD. **Dlatego też jednym z priorytetów LGD jest podnoszenie świadomości, wiedzy i kwalifikacji mieszkańców poprzez szkolenia i doradztwo.**

Tab. Struktura poziomu wykształcenia mieszkańców LGD na tle województwa kujawsko-pomorskiego

Ludność wg poziomu wykształcenia	Obszar LGD	Województwo kujawsko - pomorskie
	Udział %	Udział %
wyższe	4,11%	8,42%
policealne	1,91%	2,74%
średnie razem	18,01%	26,52%
średnie ogólnokształcące	5,44%	8,21%
średnie zawodowe	12,57%	18,31%
zasadnicze zawodowe	25,78%	27,30%
podstawowe ukończone	43,84%	32,04%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	6,35%	2,99%

Źródło: Spis Powszechny, 2002

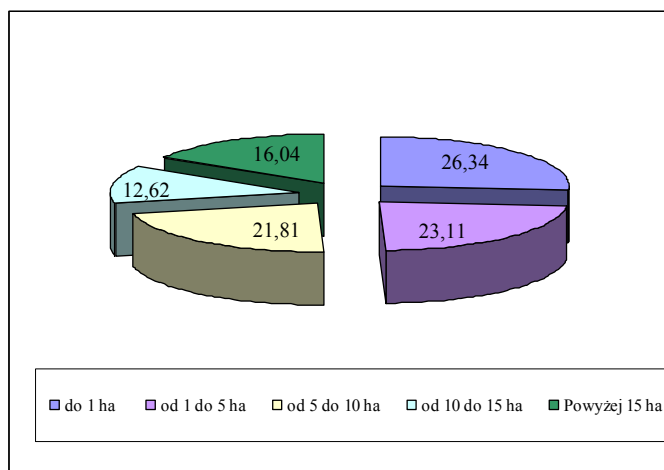
Na obszarze LGD istnieje łącznie 9 930 gospodarstw rolnych. Dominują gospodarstwa małe i średnie – do 10 ha. Ich udział w ogóle gospodarstw funkcjonujących na terenie LGD wynosi 71,2%. Gospodarstwa małe, do 1 ha włącznie, stanowią 26,34%. Udział gospodarstw powyżej 10 ha do 15 ha stanowi 12,61% łącznej liczby gospodarstw rolnych obszaru LGD, natomiast gospodarstwa powyżej 15 ha, a zatem takie, których ekonomiczne funkcjonowanie jest uzasadnione zgodnie z wyliczeniami unijnymi, stanowią łącznie jedynie 16,04%. Omawiane dane statystyczne wskazują na znaczne rozdrobnienie powierzchni gospodarstw rolnych. Największą ilością gospodarstw charakteryzuje się gmina Brześć Kujawski – 1 239 i Lubraniec – 1 218. Najmniej występuje na terenie gminy Boniewo – 647 i Lubanie – 819. **Ze względu na duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych można przypuszczać, że ich zyskowność nie jest najlepsza, dlatego należy wspierać wszelkie inicjatywy różnicowania dochodów ludności na obszarze LGD.** Dane obrazuje poniższa tabela i wykres.

Tab. Gospodarstwa rolne wg obszarowych użytków rolnych

Gmina	Ogółem	do 1 ha	od 1 do 5 ha	od 5 do 10 ha	od 10 do 15 ha	Powyżej 15 ha
Boniewo	647	166	99	156	97	129
Brześć Kujawski	1 239	469	229	213	118	210
Chocień	963	261	204	227	125	144
Chodecz	929	193	190	218	158	169
Fabianki	977	308	346	201	67	52
Izbica Kujawska	1 087	250	219	267	153	198
Lubanie	819	267	271	131	74	76
Lubień Kujawski	1 102	214	207	241	198	242
Lubraniec	1 218	263	207	291	166	291
Włocławek	949	225	323	221	97	82
Razem	9 930	2 616	2 295	2 166	1 253	1 593

Źródło: Powszechny Spis Rolny, 2002

Wykres. Powierzchnia gospodarstw rolnych obszarze LGD

Na obszarze LGD w 2006 roku było 4 518 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON, z czego 95,97% działało w sektorze prywatnym. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 80,25% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Wskaźnikiem, dzięki któremu można określać stopień przedsiębiorczości mieszkańców jest tzw. „wskaźnik przedsiębiorczości”, który bada liczbę podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. **Dla obszaru LGD wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 61, natomiast dla całego województwa jest to poziom 111, co pokazuje jak bardzo obszar LGD odbiega w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców od średniej wojewódzkiej.**

Najbardziej rozwiniętą branżą gospodarki LGD jest szeroko pojęty **handel i naprawy**, następnie **budownictwo** oraz **przemysł**. **Bardzo słabo na opisywanym obszarze rozwinięty jest sektor turystyczny**, co prezentuje poniższa tabela.

Tab. Baza turystyczna na terenie Stowarzyszenia i województwa kujawsko-pomorskiego

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki			Województwo Kujawsko-Pomorskie		
Wyszczególnienie	2006	2007	Wyszczególnienie	2006	2007
Obiekty noclegowe ogółem (w tym całoroczne) – szt.	11 (obiekty całoroczne 4)	10 (obiekty całoroczne 4)	Obiekty noclegowe ogółem (w tym całoroczne) – szt.	317 (obiekty całoroczne 188)	307 (obiekty całoroczne 188)
Miejsca noclegowe ogółem – szt.	863	823	Miejsca noclegowe ogółem – szt.	25 469	24 657
Korzystający z noclegów (w tym turyści zagraniczni) - osoby	10 296 (turyści zagraniczni 157)	9 997 (turyści zagraniczni 78)	Korzystający z noclegów (w tym turyści zagraniczni) -osoby	700 372 (turyści zagraniczni 85 347)	756 208 (turyści zagraniczni 83 828)

Źródło: GUS, 2005, 2007

Słaba baza turystyczna wynika z **braku infrastruktury turystycznej** oraz słabej promocji obszaru LGD w regionie i kraju. **Brakuje obiektów gastronomicznych, noclegowych (w tym agroturystycznych), usługowych.** Rozwój turystyczny tego regionu dałby możliwość stworzenia nowych miejsc pracy, różnicowania dochodów gospodarstw rolnych, co zdynamizowałoby zdecydowanie rozwój gospodarczy obszaru LGD.

Tab. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON

Gmina	Ogółem	W tym						
		Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	Przemysł	Budownictwo	Handel, naprawy	Hotele, restauracje	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości
Boniewo	143	11	14	10	59	5	6	7
Brześć Kujawski	707	23	71	60	266	21	19	52
Chocień	431	18	41	40	172	8	12	36

Chodecz	387	16	34	44	167	15	7	27
Fabianki	718	25	70	109	256	21	27	56
Izbica Kujawska	489	21	51	44	255	8	9	22
Lubanie	254	11	32	18	99	11	3	15
Lubień Kujawski	375	20	29	36	166	13	8	23
Lubraniec	571	27	54	36	255	15	11	40
Włocławek	443	36	43	47	124	18	8	34
Razem	4 518	208	439	444	1 819	135	110	312

Źródło: WUS Bydgoszcz, 2006

Na obszarze każdej z gmin z terenu LGD funkcjonują **organizacje pozarządowe**, głównie OSP, KGW i inne organizacje działające na rzecz rozwoju miejscowości i gmin, kultury, poprawy jakości życia mieszkańców. Organizacje te wymagają jednak znacznego wsparcia w zakresie tworzenia projektów, ich realizacji, finansowania przedsięwzięć. Zauważa się także potrzebę wsparcia procesu tworzenia nowych NGO, ich rejestracji, tworzenia modelu zarządzania i organizacji. **Biorąc pod uwagę stan rozwoju sektora NGO na obszarze LGD oraz jego rolę w kwestii rozwoju społeczeństwa lokalnego, LGD zamierza w swych działaniach wspierać rozwój tych instytucji, jako istotnych partnerów dialogu społecznego i rozwoju lokalnego.**

Infrastruktura społeczna. Na terenie LGD istnieje pięć szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez powiat włocławski. Są to zespoły szkół: w Chodczu, Lubrańcu - Marysinie, Starym Brześciu, Izbicy Kujawskiej i Lubrańcu. Zespoły szkół w Izbicy Kujawskiej, Lubrańcu i Starym Brześciu dysponują internatami. Od 2002 roku w miejscowości Chocień funkcjonuje Społeczne Liceum Ogólnokształcące, posiadające uprawnienia szkoły publicznej. Wykształcenie wyższe mieszkańcy LGD mogą uzyskać na uczelniach we Włocławku, Toruniu i Bydgoszczy, oferujących szeroką ofertę edukacyjną w tym zakresie. Poza tym w każdej gminie wchodzącej w skład LGD jest po kilka szkół podstawowych, minimum jedno gimnazjum i przedszkole, ośrodek zdrowia, apteka oraz ochotnicza straż pożarna. Ponadto powiat prowadzi dwie Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Lubrańcu i Lubieniu Kujawskim, Dom Dziecka w Lubieniu Kujawskim, Pogotowie Opiekuńcze ze Szkołą Podstawową Specjalną i Gimnazjum w Brzeziu (gmina Brześć Kujawski) oraz 2 Domy Pomocy Społecznej: w Rzeżebie i Wilkowickach. Na terenie powiatu podstawową opiekę medyczną zapewniają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej – działające w poszczególnych gminach, natomiast opiekę specjalistyczną mogą uzyskać w pobliskich miastach: we Włocławku w Samodzielnym Publicznym Zespole Przychodni Specjalistycznych oraz w Toruniu w przychodniach specjalistycznych.

Infrastruktura techniczna. Podstawę połączeń komunikacyjnych stanowi sieć dróg: krajowych, wojewódzkich i lokalnych. Przez obszar LGD przebiega **droga krajowa Nr 1** (Gdańsk-Toruń-Lódź-Cieszyn), drogi drugorzędne nr 269 i 270 oraz drogi lokalne. Wszystkie ważniejsze miejscowości posiadają wiaty przystankowe obsługiwane przez linie PKS i prywatnych przewoźników. W granicach LGD przebiega **linia kolejowa** Toruń-Kutno (ze stacjami w Czerniewicach, Rutkowicach i Wiktorowie). Ponadto dostęp do układu komunikacyjnego mają zapewnić w przyszłości planowane przez ten obszar **autostrady: A-1** (północ-południe) oraz A-2 (wschód-zachód). Jeszcze do niedawna jednym z podstawowych środków transportu osób i towarów LGD była kolejka wąskotorowa. Transformacja ustrojowa i związane z tym przemiany we wszystkich gałęziach nie ominęły również transportu, a co za tym idzie funkcjonowania kolei wąskotorowej. Linie zamknięto i wkrótce rozpoczęła się dewastacja szlaku i taboru. Wiele szyn niestety rozkradziono. Z czasem tory kolejowe zarosły, a wokół nich urosły bujne krzewy. Stan ten pewnie trwałby dalej, gdyby nie grupa aktywistów, którzy postanowili odnowić trasę kolejową. **Obecnie istnieje olbrzymia szansa na przywrócenie ruchu kolejki na tym terenie i uczynienia z niej znaczącej atrakcji turystycznej obszaru LGD.** Oczywiście chodzi tu o kursy wycieczkowe, które mogą być kolejną atrakcją LGD, dla którego bez wątpienia ogromną szansą na rozwój jest

promowanie turystyki. Konieczne jest jednak wykonanie studium wykonalności możliwości zrealizowania projektu od strony technicznej, prawnej, finansowej i wielu innych aspektów.

Ryc. Kolejka wąskotorowa na obszarze LGD

c) Specyfika obszaru

O spójności obszaru LGD decyduje wspólna historia i kultura, uwarunkowania przestrzenne, geograficzne i społeczno-gospodarcze. Sam fakt zlokalizowania obszaru LGD na terenie jednego powiatu wpłynął na zbieżną politykę lokalną, inwestycyjną i społeczno-gospodarczą wszystkich gmin LGD. **Należy podkreślić wyjątkowe znaczenie specyficznych i wyraźnie określonych cech kulturowo-etnograficznych regionu Dorzecza Zgłowiączki, jako jednego z najciekawszych pod tym względem w Polsce. Mieszkańców obszaru objętego LSR łączy: wspólna tradycja, lokalna tożsamość, poczucie przynależności do grupy etnicznej Kujawiacy.**

Obszar LGD ma charakter typowo wiejski, a w jego krajobrazie dominują uprawy rolne. Z uwagi na wysoką jakość gleb od wieków gospodarka tych terenów opierała się na rolnictwie. Warto również podkreślić atuty turystyczne charakteryzowanego terenu, które opierają się na **rzece Zgłowiączce oraz jej dopływach, ale również na sielskim klimacie wsi kujawskiej i licznych zabytkach**. Specyficzną i wyróżniającą cechą tych ziem jest również **kultura i tradycja oraz zwyczaje ludności Kujaw**. Tradycja ta jest stale kultywowana przez mieszkańców, co można dostrzec obserwując twórczość lokalnych artystów oraz ludność podczas tradycyjnych świąt i obrzędów. Mowa tu przede wszystkim o tradycyjnych strojach, pieśniach, tańcach oraz potrawach kuchni kujawskiej. Wszystkie te elementy lokalnej specyfiki mogą nabrać szczególnie istotnego znaczenia w dobie szukania podstaw budowy pozycji konkurencyjnej do pozostałych regionów i rozwoju gospodarki w nowych kierunkach związanych z turystyką i obsługą ruchu turystycznego.

Środowisko. Jednym z podstawowych elementów wyróżniających opisywany obszar są warunki stworzone przez środowisko naturalne. To one w dużej mierze zadecydowały o historii i obecnym profilu aktywności mieszkańców tego miejsca. Charakterystyczna dla krajobrazu dorzecza Zgłowiączki jest płaska wysoczyzna morenowa, miejscami lekko falista. Rzeźbę terenu urozmaicają polodowcowe rynny jeziorne i pojezierne. Większość gmin należących do LGD jest połączona poprzez **charakterystyczną i malowniczą rzekę Zgłowiączkę oraz jej dopływy stwarzającą doskonale warunki dla rekreacji**. Żyzne gleby i ukształtowanie rzeźby tego terenu stworzyło dogodne warunki dla gospodarki rolnej, a obecnie także dla innych form gospodarowania na bazie rolnictwa, w tym przetwórstwa i różnego rodzaju usług.

Historia i kultura. Najcenniejszym bogactwem tego regionu jest jego kultura oraz historia. **Szczególnie istotna dla tego terenu jest bogata średniowieczna historia**. Można tu znaleźć ślady osadnictwa dawnego, liczne **grodziska wczesnośredniowieczne i średniowieczne**, ponadto zachowało się wiele **kościółów gotyckich, zespołów pałacowo-parkowych, starych domów i innych zabytkowych obiektów**. Rejony LGD są również spójne kulturowo, mają wspólną tradycję związaną z Kujawami, która przetrwała wiele lat i obecnie jest coraz chętniej kultywowana.

Wspólne dziedzictwo i losy dziejowe spajają więzi społeczności lokalnej, budując wśród mieszkańców tego obszaru **poczucie tożsamości kulturowej**: wspólnoty doświadczeń oraz zbieżnych wartości. Ludność

lokalna podtrzymuje kultywowanie dawnych tradycji oraz wykazuje przywiązanie do miejsca, o czym świadczy częste nawiązywanie do Kujaw w dziełach twórców ludowych.

Sfera społeczna. Obszar LGD jest dość równomiernie, lecz słabo zasiedlony. Niemal we wszystkich gminach następuje powolny, ale systematyczny spadek liczby mieszkańców. Struktura demograficzna badanych gmin wypada dobrze, jest zbliżona do średniej wojewódzkiej. Odsetek osób młodych wszędzie przekracza lub jest bliski 22,5%, co w skali kraju jest dobrym rezultatem, aczkolwiek zaobserwowany w ostatnich latach spadek procentowego udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym nie jest korzystny dla dalszego rozwoju LGD. Udział poszczególnych płci w ogólnej strukturze jest wyrównany, a wskaźnik feminizacji kształtujący się w wielkości 101,8 K/100 M bardzo korzystny. Gminy należą do terenów o wysokim bezrobociu w województwie, co niewątpliwie stanowi jeden z głównych problemów tych ziem. Niepokojącym zjawiskiem jest także niski poziom wykształcenia mieszkańców LGD.

Gospodarka. Oprócz bogatej historii i kultury tych ziem, cechą charakterystyczną obszaru jest duża spójność gospodarcza. **Dużą zaletą jest też położenie na granicy trzech województw, co stanowi duży potencjał do współpracy i rozwoju.** Wybrane do projektu gminy mają podobny charakter i zbliżone wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego, dostęp komunikacyjny i stan infrastruktury społeczno-technicznej. Wszystkie posiadają podobną strategię rozwoju, ukierunkowaną w pierwszym rzędzie na poprawę jakości życia i tworzenie nowych miejsc pracy. Ważnym elementem wspólnym dla całego obszaru są dobre warunki glebowe, które były powodem zagospodarowania tych ziem w przeszłości i które dziś warunkują główny kierunek rozwoju gospodarczego, jakim jest rolnictwo, a w jego ramach sadownictwo, ogrodnictwo i przetwórstwo owocowo-warzywne. **Cechą wspólną jest również charakter zakładów produkcyjnych w większości usługowo-handlowych oraz rodzaj występujących bogactw naturalnych,** które na tym terenie wykazują pochodzenie wieku trzeciorzędowego (do głównych surowców należą sól kamienna i potasowa, gips, węgiel brunatny oraz torf).

Obszar, na którym działa Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki stanowi **doskonale miejsce do odkrywania tajemnic dla potencjalnego turysty. Liczne walory historyczne i kulturowe mogą stanowić ogromny potencjał rozwoju dla tego wiejskiego regionu.** Jednak kluczowym warunkiem rozwoju gospodarczego opartego na turystyce i rekreacji jest opracowanie i wdrożenie koncepcji zagospodarowania turystycznego, wspólnej dla całego obszaru LGD, będącej realnym studium wykonalności i katalogiem projektów gotowych do wdrażania. Koncepcja rozwoju turystyki może zostać oparta o rzekę Zgłowiączkę oraz jej dopływy i inne ciekawe walory, np. kolejkę wąskotorową. Plan rozwoju turystycznego obszaru LGD musi jednak być opracowany kompleksowo dla całego terenu, ponieważ pojedyncze jednostki gminne stanowią zbyt mały obszar (dysponujący zbyt ubogą ofertą), aby zainteresować potencjalnych turystów na taką skalę, która pozwoliłaby lokalnym gospodarstwom rolnym i mieszkańcom profesjonalnie zająć się obsługą ruchu turystycznego. Niezwykle istotną kwestią jest również uzupełnianie oferty turystyczno-rekreacyjnej o markowe produkty oraz usługi. Niestety infrastruktura turystyczna wykazuje niski stopień rozwoju.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR oraz wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

Analiza SWOT należy do najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych. Dzięki interpretacji faktów i wykrywania związków istniejących między nimi pozwala na uporządkowanie danych oraz informacji. Analizę SWOT stosuje się we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Analiza SWOT służyć ma identyfikacji: S – Strengths – silnych stron i atutów, W – Weaknesses – słabych stron i wad, O – Opportunities – szans i możliwości, T – Threats – zagrożeń i trudności.

W celu uporządkowania danych i informacji wyjściowych oraz licznych opinii społeczności lokalnej przeprowadzono, przy obecności reprezentantów poszczególnych sektorów całego obszaru LGD, analizę SWOT. Poza usystematyzowaniem posiadanych już danych, istotne było stworzenie pełnego obrazu sytuacji Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki oraz pojawiających się szans i zagrożeń. Stworzenie arkusza analizy stanowiło znaczący element poznawczy i edukacyjny dla reprezentantów społeczności lokalnej w procesie prac nad LSR pozwalający im na dostrzeżenie złożoności wielu aspektów determinujących rozwój tego terenu oraz poznanie pozycji strategicznej w odniesieniu do otoczenia.

Poniżej znajduje się analiza SWOT dla obszaru objętego LSR. Informacje wykorzystane w przedstawionej analizie pochodziły przede wszystkim z następujących źródeł:

1. Strategii rozwoju poszczególnych gmin obszaru LGD;
2. Materiałów uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku;
3. Materiałów statystycznych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny;
4. Informacji uzyskanych od władz i ludności gmin wchodzących w skład LGD, podczas licznych spotkań i konsultacji;
5. Informacji z przeprowadzonych wizji lokalnych;
6. Informacji uzyskanych z przeprowadzonych na terenie LGD badań ankietowych wśród mieszkańców.

W trakcie spotkań i konsultacji odbytych z mieszkańcami, przedstawicielami sektorów: publicznego, gospodarczego, społecznego obszaru LGD, z lokalnymi aktywistami tych terenów potwierdziliśmy informacje uzyskane z danych statystycznych. Jednocześnie badania przeprowadzone przez ankietę potwierdzają nam dane uzyskane z urzędów gmin, publikacji GUS, PUP.

Dzięki tak różnorodnym informacjom, które zostały pozyskane do analizy SWOT, analiza ta stała się bardziej kompleksowa i kompletna, ponieważ zawiera z jednej strony informacje i dane uzyskane od różnych instytucji, ale jednocześnie uwzględnia potrzeby i wymagania mieszkańców tych terenów, którzy są bardzo ważnym źródłem cennych informacji. Wszystkim czynnikom zostały przydzielone punkty od 1 do 5. Nie można bowiem założyć, iż wszystkie są równie ważne dla obszaru

LGD i lokalnej społeczności. Zasady punktacji przewidują przyznawanie większej ilości punktów (5) dla czynników najważniejszych, a mniejszej (1) dla tych mniej istotnych. Punktacja została przyznana poszczególnym kryteriom w oparciu o wyniki spotkań konsultacyjnych oraz badań ankietowych wśród mieszkańców. W poniższej analizie zawarto tylko te czynniki, które uzyskały ocenę od 3 punktów wzwyż, ponieważ uznano je za najistotniejsze dla obszaru LGD, a tym samym analiza stała się czytelna i przejrzysta. Wyniki przeprowadzonej analizy przedstawia poniższa tabela.

Tab. Analiza SWOT dla obszaru LGD

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych (5 pkt) Bogactwo i specyfika kultury Kujaw (5 pkt) Malownicze, kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora (5 pkt) Kultywowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka (5 pkt) Przyległość Włocławka do terenów LGD (5 pkt) Dobre warunki do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (5 pkt) Występowanie uzdrowiskowych zasobów (w tym: wody głębinowe, borowiny oraz klimat na obszarze LGD) (4 pkt) Bogata historia ziem objętych LSR od czasów Neolitu (4000 l.p.n.e) do teraźniejszości (4 pkt) Położenie w centrum Polski przy trasie północ – południe (4 pkt) Urodzajne gleby (4 pkt) Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy (4 pkt) Bogata wiedza rolnicza ludności (4 pkt) Aktywne NGO-sy (KGW, OSP, Stowarzyszenie Niepełnosprawni, Koło Emerytów) (4 pkt) Dobrze rozwinięte rolnictwo (warzywnictwo, sadownictwo) (4 pkt) Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD (4 pkt) Najwyższe na Kujawach punkty w regionie (wzgórze Grójec – gm. Boniewo, Żurawice – gm. Boniewo) (3 pkt) 	<ul style="list-style-type: none"> Słaby stan infrastruktury kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej (5 pkt) Niski poziom innowacyjnych rozwiązań (5 pkt) Słaby wskaźnik przedsiębiorczości społeczeństwa (5 pkt) Niskie dochody ludności (5 pkt) Brak usług i infrastruktury turystycznej, gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowych i pieszych (5 pkt) Brak wspomagających działań dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości (5 pkt) Duże bezrobocie (5 pkt) Duża liczba rozdrobnionych gospodarstw rolnych (5 pkt) Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD (5 pkt) Niskie kwalifikacje ludności i poziom wykształcenia (4 pkt) Ograniczony rynek pracy (4 pkt) Zaniedbane i zniszczone zabytki regionu (4 pkt) Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna (4 pkt) Emigracje młodzieży do większych aglomeracji za pracą i edukacją (4 pkt) Marazm, zniechęcenie (3 pkt)
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Moda na turystykę i agroturystykę (5 pkt) Środki finansowe przyznawane z UE (5 pkt) 	<ul style="list-style-type: none"> Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego (5 pkt)

<p>pkt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planowana budowa autostrady wraz z węzłami zjazdowymi na terenie działania LSR (5 pkt) • Możliwość utworzenia strefy ekonomicznej na terenie LSR, zlokalizowanej w okolicach planowanej autostrady (5 pkt) • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej przez renowacje i wyeksponowanie zabytków (5 pkt) • Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych, w szczególności rzeki Zgłowiączki (5 pkt) • Utworzenie klastrów jako innowacyjnej metody wzrostu liczby podmiotów gospodarczych i miejsc pracy (5 pkt) • Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych sposobem na uzyskiwanie dochodów (5 pkt) • Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD (5 pkt) • Środowisko naturalne umożliwiające organizację aktywnych form rekreacji (np. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) (4 pkt) • Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców (4 pkt) • Moda na ekologiczny styl życia, w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD (3 pkt) • Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej (3 pkt) 	<p>naturalnego (5 pkt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalsze ubożenie mieszkańców (5 pkt) • Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatrącenie kultury (5 pkt) • Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE (5 pkt) • Ograniczona ilość środków z Programu Leader (5 pkt) • Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania projektów, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku) (5 pkt) • Emigracja młodych mieszkańców w celach zarobkowych (4 pkt) • Wzrost bezrobocia na skutek dekonjunkury (4 pkt) • Starzejąca się struktura społeczeństwa (4 pkt)
---	--

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawione zostało podsumowanie punktów dla każdego elementu analizy SWOT. Wyniki jednoznacznie wskazują na przewagę silnych stron nad słabościami oraz szans nad zagrożeniami.

Tab. Punktacja dla poszczególnych ćwiartek analizy SWOT

Silne strony	Słabe strony
69	68
59	42
Szanse	Zagrożenia

Poniżej prezentujemy macierz wyborów strategicznych, która powstała poprzez zsumowanie wcześniej obliczonych wartości, zgodnie z obliczeniami zawartymi w komórce krzyżującej Szanse i Silne strony.

Tab. Macierz wyborów strategicznych - punktacja

Macierz wyborów strategicznych podsumowanie	Silne strony	Słabe strony
Szanse	128 = (69+59)	127 = (68+59)
Zagrożenia	111 = (69+42)	110 = (68+42)

Tab. Wybór strategii działania

Macierz wyborów strategicznych	Silne strony	Słabe strony
Szanse	Wykorzystanie szans przy pomocy silnych stron STRATEGIA DYNAMICZNA	Przewycięzanie słabości w celu wykorzystania szans STRATEGIA KONKURENCYJNA
Zagrożenia	Wykorzystanie silnych stron, aby poradzić sobie z zagrożeniami STRATEGIA KONSERWATYWNA	Redukcja lub likwidacja STRATEGIA DEFENSYWNA

Z powyższych tabel wynika, że strategia, jaka powinna zostać wybrana do realizacji LSR to strategia dynamiczna. Na potrzeby realizacji LSR zostanie wykorzystana hybryda strategii dynamicznej z elementami strategii konkurencyjnej. Strategia dynamiczna polega w szczególności na wykorzystywaniu silnych stron i cennych zasobów do wykorzystywania szans stwarzanych przez otoczenie. Strategia konkurencyjna natomiast przewiduje eliminację słabych stron poprzez działania naprawcze i w ten sposób pozwala wykorzystać nadarzające się szanse.

Podczas analizy jako **najważniejsze spośród silnych stron** obszaru LGD zostały wskazane przez mieszkańców w badaniach ankietowych następujące czynniki: obecność na terenie LGD ciekawych miejsc i zabytków historycznych, bogactwo i specyfika kultury Kujaw, malownicze i kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora, przyległość Włocławka do terenów LGD jako źródła potencjalnych turystów oraz rynku zbytu produktów rolnych. Ponadto do silnych stron regionu można zaliczyć istnienie odpowiednich warunków do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

Do **najslabszych stron obszaru LGD**, nad którymi zdaniem miejscowej ludności należy popracować, są przede wszystkim: słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej,

zaniedbane i zniszczone zabytki regionu, słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, brak innowacyjnych rozwiązań, emigracje młodzieży do większych aglomeracji za pracą i edukacją, słaby wskaźnik przedsiębiorczości społeczeństwa, niskie dochody ludności gminy, ograniczony rynek pracy i duże bezrobocie, niskie kwalifikacje ludności i poziom wykształcenia, brak infrastruktury turystycznej, gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowych i pieszych, brak wspomagających działań dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości. Podczas spotkań służących przygotowaniu analizy SWOT liderzy lokalni gmin po stronie słabych stron wymieniali również niski stopień integracji gmin.

Szansą na rozwój obszaru LGD jest pomoc związana z pozyskaniem środków finansowych, które można otrzymać z Programów UE oraz uzyskanie „efektu synergii” dzięki adekwatności i spójności Lokalnej Strategii Rozwoju ze strategiami gmin należących do LGD. Dzięki temu możliwe będzie znaczne przyspieszenie korzystnych przemian na obszarze objętym LSR. Zdaniem mieszkańców, szanse upatrywane są również w: modzie na turystykę, agroturystykę i związaną z tym infrastrukturę umożliwiającą wykorzystanie zasobów naturalnych. „Bum na innowacyjność” to także perspektywa rozwoju obszaru LGD.

Zagrożeniem dla rozwoju obszaru LGD może stać się niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na działania w ramach Programu Leader. Kolejnym zdiagnozowanym podczas spotkań zagrożeniem jest niska jakość składanych wniosków o pomoc w dofinansowaniu operacji powodowana niską wiedzą i kwalifikacjami wnioskodawców z terenu LGD, która może skutkować dużą liczbą odrzuconych wniosków oraz doprowadzić do niepełnego wykorzystania środków finansowych.

Jako **najważniejsze źródła zagrożeń** dla obszaru LGD, wskazywane przez mieszkańców są: dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego, postępujące ubożenie mieszkańców oraz zatracanie bogatej i barwnej tradycji poprzez odchodzenie społeczeństwa od jej kultywowania.

Powyżej zostały przedstawione główne czynniki wyszczególnione w analizie SWOT. Widać wyraźnie, że niektóre z silnych stron zdecydowanie korelują ze słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami. Dla przykładu można wskazać istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych, które jest niewątpliwie silną stroną terenów objętych LSR, lecz stan techniczny tych zabytków oraz brak odpowiedniego ich wyeksponowania i promowania ciekawych miejsc można zaliczyć z kolei do słabych stron. Jednak po przeprowadzeniu prac związanych z renowacją oraz promocją tych obiektów/miejsc może się okazać, iż staną się szansą na przyciągnięcie większej ilości turystów na te tereny, a więc przyczynią się do rozwoju regionu. Jeżeli natomiast nie zostaną poczynione inwestycje odtworzeniowe, zabytki te ulegną dalszej degradacji i w przyszłości nie będą miały istotnego wpływu na rozwój turystyczny regionu. Co będzie tożsame z zagrożeniem dla rozwoju turystycznego i kulturowego regionu.

Wdrażając plan działania dla LSR, na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT, można przyjąć tzw. **Blue Ocean Strategy**. Tworzenie Błękitnych Oceanów to nowe pojęcie, lecz działania te

znane są od dawna. Przestrzeń, jaka nie została jeszcze zagospodarowana, a która otwiera nowe możliwości wykorzystania naszych produktów lub usług to właśnie Błękitne Oceany, których każda organizacja powinna stale poszukiwać dla lepszego rozwoju w dłuższym okresie. W myśl tej koncepcji przestrzeń Błękitnego Oceanu to rynki, które jeszcze nie są odkryte, klienci, którzy jeszcze nas nie znają oraz konkurenci pozostawieni daleko w tyle. W tej przestrzeni odbywa się większość ruchów biznesowych, które definiują charakter organizacji na całe lata. Co ciekawe, Błękitne Oceany można odkrywać również w dziedzinach, które już są nasycone. To właśnie kamień węgielny *Blue Ocean Strategy*. **Zestawiając powyższe z realizacją celów Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki, podczas wdrażania LSR należy promować i uwypuklić znaczenie unikalnych, o charakterze ponadregionalnym, a nawet krajowym, walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych, które świadczą o niepowtarzalności obszaru działania LGD, a tym samym wyróżnia je na tle oferty konkurencyjnych obszarów i regionów.** Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań produktowych i usługowych (zwłaszcza o charakterze kompleksowym) umożliwi pozyskanie większej liczby turystów. Działania te wymagają jednak odpowiedniego dostosowania oferty produktowej do standardów funkcjonowania bazy turystycznej. Działania związane z wdrażaniem strategii muszą być skorelowane z szeroko realizowaną kampanią promocyjną i integracyjną. Niski poziom wykształcenia społeczności lokalnej, a także jej charakterystyczna „zamkniętość” na nowe koncepcje to główne bariery utrudniające osiągnięcie sukcesu. **Jednakże, dokonana analiza SWOT dowodzi, iż dzięki innowacyjnemu podejściu oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej, możliwe jest przełamanie trudności i wyeliminowanie istniejących na obszarze LGD problemów.**

Mieszkańcy obszaru LGD mieli również szanse wypowiedzenia się na temat kierunków rozwoju zamieszkiwanych przez nich gmin. Umożliwiało to badanie ankietowe, które było przeprowadzone na terenie każdej gminy należącej do Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki. Jednym z elementów badania było pytanie dotyczące kierunków rozwoju.

Pytanie nr 1 w ankiecie - Jakiego Pani/Pana zdaniem powinny być kierunki rozwoju gminy?

Pytanie polegało na ponumerowaniu dostępnych 7 wariantów odpowiedzi według ważności od 1 - najważniejszy do 7 - najmniej ważny spośród następujących:

- a) wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw handlowo-usługowych,
- b) wzrost liczby dużych przedsiębiorstw przemysłowych,
- c) rozwój leśnictwa i przetwórstwa drewna (w tym meblarstwa),
- d) rozwój turystyki,
- e) rozwój agroturystyki,
- f) rozwój rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych,
- g) inne (jakie?).

Mieszkańcy biorący udział w badaniu mając do wyboru 7 odpowiedzi zwrócili uwagę na 3 obszary tematyczne, które uzyskały najwyższe ilości punktów i które tym samym ich zdaniem

powinny stanowić osie rozwoju regionu. Są to (według liczby uzyskanych punktów): rozwój agroturystyki, wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw handlowo-usługowych oraz rozwój turystyki. Należy jednocześnie wskazać, iż 2 dalsze tematy: rozwój rolnictwa i przetwórstwa płodów rolnych oraz rozwój leśnictwa i przetwórstwa drewna (w tym meblarstwa), uzyskały średnią ilość punktów sytuując się jako drugorzędne kierunki rozwoju regionu. Najmniejsze poparcie uzyskała odpowiedź dotycząca wzrostu liczby dużych przedsiębiorstw przemysłowych wskazując na niechęć mieszkańców do dużych przedsiębiorstw przemysłowych utożsamianych z zanieczyszczeniem środowiska. Jako odpowiedź inne wskazano: rozwój działalności kulturalnej - w tym folkloru i rękodzieła; rozwój działalności sportowej; poszukiwania inwestorów w celu przetwórstwa produktów rolnych oraz prace remontowo-budowlane.

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT opisującej w sposób syntetyczny diagnozę sytuacji obecnej obszaru LGD oraz badań ankietowych i konsultacji społecznych ustalone zostały misja oraz cele, przedsięwzięcia i operacje do realizacji na przyszłość.

4. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia

Jedną z głównych cech odróżniających LSR od innych strategii jest to, że nie dotyczy ona całego spektrum rozwoju danego obszaru, lecz skupia się na określonych obszarach strategicznych, kluczowych z punktu widzenia lokalnych uwarunkowań i możliwości realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Leader.

Podczas przeprowadzonych warsztatów z reprezentantami społeczności Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki, **na podstawie uspołecznionej diagnozy obecnej sytuacji obszaru LGD oraz wyodrębnionej analizy SWOT wspólnie dokonano wyznaczenia celów głównych Strategii.** Ustalone cele wynikają nie tylko z rezultatów diagnozy obszaru i analizy SWOT, tj. mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru LGD. Na terenie Stowarzyszenia zostało przeprowadzone badanie z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego, w celu uzyskania informacji na temat postrzegania obszaru LGD przez mieszkańców, którzy posiadają specyficzną i bardzo wartościową wiedzę. Wiedza ta wynika z codziennego i bezpośredniego stykania się z problemami występującymi na obszarze objętym LSR i dotyczącymi jego mieszkańców. Reasumując **wyboru celów ogólnych i szczegółowych dokonano w oparciu o analizę danych statystycznych zebranych na etapie diagnozy, wyników i wniosków wynikających z analizy SWOT oraz konsultacji społecznych.** W efekcie wyznaczone kierunki rozwoju strategicznego wynikają z lokalnych uwarunkowań, stanowią wizję rozwoju obszaru LGD reprezentantów trzech sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego, dzięki czemu stanowią porozumienie interesów całego społeczeństwa Stowarzyszenia.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania **wyznaczono następujące cele główne do realizacji:**

- 1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki,**
- 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych,**
- 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD.**

Cel ogólny 1. - Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki - został zdefiniowany na podstawie diagnozy i analizy SWOT, dane dotyczący niskiego wskaźnika przedsiębiorczości na terenie LGD, wysokiego wskaźnika bezrobocia, niskiego poziomu wykształcenia lokalnego społeczeństwa, wysokiego ujemnego salda migracji, wysokiego udziału społeczeństwa rolniczego na terenie LGD, cennych kulturowych i naturalnych zasobów.

Cel ogólny 2. - *Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych* - społeczność lokalna wyznaczyła ten cel na podstawie analizy związanej ze: środowiskiem naturalnym oraz zasobami kulturalnymi na obszarze LGD. Na terenie Stowarzyszenia istnieją rezerваты przyrody, obszary chronione i obszary należące do Natura 2000, a także interesujące obiekty dziedzictwa kulturowego. Społeczność poprzez rozwój turystyki widzi możliwość rozwoju, polepszenia warunków życia. Jednak, aby tego dokonać należy poprawić stan infrastruktury gastronomicznej, hotelowej, kulturowej i sportowo-rekreacyjnej, wypromować teren, a także wykonać renowację wielu obiektów kulturalnych znajdujących się na obszarze objętym LSR.

Cel ogólny 3. - *Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD* – wynika z jednej strony z niskiej jakości życia ludności terenów LGD, marazmu i zniechęcenia, a z drugiej strony przeciwnie z: bogatej tradycji i kultury tych obszarów, kultywowania tradycji Kujaw, regionalnych potraw i wielu innych walorów ziemi Dorzecza Zgłowiączki.

W ramach celów ogólnych wyróżniono cele szczegółowe. Cele szczegółowe są mierzalne, konkretne i określone w czasie.

Cel ogólny nr 1 będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1.1. Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich,

1.2. Rozwój działalności pozarolniczej,

1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej.

Cel szczegółowy 1.1. - *Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich* - został zdefiniowany na podstawie diagnozy obszaru LGD oraz analizy SWOT w oparciu o słabe strony i możliwości rozwoju.

Cel jest mierzalny. Miarą jest wzrost wiedzy i świadomości społeczności lokalnej poprzez realizację szkoleń, konferencji, seminariów i konsultacji nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel szczegółowy 1.2. *Rozwój działalności pozarolniczej* - został zdefiniowany na podstawie diagnozy obszaru LGD oraz analizy SWOT - słabych stron i możliwości rozwoju.

Cel jest mierzalny. Miarą jest powstawanie nowych firm – wskaźnik przedsiębiorczości, a tym samym zmniejszenie wskaźnika bezrobocia na terenie LGD. Dzięki malowniczym krajobrazom,

walorom przyrodniczym i kulturowym możliwe jest rozwinięcie usług okołoturystycznych np. bazy noclegowej, gastronomicznej, itp.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii. Cel ten będzie zrealizowany poprzez działania inwestycyjne podjęte przez obecnych rolników chcących rozpocząć działalność w kierunku nierolniczym.

Cel szczegółowy 1.3. *Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej* - został zdefiniowany na podstawie diagnozy obszaru LGD oraz analizy SWOT - słabych stron i szans rozwoju.

Cel jest mierzalny. Miara jest wzrost wiedzy i świadomości społeczności lokalnej poprzez realizację szkoleń, konferencji, seminariów i konsultacji dotyczących ochrony środowiska naturalnego oraz zwiększenia świadomości proekologicznej wraz z wykorzystaniem energii odnawialnej.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel ogólny nr 2 będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować

2.2. Rozwój usług turystycznych

2.3. Poprawa ilościowa i jakości infrastruktury turystycznej

2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów

Cel szczegółowy 2.1. - *Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować* – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT oraz konsultacji społecznych wraz z ankietami.

Cel jest mierzalny. Miara będą wyniki analizy poznawczej terenu LGD – diagnoza zasobów naturalnych i kulturalnych.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel szczegółowy 2.2. *Rozwój usług turystycznych* – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT, konsultacji społecznych oraz ankiet.

Cel jest mierzalny. Miara jest powstanie i rozwój usług turystycznych na terenie LGD m.in. powstanie baz gastronomicznych, hotelarskich, wpisy na listę produktów regionalnych i lokalnych potraw kulinariów z obszaru Stowarzyszenia. Poprzez realizację tego celu zmniejszy się wskaźnik bezrobocia na terenie LGD.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel szczegółowy 2.3. *Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej* – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT, konsultacji społecznych oraz ankiet.

Cel jest mierzalny. Miarą jest powstanie i rozwój infrastruktury turystycznej na terenie LGD m.in. pomostów, szlaków i wielu innych.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel szczegółowy 2.4. *Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów* – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT, konsultacji społecznych oraz ankiet.

Cel jest mierzalny. Miarą jest liczba działań pod wspólnym szyldem Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki mających na celu powstanie zintegrowanego systemu promocji i informacji o turystyce w regionie. Będą to m. in. udział w targach krajowych i zagranicznych, publikowanie wydawnictw promocyjnych, artykuły w mediach i w Internecie na stronie Stowarzyszenia oraz stronach prywatnych.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel ogólny nr 3 będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej

3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych

3.3. Aktywizacja mieszkańców

Cel szczegółowy 3.1. *Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej* – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT, konsultacji społecznych oraz ankiet.

Cel jest mierzalny. Miarą jest liczba zbudowanych i rozbudowa już istniejącej infrastruktury kulturowej i sportowo-rekreacyjnej. Będą to świetlice wiejskie, szlaki turystyczne, boiska i place zabaw oraz inne obiekty.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

Cel szczegółowy 3.2. *Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych* – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT oraz konsultacji społecznych i ankiet.

Cel jest mierzalny. Miarą jest liczba imprez na terenie LGD, a tym samym zwiększenie poczucia spójności, atrakcyjności regionu.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

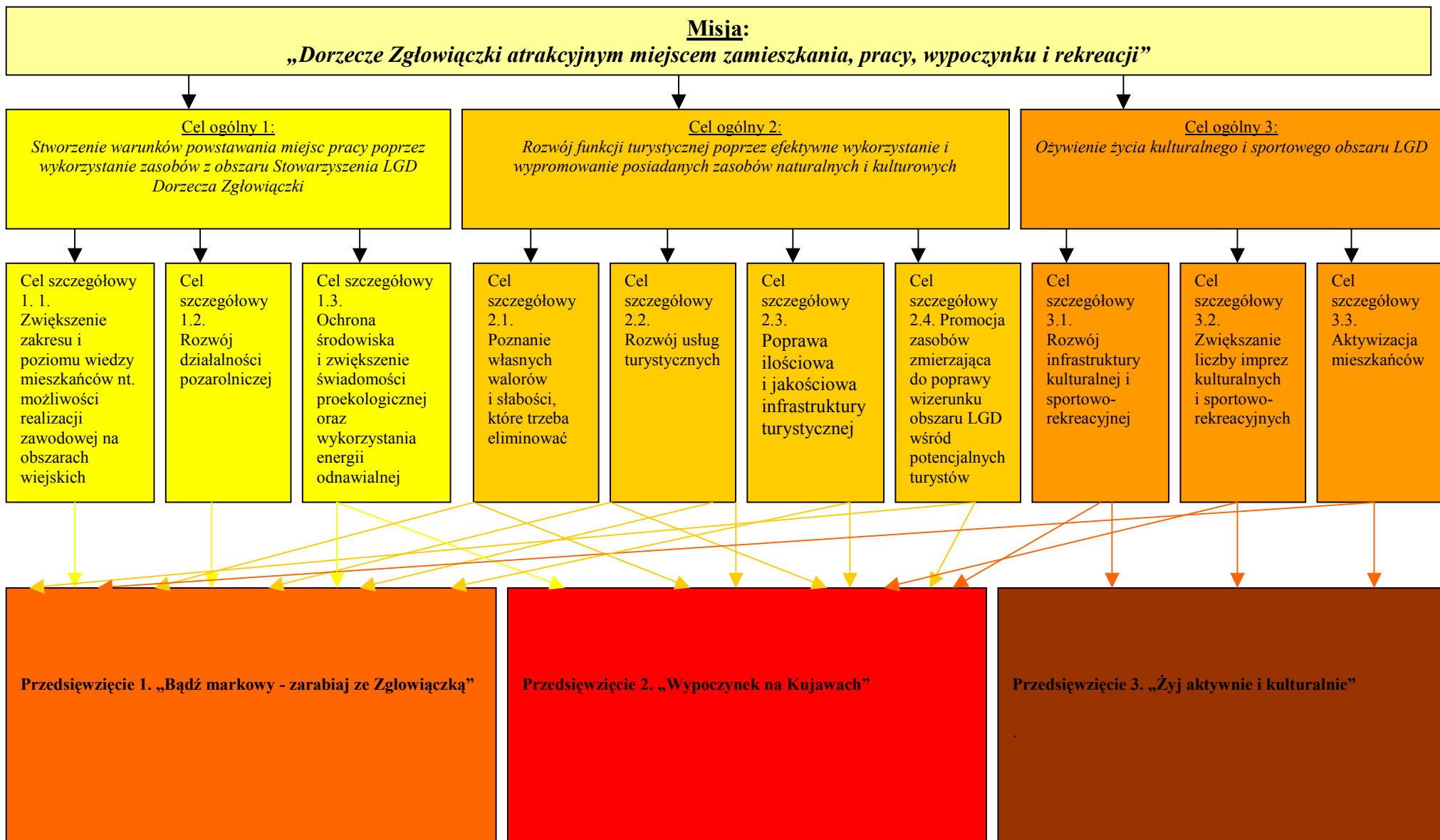
Cel szczegółowy 3.3. Aktywizacja mieszkańców – został wykreowany na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT, konsultacji społecznych i ankiet.

Cel jest mierzalny. Miarą jest liczba realizowanych szkoleń, konferencji, seminariów, wyjazdów studyjnych i konsultacji dla społeczności lokalnej.

Termin osiągnięcia założeń celu. Realizacja założeń tego celu będzie prowadzona we wszystkich działaniach objętych przedmiotową LSR. Cel zostanie osiągnięty do 2015 r., czyli do końca terminu wdrażania założeń Strategii.

W efekcie wyznaczone kierunki rozwoju strategicznego wynikają z lokalnych uwarunkowań, stanowią wizję rozwoju obszaru LGD reprezentantów sektora społecznego, publicznego i gospodarczego, dzięki czemu stanowią konsensus interesów całego społeczeństwa lokalnego. Wpływa to na synergii podejmowanych przedsięwzięć, przyczyniających się poprzez swój interdyscyplinarny charakter do stymulowania i rozwoju w różnych sferach życia obszaru objętego LSR, w tym gospodarczej, społecznej, środowiskowej, infrastrukturalnej i innych.

Poniższy wykres oraz karty przedsięwzięć przedstawiają adekwatność misji, celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć na obszarze Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki.

Realizacja celów LSR nastąpi poprzez wdrażanie konkretnych przedsięwzięć. Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji wynikają z uwarunkowań i specyfiki obszaru LGD zidentyfikowanych w diagnozie i wskazanych w analizie SWOT oraz będą przyczyniały się do osiągnięcia celów LSR. Przedsięwzięcia oraz ich powiązanie ze specyfiką obszaru LGD i wpływ na osiągnięcie celów LSR został przedstawiony w dalszej części niniejszego rozdziału.

Przedsięwzięcie I – „Bądź markowy - zarabiaj ze Zgłowiączką”	
<p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji następujących celów: Cel ogólny I Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki Cele szczegółowe: 1.1. Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich 1.2. Rozwój działalności pozarolniczej 1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej Cel ogólny II Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych Cele szczegółowe: 2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować 2.2. Rozwój usług turystycznych 2.3. Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej 2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów. Cel ogólny III Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD Cel szczegółowy: 3.3. Aktywizacja mieszkańców</p>	
Uzasadnienie	<p>Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że średnie dochody mieszkańców są małe, a wskaźnik przedsiębiorczości dla terenu LGD jest o połowę niższy niż dla województwa kujawsko-pomorskiego. Dlatego też Stowarzyszenie będzie wspierało powstawanie nowych miejsc pracy, by poprawić sytuację finansową gospodarstw domowych oraz zapobiec ujemnej migracji „za chlebem” mieszkańców objętych LSR.</p> <p>Dodatkowo LGD będzie wspierać osoby, które zaangażują się w rozwój funkcji turystycznych na terenie Stowarzyszenia. Rzeka Zgłowiączka, atrakcyjne zasoby naturalne oraz kulturowe są doskonałym produktem markowym naszego Stowarzyszenia. Turystyka jest kolejnym źródłem dochodu. Utworzenie spójnej oferty turystycznej, miejsca noclegowe, rozwiniętej gastronomii warunkuje rozwój gospodarczy terenu LGD.</p>
Grupy docelowe beneficjentów	Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Lista rekomendowanych operacji z działań osi 4 Leader	Odnowa i rozwój wsi
	-
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
	<p>Pożądane są operacje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów i usług markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej,
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
	<p>Pożądane są operacje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usług turystycznych, - bazy noclegowej, gastronomicznej, - produktów markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej
Wdrażanie LSR- Małe projekty	

	<p>Pożądane są operacje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów
	Projekty współpracy
	<p>Pożądane są operacje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocji obszaru LGD oraz produktów i usług z obszaru LGD, - innowacyjnych projektów na obszarach wiejskich, - turystyki, - energii odnawialnej, - współpracy pomiędzy przedsiębiorcami.
	Aktywizacja i nabywanie umiejętności
	<p>Pożądane są operacje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, - szkolenia kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR, - aktywizacji społeczności lokalnej, - analizy i badania nad terenem LGD, - planów i studiów wykonalności, - wsparcia doradczego, - promocji o działaniach LGD i LSR.

Przedsięwzięcie II – „Wypoczynek na Kujawach”	
<p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji następujących celów:</p> <p>Cel ogólny I Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <p>1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej</p> <p>Cel ogólny II Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować</p> <p>2.2. Rozwój usług turystycznych</p> <p>2.3. Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej</p> <p>2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów.</p> <p>Cel ogólny III Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej</p> <p>3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych</p> <p>3.3. Aktywizacja mieszkańców</p>	
Uzasadnienie	<p>Największym walorem naszego Stowarzyszenia jest rzeka Zgłowiączka oraz jej dopływy. Przepływa ona przez malowniczy teren naszej LGD. Obszar jest idealny do rozwoju turystyki, zarówno do wypoczynku jak i aktywnego spędzania czasu.</p> <p>Wykonana na potrzeby LSR analiza SWOT wykazała zły stan infrastruktury turystycznej oraz jej częściowy brak na terenie Stowarzyszenia, takie jak: szlaki turystyczne i obiekty turystyczne. Niedostateczne wyeksponowanie walorów krajobrazowych sprawia, że to co najcenniejsze w regionie nie jest do końca wykorzystane. Dofinansowania wymaga również infrastruktura około turystyczna tj. gastronomiczna, noclegowa, itp.</p>
Grupy docelowe beneficjentów	Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Lista rekomendowanych	Odnowa i rozwój wsi

	Pożądaną są operacje z zakresie: - budowy, modernizacji infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek, szlaków, pomostów i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
	Pożądaną są operacje w zakresie: - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów markowych, w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, - wykorzystania energii odnawialnej
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
	Pożądaną są operacje w zakresie: - usług turystycznych, - baz noclegowych, gastronomicznych, produktów markowych, - rekreacji i wypoczynku, - wykorzystania energii odnawialnej
	Wdrażanie LSR- Małe projekty
	Pożądaną są operacje w zakresie: - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów
	Projekty współpracy
	Pożądaną są operacje w zakresie: - promocji obszaru LGD oraz produktów i usług z obszaru LGD, - innowacyjnych projektów na obszarach wiejskich, - wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych, - turystyki, - energii odnawialnej,
	Aktywizacja i nabywanie umiejętności
	Pożądaną są operacje w zakresie: - informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, - szkolenia kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR, - aktywizacji społeczności lokalnej, - analizy i badania nad terenem LGD, - planów i studiów wykonalności, - wsparcia doradczego, - promocji o działaniach LGD i LSR.

Przedsięwzięcie III – „Żyj aktywnie i kulturalnie”	
Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji następujących celów: Cel ogólny III Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD Cele szczegółowe: 3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej 3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych 3.3. Aktywizacja mieszkańców	
Uzasadnienie	LGD Dorzecza Zgłowiączki pragnie stworzyć region atrakcyjny turystycznie, czyli taki, w którym dba się o infrastrukturę i atrakcje turystyczne, ale również dba się o życie społeczne i kulturalne. Podniesienie świadomości społecznej mieszkańców wsi przyczynia się do zwiększenia poziomu zaangażowania ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, dbałość o zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze. Przez swe zaangażowanie mogą wpływać na rozwój gospodarczy regionu czy też na podniesienie atrakcyjności turystycznej swoich miejscowości.
Grupy docelowe	Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju

beneficjentów	Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Lista rekomendowanych operacji z działań osi 4 Leader	Odnowa i rozwój wsi
	Pożądan są operacje w zakresie: - budowy, modernizacji infrastruktury sportowej, kulturalnej, w tym ścieżek, szlaków, świetlic wiejskich, boisk i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
	-
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
	-
	Wdrażanie LSR- Małe projekty
	Pożądan są operacje w zakresie: - organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - promocji i rozwoju lokalnej aktywności, - zagospodarowania zasobów kulturowych i naturalnych, - zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla rozwoju kultury i sportu.
	Projekty współpracy
	Pożądan są operacje w zakresie: - promocji obszaru LGD, - projektów kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych, - innowacyjnych projektów infrastrukturalnych na obszarach wiejskich, - wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych,
	Aktywizacja i nabywanie umiejętności
	Pożądan są operacje w zakresie: - informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, - szkolenia kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR, - aktywizacji społeczności lokalnej, - analizy i badania nad terenem LGD, - planów i studiów wykonalności, - wsparcia doradczego, - promocji o działaniach LGD i LSR.

Operacje realizowane w ramach działań: „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, „Wdrażanie projektów współpracy”, „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” oraz poszczególnych przedsięwzięć przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR, co w sposób mierzalny odzwierciedlają matryce logiczne zamieszczone w dalszej części niniejszego rozdziału. Wskazuje to na adekwatność przedsięwzięć do celów LSR.

Matryce logiczne opisują przedsięwzięcia w kontekście realizacji celów ogólnych, szczegółowych oraz rodzaj i zakres operacji planowanych/pożyczanych w ramach przedsięwzięć.

Wskaźnik produktu, czyli ilość operacji w matrycach logicznych został oszacowany na podstawie poniższej tabeli. LGD założyło dla działań Programu Leader średnią kwotę pomocy finansowej na operacje realizowane w ramach Strategii. Wyliczona liczba operacji może ulec zmianie w przypadku, gdy wnioskodawcy otrzymają inną niż założono kwotę pomocy finansowej na jedną operację.

Tab. Założona liczba operacji realizowanych w Strategii Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki

Działania z Programu LEADER	Łączna kwota dofinansowania	Założenie - średnia kwota dofinansowania na jedną operację dla wnioskodawcy	Liczba operacji
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	870 858,40	20 000	42
Odnowa i rozwój wsi	4 354 292,00	-	27 - wg wskazań gmin z terenu LGD
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	870 858,40	30 000	25
Małe projekty	2 612 575,20	10 000	260

Tab. Matryca logiczna dla przedsięwzięcia „Bądź markowy - zarabiaj ze Zgłowiączką”

Przedsięwzięcie I – „Bądź markowy - zarabiaj ze Zgłowiączką”				
	Opis	Wskaźnik realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenie/ryzyko (niezależne od LGD)
Cele ogólne realizowane przez przedsięwzięcie	1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	Wskaźniki oddziaływania: <ul style="list-style-type: none"> Spadek wskaźnika bezrobocia względem okresu bazowego, Zmniejszenie ujemnego salda migracji i przyrostu naturalnego z terenów obszaru LGD, Wzrost liczby przedsiębiorstw, Wzrost średniego dochodu na mieszkańca. 	Dane z Urzędów Pracy Dane statystyczne publikowane przez GUS. Dane z urzędów gmin	Kryzys finansowy spowalniający rozwój gospodarczy Występujące trendy gospodarcze
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	1.1.Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich 1.2.Rozwój działalności pozarolniczej 1.3.Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej 2.1.Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować 2.2.Rozwój usług turystycznych 2.3.Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej 2.4..Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów. 3.3.Aktywizacja mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie do 2015 wykorzystania energii odnawialnej o minimum 10% Do 2015 utworzenie minimum 10 pozarolniczych miejsc pracy, Do 2015 minimum 50 firm ogłaszające się na platformie internetowej 	Dane w siedzibie LGD na podstawie oświadczenia złożonego przez beneficjenta	Szkolenie z Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy Niekorzystne dla rozwoju gospodarczego przepisy dotyczących obszarów chronionych na terenie LGD
Działania PROW				
Odnowa i rozwój wsi	-	-		
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Operacje w zakresie: - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów i usług markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie przynajmniej 15 operacji 	Wpis na listę produktów tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wpis do rejestru w urzędzie gminy.	Brak beneficjentów zainteresowanych różnicowaniem działalności rolniczej na obszarze LGD. Zniechęcenie beneficjentów z powodu trudności formalnych związanych z wnioskami, potrzebna dokumentacją.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Operacja w zakresie: - usług turystycznych, - bazy noclegowej, gastronomicznej, - produktów markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie przynajmniej 10 operacji 	Wpis do rejestru w urzędzie gminy.	Brak beneficjentów zainteresowanych rozwojem mikroprzedsiębiorstwami na obszarze LGD. Zniechęcenie beneficjentów z powodu trudności formalnych związanych z wnioskami, wymagana dokumentacją.
Wdrażanie LSR- Małe projekty	Operacja w zakresie: - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymywania i kultywowania tradycyjnych zawodów	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie minimum 50 operacji 	Dane w siedzibie LGD	Wystąpienie na obszarze LGD zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych np. pożary, powódzie itp.
Aktywizacja i nabywanie umiejętności	Operacja w zakresie: - informowania, szkolenia, aktywizacji, analizy i badania, wsparcia doradczego, studiów, planów i innych	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych w tym zakresie minimum 9 operacji 	Dane w siedzibie LGD (np. listy obecności, doradcy)	Brak aktywnego uczestnictwo mieszkańców w szkoleniach, w spotkaniach z doradcami.

Tab. Matryca logiczna dla przedsięwzięcia „Wypoczynek na Kujawach”

Przedsięwzięcie II – „Wypoczynek na Kujawach”				
	Opis	Wskaźnik realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenie/ryzyko (niezależne od LGD)
Cele ogólne realizowane przez przedsięwzięcie	1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	Wskaźniki oddziaływania: <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby turystów odwiedzających teren LGD, Powstawanie infrastruktury technicznej i społecznej na obszarze objętym LSR, Wzrost dochodów mieszkańców z tytułu prowadzenie działalności turystycznej, Wzrost dochodu gminy, Wzrost liczby sezonowych i stałych miejsc noclegowych, 	Dane statystyczne publikowane przez GUS. Dane z urzędów gmin i siedziby LGD.	Małe zainteresowanie turystyką w Polsce.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	1.3.Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej 2.1.Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować 2.2.Rozwój usług turystycznych 2.3..Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej 2.4.Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów. 3.1.Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej 3.2.Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych 3.3.Aktywizacja mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 oddanie do użytku przynajmniej 10 obiektów nowej infrastruktury turystycznej, W 2015 około 200 osób rocznie korzystających z nowej bazy noclegowej, Przeszkolenie do 2011r. 30 przewodników wiejskich na obszarze LGD, Do 2014 powstanie przynajmniej 30 km szlaków turystycznych na terenie LGD. 	Dane w urzędach gmin. Dokumentacje w siedzibie LGD. Dane na stronie internetowej LGD Opracowanie analiz dotyczących stanu środowiska, zasobów kulturalnych,	Rozwój turystyki w całej Polsce. Promocja innych LGD.
Działania PROW				
Odnowa i rozwój wsi	Operacje w zakresie: - budowy, modernizacji infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek, szlaków, pomostów i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2014r. zostanie zrealizowanych 7 operacji 	Dokumentacja odbioru inwestycji w siedzibie LGD. Strony internetowe beneficjentów-urzędów gmin	Zbyt małe budżety beneficjentów i realizowanie Programu Odnowy i rozwoju wsi z dwóch źródeł. Procedura administracyjna związana z przetargami oraz dokumentacją. Wystąpienie na obszarze LGD zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych np. pożary, powodzie itp.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Operacje w zakresie: - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów markowych, w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych co najmniej 15 operacji 	Wpis na listę produktów tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wpis do rejestru w urzędzie gminy.	Zniechęcenie beneficjentów z powodu trudności formalnych związanych z wnioskami, wymaganą dokumentacją.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Operacje w zakresie: - usług turystycznych, - baz noclegowych, gastronomicznych, produktów markowych, - rekreacji i wypoczynku, - wykorzystania energii odnawialnej	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych przynajmniej 10 operacji 	Wpis do rejestru w urzędzie gminy.	Zniechęcenie beneficjentów z powodu trudności formalnych związanych z wnioskami, wymaganą dokumentacją.
Wdrażanie LSR- Małe projekty	Operacje w zakresie: - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych co najmniej 100 operacji 	Dane w siedzibie LGD. Dane w urzędach gmin.	Wystąpienie na obszarze LGD zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych np. pożary, powodzie itp.
Aktywizacja i nabywanie umiejętności	Operacje w zakresie: - informowania, szkolenia, aktywizacji, analizy i badania, wsparcia doradczego, studiów, planów i innych	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowanych co najmniej 10 operacji 	Dane w siedzibie LGD (np. listy obecności, doradcy)	Aktywne uczestnictwo mieszkańców w szkoleniach, w spotkaniach z doradcami.

Tab. Matryca logiczna dla przedsięwzięcia „Żyj aktywnie i kulturalnie”

Przedsięwzięcie III – „Żyj aktywnie i kulturalnie”				
	Opis	Wskaźnik realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenie/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	3.Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	Wskaźniki oddziaływania: <ul style="list-style-type: none"> Rozwój liczby (składu) powstałych NGO, Zwiększenie liczby imprez organizowanych na obszarze LGD, Wzrost liczby obiektów (świećlic) życia kulturalnego 	Kalendarze imprez w każdej gminie.	
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	3.1.Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej 3.2.Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych 3.3.Aktywizacja mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2014r. zmodernizowane będzie minimum 10 obiektów skupiających życie społeczne mieszkańców, W 2011r. przynajmniej 3000 osób uczestniczących w imprezach LGD, Minimum 200 nowych osób należących do organizacji pozarządowych do 2014r., Minimum 30 imprez na obszarze LGD do 2015r. 	Raporty z imprez. Dane w urzędach gmin.	Pokrywanie się imprez z innymi w regionie. Procedura administracyjna związana z przetargami oraz dokumentacją.
Działania PROW				
Odnowa i rozwój wsi	Operacje w zakresie: - budowy, modernizacji infrastruktury sportowej, kulturalnej, w tym ścieżek, szlaków, świećlic wiejskich, boisk i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2014 zostanie zrealizowanych w tym zakresie 20 operacji 	Dokumentacje w siedzibie LGD.	Trudności uzyskania pozwolenia dotyczące miejsca lokalizacji inwestycji Wystąpienie na obszarze LGD zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych np. pożary, powodzie itp.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-	-	-
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	-	-	-	-
Wdrażanie LSR- Małe projekty	Operacje w zakresie: - organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - promocji i rozwoju lokalnej aktywności, - zagospodarowania zasobów kulturowych i naturalnych, - zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla rozwoju kultury i sportu.	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostanie zrealizowana w tym zakresie przynajmniej 1 operacja 	Dane w siedzibie LGD Strona internetowa LGD Materiały informacyjne	Stowarzyszenie nawiąże współpracę z innymi LGD, których cele przyjęte w ich LSR są zbieżne z celami przedmiotowej LSR. Wystąpienie na obszarze LGD zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych np. pożary, powodzie itp.
Aktywizacja i nabywanie umiejętności	Operacje w zakresie: - informowania, szkolenia, aktywizacji, analizy i badania, wsparcia doradczego, studiów, planów i innych	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Do 2015 zostaną zrealizowane w tym zakresie co najmniej 3 operacje 	Dane w siedzibie LGD (np. listy obecności, doradcy)	Mieszkańcy będą aktywnie uczestniczyć w przygotowywanych spotkaniach informacyjnych, szkoleniach.

Poniżej prezentuje się operacje przewidziane do realizacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015.

Tab. Operacje przewidziane do realizacji w ramach LSR na lata 2009-2015.

Lp.	Nazwa operacji	Opis operacji	Wartość całkowita
1.	Wykonanie analizy możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii teleinformatycznych na obszarze LGD	Zadanie ma na celu opracowanie analizy obecnego stanu infrastruktury teleinformatycznej na terenie objętym LSR oraz stworzenie koncepcji rozwoju usług oraz infrastruktury związanej z Internetem. Działanie to jest spójne z polityką rozwoju społeczeństwa informacyjnego i może się przyczynić do wzrostu informatyzacji obszaru LGD oraz zastosowania innowacyjnych rozwiązań i integrowania zasobów. Działanie to jest również powiązane z wirtualną platformą, mającą powstać na terenie LGD, która przyczyni się do polepszenia wymiany wiedzy i informacji pomiędzy mieszkańcami, turystami, przedsiębiorcami oraz władzami, zintegruje zasoby i będzie stanowić znaczącą formę promocji.	30 000 zł
2.	Spotkania aktywizujące mieszkańców w dziedzinie wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych	Spotkania mają na celu ukazanie ludności możliwości wykorzystania internetu i nowoczesnych technologii informatycznych w życiu codziennym. Możliwość wykorzystania internetu w gospodarstwach rolnych – kamery internetowe, wykorzystanie internetu do komunikacji skype, e-mail, komunikatory, bankowość elektroniczna). Spotkania będą przeprowadzone po 1 w każdej gminie, co daje łącznie 10 spotkań. Na każdym szkoleniu przewiduje się uczestnictwo 10 osób, a czas trwania planuje się na 3-4 godziny.	10 000 zł
3.	Przeprowadzenie analizy stanu środowiska i zasobów naturalnych obszaru LGD	Analiza ta będzie zawierała zestawienie wszelkich zasobów naturalnych znajdujących się na obszarze LGD, oraz informacje o stanie tych zasobów. W analizie zostanie szczegółowo omówiony stan poszczególnych elementów środowiska naturalnego oraz trendy zmian. Ponadto analiza będzie zawierać możliwości wykorzystania zasobów środowiskowych dla rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych oraz możliwości różnicowania dochodów ludności zamieszkującej obszar LGD.	30 000 zł
4.	Wykonanie analizy "miękkich" zasobów kulturowych (stroje, zwyczaje, tradycja, sztuka, kultura muzyka, taniec)	Zadanie ma na celu zebranie informacji na temat zasobów dziedzictwa niematerialnego naszego obszaru i zapisanie w celu uchronienia ich przed zapomnieniem. Zebrane zostaną także informacje m.in. muzyki, kultury, sztuki, ludowych strojów, tańca, zwyczajów, świąt, dań serwowanych na tym obszarze w latach minionych, legend, mitów, podań, itd. - na podstawie wszystkich dostępnych źródeł, archiwalnych, wywiadów środowiskowych i innych opracowań. Uzyskane podczas analizy informacje zostaną wykorzystane dla promowania regionu oraz rozwoju funkcji turystycznej. Zebrane w ten sposób zasoby zostaną również użyte w innych działaniach zawartych w LSR.	25 000 zł
5.	Wykonanie analizy "twardych" zasobów kulturowych i historycznych	Opracowanie ma za zadanie określenie dokładnego stanu ilościowego i jakościowego posiadanych zasobów kulturowych, w szczególności ich stan techniczny, zakres koniecznych do wykonania prac, możliwość zabezpieczenia lub nadania obiektom nowych funkcji związanych z rozwojem turystyki lub innych dziedzin społeczno-	25 000 zł

		gospodarczych. Dzięki opracowaniu możliwe będzie określenie koncepcji renowacji obiektów, poprzedzonej analiza atrakcyjności i przydatności obiektów dla wykorzystania w procesie rozwoju LGD. Dzięki analizie możliwe będzie określenie, które z obiektów powinny być objęte renowacją priorytetowo – ze względu na stan techniczny lub ich atrakcyjność dla rozwoju turystyki. Przy opracowaniu przewiduje się przeprowadzenie konsultacji konserwatorskich.	
6.	Przeprowadzenie analizy możliwości wykorzystania energii odnawialnej na terenie LGD	Działanie to będzie polegało na zdiagnozowaniu możliwości pozyskania i wykorzystania energii odnawialnej na obszarze LGD, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Zgłowiączki oraz jej dopływów. Analiza może się przyczynić do wzrostu wykorzystania energii wiatrowej, słonecznej, wodnej, geotermalnej oraz energii z biomasy, a także podnieść atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą obszaru LGD. Działanie to wpisuje się w politykę energetyczną państwa i Unii Europejskiej.	30 000 zł
7.	Spotkania aktywizujące mieszkańców w dziedzinie wykorzystania energii odnawialnej w gospodarstwach domowych	Spotkania mają na celu zwiększenie świadomości ludzi oraz zachęcenie do zwiększenia wykorzystania energii odnawialnej na potrzeby gospodarstw domowych. Ukazane będą korzyści oraz sposoby wykorzystania energii z biomasy, energii słonecznej oraz geotermalnej w gospodarstwach domowych. Spotkania będą przeprowadzone po 1 w każdej gminie, co daje łącznie 10 spotkań. Na każdym szkoleniu przewiduje się uczestnictwo 10 osób, a czas trwania planuje się na 3-4 godziny.	10 000 zł
8.	Szkolenie dla Rady LGD z zakresu innowacyjnych rozwiązań na terenach wiejskich oraz ciekawych projektów realizowanych w innych LGD lub gminach w Europie "Innowacje na wsi" - ocena projektów innowacyjnych	Szkolenie będzie zawierało przegląd najciekawszych i najbardziej innowacyjnych działań przeprowadzonych przez inne gminy w Polsce lub zagranicą. Ponadto zawarty będzie opis etapów wdrażania projektów oraz problemów występujących podczas implementacji. Szkolenie dla rady będzie uwzględniało problemy podczas oceny i wyboru projektów do realizacji. Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 10 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 385 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 90 zł Razem: 1525 zł	1 525 zł
9.	Szkolenie dla Zarządu LGD z zakresu innowacyjnych rozwiązań na terenach wiejskich oraz ciekawych projektów realizowanych w innych LGD lub gminach w Europie "Innowacje na wsi" - wdrażanie i nadzór	Szkolenie będzie zawierało przegląd najciekawszych i najbardziej innowacyjnych działań przeprowadzonych przez inne gminy w Polsce lub zagranicą. Ponadto zawarty będzie opis etapów wdrażania projektów oraz problemów występujących podczas implementacji. Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 11 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 420 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 90 zł Razem: 1560 zł	1 560 zł

	projektów innowacyjnych		
10.	Szkolenie Rady "Przepisy prawa dla LGD" - odnoszące się do organu decyzyjnego - Rady	Szkolenie będzie dotyczyło zagadnień prawnych związanych w szczególności z rozporządzeniami: „Wdrażania lokalnej strategii rozwoju” Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 10 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 385 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 80 zł Razem: 1515 zł	1 515 zł
11.	Szkolenie Zarządu "Przepisy prawa dla LGD" - odnoszące się do Zarządu	Szkolenie będzie dotyczyło zagadnień prawnych związanych w szczególności z rozporządzeniami: „Wdrażanie projektów współpracy”, „Wdrażania lokalnej strategii rozwoju” Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 11 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 420 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 80 zł Razem: 1550 zł	1 550 zł
12.	Szkolenie Pracowników "Przepisy prawa dla LGD" - odnoszące się do pracowników	Szkolenie będzie dotyczyło zagadnień prawnych związanych w szczególności z rozporządzeniami: „Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania” Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 2 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 105 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 80 zł Razem: 1235 zł	1 235 zł
13.	Szkolenie Rady LGD "Stosowanie procedur oraz kryteriów dotyczących wyboru operacji przez LGD" - moduł I	Szkolenie będzie obejmowało swoim zakresem tematykę związaną z wyborem operacji. Omawiane podczas szkolenia będą w szczególności zagadnienia związane z oceną zgodności operacji z LSR. Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 10 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 385 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 95 zł Razem: 1530 zł	1 530 zł
14.	Szkolenie Rady LGD "Stosowanie procedur oraz kryteriów dotyczących wyboru operacji przez LGD" - moduł II	Szkolenie będzie obejmowało swoim zakresem tematykę związaną z wyborem operacji. Omawiane podczas szkolenia będą w szczególności zagadnienia związane z oceną zgodności operacji z kryteriami LGD. Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 10 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 385 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 100 zł Razem: 1535 zł	1 535 zł

15.	Szkolenie Zarządu LGD "Efektywne zarządzanie organizacją i wdrażanie strategii"	<p>Szkolenie obejmowało będzie wybrane teorie oraz metody dotyczące efektywnego zarządzania organizacją, formułowania strategii oraz elementów nadzoru i kontroli nad realizacją wcześniej ustalonej strategii. Szkolenie będzie miało na celu podniesienie wiedzy Zarządu w tej tematyce i powinno wpłynąć pozytywnie na efektywność wdrażanej strategii.</p> <p>Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 11 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 385 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 95 zł Razem: 1530zł</p>	1 530 zł
16.	Szkolenie dla Pracowników LGD "Zasady organizacji pracy własnej i biura"	<p>Szkolenie to przewidziane jest dla pracowników biura LGD w celu podniesienia ich wiedzy i umiejętności praktycznych w dziedzinie organizacji pracy. W ramach szkolenia zorganizowane zostaną również warsztaty, na których pracownicy będą mogli wykorzystać zdobytą wiedzę i zasady w praktyce. Szkolenie powinno przyczynić się do poprawy organizacji pracy pracowników biura i pozytywnie wpłynąć na efektywność wydatkowanych na biuro środków finansowych.</p> <p>Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 2 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 105 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 70 zł Razem: 1225zł</p>	1 225 zł
17.	Szkolenie dla Pracowników LGD "Innowacje na wsi " - tworzenie i realizacji innowacyjnych projektów	<p>Szkolenie będzie dotyczyło najciekawszych i najbardziej innowacyjnych działań przeprowadzonych przez inne gminy w Polsce lub zagranicą. Ponadto zawarty będzie opis etapów wdrażania projektów oraz problemów występujących podczas implementacji, ale również omówiony na tych przykładach będzie sposób pomocy doradczej dla beneficjentów wdrażających projekty innowacyjne. Dane dotyczące szkolenia: Czas trwania – 7 godzin Liczba uczestników – 2 osób Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł Łączny koszt cateringu – 105 zł Koszt materiałów szkoleniowych – 78 zł Razem: 1233 zł</p>	1 233 zł
18.	Szkolenie Pracowników LGD w zakresie doradztwa i sporządzania wniosków o dotację - "Przygotowanie wniosków "	<p>Szkolenie to będzie dotyczyło tematyki związanej z wypełnianiem wniosków o dotacje z UE. Pracownicy w ramach tego szkolenia nabędą niezbędną wiedzę teoretyczną oraz praktyczną, związaną z obsługą różnorodnych wniosków o dofinansowanie projektów. Oprócz części teoretycznej pracownicy na zorganizowanych warsztatach nabędą również umiejętności praktyczne niezbędne do sporządzania zróżnicowanych wniosków o dotację.</p> <p>Dane dotyczące szkolenia:</p>	1 235 zł

		<p>Czas trwania – 7 godzin</p> <p>Liczba uczestników – 2 osób</p> <p>Koszt pracy 1h szkoleniowca – 150 zł</p> <p>Łączny koszt cateringu – 105 zł</p> <p>Koszt materiałów szkoleniowych – 80 zł</p> <p>Razem: 1235 zł</p>	
19.	<p>Opracowanie materiałów informacyjnych - Mapa turystyczna obejmująca wyznaczenie szlaków turystycznych dla obszaru LGD, uwzględniających najciekawsze zasoby, oraz infrastrukturę turystyczną</p>	<p>Zadanie ma na celu opracowanie sieci atrakcyjnych szlaków turystycznych, wykorzystujących istniejące na terenie LGD zasoby, tj. liczne zabytki, piękne krajobrazy i infrastrukturę turystyczną. Zakłada się na podstawie zdiagnozowanych zasobów wytyczenie szlaków tematycznych, tras pieszych, rowerowych, konnych, wodnych, które zostaną wykorzystane do promocji obszaru i będą umożliwiały bardziej formę zwiedzania oraz wypoczynku na tym terenie turystom i mieszkańcom. Założeniem gmin skupionych w ramach LGD Dorzecza Zgłowiączki jest przygotowanie kompleksowej mapy wszystkich tras i ciekawostek turystycznych oraz elementów infrastruktury turystycznej takich jak: noclegi, lokale gastronomiczne, rozrywkowe, kąpieliska, przystanie kajakowe, zabytki, i wiele innych umiejscowionych na tym obszarze.</p>	20 000 zł
20.	<p>Wydruk materiałów informacyjnych - Mapa turystyczna obejmująca wyznaczenie szlaków turystycznych dla obszaru LGD, uwzględniających najciekawsze zasoby, oraz infrastrukturę turystyczną</p>	<p>Zadanie to obejmuje wydruk 20 map, opracowanych na podstawie działania (22). Koszt druku każdej mapy planowany jest na 200 zł. Mapy te zostaną rozwieszone w specjalnych gablotach, w miejscach najczęściej odwiedzanych przez turystów tak aby informowały turystów oraz mieszkańców o wszelkich trasach i atrakcjach turystycznych i pobudzały do aktywnego spędzania czasu.</p>	4 000 zł
21.	<p>Opracowanie materiałów informacyjnych - "Przewodnik turystyczny dla obszaru LGD"</p>	<p>Opracowanie obejmować ma zasoby naturalne oraz kulturowe materialne i niematerialne obszaru a więc przegląd pięknych malowniczych terenów, wspaniałych zabytków, legendy, mity, podania, zwyczaje, produkty regionalne (kulinarne i rękodzielnicze). Opracowanie tego materiału poprzedzone będzie szczegółową analizą wszystkich zasobów ciekawych turystycznie, które są zlokalizowane na obszarze LGD Dorzecza Zgłowiączki. W opracowaniu ma być jednocześnie zawarta informacja o bazie noclegowej i gastronomicznej wraz z informacjami teleadresowymi, będąca pewną formą reklamy. Przewodnik ma również zawierać mapę opracowaną w działaniu (22) w formie papierowej i elektronicznej (na płycie) z zaznaczonymi zasobami oraz szlakami tematycznymi (przyrodnicze, szlak pałaców, kapliczek, itd.), szlakami rowerowymi, pieszymi, wodnymi, informacje jak dotrzeć w dane miejsce, propozycje, w jakiej kolejności zwiedzać nasz teren. Przewodnik ma także zawierać informacje jak skorzystać z Lokalnych Punktów Informacji Turystycznej i przewodników turystycznych, którzy chętnie oprowadzą turystów oraz zorganizują im czas, co nawiązuje</p>	30 000 zł

		bezpośrednio do zadania 32. Szacuje się, iż tak sporządzony materiał informacyjno-promocyjny przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu.	
22.	Wydruk materiałów informacyjnych - "Przewodnik turystyczny dla obszaru LGD"	Zadanie przewiduje wydruk opracowanego przewodnika przewidzianego do bezpłatnej dystrybucji. Zakłada się, że dzięki dystrybucji przewodnika nastąpi rozpowszechnienie Lokalnej Grupy Działania oraz wspianych zasobów naturalnych i kulturowych. Zakłada się dystrybucję w miejscach będących potencjalnym źródłem napływu ruchu turystycznego na ten obszar. Planuje się wydruk ok. 1500 egzemplarzy wraz z mapą i płytą. Koszt każdego egzemplarza szacowany jest na około 20 zł.	30 000 zł
23.	Opracowanie materiałów informacyjnych - "Zbiór kulinarny" specyficznych produktów/potrav kulinarnych wyróżniających region LGD	<p>Celem zadania jest podniesienie świadomości mieszkańców w sferze produktów lokalnych i możliwości ich wykorzystania dla osiągania dochodu oraz przede wszystkim podniesienie umiejętności wybranej grupy osób w zakresie umiejętności kulinarnych i przygotowywania atrakcyjnych potraw nawiązujących do tradycyjnych dań serwowanych na terenie Ziemi Kujawskiej. Potrawy będą przygotowywane w oparciu o sposoby i receptury przekazywane z pokolenia na pokolenie w gospodarstwach na Kujawach. Celem zadania jest także zebranie przepisów przygotowywania potraw, aby uniknąć ich zapomnienia i zataracenia.</p> <p>Zestawienie działań zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja na całym terenie LGD (plakaty 3000 szt), - spotkanie otwierające (3 godziny) w każdej z 10 gmin (10 spotkań) – spis wstępnej listy produktów, - spotkanie precyzujące receptury i przepisy dla wybranych specyficznych produktów (3 godziny) w każdej z 10 gmin (10 spotkań) – spis produktów i receptur - spotkanie zamykające (czas w zależności od potrzeb) na którym zostałyby zakupione produkty i sporządzanie potrawy według wcześniej przygotowanej listy i receptur. Wszystkie potrawy zostaną opisane i sfotografowane <p>Powstałe w wyniku spotkań potrawy będą wykorzystywane w trakcie trwania imprez lokalnych i będą służyły promowaniu kujawskich produktów kulinarnych oraz naszego partnerstwa. Będą one niewątpliwie ogromną atrakcją dla mieszkańców i turystów. Zadanie ma na celu zachowanie i przywrócenie bogactwa kulturowego, występującego w postaci potraw kulinarnych, dawnych dań serwowanych na dworach i pałacach oraz w gospodarstwach domowych przez mieszkańców. Opracowanie będzie zawierało zbiór najciekawszych potraw wraz z przepisami jak je przyrządzić oraz zdjęciami – będzie to niewątpliwie pomocne dla właścicieli hoteli czy gospodarstwach agroturystycznych w uatrakcyjnieniu oferty i pobytu turystów. Opracowanie zbioru tradycyjnych potraw kujawskich przyczyni się także do zachowania cennego dziedzictwa, które jest stopniowo zatarane i zapominane z biegiem lat. Będzie ono także przydatne przy przygotowywaniu potraw na imprezy lokalne promujące teren objęty LSR. Planuje również w ramach tego działania podjąć próbę wpisu części zgromadzonych produktów lub potraw na listę prawnie chronionych produktów</p>	30 000 zł

		tradycyjnych.	
24.	Wydruk materiałów informacyjnych - "Zbiór kulinarny" specyficznych produktów/potrav kulinarnych wyróżniających region LGD	Wydanie zbioru potraw kulinarnych z nad Zgłowiączki będzie podsumowaniem prac zawartych w działaniu 23. W ramach zadania przewidziano wydruk do bezpłatnej dystrybucji zbioru kujawskich potraw kulinarnych w ilości 1500 egzemplarzy z których koszt każdego szacowany jest na 20 zł.	30 000 zł
25.	Wykonanie analizy i badań dotyczące opracowania wspólnej marki obszaru LGD	Zadanie to polegać będzie na przeprowadzeniu kilku etapowych prac analityczno- badawczych zmierzających do ustalenia spójnej marki regionu objętego działaniem LGD. Prace te będą polegały w szczególności na: <ul style="list-style-type: none"> - diagnozie obecnej sytuacji obszaru LSR - przeprowadzeniu badań ankietowych i wywiadów z ludnością obszaru - ustaleniu USP, czyli unikalnych cech terenu na których można oprzeć budowanie marki - wyznaczenie kierunków i filozofii strategii - opracowanie celów, działań szczegółowych oraz systemu nadzoru i kontroli realizacji strategii 	30 000 zł
26.	Opracowanie "Analizy obszaru LGD w zakresie możliwości powstania klastrów wraz z koncepcją biznesową klastra jako innowacyjnego elementu stymulującego rozwój gospodarczy terenu objętego LSR".	Analiza która powstanie w ramach tego działania zakładać będzie rozwój klastrów branżowych będących innowacyjnym przedsięwzięciem realizowanym na obszarze LGD. Opracowana analiza zawierać będzie diagnozę możliwości wdrożenia klastrów w poszczególnych branżach reprezentowanych na obszarze LGD wraz z planem wdrożenia oraz możliwościami rozwoju danego klastra w przyszłości. Działanie to poprzez swoją innowacyjność będzie również silnym bodźcem do rozwoju gospodarki, zmniejszeniu bezrobocia, rozwoju przedsiębiorczości oraz integracji przedsiębiorstw danego obszaru.	40 000 zł
27.	Wykonanie analizy możliwości rozwoju sektora NGO	W zadaniu tym zostanie przeprowadzona analiza oraz diagnoza istniejących NGO na terenie LGD, a także charakterystyka ich dotychczasowej działalności. Opracowanie zawierać będzie również koncepcje rozwoju lub rozszerzenia działalności dla poszczególnych już istniejących NGO.	20 000 zł
28.	Spotkania aktywizujące zmierzające do wykreowania przewodników wiejskich - osób zajmujących się organizowaniem aktywnego wypoczynku na obszarze LGD	Zadanie ma na celu wytypowanie grupy osób predysponowanych oraz chętnych do podjęcia pracy jako przewodnik turystyczny, organizator wolnego czasu dla turystów, gawędziarz. Przewiduje się, że osoby takie będą działać w ramach obszaru działania LGD. Ich zadaniem będzie organizacja wolnego czasu turystów, oprowadzanie po terenie LGD, wskazanie najciekawszych zabytków, walorów natury, przedstawienie w ciekawy sposób legend związany z naszym terem, ożywianie imprez, itp. Przewodnicy będą wykorzystywać w swojej pracy przewodnik turystyczny oraz zbiór kulinarny, które zostaną opracowane w ramach innych zadań. Planuje się wyszkolenie w każdej gminie ok. 3 osób w tym zakresie poprzez organizację 10 spotkań/szkoleń w każdej gminie. Spotkania będą się odbywać po 1 spotkaniu w każdej gminie, a czas trwania takiego spotkania/szkolenia	10 000 zł

		jest szacowany na około 3-4 godziny. Koszt każdego spotkanie jest szacowane na około 1000 zł.	
29.	Spotkania aktywizujące z zakresu agroturystyki dla osób prowadzących lub chcących rozpocząć tę działalność, zmierzające do rozwoju funkcji turystycznej	Zadanie obejmuje organizację szkoleń dla mieszkańców LGD z zakresu agroturystyki. Planuje się organizację spotkań w każdej gminie, w celu zaktywizowania tej dziedziny działalności, wskazania mieszkańcom, jakie są możliwości związane z agroturystyką a jednocześnie w celu podniesienia ich wiedzy, aby mogli z sukcesem prowadzić tego typu działalność. Działalność agroturystyczna jest doskonałym sposobem różnicowania w kierunku działalności nierolniczej. Szkolenia rozpoczną się od przedstawienia dobrych przykładów gospodarstw agroturystycznych i podstawowych zasad i reguł, jakie związane są z prowadzeniem tego typu działalności a następnie omówione zostaną szczegóły prowadzenia tego biznesu i możliwości zarabiania. Spotkania zostały podzielone na cztery bloki tematyczne, które będą dotyczyć: aspektów prawnych, marketingowych, finansowych oraz techniczno-organizacyjnych. Zadanie nawiązuje do zidentyfikowanych w diagnozie znacznych możliwości rozwoju LGD w tym zakresie w oparciu o wspaniałe zasoby naturalne i kulturowe, czyste środowisko, liczne rozdrobnione gospodarstwa rolne, korzystne położenie i gościnność mieszkańców. Celem zadania jest m.in. zwiększenie wielofunkcyjnego charakteru gospodarstw rolnych na naszym obszarze. W ramach zadania zostaną przeprowadzone spotkania tematyczne w każdej gminie, po 3-4 godziny każde. Przewiduje się udział po ok. 10 osób w każdym z 10 szkoleń. Na etapie wstępnym szkolenia zostaną poprzedzone akcją promocyjno/informacyjną – plakaty w każdej wsi, ogłoszenie w lokalnej prasie oraz zostaną wysłane zaproszenia do wytypowanych uczestników szkoleń. Zostanie również stworzona baza danych uczestników, która będzie podstawą do monitorowania efektów i rezultatów realizacji zadania. W ramach zadania wliczony jest też wynajem sal, wynagrodzenie osoby szkolącej, poczęstunek, materiały szkoleniowe oraz inne koszty organizacyjne.	10 000 zł
30.	Spotkania aktywizujące w zakresie tworzenia organizacji pozarządowych i realizacji projektów dofinansowanych z UE i innych źródeł	Przewiduje się przeprowadzenie cyklu szkoleń dla licznie działających na naszym obszarze organizacji pozarządowych. Szkolenia i ich szczegółowa tematyka zostanie ustalona po przeprowadzonej analizie, której dotyczy zadanie 31 niniejszej strategii. Organizacje te oraz ich inicjatywy wymagają jednak wsparcia szczególnie w zakresie współfinansowania lub pomocy w poszukiwaniu źródła finansowania działalności. Zadanie obejmie realizację cyklu szkoleń/spotkań dla przedstawicieli sektora pozarządowego w formie cyklu 2 spotkań w każdej z 10 gmin dla ok. 10 uczestników na jedno spotkanie – łącznie 20 spotkań i 100 osób. Spotkania będą trwały 3-4 godziny. Szkolenia będą prowadzone przez ekspertów w zakresie zarządzania projektami oraz pozyskiwania środków pomocowych. W ramach zadania ujęto także poczęstunek, wynajem sal, wynagrodzenie osoby szkolącej, poczęstunek, zaproszenia dla uczestników oraz materiały informacyjno-szkoleniowe.	14 000 zł
31.	Stworzenie i obsługa	W ramach tego działania zostanie stworzona wirtualna baza	40 000 zł

	bazy danych - Wirtualna platforma informacyjna dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów	danych dotycząca całego obszaru LGD, która to powstanie na bazie analizy przeprowadzonej w ramach zadania nr 1. Wirtualna platforma będzie łączyła mieszkańców oraz przedsiębiorców z obszaru LGD, a także będzie doskonałym informatorem dla turystów. Platforma będzie integrowała również trzy sektory opisywane w LSR, czyli prywatny, publiczny oraz społeczny. Informacje zawarte w Wirtualnej platformie będą dotyczyć wszelkich działań realizowanych przez LGD oraz gminy na obszarze LSR, poza tym znajdowały będą się w niej wszelkie informacje i ogłoszenia dotyczące życia kulturalnego oraz zawodowego mieszkańców i przedsiębiorców. Ponadto dostępne będą wszelkie dane turystyczne zebrane podczas działań 21,23,25. Platforma dzięki swojej formie, konstrukcji oraz zasięgowi oddziaływania stanie się bardzo innowacyjnym narzędziem zwiększającym dostępność informacji i wiedzy dla wszystkich zainteresowanych oraz może przyczynić się do rozwoju gospodarczego, kulturalnego i turystycznego obszaru LGD.	
32.	Opracowanie analizy potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców LGD	Celem zadania jest określenie potrzeb mieszkańców, co do sposobów spędzania wolnego czasu. Wyniki badania zostaną wykorzystane również do innych zadań. W wyniku badania uzyska się opinię społeczeństwa na temat potrzeb w zakresie kultury, spędzania wolnego czasu i pożądaných przez mieszkańców możliwości wykorzystania infrastruktury kulturalnej, m.in. świetlic wiejskich. Planuje się objęcie badaniem ok. 100 osób z terenu każdej gminy, reprezentujących różne grupy społeczeństwa. Zadanie obejmuje także opracowanie ankiety przez ekspertów, prace ankietatorów oraz opracowanie wyników badania. Analiza stanie się punktem wyjścia do prac nad ożywieniem życia kulturalnego mieszkańców obszaru.	20 000 zł
33.	Wykonanie analizy w zakresie spójnych oznakowań zasobów na terenie LGD	Projekt przewidziany do wspólnej realizacji wszystkich gmin należących do LGD w celu podobnego oznakowania zasobów Ziemi kujawskiej a jednocześnie stworzenia dla turystów przejrzystego systemu informacji o zasobach naturalnych i kulturalnych Kujaw. W ramach tego działania powstanie projekt wizualizacji najważniejszych znaków, tablic.	5 000 zł
34.	Spotkania aktywizujące w zakresie prowadzenia lub rozpoczynania własnego biznesu	Zadanie ma na celu zaktywizowanie mieszkańców LGD w sferze gospodarczej, zmobilizowanie do tworzenia nowych podmiotów szczególnie w sektorze mikro i małych przedsiębiorstw wokół wykorzystania cennych walorów przyrodniczych oraz kulturalnych. Szkolenie będzie skierowane również do rolników, którzy chcieliby spróbować swoich sił w biznesie lub przekwalifikować i rozwinąć swoje gospodarstwo.. Dzięki szkoleniom mieszkańcy zdobędą wiedzę jak zaistnieć na rynku, jak prowadzić księgowość, planować politykę sprzedaży, promować się, pozyskiwać środki zewnętrznego finansowania, elementów negocjacji oraz wiele innych praktycznych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej. Szkolenia będą prowadzone przez specjalistów w danej dziedzinie oraz praktyków życia gospodarczego. Planuje się przeprowadzenie 10 spotkań na terenie LGD, spotkania w gminie w wymiarze 4-5 godzin na	10 000 zł

		spotkanie. Szacuje się udział w każdym spotkaniu ok. 20 osób. Zadanie obejmuje wynajem sal, wynagrodzenie szkoleniowca, przygotowanie materiałów informacyjno-szkoleniowych, poczęstunek. Zadanie to łączy się również z innymi działaniami realizowanymi w ramach LSR takimi jak doradztwo w zakresie przygotowywania wniosków o dotacje, różnicowanie działalności.	
35.	Doradztwo w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach wdrażania LSR	Zadanie przewiduje prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie pozyskiwania dofinansowania i tworzenia związanej z tym dokumentacji. Zakłada się przeprowadzenie w każdej z gmin usług doradczych przy aplikowaniu o środki. Każda usługa doradcza przypisana do jednego projektu będzie składała się z konsultacji, po 8 godzin każda, łącznie będzie zrealizowanych około 1,5 tysiąca godzin konsultacji, w ramach 170-180 projektów. Kumulacja usług doradczych została przewidziana na pierwsze 2-3 lata funkcjonowania programu LEADER Szkolenia będą prowadzone przez ekspertów w zakresie zarządzania projektami oraz pozyskiwania środków pomocowych. Przewidziana jest także promocja projektu w formie plakatów informujących o istniejącej możliwości uzyskania porady ekspertów.	216 000 zł
36.	Wykonanie studium wykonalności dla inwestycji obejmującej wykorzystanie "kolejki wąskotorowej" jako atrakcji turystycznej obszaru LGD	Celem zadania jest podniesienie walorów turystycznych terenu oraz przyciągnięcie turystów na obszar LGD. Studium wykonalności będzie dotyczyło analizy możliwości oraz sposobów reaktywacji kolejki wąskotorowej i adaptacji jej dla celów turystycznych. Dzięki temu działaniu powstanie dokumentacja warunkująca powstanie kolejki wąskotorowej na obszarze LGD.	20 000 zł
37.	Wykonanie studium wykonalności dla inwestycji obejmującej wykorzystanie "Rzeki Zgłowiączki wraz z dopływami" jako atrakcji turystycznej obszaru LGD	Celem działania jest podniesienie walorów turystycznych terenu oraz przyciągnięcie turystów na obszar LGD. Studium wykonalności będzie dotyczyło możliwości wykorzystania rzeki Zgłowiączki oraz jej dopływów w celu poprawy funkcji turystycznych terenu i różnicowania dochodów mieszkańców.	30 000 zł
38.	Wykonanie studiów wykonalności dla infrastruktury technicznej i społecznej służącej mieszkańcom i turystom	Celem zadania jest poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz ożywienie życia sportowo-kulturalnego na terenie LGD. Zadanie wpisuje się w obszary priorytetowe działania naszej Grupy a sam dostęp do kultury, sportu i rekreacji uznaje się za jeden z bardzo istotnych elementów warunkujących jakość życia na danym terenie. Zadanie jest przykładem współpracy LGD z sektorem publicznym. W efekcie podjęcia wspólnej inicjatywy LGD i Urzędów Gmin z naszego obszaru, poprzez wsparcie tworzenia dokumentacji dla inwestycji, przez LGD zostaną stworzone obiekty sportowo-rekreacyjne oraz kulturowe. Inwestorem wszystkich inwestycji będą Gminy. Z realizacji zadania wyniknie ogromna korzyść dla mieszkańców, w postaci poprawy dostępu do infrastruktury	149 000 zł

		wysokiej jakości oraz możliwości spędzania aktywnie wolnego czasu. Dzięki temu, nastąpi niewątpliwie także poprawa zdrowia mieszkańców, będący wynikiem wzrostu ilości osób uprawiających sport. Ożywieniu ulegnie też z całą pewnością życie kulturalne. Obiekty będą stanowić też atrakcję dla turystów odwiedzających nasz teren, co wpłynie na kreowanie pozywanego wizerunku obszaru LGD w ich oczach. Działanie to będzie skumulowane w pierwszych dwóch latach aby jak najszybciej utworzyć niezbędną infrastrukturę procentującą w przyszłości. Zadanie obejmować będzie około 10 opracowań.	
39.	Opracowanie materiałów informacyjnych o obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD - foldery informacyjne	Działanie to zakłada opracowanie szablonów dla materiałów informacyjnych dla ludności na temat obszaru objętego LSR, wdrażania LSR oraz działalności LGD. Materiały te mają pełnić funkcję informacyjną oraz promocyjną i będą przeznaczone do bezpłatnej dystrybucji	2 000 zł
40.	Wydruk materiałów informacyjnych o obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD - folderów informacyjnych	Działanie to zakłada a wydruk materiałów informacyjnych opracowanych w punkcie 39. Wydruk będzie obejmował ulotki lub foldery informacyjne w ilości 18000 szt, cena każdej ulotki została skalkulowana na 50 groszy. Ulotki będą drukowane w 3 etapach w 2009, 2011, 2013 roku po 6 tysięcy sztuk.	9 000 zł
41.	Opracowanie materiałów związanych z aktywizowaniem społeczności lokalnej - foldery aktywizujące	Działanie to zakłada opracowanie szablonów do materiałów aktywizujących dla ludności o tematyce związanej z możliwościami zmiany kwalifikacji zawodowych ludności, zachęcanie do otwierania własnej działalności gospodarczej oraz aktywizujących do uczestnictwa w imprezach lub wydarzeniach kulturalno-rozrywkowych.	1 000 zł
42.	Wydruk materiałów związanych z aktywizowaniem społeczności lokalnej - foldery aktywizujące	Działanie to zakłada a wydruk materiałów aktywizujących opracowanych w punkcie 41. Wydruk będzie obejmował ulotki lub foldery aktywizujące społeczność lokalną, w ilości 9000 szt, cena każdej ulotki została skalkulowana na 50 groszy. Ulotki będą drukowane w 3 etapach w 2009, 2011, 2013 roku po 3 tysiące sztuk.	4 500 zł
43.	Zamieszczanie materiałów prasowych w prasie	W działaniu tym planuje się zamieszczanie dużych ogłoszeń prasowych formatu A5 w lokalnej prasie. Ogłoszenie zamieszczane będą głównie przed ogłaszaniem konkursami na nabór wniosków. Planuje się emisję około 40 ogłoszeń rozłożonych na lata 0d 2009-2015.	15 673 zł
44.	Opracowanie i powielenie materiału informacyjnego - film o obszarze LGD	W ramach tego działania planowana jest produkcja filmu dotyczącego obszaru LSR. Film powstawałby podczas licznych imprez i spotkań organizowanych na terenie działania LGD. Poza imprezami i spotkaniami film prezentowałby najważniejsze zasoby kulturowe, historyczne oraz turystyczne tego obszaru. Film mógłby być odtwarzany w telewizji lokalnej, podczas kolejnych spotkań i imprez lub różnych wydarzeń na terenie LGD. Dodatkowo zostanie utworzony na bazie filmu spot reklamowy, który może zostać wykorzystany do promocji obszaru w mediach. Film będzie powielony w 500 egzemplarzach i przeznaczony	15 000 zł

		do bezpłatnej dystrybucji.	
45.	Impreza otwierająca "Makłowicz nad Zgłowiączką"	Działanie to polegałoby na zaproszeniu Roberta Makłowicza na obszar LGD. Impreza ta będzie wydarzeniem promocyjnym potraw kulinarnych Kujaw oraz regionu objętego LSR. Impreza będzie również filmowana, dzięki czemu zostanie uwieczniona na produkowanym filmie o terenie LGD.	30 000 zł
46.	Cykl imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych pod wspólnym szyldem LGD „Nie ma jak na Kujawach”	W ramach działania przewiduje się organizację imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych aktywizujących mieszkańców obszaru LGD. Planuje się organizację około 30 imprez w latach 2010,2011,2012. Każda gmina zorganizuje w tych latach po 3 imprezy. Koszt każdej szacuje się na około 10 000 zł, a ich organizacja zostanie zlecona firmie zewnętrznej. Poniżej zostały opisane przykładowe propozycje organizowanych imprez na terenie LSR. 1) imprezy kulturalne połączone z warsztatami muzycznymi - zmierzającymi do odszukania osób utalentowanych muzycznie oraz do zachowania tradycji Kujaw związanych z muzyką (spotkania w każdej z 10 Gmin). 2) imprezy kulturalne połączone z warsztatami rękodzielniczymi zmierzającymi do odszukania osób predysponowanych (utalentowanych) do prac rękodzielniczych oraz przyuczenia ich do wykonywania wyrobów rękodzielniczych, które będą mogły być później sprzedawane na imprezach lokalnych promujących obszar LGD i będą stanowić źródło dochodów dla tych osób. 3) imprezy kulturalne połączone z kultywowaniem tradycji kulinarnych i próbą wykreowania produktów lokalnych Kujaw. 4) imprezy sportowo-rekreacyjne, plenerowe nad rzeką Zgłowiączką, obejmujące zawody wędkarskie, zawody i spływy kajakowe, spływ na "byle czym", konkurs dla poszukiwaczy złota	300 000 zł
47.	Projekty współpracy	Celem zadania jest podniesienie świadomości, wiedzy i umiejętności członków LGD co do możliwości realizacji różnorodnych projektów, w oparciu o wizyty w innych Partnerstwach w kraju i zagranicą – które wybrały zbieżne z nami tematy wiodące i realizują projekty podobnego typu. Zadanie obejmuje wyjazdy reprezentantów LGD Dorzecza Zgłowiączki do innych gmin w Polsce oraz ich zagranicznych odpowiedników, w celu zaadaptowania najlepszych praktyk i rozwiązań innowacyjnych na obszarze LGD. Dzięki wyjazdom nastąpi istotny wzrost wiedzy członków naszej grupy, będziemy mieli okazję podpatrywać Grupy partnerskie z UE, które dzięki kilkuletniej działalności miały już okazję zrealizować wiele interesujących projektów, z których będziemy mogli brać pozytywne przykłady. Będzie to niewątpliwie pomocne dla prowadzonej przez nas działalności i wpłynie na jej wyższą efektywność.	225 222 zł
48.	Ewaluacja (ex-post) wdrażania LSR, Projektów współpracy i Funkcjonowania LGD	Ewaluacja ex-post jest planowana dwukrotnie, pierwsza ma się odbyć w I kwartale 2011 roku, druga natomiast w I kwartale 2015. Przeprowadzenie ewaluacji będzie zlecone doradczej firmie zewnętrznej, aby ocena działań LGD i postęp prac wdrożeniowych mogła być oceniona w sposób obiektywny, rzetelny i profesjonalny. Zakres ewaluacji będzie bardzo szeroki, a na końcu powstanie kompleksowy raport końcowy zawierający wyniki ewaluacji oraz wnioski z	80 000 zł

		jej przeprowadzenia. Na opracowanie dokumenty ewaluacji przewidziano 40 000 zł.	
49.	Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju	Aktualizacja LSR planowana jest na 2011 rok i będzie ona polegała na dostosowaniu strategii do zmieniającego się otoczenia zewnętrznego oraz zmian wewnętrznych obszaru objętego LSR. Aktualizacja będzie również uwzględniała wyniki przeprowadzonej po 2010 roku ewaluacji.	10 000 zł
50.	Wsparcie inwestycyjne w ramach "Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw"	Wsparcie inwestycyjne operacji zgodnych z LSR i kryteriami lokalnymi.	870 858 zł
51.	Wsparcie inwestycyjne w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej"	Wsparcie inwestycyjne operacji zgodnych z LSR i kryteriami lokalnymi.	870 858 zł
52.	Wsparcie inwestycyjne w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi"	Wsparcie inwestycyjne operacji zgodnych z LSR i kryteriami lokalnymi.	4 354 292 zł
53.	Wsparcie inwestycyjne w ramach działania "Małe projekty"	Wsparcie inwestycyjne operacji zgodnych z LSR i kryteriami lokalnymi.	2 612 575 zł

5. Misja LGD

Na podstawie diagnozy obszaru LGD, silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń mieszkańcy poszczególnych gmin Partnerstwa uświadomili sobie, jakie walory i problemy łączą społeczności całego obszaru. Wybrana misja oraz określone w jej ramach cele główne i szczegółowe wynikają wprost ze zidentyfikowanych uwarunkowań oraz przeprowadzonej analizy SWOT. Wybór dokonany został w oparciu o szereg konsultacji prowadzonych podczas spotkań z mieszkańcami obszaru Stowarzyszenia.

Misja stanowi cel nadrzędny, długofalowy i perspektywiczny. Jej realizacji służyć mają cele strategiczne, którym podporządkowane są cele szczegółowe, doprecyzowane przez poszczególne przedsięwzięcia, przyczyniające się do osiągnięcia założonych rezultatów. W przypadku Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki myślą przewodnią opracowywanej strategii jest:

***„Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy,
wypoczynku i rekreacji”***

Wyznaczona w ten sposób misja rozwoju obszaru LGD nawiązuje bezpośrednio do zidentyfikowanego przez mieszkańców kierunku rozwoju i pożądanego stanu tego obszaru w przyszłości. Dorzecze Zgłowiączki to obszar o bogatych walorach przyrodniczych i kulturalnych, które zostały zdiagnozowane w diagnozie i silnych stronach analizy SWOT. Jednocześnie LGD widzi potrzebę rozwoju obszaru oraz poprawy warunków infrastruktury turystycznej i społecznej. Dlatego też jest to jednym z kierunków działań na przyszłość. Wskazana misja przyczyni się również do poprawy jakości życia mieszkańców Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki, co jest niezwykle istotnym wyzwaniem w dobie pogarszającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarach wiejskich i kryzysu finansowego świata. Spadek liczby miejsc pracy i zmniejszenie dochodowości w rolnictwie oraz związany z tym brak perspektyw na przyszłość, wywołany luką edukacyjną oraz nasilającymi się patologiami znacznie utrudnia rozwój, spychając na margines mieszkańców, nie będących w stanie poradzić sobie z trudnymi sytuacjami. **Powstała w ten sposób misja rozwoju nawiązuje tym samym do głównych rozpoznanych potrzeb i kierunków rozwoju regionu oraz stanu docelowego, jaki jest porządnym przez mieszkańców w przyszłości.**

6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

Przedstawioną w pierwszych rozdziałach niniejszego opracowania specyfikę obszaru tworzą elementy wyróżniające analizowany teren, które są wykorzystywane przez zdefiniowane w strategii cele, są to przede wszystkim: krajobraz naturalny oraz bogata tradycja, a także ludzie którzy tą tradycję podtrzymują od pokoleń.

Istotną wartość regionu stanowi odrębność etniczna Kujawiaków, kultywowane przez nich tradycje, zwyczaje lokalne oraz przeżywająca obecnie renesans kultura i sztuka. Występujące na tym terenie ślady materialnego dziedzictwa kulturowego i historycznego po ich modernizacji i udostępnieniu zwiedzającym znacznie uatrakcyjnią ofertę kulturalno-rekreacyjną, zaś odnowione obiekty architektoniczne wydatnie zwiększą estetykę przestrzeni.

Charakterystyczne ukształtowanie terenu w postaci wzniesień morenowych oraz wałów piaszczysto-żwirowych przecinane głębokimi rynnami jezior i rzeką Zgłowiączką stanowią uwarunkowania geosrodowiskowe, rzutujące na określoną jednorodność krajobrazową obszaru działania LGD a tym samym jego wysoką atrakcyjność. Występujące na analizowanym terenie gatunki roślin są często unikatowe (np. anemony), co sprawia, że istniejące tu parki mają znaczenie nie tylko przyrodnicze, ale i dydaktyczne. Okazały drzewostan parków wyróżnia się na tle otaczających terenów, tworząc dominanty krajobrazowe. Wpływają również korzystnie na mikroklimat otaczających pól i stosunki wodne w glebie. Krajobraz tego terenu jest miejscami bardzo malowniczy i w parze z uzdrowskim charakterem stanowi cenny zasób, który może stać się w najbliższej przyszłości miejscem poszukiwanym przez turystów.

Całokształt tych charakterystycznych dla obszaru czynników, uzupełniony analizą SWOT, stanowił punkt wyjścia dla określania misji oraz celów LGD, wykorzystujących specyfikę obszaru, a także jego unikalne walory krajobrazowe i lokalne tradycje, kulturę oraz historię.

Cel ogólny nr 2 zakładający rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych będzie realizowany z poszanowaniem środowiska naturalnego wraz z promocją posiadanych cech naturalnych i kulturowych. Cel ten bazuje na atutach tego terenu i jest dowodem na spójność przyjętych celów ze specyfiką analizowanego obszaru. Rozwój turystyki na bazie posiadanych walorów naturalnych i zasobów historycznych i kulturowych przyczyni się również bezpośrednio do realizacji celu 1, którego założeniem jest - stworzenie warunków powstawania nowych miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki.

Analizowany obszar wykazuje także dużą **spójność pod względem gospodarczym**. Istotny element gospodarki całego obszaru stanowi rolnictwo, którego struktura opiera się w głównej mierze na znacznie rozdrobnionych gospodarstwach indywidualnych. W tej części Kujaw

na terenie, gdzie funkcjonuje Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki, rzeźba terenu niewątpliwie sprzyja rolnictwu. Dominują tu formy płaskie, nizinne lub lekko faliste, co ogranicza erozję i denudację gleby. Wbrew pozorom teren zupełnie płaski nie jest najkorzystniejszy, gdyż łatwo powstają na nim zastoiska wodne. Natomiast teren lekko pofalowany umożliwia samoczynny spływ wody i wspomaga jego kontrolę poprzez system rowów melioracyjnych. Także wysoka jakość gleby tych obszarów jest niewątpliwie czynnikiem, który sprzyja rozwojowi. Teren objęty niniejszą strategią należy do rejonu rolniczego o kierunku produkcji rolnej zbożowo-przemysłowej z udziałem ogrodnictwa. Rolnicy zajmują się uprawą: buraków cukrowych, zbóż (większość powierzchni zasiewów, głównie pszenica), ziemniaków i rzepaku oraz warzyw.

Obszar realizacji LSR jest więc obszarem typowo rolniczym, jednak struktura gospodarstw rolnych jest niekorzystna ze względu na duże ich rozdrobnienie, co zostało opisane w części diagnostycznej. Z tego względu konieczne jest zachęcanie osób prowadzących niewielkie gospodarstwa rolne do zmiany kwalifikacji zawodowych oraz zakładania nierolniczej działalności gospodarczej, związanej na przykład z agroturystyką, ale również z usługami, handlem, przetwórstwem rolnym lub innymi branżami gospodarki. **Właśnie taki kierunek rozwoju zawiera cel nr 1, którego działania są ukierunkowane na „Stworzenie warunków powstawania nowych miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki”.** Wykorzystanie zasobów i aktywizacja ludności zmierzająca do ożywienia gospodarczego wraz z różnicowaniem działalności i wprowadzaniem innowacyjnych rozwiązań jest zatem działaniem uzasadnionym, które doprowadzi do pobudzenia przedsiębiorczości, poszerzenia oferty usługowej i turystycznej oraz przełoży się bezpośrednio na wzrost dochodów i poprawę jakości życia.

Powyższe stwierdzenia dowodzą, iż kompleksowo opracowane cele niniejszej strategii mają swój ścisły związek z istniejącymi walorami przyrodniczymi oraz kulturowymi i historycznymi obszaru LGD. Ich realizacja zaś ma w założeniu umożliwić uporanie się z problemami charakterystycznymi dla niniejszego obszaru. Ponadto **LGD dzięki wykorzystywaniu specyficznego ukształtowania i wynikających z tego potencjalnych możliwości dąży do zacieśniania istniejących więzów, podtrzymywania tradycji i kultury przy jednoczesnym rozwoju społecznym i gospodarczym całego obszaru.**

Poniższa tabela przedstawia spójność specyfiki obszaru LGD z celami LSR, a tym samym z przedsięwzięciami oraz operacjami wynikającymi z celów ogólnych i szczegółowych. Diagnoza prezentuje dane statystyczne charakteryzujące obszar objęty LSR. Elementy analizy SWOT są argumentacją uzasadniającą realizację celów, a tym samym przedsięwzięć i operacji realizowanych w ramach LSR.

Misja	Cel ogólny	Cel szczegółowy	Diagnoza	SWOT
<i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i>	Cel 1: Stworzenie warunków powstawania nowych miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki	1.1. Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> Obszar LGD jest zdeterminowany przez gospodarstwa rolne, łączna ich liczba wynosi: 9 930. Dla porównania ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych wynosi: 4 518. Na obszarze LGD występuje duże rozczłonkowanie gospodarstw rolnych: 49,5% gospodarstw rolnych nie przekracza 5 ha. Najwięcej jest podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem i naprawami: 1 819. Sektor prywatny stanowi 96% podmiotów gospodarczych - 80% podmiotów prywatnych to osoby fizyczne prowadzące działalność. Wskaźnik przedsiębiorczości jest niski i wynosi 61 pkt. (61 przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców) Teren LGD charakteryzuje wysoki wskaźnik bezrobocia: 15,41% - koreluje on ze wskaźnikiem bezrobocia w powiecie wrocławskim (15,53%), ale jest wyższy w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego: 12,02%. 65% ludności nie posiada nawet wykształcenia średniego. 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogata wiedza rolnicza ludności, - Dobrze rozwinięte rolnictwo (warzywnictwo, sadownictwo), - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD, - Przyległość Włocławka do terenów LGD, - Dobre warunki do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna; - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań, - Emigracje młodzieży do większych aglomeracji za pracą i edukacją, - Słaby wskaźnik przedsiębiorczości społeczeństwa, - Niskie dochody ludności, - Niskie kwalifikacje ludności i poziom wykształcenia, - Brak wspomagających działań dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości, - Duże bezrobocie - Duża liczba rozdrobnionych gospodarstw rolnych - Marazm, zniechęcenie. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Środki finansowe przyznawane z UE, - Utworzenie klastrów jako innowacyjnej metody wzrostu liczby podmiotów gospodarczych i miejsc pracy,

			<ul style="list-style-type: none"> • Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie włocławskim w 2006 roku wyniosło: 1898 zł i było najniższe ze wszystkich powiatów województwa kujawsko – pomorskiego. • W większości gmin saldo migracji w 2005 roku było ujemne. Saldo migracji z całego obszaru LGD w 2005 roku wyniosło: 9, natomiast w 2006 roku nastąpił znaczny spadek salda: (-29). Największe dodatnie saldo migracji wykazała gmina Fabianki: w 2005 roku saldo wyniosło: 192. Najniższy wskaźnik migracji odnotowała gmina Włocławek: w 2005 r. (-39), gmina Lubień Kujawski: w 2005r (-25), gmina Izbica Kujawska: w 2005 (-25). • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD. 	<ul style="list-style-type: none"> - Środowisko naturalne umożliwiające organizowanie atrakcyjnych form rekreacji (n. p.: spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych sposobem na uzyskiwanie dochodów - Planowana budowa autostrady wraz z węzłami zjazdowymi na terenie działania LSR, - Możliwość utworzenia strefy ekonomicznej na terenie LGD, zlokalizowanej na terenie planowanej autostrady, - Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD, - Moda na turystykę i agroturystykę, - Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD. <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dalsze ubożenie mieszkańców, - Emigracja młodych mieszkańców w celach zarobkowych, - Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE - Ograniczona ilość środków z Programu LEADER - Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania wniosku, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku)
<i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejszem zamieszkania,</i>	1	1.2. Rozwój działalności pozarolniczej	<ul style="list-style-type: none"> • Obszar LGD jest zdeteterminowany przez gospodarstwa rolne, łączna ich liczba wynosi: 9 930. Dla porównania ilość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych wynosi: 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Przyległość Włocławka do terenów LGD, - Dobre warunki do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (elektrownie wodne i wiatrowe) - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał

<p>pracy, wypoczynku i rekreacji</p>			<p>4 518.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik przedsiębiorczości jest niski i wynosi 61 pkt. (61 przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców) • Teren LGD charakteryzuje wysoki wskaźnik bezrobocia: 15,41% - koreluje on ze wskaźnikiem bezrobocia w powiecie włocławskim (15,53%), ale jest wyższy w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego: 12,02%. • 65% ludności nie posiada nawet wykształcenia średniego, • Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiecie włocławskim w 2006 roku wyniosło: 1898 zł i było najniższe ze wszystkich powiatów województwa kujawsko – pomorskiego. • Obszar LGD jest zdeteminowany przez gospodarstwa rolne, łączna ich liczba wynosi: 9 930. • Na terenie LGD występuje duże rozczłonkowanie gospodarstw rolnych: 49,5% gospodarstw rolnych nie przekracza 5 ha. • Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie włocławskim w 2006 roku wyniosło: 1898 zł i było najniższe ze wszystkich powiatów województwa kujawsko – pomorskiego. • Teren LGD charakteryzuje wysoki wskaźnik bezrobocia: 15,41% - koreluje on ze wskaźnikiem bezrobocia w 	<p>turystyczny obszar LGD</p> <ul style="list-style-type: none"> - Położenie w centrum Polski przy trasie północ – południe. <p><u>Slabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań, - Emigracje młodzieży do większych aglomeracji za pracą i edukacją, - Słaby wskaźnik przedsiębiorczości społeczeństwa, - Niskie dochody ludności, - Ograniczony rynek pracy, - Niskie kwalifikacje ludności i poziom wykształcenia, - Brak wspomagających działań dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości, - Duże bezrobocie - Duża liczba rozdrobnionych gospodarstw rolnych, - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Środki finansowe przyznawany z UE, - Możliwość utworzenia strefy ekonomicznej na terenie LSR, zlokalizowanej w okolicach planowanej autostrady, - Utworzenie klastrów jako innowacyjnej metody wzrostu liczby podmiotów gospodarczych i miejsc pracy, - Planowana budowa autostrady wraz z węzłami dojazdowymi na terenie działania LGD - Środowisko naturalne umożliwiające organizowanie atrakcyjnych form rekreacji (n. p. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych sposobem na uzyskiwanie dochodów - Moda na turystykę i agroturystykę,
--	--	--	---	--

			<p>koreluje on ze wskaźnikiem bezrobocia w powiecie wrocławskim (15,53%), ale jest wyższy w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego: 12,02%.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD. 	<p>- Mała na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD</p> <p>- Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD.</p> <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Emigracja młodych mieszkańców w celach zarobkowych Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE Ograniczona ilość środków z Programu Leader Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania wniosku, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku)
<p><i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i></p>	1	<p>1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> W granicach LSR nie występują żadne duże emitory zanieczyszczeń, co ma związek z typowo rolniczym charakterem obszaru oraz przeważającą handlowo-usługową funkcją miast. W powietrzu atmosferycznym główne zanieczyszczenia to gazy i pyły pochodzące z procesów energetycznego spalania z kotłowni, palenisk domowych oraz spaliny samochodowe. Wody jezior kwalifikują się do III klasy czystości lub są pozaklasowe, zaś wody rzek zakwalifikowano do IV i V klasy czystości. Na terenie LGD jest kilka 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Wrocławski Park Krajobrazowy Dobre warunki do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (elektrownie wodne i wiatrowe) Malownicze, kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora, <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Marazm i zniechęcenie Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego oraz środowiska naturalnego

			<p>obiektów objętych ochroną prawną. Największym obiektem jest Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy utworzony w 1979 r. Powierzchnia Parku wynosi 38.950 ha, z czego 12.200 ha znajduje się na terenie LGD, w gminie Włocławek. Na terenie Parku występuje ponad 40 jezior. Szacuje się, że na terenie Parku występuje 800 gatunków roślin, z których 180 to gatunki rzadkie w skali regionu, około 50 objętych jest ochroną prawną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak aktualnych opracowań o ochronie środowiska • Nieliczne źródła wykorzystania energii odnawialnej • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD 	<p>- Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE</p> <p>- Ograniczona ilość środków z Programu Leader</p> <p>- Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania wniosku, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku).</p> <p>Szanse:</p> <p>- Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki</p> <p>- Środki finansowe przyznawane z UE</p> <p>- Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych sposobem na uzyskiwanie dochodów</p> <p>- Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD</p> <p>- Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD.</p>
<p><i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i></p>	<p>Cel 2: Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów</p>	<p>2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjność regionu : Pięć rezerwatów przyrody położonych jest na terenie LGD, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy • Na terenie LGD występują również obszary chronionego krajobrazu. Największym jest obszar pod nazwą Jezioro Modzerowskie o powierzchni 1 	<p>Silne strony:</p> <p>- Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych</p> <p>- Bogactwo i specyfika kultury Kujaw</p> <p>- Malownicze, kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora</p> <p>- Kulturowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka</p> <p>- Bogata historia ziem objętych LSR od czasów Neolitu (4000 l. p.n.e) do teraźniejszości</p>

			<p>508 ha w gminie Izbica Kujawska. Na terenie gmin Fabianki i Lubanie, należących do LGD, znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, który obejmuje ochronę wód. Ponadto w gminie Brześć Kujawski znajduje się pomnik przyrody „Dąb Siostry Amelii”, rosnący w sąsiedztwie doliny rzeki Zgłowiączki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta pod względem ilościowym i jakościowym baza hotelowa. Wg danych GUS tylko w 4 gminach terenu LGD (w gminie Brześć Kujawski, w gminie Chodecz, w gminie Izbica Kujawska, w gminie Włocławek) jest możliwość zakwaterowania. W sumie w 2005 roku z noclegów na terenie LGD skorzystało: 10 298 turystów krajowych oraz nieliczni turyści zagraniczni. W 2007 roku na terenie powiatu włocławskiego znajdowało się 5 obiektów całorocznych, dla porównania w tym samym roku w powiecie toruńskim było 8 obiektów całorocznych. • Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację. 	<ul style="list-style-type: none"> - Położenie w centrum Polski przy trasie północ – południe - Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD - Przyległość Włocławka do terenów LGD - Występowanie uzdrowiskowych zasobów (w tym: wody głębinowe, borowiny) oraz klimatu na obszarze LGD - Najwyższe na Kujawach punkty w regionie (wzgórza Grójec – gm. Boniewo, Żurawice – gm. Boniewo) <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej - Zaniedbane i zniszczone zabytki regionu - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski stopień innowacyjnych rozwiązań - Brak usług i infrastruktury gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowo – pieszych - Duża liczba rozdrobnionych gospodarstw rolnych - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Moda na turystykę i agroturystykę - Środki finansowe przyznawane z UE - Środowisko naturalne umożliwiające organizację aktywnych form rekreacji (np. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej przez renowację i wyeksponowanie zabytków - Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności
--	--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> - <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego. • Brak dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju turystyki • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD 	<p>rzeki Zgłowiączki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców - Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD - Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej - Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD. <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego - Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury - Ograniczona ilość środków z Programu Leader
<p><i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i></p>	2	<p>2.2. Rozwój usług turystycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wśród zarejestrowanych 4 518 podmiotów gospodarczych, najmniej zarejestrowanych jest w branży pośrednictwo finansowe – 110 oraz hotele i restauracje – 135. • Atrakcyjność regionu: Pięć rezerwatów przyrody położonych jest na terenie LGD, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy. • Na terenie LGD występują również obszary chronionego krajobrazu. Największym jest obszar pod nazwą Jezioro Modzerowskie o powierzchni 1 508 ha w gminie Izbica Kujawska. Na 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych - Bogactwo i specyfika kultury Kujaw - Malownicze, kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora - Kultywowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka - Bogata historia ziem objętych LSR od czasów Neolitu (4000 l. p.n.e) do teraźniejszości - Położenie w centrum Polski przy trasie północ – południe - Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał

		<p>508 ha w gminie Izbica Kujawska. Na terenie gmin Fabianki i Lubanie, należących do LGD, znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, który obejmuje ochronę wód. Ponadto w gminie Brześć Kujawski znajduje się pomnik przyrody „Dąb Siostry Amelii”, rosnący w sąsiedztwie doliny rzeki Zgłowiączki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta pod względem ilościowym i jakościowym baza hotelowa. Wg danych GUS tylko w 4 gminach terenu LGD (w gminie Brześć Kujawski, w gminie Chodecz, w gminie Izbica Kujawska, w gminie Włocławek) można znaleźć zakwaterowanie. W sumie w 2005 roku z noclegów na terenie LGD skorzystało: 10 298 turystów krajowych oraz nieliczni turyści zagraniczni. W 2007 roku na terenie powiatu włocławskiego znajdowało się 5 obiektów całorocznych, dla porównania w tym samym roku w powiecie toruńskim było 8 obiektów całorocznych. • Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację. <p>- <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na</p>	<p>turystyczny obszar LGD</p> <ul style="list-style-type: none"> - Najwyższe na Kujawach punkty w regionie (wzgórze Grójec – gm. Boniewo, Żurawice – gm. Boniewo) - Występowanie uzdrowiskowych zasobów (w tym: wody głębinowe, borowiny) oraz klimatu na obszarze LGD - Przyległość Włocławka do terenów LGD - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD. <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej - Zaniebane i zniszczone zabytki regionu - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań - Słaby wskaźnik przedsiębiorczości społeczeństwa - Brak usług i infrastruktury gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowo – pieszych - Brak wspomagających działań dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości - Duża liczba rozdrobnionych gospodarstw rolnych - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Moda na turystykę i agroturystykę - Środki finansowe przyznawane z UE - Środowisko naturalne umożliwiające organizację aktywnych form rekreacji (n. p. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej przez renowację i wyeksponowanie zabytków - Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki
--	--	---	--

			<p>wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na rozwój usług turystycznych ma także wpływ rolniczy charakter obszaru LGD, na którym występuje duże rozczłonkowanie gospodarstw rolnych: 49,5% gospodarstw rolnych nie przekracza 5 ha. • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD 	<p>- Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców</p> <p>- Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD</p> <p>- Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej</p> <p>- Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD.</p> <p><u>Zagrożenia:</u></p> <p>- Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego</p> <p>- Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury,</p> <p>- Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE</p> <p>- Ograniczona ilość środków z Programu Leader</p> <p>- Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania projektów, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku)</p>
<p><i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i></p>	<p>2</p>	<p>2.3. Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Symboliczne wydatki powiatu włocławskiego</u> w 2005 roku: <ul style="list-style-type: none"> - turystyka 4.429 zł - kultura fizyczna i sport 28.016 zł - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 19.405 zł • <u>Baza hotelowa:</u> Słabo rozwinięta pod względem ilościowym i jakościowym 	<p><u>Silne strony:</u></p> <p>- Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych</p> <p>- Bogactwo i specyfika kultury Kujaw</p> <p>- Malownicze, kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora</p> <p>- Kultywowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka</p>

			<p>baza hotelowa. Wg danych GUS tylko w 4 gminach terenu LGD (w gminie Brześć Kujawski, w gminie Chodecz, w gminie Izbica Kujawska, w gminie Włocławek). W sumie w 2005 roku z noclegów na terenie LGD skorzystało: 10 298 turystów krajowych oraz nieliczni turyści zagraniczni. W 2007 roku na terenie powiatu włocławskiego znajdowało się 5 obiektów całorocznych, dla porównania w tym samym roku w powiecie toruńskim było 8 obiektów całorocznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację. <p>Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację.</p> <p>- <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD 	<ul style="list-style-type: none"> - Bogata historia ziem objętych LSR od czasów Neolitu (4000 l. p.n.e) do teraźniejszości - Położenie w centrum Polski przy trasie północ – południe - Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD - Występowanie uzdrowiskowych zasobów (w tym: wody głębinowe, borowiny) oraz klimatu na obszarze LGD - Przyległość Włocławka do terenów LGD <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej - Zaniedbane i zniszczone zabytki regionu - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań - Brak usług i infrastruktury gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowo – pieszych - Duża liczba rozdrobnionych gospodarstw rolnych - Brak wspomagających działań dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości, - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Moda na turystykę i agroturystykę - Środki finansowe przyznawane z UE - Środowisko naturalne umożliwiające organizację aktywnych form rekreacji (n. p. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej przez renowację i wyeksponowanie zabytków
--	--	--	---	---

				<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki - Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców - Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD - Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej - Planowana budowa autostrady wraz z węzłami zjazdowymi na terenie działania LSR - Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego - Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury - Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE - Ograniczona ilość środków z Programu Leader - Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania projektów, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku)
<i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym</i>	2	2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD	<ul style="list-style-type: none"> • Jedyne na terenie LGD punkty informacyjne w Choceniu, • Brak komórek informacyjnych 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych - Bogactwo i specyfika kultury Kujaw

<p><i>miejsce zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i></p>		<p>wśród potencjalnych turystów</p>	<p>przy urzędach gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak ulotek promujących turystykę, • Brak informacji turystycznej na stronie internetowej LGD • Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację. <p>- <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD 	<ul style="list-style-type: none"> - Malownicze, kręte rzeki np. Zgłowiączka, Chodeczka oraz liczne jeziora - Kulturowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka - Bogata historia ziem objętych LSR od czasów Neolitu (4000 l. p.n.e) do teraźniejszości - Położenie w centrum Polski przy trasie północ – południe - Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD - Najwyższe na Kujawach punkty w regionie (wzgórza Grójec – gm. Boniewo, Żurawice – gm. Boniewo) - Występowanie uzdrowiskowych zasobów (w tym: klimatu wody głębinowe, borowiny) na obszarze LGD. <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej - Zaniebane i zniszczone zabytki regionu - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań - Brak usług i infrastruktury gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowo – pieszych - Emigracje młodzieży do większych aglomeracji za pracą i edukacją - Marazm, zniechęcenie - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Moda na turystykę i agroturystykę - Środki finansowe przyznawane z UE
---	--	--	---	---

				<ul style="list-style-type: none"> - Środowisko naturalne umożliwiające organizacje aktywnych form rekreacji (np.: spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Zwiększenie atrakcyjności turystycznej przez renowację i wyeksponowanie zabytków - Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki - Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców - Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD - Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej - Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD. <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego - Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury - Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE - Ograniczona ilość środków z Programu Leader.
<p><i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, wypoczynku i</i></p>	<p>Cel ogólny 3: Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD</p>	<p>3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i społeczno-rekreacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie LGD znajdują się 22 biblioteki, najwięcej bo 4 znajduje się w Brześciu Kujawskim, najmniej – 1 – w gminie Chodecz, Boniewie, Fabiankach i Lubaniu. Ponadto na terenie objętym LSR występuje 8 domów i ośrodków kultury, 2 koła (kluby). W kołach uczestniczą 42 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kultywowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka - Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych - Bogactwo i specyfika kultury Kujaw - Występowanie uzdrowiskowych zasobów (w tym:

rekreacji			<p>osoby. Na terenie LGD działa 36 zespołów muzycznych. W 2005 roku odbyło się 291 imprez, w których uczestniczyło 40 500 osób.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację. - <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego. • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD 	<p>klimat, wody głębinowe, borowiny) na obszarze LGD</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczne rezerваты przyrody oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – NATURA 2000, do którego należy Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy - Aktywne NGO-sy (KGW, OSP, Stowarzyszenie Niepełnosprawni, Koło Emerytów) - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej - Zaniebane i zniszczone zabytki regionu - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań - Brak usług i infrastruktury gastronomicznej, hotelowej oraz szlaków rowerowo –pieszych - Marazm, zniechęcenie - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Środki finansowe przyznawane z UE - Środowisko naturalne umożliwiające organizację aktywnych form rekreacji (np. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki - Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców - Moda na ekologiczny styl życia w tym na produkty pochodzące z ekologicznych upraw oraz produkty tradycyjne jako szansa rozwoju ekologicznego rolnictwa na terenie LGD - Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji
-----------	--	--	---	---

				<p>turystycznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD. <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego - Dalsze ubożenie mieszkańców - Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury - Emigracja młodych mieszkańców w celach zarobkowych - Starzejąca się struktura społeczeństwa, - Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE - Ograniczona ilość środków z Programu Leader - Niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE z obszaru LGD (w tym brak dochowania terminu składania wniosków, brak dochowania terminu rozliczania projektów, błędy formalne i merytoryczne w wypełnionych wnioskach, brak wymaganych załączników do wniosku).
<p><i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejszem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i></p>	<p>3</p>	<p>3.2. Zwiększenie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W 2005 roku odbyło się 291 imprez, w których uczestniczyło 40 500 osób. • Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD • Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kultywowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka - Istnienie ciekawych miejsc i zabytków historycznych - Bogactwo i specyfika kultury Kujaw - Aktywne NGO-sy (KGW, OSP, Stowarzyszenie Niepełnosprawni, Koło Emerytów) - Regionalne tradycje kulinarne zwiększające potencjał turystyczny obszaru LGD <p><u>Słabe strony:</u></p>

			<p>1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej, - Zaniebane i zniszczone zabytki regionu - Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, - Niski poziom innowacyjnych rozwiązań - Marazm, zniechęcenie - Emigracje młodzieży do większych aglomeracji za pracą i edukacją - Mała liczba zrealizowanych projektów ze środków UE, w tym projektów integrujących cały obszar LGD. <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Środowisko naturalne umożliwiające organizację aktywnych form rekreacji (n.p. spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) - Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki - Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców - Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej - Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD. <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dalsza degradacja dorobku kulturalnego, historycznego obszaru oraz środowiska naturalnego - Dalsze ubożenie mieszkańców - Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury - Emigracja młodych mieszkańców w celach zarobkowych - Starzejąca się struktura społeczeństwa - Brak umiejętności wykorzystywania środków
--	--	--	--	---

				finansowych przyznawanych z UE - Ograniczona ilość środków z Programu Leader.
<i>Dorzecze Zgłowiączki atrakcyjnym miejszem zamieszkania, pracy, wypoczynku i rekreacji</i>	3	3.3. Aktywizacja mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Na terenie objętym LSR występuje 8 domów i ośrodków kultury, 2 koła (kluby) oraz odbywają się 2 kursy. W kołach uczestniczą 42 osoby. Na terenie LGD działa 36 zespołów muzycznych. W większości gmin saldo migracji w 2005 roku było ujemne. Saldo migracji z całego obszaru LGD w 2005 roku wyniosło: 9, natomiast w 2006 roku nastąpił znaczny spadek salda: (-29). Największe dodatnie saldo migracji wykazała gmina Fabianki: w 2005 roku saldo wyniosło: 192. Najniższy wskaźnik migracji odnotowała gmina Włocławek: w 2005 r. (-39), gmina Lubień Kujawski: w 2005r (-25), gmina Izbica Kujawska: w 2005 (-25), Ograniczona ilość środków z Programu Leader: 148zł na jedną osobę zameldowaną na terenie LGD Na obszarze LGD występują liczne zabytki: kościoły, ratusze, zespoły pałacowo – parkowe, zespoły dworskie, grodziska, skanseny, parki krajobrazowe, dworzec kolejki wąskotorowej z około 1920, stanowiska archeologiczne. Wiele obiektów dziedzictwa kulturowego wymagają dużych nakładów na renowację. <u>Uzdrowisko Wieniec Zdrój</u> bazuje na wodach mineralnych siarczanowych. Dużym zapleczem wypoczynkowym jest 	<p><u>Silne strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kultywowanie tradycji (zespoły folklorystyczne: Lubominianki, Chodeczanki, Echo Lubrańca), Orkiestra Strażacka Aktywne NGO-sy (KGW, OSP, Stowarzyszenie Niepełnosprawni, Koło Emerytów) <p><u>Słabe strony:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, Niski poziom innowacyjnych rozwiązań Marazm, zniechęcenie Słaby stan infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej <p><u>Szanse:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Środowisko naturalne umożliwiające organizacje aktywnych form rekreacji (np.: spływy kajakowe, turystyka piesza, jeździectwo) Stworzenie infrastruktury umożliwiającej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych w szczególności rzeki Zgłowiączki Imprezy kulturalne jako forma integracji i aktywizacji mieszkańców Reaktywacja kolejki wąskotorowej jako atrakcji turystycznej Środki finansowe przyznawane z UE Adekwatność operacji LSR z lokalnymi Strategiami szansą na uzyskanie efektu synergii działań na obszar LGD <p><u>Zagrożenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dalsze ubożenie mieszkańców Odchodzenie społeczeństwa od kultywowania tradycji Kujaw – zatracenie kultury Emigracja młodych mieszkańców w celach

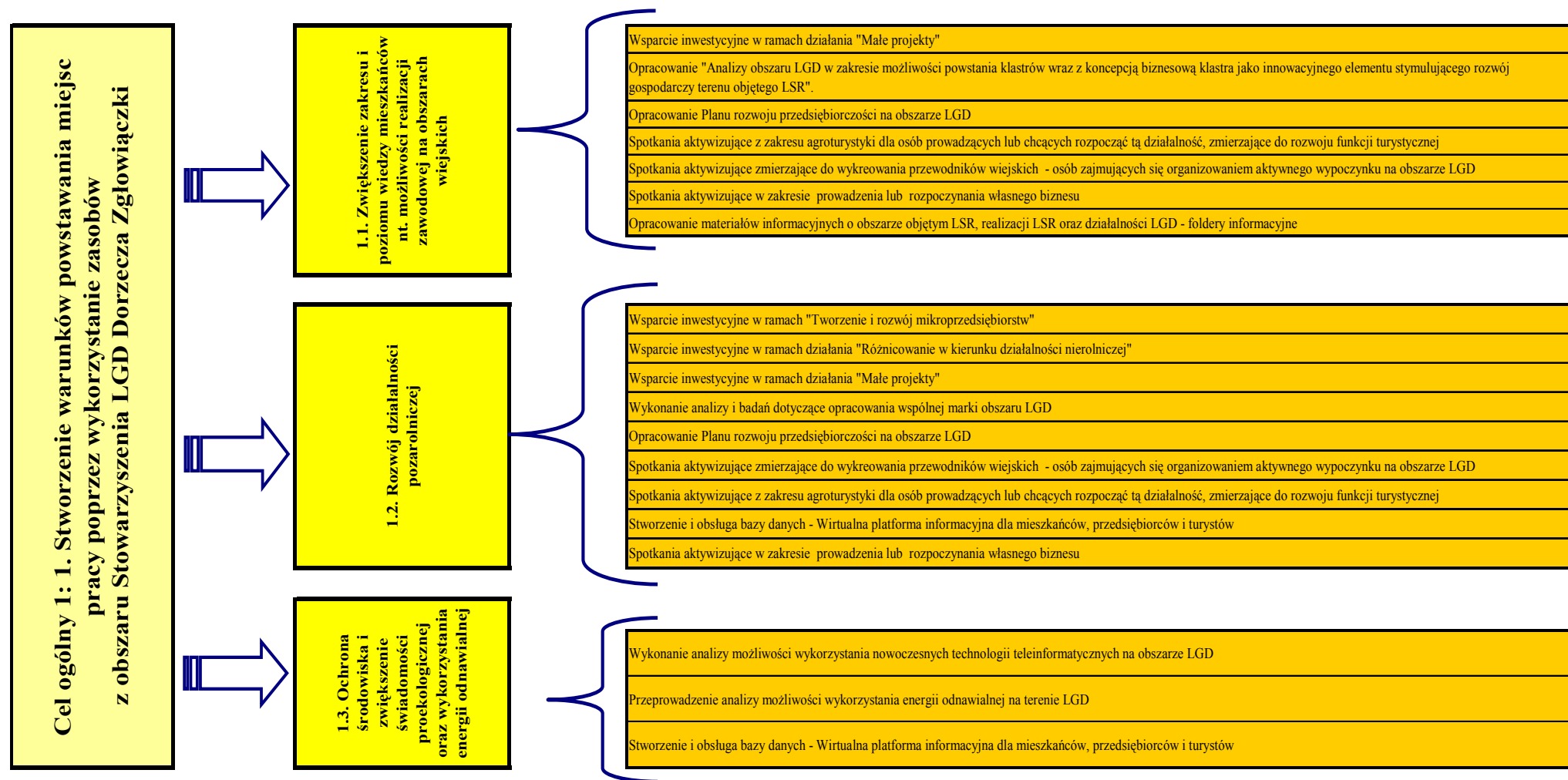

			<p>Dużym zapleczem wypoczynkowym jest zwarty kompleks leśny ciągnący się wzdłuż pradoliny rzeki Wisły bogaty w zasoby runa leśnego.</p>	<p>zarobkowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Starzejąca się struktura społeczeństwa - Brak umiejętności wykorzystywania środków finansowych przyznawanych z UE - Ograniczona ilość środków z Programu Leader
--	--	--	---	--

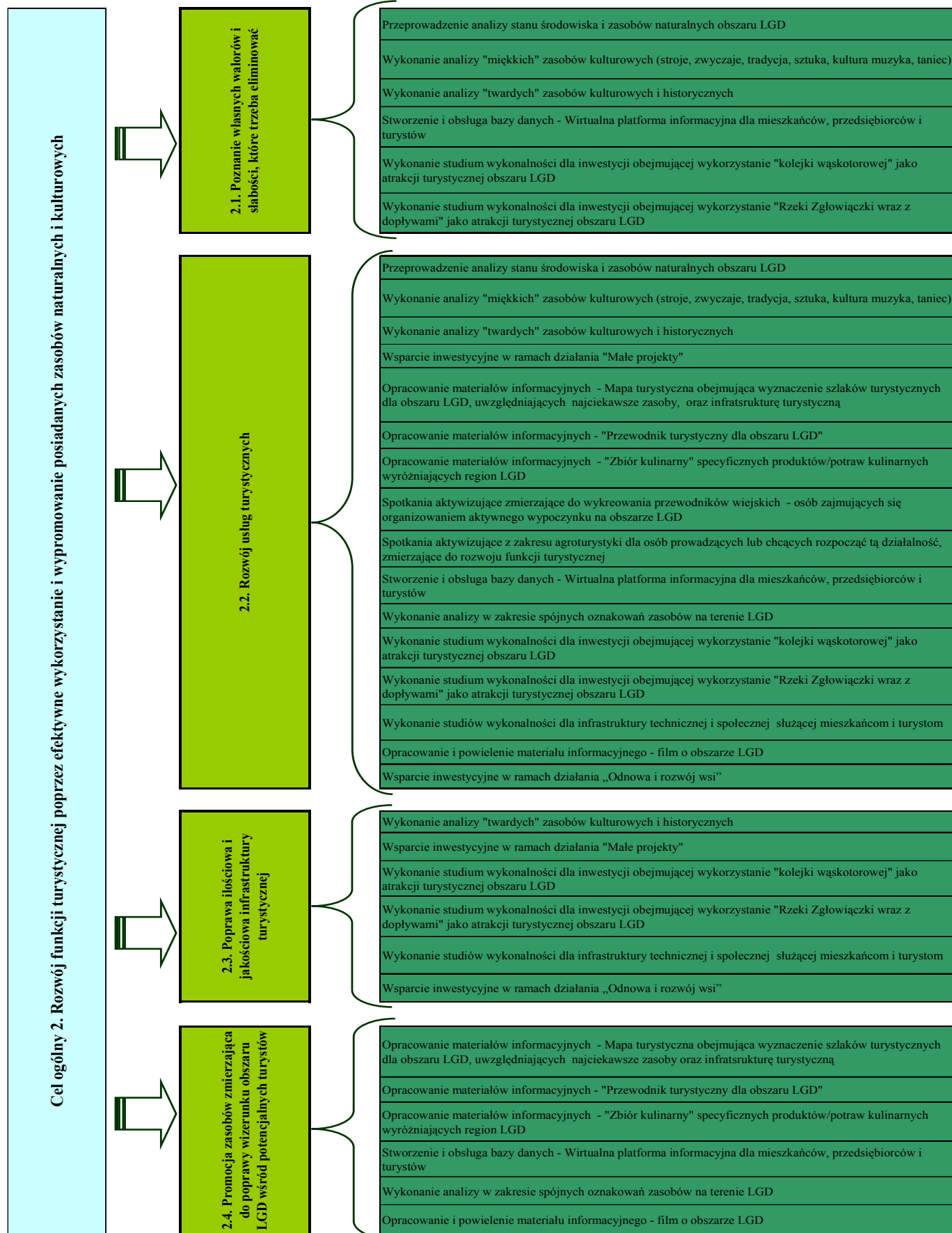
Powyższe zestawienie analizy SWOT i danych wynikających z diagnozy obszaru LGD z założonymi w LSR celami dowodzi, że cele LSR oraz przedsięwzięcia służące ich realizacji wywodzą się ze specyficznych uwarunkowań obszaru LGD zidentyfikowanych w diagnozie i wyróżnionych w analizie SWOT. Wskazuje to na adekwatność i logikę planowania strategicznego w niniejszym dokumencie. Skorelowanie polityki rozwoju LGD w przyszłości, w tym przedsięwzięć i celów LSR, z diagnozą oraz analizą SWOT i wynikającymi z nich kluczowymi, specyficznymi elementami będzie rzutowało na trafną i efektywną realizację LSR oraz zdynamizowanie rozwoju obszaru LGD.

Operacje, które Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki będzie realizowało w ramach działań: „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, „Wdrażanie projektów współpracy”, „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” oraz poszczególnych przedsięwzięć przyczyniają się do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych wyznaczonych w Strategii. Poniższe schematy odzwierciedlają realizację celów przez operacje.

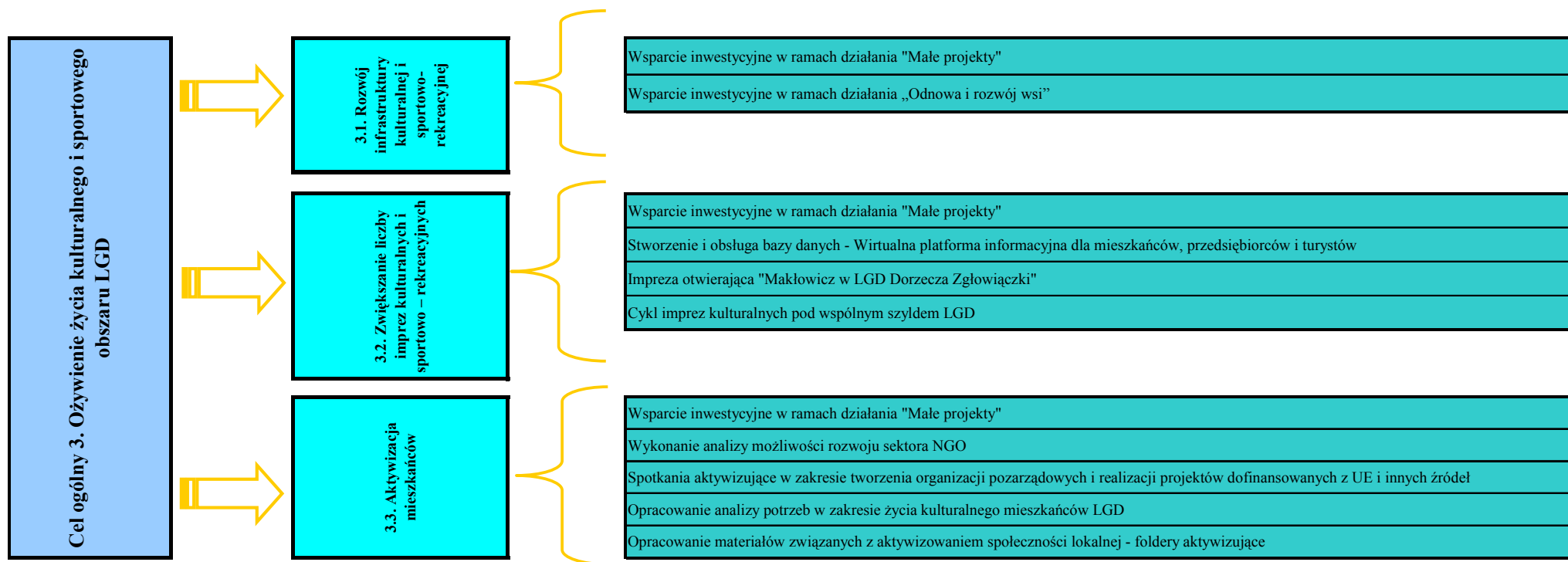
Schemat: Operacje realizujące cel ogólny nr 1

Schemat: Operacje realizujące cel ogólny nr 2

Schemat: Operacje realizujące cel ogólny nr 3

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Integracja powinna obejmować możliwie cały obszar działania LGD, pobudzając do współpracy wszystkie sektory oraz łącząc różne zasoby. Operacje, inwestycje i przedsięwzięcia są w wyniku tego logicznie powiązane i wzajemnie na siebie oddziałują, co umożliwia wykorzystanie całego potencjału dostępnego na danym terenie, dając efekt synergii. Spójne i zintegrowane realizowanie wielu operacji wywołuje również efekt dźwigni, który zwiększa efektywność. Podejście zintegrowane w Lokalnej Strategii Rozwoju Dorzecza Zgłowiączki dotyczy w szczególności:

- **Wzajemnego powiązania i spójności celów, przedsięwzięć oraz operacji**, dzięki czemu ich wzajemne oddziaływanie tworzy efekt synergii i skutkuje uzyskaniem większych korzyści dla całego obszaru. Przykładem wzajemnego powiązania celów ustalonych do realizacji w ramach LSR Dorzecza Zgłowiączki może być korelacja następujących celów - **cel szczegółowy 1.1. „Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich”**, poprzez realizowane w jego ramach szkolenia i spotkania dotyczące m.in. agroturystyki, przyczyni się do realizacji **celu szczegółowego 1.2. „Rozwój działalności pozarolniczej” oraz celu szczegółowego 2.2. „Rozwój usług turystycznych”**, a także wpłynie pozytywnie na aktywizację mieszkańców do działania, która jest głównym założeniem **celu szczegółowego 3.3.** Kolejnym przykładem może być zintegrowany charakter **celu szczegółowego 2.4. „Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów” z celem szczegółowym 3.2. „Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych”.** Cel 2.4. może być z powodzeniem realizowany poprzez organizowane w ramach celu 3.2. imprezy, które dzięki nagłośnieniu w mediach mogą przyciągać turystów i w ten sposób promować region. Imprezy te mogą promować lokalne zasoby poprzez fakt włączania tych zasobów terenu w imprezę, np.: imprezy nad Rzeką Zgłowiączką (spływy kajakowe, zawody wędkarskie), która jest zasobem przyrodniczym terenu, imprezy w ciekawych historycznie miejscach lub zabytkach (inscenizacje rycerskie na zamkach będących zasobami historycznymi, promocja zasobów kulturowych poprzez występy zespołów ludowych w strojach lub degustacje potraw regionalnych podczas imprez). **Powyższe przykłady stanowią jedynie namiastkę tego jak ściśle oddziałują i uzupełniają się poszczególne cele oraz operacje w ramach LSR tworząc jej zintegrowany charakter.**
- **Związków między różnymi podmiotami oraz aktorami lokalnymi, biorącymi udział w realizacji LSR.** We wdrażaniu strategii uczestniczą przedstawiciele wszystkich trzech sektorów – społecznego, publicznego i gospodarczego, a realizowane przez nich poszczególne

operacje przyczyniają się do osiągania wspólnych celów i tworzą jedną spójną całość. W przypadku Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki przykładem zintegrowanego podejścia w tym zakresie może być promocja i rozwój turystyki realizowana przez wszystkie trzy sektory. Sektor publiczny realizuje przedsięwzięcia związane z poprawą lub rozbudową infrastruktury turystycznej poprzez uruchomienie kolejki wąskotorowej dla turystów, wytyczanie szlaków turystycznych po najciekawszych miejscach i zabytkach regionu, tworzenie ścieżek rowerowo-piesznych, renowację zabytków, organizację imprez przyciągających turystów i promujących obszar realizacji LSR. Sektor gospodarczy i społeczny również przyczynia się do rozwoju funkcji turystycznych regionu dzięki tworzeniu gospodarstw agroturystycznych lub innych obiektów hotelowych, rozwojowi usług gastronomicznych i handlowych wokół infrastruktury turystycznej, świadczeniu innych usług dla turystów (przewodnicy turystyczni, wypożyczalnie sprzętu turystycznego), udostępnianiu wiedzy o kulturze i tradycjach podczas imprez i pobytu turystów. Właśnie takie powiązania świadczą o pełnej współpracy i integracji wszystkich sektorów podczas działań związanych z realizacją strategii. Uznać można również, iż wszystkie opisane sektory (publiczny, gospodarczy i społeczny) będą również **beneficjentami działań realizowanych w ramach strategii oraz jej efektów.**

- **Komplementarności zasobów naturalnych, historycznych i kulturowych zlokalizowanych na terenie objętym LSR.** Korzyści wynikające z posiadania tych zasobów powinny wiązać się razem i wpływać na realizację celów szczegółowych i ogólnych. Zasoby również są wykorzystywane w sposób łączny co zostało wykazane powyżej podczas omawiania zintegrowanego charakteru celów i sektorów. Przykładem mogą być przytoczone wcześniej imprezy, na których to łączone są zasoby kulturowe związane z folklorem i tradycją (degustacje potraw, występy lokalnych zespołów i artystów) z zasobami przyrodniczymi i historycznymi (imprezy plenerowe, inscenizacje rycerskie). Kolejnym przykładem jest opisywany rozwój funkcji turystycznej wykorzystujący zarówno zasoby przyrodnicze, historyczne jak i kulturowe dla zwiększenia atrakcyjności regionu.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Innowacyjność należy rozumieć w tym przypadku w szerokim tego słowa znaczeniu. Może ona oznaczać wprowadzenie nowego produktu, nowy proces, nową organizację, rynek lub nowy sposób wykorzystania zasobów. Innowacyjność jest z założenia wpisana w eksperymentalny charakter programu LEADER. U źródeł tej zasady tkwi przeświadczenie o tym, że do osiągnięcia rzeczywistego postępu w rozwoju danego obszaru najczęściej potrzebne są nowe idee, pomysły i metody. Niniejsza strategia stara się zachęcać społeczność wiejskie do podejmowania ryzyka. Eksperyment, nawet jeśli skończy się niepowodzeniem, pozwala mieszkańcom lepiej lub inaczej zareagować w przyszłości. Dlatego właśnie strategia obejmująca Dorzecze Zgłowiączki prezentuje nowatorskie podejście do rozwoju danego terytorium. Niniejsza strategia ma umożliwić m.in. stworzenie z obszaru działania Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki laboratorium, w którym powstawałyby i były testowane innowacyjne sposoby rozwoju obszarów wiejskich. Nie należy jednak zapominać, że innowacją zgodnie z podejściem typu Leader będzie też twórcze zaadaptowanie rozwiązań, które sprawdziły się w innych regionach Europy, będące efektem sieciowania i wymiany doświadczeń.

Definiowany obszar ze względu na swoją niewielką gęstość zaludnienia i stosunkowo niski poziom zasobów ludzkich, posiada słabsze związki z ośrodkami badawczo-rozwojowymi i może mieć problemy z wykreowaniem lokalnych innowacji. W związku z tym innowacja wprowadzana na teren LGD może oznaczać transfer i adaptację rozwiązań opracowanych gdzie indziej, modernizację tradycyjnych form technologii (know-how) oraz znajdowanie nowych rozwiązań dla stałych problemów wsi i miasteczek, których inne środki interwencyjne polityki nie były w stanie rozwiązać w sposób zadowalający i trwały.

Innowacyjne podejście dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć cechuje przede wszystkim działanie zakładające tworzenie, wspieranie oraz rozwój klastrów branżowych. W efekcie na obszarze LGD nastąpi przestrzenna koncentracja przedsiębiorstw, instytucji i organizacji, które będą ściśle ze sobą powiązane zarówno w sposób formalny, jak i nieformalny. Elementem spajającym ich funkcjonowanie będzie oparcie wszystkich tych podmiotów o jedną linię rozwoju, polegającą np. na przyjęciu wspólnych technologicznych aspektów działania bądź zdefiniowaniu wspólnych rynków docelowych czy też wspólnych grup odbiorców. Jednocześnie podmioty te nie odchodząc od konkurencji rynkowej, w niektórych sferach podejmą współpracę na rzecz wspólnego rozwoju. Klastry na terenie LGD Dorzecza Zgłowiączki mogą wykorzystywać zasoby naturalne (klaster agroturystyczny), zasoby wiedzy i potencjał rolniczy terenu (klaster rolniczy) oraz inne zasoby zdiagnozowane podczas analizy. Działalność klastrów może być szczególnie istotna w rolnictwie, które na obszarze LGD jest mocno rozdrobnione i przez to mniej efektywne. Zgodnie bowiem z przyjętą przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki

zasadą, podstawowym celem polityki w zakresie klastrów branżowych jest trwały wzrost konkurencyjności lokalnej, regionalnej i narodowej, prowadzący do przyspieszenia procesów gospodarczych. Następnym tworzenia klastrów powinien być wzrost innowacyjności przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych oraz poprawa ich pozycji konkurencyjnej. Podejmowane w tym zakresie działania w pierwszej kolejności powinny być skoncentrowane na wzmacnianiu pozycji konkurencyjnej klastra. Jest to możliwe dzięki koordynacji obejmującej ukierunkowanie rozwoju i zwiększenie specjalizacji kooperujących przedsiębiorstw/gospodarstw rolnych oraz podziałowi pracy i zadań dla uzyskania korzyści skali i zakresu. Te podstawowe działania należy jednocześnie wspierać szeregiem innych działań, przykładowo w ramach polityki naukowej lub polityki konkurencji. W związku z powyższym niezwykle istotna jest wzajemna koordynacja wszystkich zachodzących i planowanych procesów oraz podejmowanych działań w celu uzyskania efektów synergicznych. Cierpliwie i konsekwentnie wdrażana polityka w zakresie tworzenia i rozwijania klastrów branżowych może skutkować przekształceniem się klastrów w regionalne systemy innowacji z efektywną absorpcją i tworzeniem innowacji procesowych, produktowych i organizacyjnych. **Planowane utworzenie klastrów po pełnym wdrożeniu na obszarze LGD może być, o ile się sprawdzi, przeszczepiane również na tereny innych LGD lub gmin, powiatów, dzięki wymianie informacji w ramach projektów współpracy.**

Rozwój funkcji turystycznych i agroturystycznych również jest pewnego rodzaju novum na terenie objętym LSR, ponieważ turystyka na tym obszarze do tej pory praktycznie nie istniała, choć uwarunkowania naturalne (**krajobraz, ukształtowanie terenu, liczne jeziora i rzeki, lasy roślinność i zwierzęta**) opisane w części diagnostycznej doskonale predysponują ten obszar do tej funkcji, dlatego operacje zaplanowane w ramach realizacji strategii mają ten stan rzeczy zmienić. Rozwój turystyki na tym obszarze ma następować poprzez szereg działań. Jednym z tych działań są szkolenia dla ludzi (**kapitał ludzki**) chcących otworzyć gospodarstwa agroturystyczne oraz dla przewodników turystycznych w tym regionie. Kolejnym będą projekty związane z różnicowaniem w kierunku nierolniczej działalności, mające skutkować powstaniem gospodarstw agroturystycznych, które są doskonałą szansą na różnicowanie dochodów ludności. Następnym działaniem, które jest nowatorskie i ma się przyczynić do rozwoju funkcji turystycznej jest wytyczenie szlaków turystycznych i utworzenie przewodników dla turystów z opisem wszystkich atrakcji regionalnych (**zasoby infrastruktury turystycznej**) wraz z mapą. Z tym działaniem ściśle związana jest operacja polegająca na opracowaniu spójnego systemu oznakowania atrakcji turystycznych na terenie LGD, którego do tej pory nie było. Ponadto planowane jest opracowanie zbioru potraw kulinarnych (**zasoby kulturowe**), bazujących na bogatej tradycji tych ziem, a który również będzie swego rodzaju atrakcją turystyczną. Planowane jest również podjęcie próby zarejestrowania niektórych produktów jako produkty tradycyjne tych ziem, co byłoby zupełnie nowym pomysłem na promocję turystyczną regionu.

Kolejną innowacyjną operacją ma być utworzenie wirtualnej platformy informacyjnej, wykorzystującej **zasoby wiedzy** oraz **istniejącą lub przyszłą infrastrukturę**, która będzie pierwszym

takim projektem na tym obszarze. Platforma ma służyć mieszkańcom, przedsiębiorcom oraz turystom i dzięki swojej konstrukcji i zawartości będzie doskonałym miejscem pozyskiwania wiedzy i wymiany informacji. Na platformie planowane jest umieszczanie informacji o: działaniach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki, imprezach organizowanych na danym obszarze i ich terminów, szczegółowych ofertach firm działających na tym terenie oraz informacji biznesowych, bazie turystycznej i wszelkich atrakcjach turystycznych, dotacjach i możliwościach pozyskania środków z UE, możliwości załatwienia różnych spraw w urzędach i instytucjach, możliwościach zmiany kwalifikacji zawodowych i informacji o szkoleniach, a także wiele innych takich jak fora dyskusyjne czy bloki tematyczne. **Projekt jest na tyle innowacyjny, że jeżeli sprawdzi się na obszarze realizacji LSR może zostać wykorzystany również na innych obszarach terytorialnych Polski.**

Planowane jest również w ramach niniejszej strategii zapoczątkowanie innowacyjnych działań związanych z wykorzystywaniem i pozyskaniem energii ze źródeł odnawialnych, takich jak: energia wiatrowa, słoneczna, wodna, geotermalna oraz energia z biomasy. Opracowana w ramach strategii analiza ma zapoczątkować rozwój tej dziedziny na terenie realizacji LSR, gdyż uwarunkowania naturalne (**zasoby naturalne, takie jak nasłonecznienie, wiatry, dobre gleby do produkcji roślin energetycznych, spore ilości słomy i siana, które mogą być spalane**) bardzo dobrze predysponują ten obszar do pozyskiwania i wykorzystywania „czystej energii”, co wynika z diagnozy obszaru.

Reasumując, Lokalne Grupy Działania, wykorzystując podejście Leader, stwarzają doskonałe możliwości dla inicjowania procesów społecznych, gospodarczych, mentalnych i kulturowych, mogących w znaczący sposób podnieść poziom atrakcyjności gospodarczej i integracji społecznej regionu. Wzajemna współpraca podmiotów tworzących Lokalne Grupy Działania jest procesem innowacyjnym, niewykorzystywanym dotychczas w Polsce w procesie wzajemnej integracji regionów i podnoszenia ich konkurencyjności. O wysokim poziomie innowacyjności opracowanej LSR świadczy dobór instrumentów i działań przewidzianych do realizacji, a obejmujących **wykorzystanie lokalnych zasobów** poprzez wspieranie tworzenia klastrów branżowych, rozwoju turystyki, energii odnawialnej oraz budowę wirtualnej platformy transferu wiedzy i informacji na temat podejmowanych przez LGD działań i możliwości uzyskiwania dochodów/korzyści przez mieszkańców. Warto również podkreślić, iż tego typu inicjatywy są doskonałym narzędziem pobudzania aktywności zawodowej i poprawy wykształcenia mieszkańców tych regionów.

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów

Poniżej przedstawiono procedury związane z oceną zgodności operacji przeznaczonych do dofinansowania z lokalną strategią rozwoju i kryteriami LGD. Przedstawiony opis procedur został oparty o zapisy Regulaminu organizacyjnego Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki. Konstruując procedury oraz kryteria wyboru LGD kierowano się założeniami by stworzyć przejrzyste, obiektywne i niedyskryminujące zasady umożliwiające wyborów operacji do dofinansowania, które najlepiej sprzyjają wdrażaniu LSR.

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych wnioskodawców systemu przyznawania wsparcia, opracowano następujący zestaw procedur:

1. procedurę przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR,
2. procedurę oceny zgodności operacji z LSR,
3. procedurę wyboru operacji w oparciu o ocenę operacji na podstawie kryteriów wyboru LGD,
4. procedurę zmiany kryteriów wyboru LGD,
5. procedurę wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny,
6. procedurę odwołania od decyzji Rady,
7. procedurę postępowania w przypadku operacji mających tą samą liczbę punktów.

Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji

LGD wspólnie z Samorządem Województwa (SW) ustala termin składania wniosków na dofinansowanie operacji oraz treść ogłoszenia o naborze wniosków.

Ogłoszenie terminu oparte jest na przedstawionym w LSR harmonogramie i podawane do publicznej wiadomości o możliwości składania wniosków.

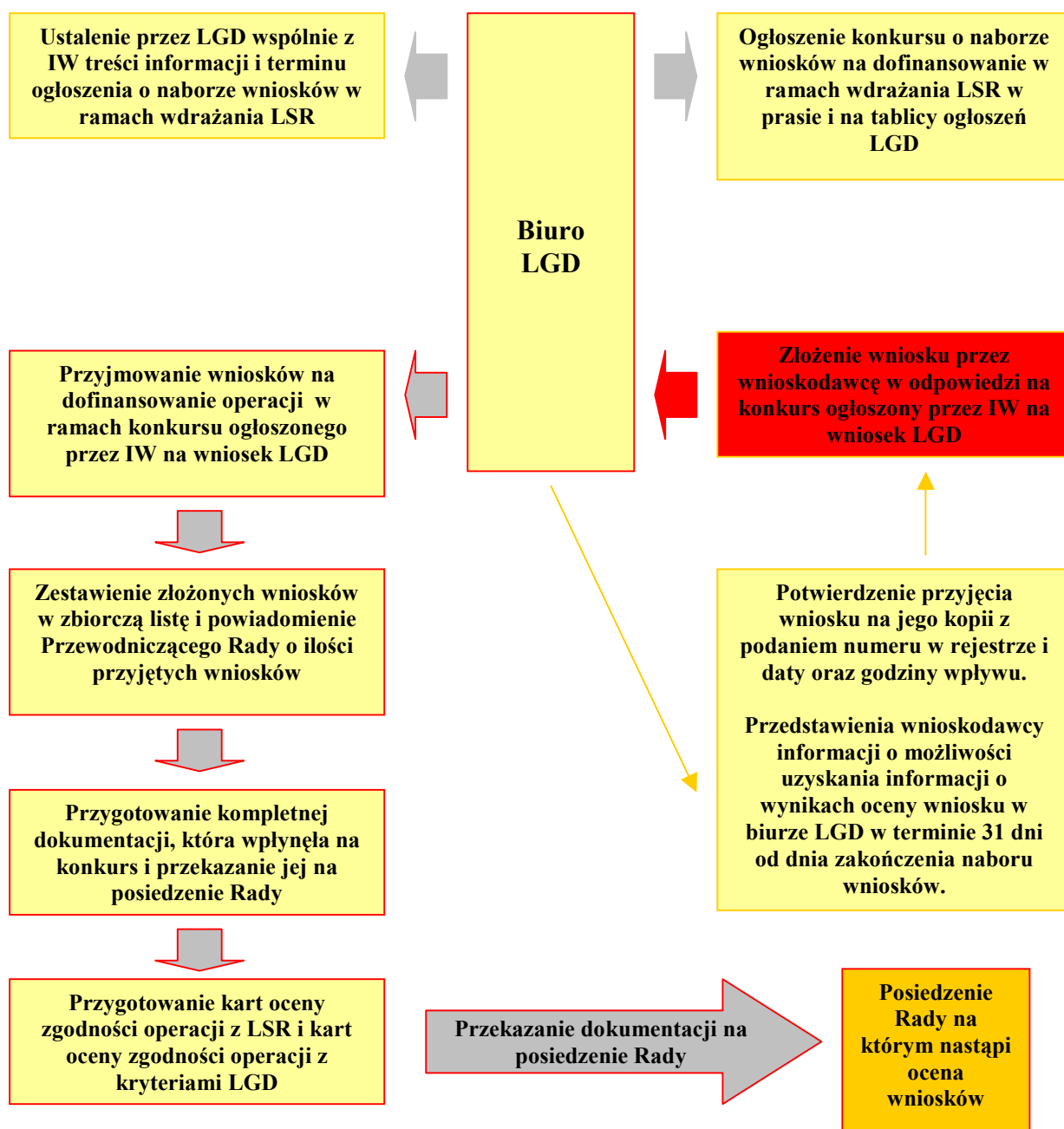
Przyjmowania wniosków na dofinansowanie w ramach wdrażania LSR przez LGD na działania dotyczące „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” będzie realizowane w następujący sposób:

1. Zarząd Stowarzyszenia podejmuje uchwałę w sprawie ogłoszenia i rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie w ramach środków przewidzianych na realizację LSR.

2. LGD przygotowuje i uzgadnia termin i treść ogłoszenia z SW.
3. Poniżej przedstawiono podstawowe informacje, które muszą się znaleźć w treści ogłoszenia:
  - a) nazwa LGD,
  - b) na jaki rodzaj działań można składać wnioski o dofinansowanie w ramach wdrażania LSR,
  - c) termin składania wniosków o przyznanie pomocy (termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni),
  - d) miejsce składania wniosków o przyznanie pomocy (biuro LGD: adres, godziny otwarcia),
  - e) zasady ubiegania się o pomoc (informacje dotyczące o możliwości zapoznania się z zasadami wyboru operacji, w tym z kryteria LGD na stronie internetowej LGD i w biurze LGD), rodzaj operacji podlegających dofinansowaniu, limit dostępnych środków w ramach naboru,
  - f) miejsce, gdzie można uzyskać szczegółowe informacje (np. strony internetowe, osoba do kontaktu),
  - g) informacja, gdzie można pobrać dokumentację konkursową,
  - h) informacja o ważnych dokumentach dotyczących naboru wniosków np. rozporządzenia, PROW 2007 – 2013, Lokalna Strategia Rozwoju.
4. Ogłoszenie o naborze wniosków zostanie umieszczone na:
  - a) stronach internetowych: LGD i SW,
  - b) tablicach ogłoszeń LGD i SW,
  - c) w prasie o zasięgu obejmującym obszar LGD.
5. Miejscem składania wniosków jest Biuro LGD.
6. Przyjmowanie wniosków:
  - a) w formie papierowej i elektronicznej oraz dodatkowo kopia papierowa wniosku z załącznikami,
  - b) upoważniona osoba potwierdza przyjęcia wniosku na kopii papierowej wniosku,
  - c) na pierwszej stronie wniosku pracownik biura przystawia pięć LGD i wpisuje datę oraz numer wniosku taką samą jak w rejestrze przyjmowanych wniosków,
  - d) po zakończeniu terminu składania wniosków (wskazany w treści ogłoszenia o konkursie) następuje sporządzenie listy zbiorczej wniosków i podpisanie przez upoważnione osoby (kierownik biura LGD i Prezes Zarządu) i przygotowanie pełnej dokumentacji konkursowej która wpłynęła na konkurs,
  - e) biuro LGD przygotowuje karty oceny operacji pod względem zgodności z LSR i karty oceny zgodności pod względem zgodności z kryteriami LGD.
7. Biuro LGD przekazuje przygotowaną listę zbiorczą wniosków wraz z załącznikami na posiedzenie Rady i przekazują ją Przewodniczącemu Rady.

Przekazanie ww. dokumentacji kończy procedurę przyjmowania wniosków i rozpoczyna się procedura oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju.

Poniżej przedstawiono procedurę przyjmowania wniosków w sposób graficzny.

Poniżej przedstawiono w sposób tabelaryczny procedurę przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji.

PROCEDURA PRZYJMOWANIA WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE OPERACJI			
Cel procedury		Przyjęcie wniosków ich kopii	
Nadzór		Prezes Zarządu	
Odpowiedzialny		Kierownik Biura LGD	
Etap	Czynność	Osoba odpowiedzialna	Dokument
1.	Ustalenie przez LGD wspólnie z IW treści informacji i terminu ogłoszenia o naborze wniosków w ramach wdrażania LSR	Kierownik biura LGD	Projekt ogłoszenia o konkursie na wybór wniosków do dofinansowania w ramach wdrażania LSR
2.	Ogłoszenie konkursu o naborze wniosków na dofinansowanie w ramach wdrażania LSR w prasie i na tablicy ogłoszeń LGD	Kierownik biura LGD	Ogłoszenie o konkursie na wybór wniosków do dofinansowania w ramach wdrażania LSR
3.	Przyjmowanie wniosków na dofinansowanie operacji w ramach ogłoszonego konkursu. Wpisanie do rejestru według kolejności wpływu wraz z podaniem daty oraz godziny wpisu.	Kierownik biura LGD	Rejestr przyjmowanych wniosków
4.	Potwierdzenie przyjęcia wniosku na jego kopii z podaniem numeru w rejestrze i daty oraz godziny wpływu wniosku do biura.	Pracownik biura LGD	Kopia wniosku na wybór operacji do dofinansowania
5.	Przedstawienia wnioskodawcy informacji o możliwości uzyskania wyniku oceny wniosku w biurze LGD w terminie 31 dni od dnia zakończenia naboru wniosków na konkurs	Pracownik biura LGD	Pismo informujące o terminie dokonania oceny
6.	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę według kolejności przyjmowanych wniosków i powiadomienie Przewodniczącego Rady o ilości przyjętych wniosków	Kierownik biura LGD	Lista zbiorcza wniosków
7.	Przygotowanie kompletnej dokumentacji, która wpłynęła na konkurs i przekazanie jej na posiedzenie Rady	Kierownik biura LGD	Lista zbiorcza wniosków i wnioski wraz z załącznikami
8.	Przygotowanie kart oceny zgodności operacji z LSR i kart oceny zgodności operacji z kryteriami LGD	Kierownik biura LGD	1.Karta oceny zgodności operacji z LSR 2.Karta oceny zgodności operacji z kryteriami LGD
Sprawdził: ..... (data i podpis kierownika biura LGD)		Zatwierdził: ..... (data i podpis Prezesa zarządu)	

Procedura wyłączenia członka Rady

1. Przed rozpoczęciem procedury oceny wniosku członkowie Rady podpisują listę obecności i DEKLARACJĘ BEZSTRONNOŚCI I POUFNOŚCI. Członków Rady, którzy nie złożą DEKLARACJI BEZSTRONNOŚCI I POUFNOŚCI, Przewodniczący Rady wyłącza z udziału w rozpatrywaniu danego wniosku. Na tym etapie sprawdzane jest też quorum.
2. Członek Rady podlega wyłączeniu od udziału w podejmowaniu decyzji w sprawie wyboru projektu do finansowania, jeżeli:
  - a) sam jest wnioskodawcą,
  - b) jest współmałżonkiem, krewnym w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej (dziadek-ojciec-syn-wnuk) oraz w linii bocznej do drugiego stopnia pokrewieństwa (rodzeństwo),
  - c) jest związany z wnioskodawcą z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli,
  - d) jest przedstawicielem wnioskodawcy bądź przedstawicielem jest jedna z osób wymienionych w punkcie b lub c,
  - e) wnioskodawcą jest osoba pozostająca wobec niego w stosunku nadrzędności służbowej.
3. Przewodniczący Rady jest zobowiązany na żądanie zainteresowanego bądź innego członka Rady albo z urzędu wyłączyć go od udziału w postępowaniu, jeżeli zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności innych niż wymienione w pkt.2, które mogą wywołać wątpliwość, co do bezstronności członka Rady. Wyłączony członek Rady nie bierze udziału w wyborze operacji, której dotyczy wyłączenie.

Procedura oceny zgodności operacji z LSR

1. Procedura oceny zgodności operacji z LSR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR. Po ogłoszeniu przez Przewodniczącego Rady procedury oceny zgodności operacji z LSR wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie Rady rozpoczynają wypełnianie KART OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR zgodnie z instrukcją zamieszczoną w karcie.
2. Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez każdego członka Rady poprzez wypełnienie KART OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR
3. W karcie oceny zgodności operacji z LSR, członkowie Rady wskazują najpierw jakiemu działaniu w ramach wdrażania LSR odpowiadają wniosek:
  - a) Małe projekty,
  - b) Odnowa i rozwój wsi,
  - c) Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
  - d) Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
4. W karcie oceny zgodności operacji z LSR, członkowie Rady odpowiadają na pytania:

- a) Czy realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów głównych LSR?
- b) Czy realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?
- c) Czy realizacja projektu jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?

5. Dokonując oceny zgodności operacji z LSR członkowie Rady LGD są zobowiązani wypełnić kartę oceny operacji w przeznaczonych do tego sekcjach zgodnie z instrukcją wypełniania. Polega to na udzieleniu odpowiedzi na pytania od 1 do 3 zawarte w KARCIE OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR oraz zaznaczeniu Tak albo Nie w polu „Uznaję, operacja jest zgodna z LSR”.

6. Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z:

- a) co najmniej jednym celem ogólnym,
- b) co najmniej jednym celem szczegółowym,
- c) co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.

7. Instrukcja ogólna wypełniania karty:

Kartę należy wypełniać w sposób trwały np. długopisem, piórem, pisząc tylko na białych polach.

W pierwszej kolejności należy do karty wpisać dane identyfikacyjne wnioskodawcy i wniosku. Wypełniając kolejne wiersze karty należy stosować się do szczegółowych instrukcji dla każdego pytania, zawartych w wierszu pod każdym pytaniem. Nie wypełnienie pól i nie wpisanie miejsca, daty i czytelnego podpisu przez członka Rady skutkuje nieważnością karty.

Poniżej przedstawiono KARTĘ OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR wraz z instrukcją jej wypełniania.

KARTA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI	
Numer wniosku:	
Imię i nazwisko/ nazwa:	
Nazwa operacji:	
Instrukcja wypełniania: 1. Należy wstawić znak x w odpowiednim polu (☐) zaznaczając odpowiednie działanie w ramach wdrażania LSR, którego dotyczy złożony wniosek.	
Działanie w ramach IV osi PROW: 1. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej 2. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw 3. Odnowa i rozwój wsi 4. Małe projekty	☐ ☐ ☐ ☐

Pyt.1 Czy realizacja operacji przyczynia się do osiągnięcia, co najmniej jednego celu ogólnego LSR?	<i>Tak*</i> ☐	<i>Nie*</i> ☐
Instrukcja wypełniania: * 1. Odpowiadając na pytanie należy najpierw ocenić, czy operację można przypisać do poniżej przedstawionych celów ogólnych i wstawić znak x w odpowiednim polu (☐) przy celach ogólnych. 2. Postawienie znaku x przy chociaż jednym celu ogólnym oznacza, że w odpowiedzi na pytanie 1 należy zaznaczyć odpowiedź Tak. W innym przypadku należy zaznaczyć odpowiedź Nie.		
Cel ogólny 1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru LGD Dorzecza Zgłowiączki	☐	
Cel ogólny 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych	☐	
Cel ogólny 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD	☐	
Pyt. 2 Czy realizacja operacji przyczynia się do osiągnięcia, co najmniej jednego celu szczegółowego LSR?	<i>Tak*</i> ☐	<i>Nie*</i> ☐
Instrukcja wypełniania: * 1. Odpowiadając na pytanie należy najpierw ocenić, czy operację można przypisać do poniżej przedstawionych celów szczegółowych i wstawić znak x w odpowiednim polu (☐) przy celach szczegółowych. 2. Postawienie znaku x przy chociaż jednym celu szczegółowym oznacza, że w odpowiedzi na pytanie 2 należy zaznaczyć odpowiedź Tak. W innym przypadku należy zaznaczyć odpowiedź Nie.		
W ramach celu ogólnego 1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru LGD Dorzecza Zgłowiączki		
Cel szczegółowy 1. 1. Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich	☐	
Cel szczegółowy 1.2. Rozwój działalności pozarolniczej	☐	
Cel szczegółowy 1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej	☐	
W ramach celu ogólnego 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych		
Cel szczegółowy 2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować	☐	
Cel szczegółowy 2.2. Rozwój usług turystycznych	☐	
Cel szczegółowy 2.3. Poprawa ilościowa i jakości infrastruktury turystycznej	☐	
Cel szczegółowy 2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów	☐	
W ramach celu ogólnego 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD		
Cel szczegółowy 3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	☐	
Cel szczegółowy 3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych	☐	
Cel szczegółowy 3.3. Aktywizacja mieszkańców	☐	
Pyt. 3 Czy operacja jest zgodna, z co najmniej jednym przedsięwzięciem planowanym w ramach LSR?	<i>Tak*</i> ☐	<i>Nie*</i> ☐
Instrukcja wypełniania: * 1. Odpowiadając na pytanie należy najpierw ocenić, czy operację można przypisać do poniżej przedstawionych przedsięwzięć i wstawić znak x w odpowiednim polu (☐) przy przedsięwzięciach. 2. Postawienie znaku x przy chociaż jednym przedsięwzięciu oznacza, że w odpowiedzi na pytanie 3 należy zaznaczyć odpowiedź Tak. W innym przypadku należy zaznaczyć odpowiedź Nie.		

<p align="center">Przedsięwzięcie 1. „Bądź markowy - zarabiaj ze Zgłowiączką” Preferowane rodzaje operacji:</p> <p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów i usług markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej, <p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usług turystycznych, - bazy noclegowej, gastronomicznej, - produktów markowych, a w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, i innych, - wykorzystania energii odnawialnej <p>Małe projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów <p>Aktywizacja i nabywanie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, - szkolenia kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR, - aktywizacji społeczności lokalnej, - analizy i badania nad terenem LGD, - planów i studiów wykonalności, - wsparcia doradczego, - promocji o działaniach LGD i LSR. 	☐
<p align="center">Przedsięwzięcie 2. „Wypoczynek na Kujawach” Preferowane rodzaje operacji:</p> <p>Odnowa i rozwój wsi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowy, modernizacji infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek, szlaków, pomostów i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD <p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - agroturystyki, - usług turystycznych, - produktów markowych, w tym kulinarnych, rękodzielniczych, przetwórstwa płodów rolnych i leśnych, - wykorzystania energii odnawialnej <p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usług turystycznych, - baz noclegowych, gastronomicznych, produktów markowych, - rekreacji i wypoczynku, - wykorzystania energii odnawialnej <p>Małe projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakupu wyposażenia świetlic wiejskich i ich remontu, - wzrostu atrakcyjności charakterystycznego budownictwa LGD, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - powstania i rozwoju produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - utrzymania i kultywowania tradycyjnych zawodów <p>Aktywizacja i nabywanie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, - szkolenia kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR, - aktywizacji społeczności lokalnej, - analizy i badania nad terenem LGD, - planów i studiów wykonalności, - wsparcia doradczego, - promocji o działaniach LGD i LSR. 	☐

<p align="center">Przedsięwzięcie 3. „Żyj aktywnie i kulturalnie” Preferowane rodzaje operacji:</p> <p>Odnowa i rozwój wsi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowy, modernizacji infrastruktury sportowej, kulturalnej, w tym ścieżek, szlaków, świetlic wiejskich, boisk i innych obiektów, - budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów służących promocji obszaru LGD <p>Małe projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, - budowy/odbudowy małej infrastruktury turystycznej, - promocji i rozwoju lokalnej aktywności, - zagospodarowania zasobów kulturowych i naturalnych, - zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla rozwoju kultury i sportu. <p>Aktywizacja i nabywanie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR, - szkolenia kadry biorącej udział we wdrażaniu LSR, - aktywizacji społeczności lokalnej, - analizy i badania nad terenem LGD, - planów i studiów wykonalności, - wsparcia doradczego, - promocji o działaniach LGD i LSR. 		☐
<p>Uzasadnienie zgodności operacji z zaznaczonymi celami głównymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami LSR.</p>		
<p>Instrukcja wypełniania: W polu poniżej należy podać krótkie uzasadnienie dla rekomendowania operacji jako zgodnej z zaznaczonymi celami głównymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami LSR.</p>		
<p>Instrukcja wypełniania: * Zaznaczenie odpowiedzi „Tak” przy każdym z 3 pytań oznacza, że <u>operacja zostaje uznana za zgodną z LSR</u>. Zaznaczenie odpowiedzi „Nie” przy chociaż jednym pytaniu oznacza, że <u>operacja jest niezgodna z LSR</u>.</p>		
<p>Uznaję, że operacja jest zgodna z LSR</p>	<p><i>Tak*</i></p> ☐	<p><i>Nie*</i></p> ☐
<p align="center">..... <i>(data, miejsce i czytelny podpis członka Rady)</i></p>		

8. Uznanie operacji za zgodną z LSR następuje zwykłą większością głosów i skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny według kryteriów wyboru LGD.

9. Operacja, która zostanie uznana za niezgodną z LSR nie podlega dalszej ocenie i zostaje zwrócona wnioskodawcy z informacją o terminie i możliwości odwołania się od decyzji Rady.

Poniżej przedstawiono procedurę oceny operacji z LSR w wersji graficznej.

Posiedzenie RADY - dyskusja nad operacjami
Członkowie Rady podpisują deklaracje o zachowaniu bezstronności i poufności
Przewodniczący RADY zarządza procedurę oceny zgodności operacji z LSR

Członkowie Rady dokonują oceny zgodności z LSR na kartach oceny.
Ocenie podlega zgodność operacji z celami głównymi, celami szczegółowymi i przedsięwzięciami

Ocena zgodności operacji z celami ogólnymi:

Cel ogólny 1. Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru LGD Dorzecza Zgłowiączki

Cel ogólny 2. Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych

Cel ogólny 3. Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD

Należy wskazać zgodność albo niezgodność

Ocena zgodności operacji z celami szczegółowymi

1. 1. Zwiększenie zakresu poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich

Rozwój działalności pozarolniczej

Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej

2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować

2.2. Rozwój usług turystycznych

2.3. Poprawa ilościowa i jakości infrastruktury turystycznej

2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych turystów

3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowej

3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych

3.3. Aktywizacja mieszkańców

Należy wskazać zgodność albo niezgodność

Ocena zgodności operacji z przedsięwzięciami:

1. „Bądź markowy - zarabiaj ze Zgłowiączką”

2. „Wypoczynek na Kujawach”

3. „Żyj aktywnie i kulturalnie”

Należy wskazać zgodność albo niezgodność

Wskazanie zgodności z chociaż jednym celem ogólnym

Wskazanie zgodności z chociaż jednym celem szczegółowym

Wskazanie zgodności z chociaż jednym przedsięwzięciem

Stwierdzenie zgodności operacji z LSR i skierowanie do drugiego etapu oceny tj. zgodności operacji z kryteriami LGD

Nie wskazanie zgodności z chociaż jednym celem ogólnym

Nie wskazanie zgodności z chociaż jednym celem szczegółowym

Nie wskazanie zgodności z chociaż jednym przedsięwzięciem

Stwierdzenie niezgodności operacji z LSR i odrzucenie wniosku

Poniżej przedstawiono procedurę zgodności operacji z LSR w wersji tabelarycznej.

L.p.	Etap	Osoba odpowiedzialna	Czynność	Rodzaj dokumentu
1.	Posiedzenie Rady etap I oceny operacji pod względem zgodności z LSR	Przewodniczący Rady	Rozpoczęcie posiedzenia obrad Rady i podpisanie listy obecności	Lista obecności
			Podpisanie deklaracji bezstronności i poufności oraz sprawdzenie quorum. Brak podpisanej deklaracji bezstronności i poufności powoduje wykluczenie członka Rady z oceny operacji. Procedura wykluczenia członka Rady może też mieć miejsce w innych przypadkach § 17 regulaminu Rady	Deklaracja bezstronności i poufności
			W przypadku braku quorum przewodniczący zamyka posiedzenie i wyznacza datę nowego posiedzenia	Protokół z posiedzenia Rady
			W przypadku stwierdzenia quorum następuje wybór sekretarzy posiedzenia, którzy tworzą jednocześnie komisję skrutacyjną i omówienie porządku obrad	Protokół z posiedzenia Rady
		Rada	Omówienie wniosków	Protokół z posiedzenia Rady
		Komisja skrutacyjna	Rozdanie kart oceny zgodności operacji z LSR	Karta oceny zgodności operacji z LSR
		Rada	Rozpoczęcie oceny zgodności operacji z LSR i wydanie kart oceny członkom Rady	Karta oceny zgodności operacji z LSR
		Komisja skrutacyjna	Zebranie kart oceny i sprawdzenie poprawności wypełnienia wszystkich pól w karcie oraz obliczenie ilości głosów o zgodności albo o niezgodności operacji z LSR	Karta oceny zgodności operacji z LSR
		Rada	Podjęcie decyzji o zgodności albo niezgodności operacji z LSR	Protokół z posiedzenia Rady
		Rada	W przypadku zgodności operacji z LSR wniosek zostaje poddany drugiemu etapowi oceny tj. zgodności operacji z kryteriami LGD	Karta oceny zgodności operacji z kryteriami LGD
Przewodniczący Rady	W przypadku niezgodności operacji z LSR wniosek zostaje odrzucony i trafia na listę operacji nie wybranych do dofinansowania	Protokół z posiedzenia Rady		
Koniec oceny zgodności operacji z LSR i skierowanie bądź nieskierowanie do dalszej oceny pod względem zgodności z LSR				

Procedura oceny zgodności operacji według kryteriów LGD

Procedura oceny operacji na podstawie kryteriów LGD polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR. Zasadniczym celem tej procedury jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia lokalnej strategii rozwoju.

Wybór operacji przez Lokalną Grupę Działania zostanie przeprowadzona przez członków Rady na podstawie kryteriów wyboru opracowanych przez LGD. Ocena będzie miała charakter punktowy i w ramach każdego z kryteriów wskazywana będzie liczba możliwych do uzyskania punktów. Suma punktów decyduje o wyniku oceny danej operacji a w rezultacie o pozycji operacji na liście rankingowej z operacjami wybranymi i niewybranymi przesłanymi do właściwej instytucji wdrażającej. Zdefiniowanie kryteriów wyboru operacji według których LGD ocenia operacje przeprowadzano w trakcie odbywających się konsultacji ze społecznością lokalną oraz członkami LGD.

Ustalając kryteria wyboru operacji w ramach danego działania brano pod uwagę szczególnie możliwość ukierunkowania operacji w obszary priorytetowe dla LGD.

Ponadto:

- kryteria powinny być obiektywne i niedyskryminujące dając możliwość przejrzystej oceny operacji,
- kryteria powinny być mierzalne,
- kryteria powinny być adekwatne do przedstawionej w LSR analizy SWOT. Powinny też wpływając na wzmocnienie, wykorzystanie mocnych stron i szans rozwoju obszaru objętego LSR lub decydować o zniwelowaniu, osłabieniu słabych stron i zagrożeń dla rozwoju LGD.
- kryteria powinny sprzyjać realizacji założonych celów ogólnych i szczegółowych wyznaczonych w LSR tak aby wybrane operacje były oceniane pod kątem stopnia realizacji tych celów,

Mając na uwadze powyższe założenia dla każdego z działań w ramach wdrażania LSR:

- Małe Projekty,
- Odnowa i rozwój wsi,
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,

wypracowano katalog kryteriów oceny operacji wyrażono wartościami punktowymi, które decydują o wyborze operacji i kolejności na liście rankingowej. Opracowując katalog kryteriów przyjęto założenie, że powinny one spełniać wszystkie wymienione powyżej założenia. W ten sposób każde ze wskazanych kryteriów wyboru operacji w ramach każdego z działań jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Poniżej opisano każde z kryteriów wraz z punktacją oraz uzasadnieniem jego wpływu na wybór operacji zgodnej LSR.

Poniżej przedstawiono kryteria wyboru operacji dla każdego z działań:

Małe Projekty

L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
	<i>Małe Projekty</i>		
1.	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi:	0 -10	
	- poniżej 5.000 PLN	10	
	- od 5.000 do 10.000 PLN	5	
	- powyżej 10.000 PLN	0	
4.	Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczą obszaru:	0 -10	
	- całej LGD	10	
	- co najmniej 5 gmin objętych LSR	6	
	- 1 gminy objętej LSR	4	
	- jednej miejscowości objętej LSR	0	
5.	Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:	0 - 10	
	- do 20%	10	
	- od 21% do 30%	8	
	- od 31% do 40%	6	
	- od 41% do 70%	0	
6.	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
7.	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	

Uzasadnienie kryteriów:

1. Wnioskodawca złożył wniosek w terminie _____

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie terminowość na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca złoży wniosek w terminie to otrzyma za to kryterium 10 pkt. Jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Wnioskodawcy składający wnioski nieterminowo zaburzają w sposób znaczący procedury wyboru operacji do dofinansowania przez Radę LGD. W skrajnych przypadkach mogą zakłócić skonstruowanie listy z operacjami wybranymi do dofinansowania, które w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji LGD musi przekazać do Instytucji Wdrażającej. Jak wskazuje analiza SWOT, w obszarze zagrożeń wskazano niską jakość wniosków i częste uchybienia formalne między innymi nieterminowe składanie wniosków i brak dochowywania terminów rozliczeń projektów.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, które składane będą przez wnioskodawców terminowo. **W efekcie kryterium jest adekwatne do analizy**

SWOT, poprzez uwzględnienie zapisów analizy SWOT, a także w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu naboru wniosków w ramach danego konkursu i terminu złożenia wniosku przez wnioskodawcę.

2. Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE 0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniane będzie doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE np.: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIŚ, POKL. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wykaże doświadczenie w realizacji co najmniej 1 tego typu projektu otrzyma za to kryterium 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia beneficjenta w realizacji tego typu projektów otrzymuje on 0 punktów. Przy wyborze tego kryterium LGD kierowano się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków pochodzących z UE (zidentyfikowanych jako szansa w analizie SWOT) przez wnioskodawców i sprawnej realizacji założonych do finansowania operacji. Jak wskazuje analiza SWOT zagrożeniem jest także niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE. Wychodząc naprzeciw tym zapisom analizy SWOT premiowane będą operacje realizowane przez wnioskodawców mających doświadczenie w ich realizacji i rozliczaniu, a tym samym zapewniający ich realizowanie zgodnie z zasadami danego działania. **Kryterium jest zatem całkowicie adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne, pozwalające na precyzyjne określenie liczby zrealizowanych operacji w ramach wymienionych programów.**

3. Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi: 0 – 10 pkt.

- poniżej 5.000 PLN	10 pkt.
- od 5.000 do 10.000 PLN	5 pkt.
- powyżej 10.000 PLN	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które będą ubiegały się o kwotę dofinansowanie mniejszą od maksymalnej kwoty dofinansowania w ramach działania małe projekty tj. 25 tys. zł. W tym zakresie ustalono 3 przedziały wielkości wnioskowanego dofinansowania, o jaką może ubiegać się wnioskodawca. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wskaże wartość dofinansowania operacji, to zostaną mu przyznane punkty według założonych przedziałów.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które ubiegają się o mniejszą kwotę dofinansowania. Kryterium to przyczynia się do możliwości rozdzielania posiadanych środków finansowanych na większą liczbę operacji, a tym samym wsparcie większej liczby beneficjentów w ramach działania. Fakt ten wynika z jednej strony z ograniczonych środków finansowych zapewnionych na wdrażania LSR, a z drugiej ze znacznego zainteresowania możliwością wsparcia planowanych do realizacji operacji ze strony potencjalnych wnioskodawców. Przyznawanie wsparcia w maksymalnych dopuszczonych wysokościach dofinansowania doprowadziłoby do szybkiego wyczerpania środków w ramach programu i objęcia nim niewielkiej ilości wnioskodawców, co w

efekcie doprowadziłoby do małego oddziaływania na obszar objęty LSR i brak akceptacji społecznej działań LGD. Taki sposób podziału środków jest nieakceptowany społecznie i jest dużym zagrożeniem dla programu Leader. Stąd, wychodząc na przeciw tym potrzebom zdecydowano się na zastosowanie kryterium premiującego mniejszy poziom dofinansowania operacji umożliwiający wsparcie większej ilości operacji i zapewnienie szerszego oddziaływania programu Leader na obszar objęty LSR. Kryterium to wychodzi także na przeciw zapisom analizy SWOT, mówiącym o słabej stronie obszaru LGD w postaci małej liczby realizowanych projektów ze środków UE, zagrożeniu dotyczącym ograniczonej ilości środków z Programu Leader i szansie na rozwój polegającej na możliwości wsparcia realizowanych operacji ze środków funduszy UE.

Kryterium to jest zatem adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie, o jaką pomoc ubiega się wnioskodawca i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

4. Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczą obszaru: 0 – 10 pkt.

- cały LGD	10 pkt.
- co najmniej 5 gmin objętych LSR	6 pkt.
- 1 gminy objętej LSR	4 pkt.
- jednej miejscowości objętej LSR	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje o większym zasięgu oddziaływania terytorialnego, wykraczającym poza obszar jednej miejscowości. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wykaże, że zasięg planowanej do realizacji operacji ogranicza się do obszaru 1 miejscowości to uzyska za to kryterium 0 punktów. Jeśli wnioskodawca wskaże, że operacja obejmie swoim zasięgiem 1 gminę to otrzyma 4 pkt. I dalej jeśli obejmie, co najmniej 5 gmin objętych LSR to otrzymuje 6 pkt., a w przypadku oddziaływania na cały obszar LGD otrzymuje 10 pkt. Kryterium to wychodzi na przeciw potrzebie wsparcia operacji obejmujących swoim zasięgiem większy obszar, a jednocześnie integrujących obszar LGD. Jak wykazuje analiza SWOT jedną ze słabych stron obszaru LGD jest niewielka ilość zrealizowanych projektów o charakterze ponadlokalnym, które obejmują swoim zasięgiem większy obszar i zwiększająca integrację obszaru LGD. W ramach tego kryterium operacje, które swoim zasięgiem obejmują obszar większy niż 1 miejscowość są dodatkowo wyżej punktowane, aby pobudzić integrację i współdziałanie społeczności lokalnej na rzecz rozwoju regionu.

Kryterium to jest w efekcie adekwatne do analizy SWOT i mierzalne, pozwalające przypisać operacji określoną ilość punktów w zależności od zakresu oddziaływania.

5. Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi: 0 – 10 pkt.

- do 20%	10 pkt.
- od 21% do 30%	8 pkt.
- od 31% do 40%	6 pkt.

- od 41% do 70%

0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które będą ubiegały się o poziom dofinansowanie mniejsze od maksymalnego poziomu dofinansowania w ramach działania małe projekty tj. 70%. W zakresie tym wyznaczono 4 przedziały wielkości wnioskowanego dofinansowania o jaką ubiega się wnioskodawca na realizację operacji.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które ubiegają się o mniejszy poziom dofinansowania i dodatkowo premią większy udział wkładu własnego wnioskodawcy. Kryterium to przyczynia się do możliwości rozdzielania posiadanych środków finansowanych na większą liczbę operacji, a tym samym wsparcie większej liczby wnioskodawców w ramach wdrażania LSR. Fakt ten wynika z jednej strony z ograniczonych środków finansowych zapewnionych na to działanie, a z drugiej ze znacznego zainteresowania możliwością wsparcia planowanych do realizacji operacji ze strony potencjalnych wnioskodawców. Stąd wychodząc na przeciw tym potrzebom zdecydowano się na zastosowanie kryterium premiującego mniejszy poziom dofinansowania i większy udział środków własnych wnioskodawcy. Umożliwia to wsparcie większej ilości operacji i zapewnienie szerszego oddziaływania programu Leader. Podział środków według przydzielania maksymalnego poziomu wsparcia dla operacji, tak jak w przypadku przydzielania maksymalnej wnioskowanej kwoty dofinansowania wpłynąłby na zmniejszenie liczby potencjalnych beneficjentów i brak akceptacji społecznej działań LGD. Przyjęcie takiego modelu rozdysponowania środków zagraża szerokiemu oddziaływaniu programu Leader na obszar objęty LSR i akceptacji LGD przez mieszkańców.

Kryterium to wykazuje adekwatność do zapisów analizy SWOT, w tym słabej strony obszaru LGD w postaci małej liczby realizowanych projektów ze środków UE, zagrożenia w postaci ograniczonej ilości środków z Programu Leader oraz szansy na rozwój polegającej na możliwości wsparcia realizowanych operacji ze środków funduszy UE.

Reasumując, kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie, o jaki poziom dofinansowania ubiega się wnioskodawca i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

6. Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie data poniesienia kosztów kwalifikowalnych, która będzie porównywana do daty 30.06.2015 r. Data ta jest dniem, do którego koszty takie można ponosić by koszty te można było uznać za koszty kwalifikowalne. Ocena nastąpi na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca wskaże, że koszty takie poniesie przed 30.06.2015 to uzyskuje 10 pkt. Jeśli z wniosku i załączników nie będzie to wynikało, to wnioskodawca otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Operacje, których koszty

zostaną poniesione po tej dacie zostaną zakwalifikowane przez IW jako koszty niekwalifikowalne. Dla LGD jest to podstawowa sprawa ponieważ dopuszczenie do powstawania takich kosztów skutkuje z kolei ograniczeniem pomocy dla samej Lokalnej Grupy Działania oraz może także doprowadzić do zagrożenia realizacji programu Leader na obszarze objętym LSR i niewykorzystania środków z Programu Leader. Kryterium koreluje z zapisami analizy SWOT, w szczególności z zagrożeniem dotyczącym niskiej jakości wniosków i częstych uchybień formalnych, m.in. nieterminowego składania wniosków i braku dochowywania terminów rozliczeń projektów oraz zagrożeniem traktującym o braku umiejętności wykorzystania środków. Kryterium wykazuje także adekwatność do szansy jaka są środki finansowe przyznawane z UE, poprzez premiowanie projektów obszaru LGD, które mogą być dofinansowywane z tychże środków.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, których koszty kwalifikowalne będą ponoszone przed wskazaną datą 30.06.2015 r.

Kryterium jest adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu poniesienia kosztów kwalifikowanych i daty granicznej 30.06.2015 r.

7. Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja.

0 albo 20 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje zgodne ze strategiami lokalnych samorządów objętych LSR. W ramach kryterium preferowane będą operacje, które w możliwie najlepszy sposób przyczyniają się do wdrażania LSR. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników, w tym oświadczenia gminy o zgodności operacji ze strategią gminy) wnioskodawca wykaże, że planowana do realizacji operacji jest zgodna ze strategią samorządu lokalnego, na terenie której będzie realizowana to uzyska 20 pkt. W przypadku, gdy nie wykaże takiej zgodności uzyska 0 pkt. Kryterium to wychodzi na przeciw potrzebie wsparcia operacji, które z uwagi na zgodność ze strategią samorządu terytorialnego i LSR będzie wywoływało efekt synergii. Rozdrobnienie operacji i nie powiązanie jej ze strategią samorządową spowoduje mniejsze i słabsze oddziaływanie operacji na obszar objęty LSR. Jak wykazuje analiza SWOT szansą dla obszaru LGD jest zgodność operacji realizowanych w ramach wdrażania LSR z lokalnymi strategiami, co w efekcie jest szansą na osiągnięcie synergii działań na obszarze LGD. Zapisy te świadczą jednocześnie o adekwatności tegoż kryterium z analizą SWOT.

W efekcie kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne, pozwalające przypisać operacji określoną ilość punktów na podstawie dokumentacji (wniosku i załączników).

Odnowa i rozwój wsi

L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
	Odnowa i rozwój wsi		
1.	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczą obszaru:	0 -10	
	- całej LGD	10	
	-co najmniej 5 gmin objętych LSR	6	
	- 1 gminy objętej LSR	4	
	- jednej miejscowości objętej LSR	0	
4.	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
5.	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	

Uzasadnienie kryteriów:

1. Wnioskodawca złożył wniosek w terminie

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie terminowość na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca złoży wniosek w terminie to otrzyma za to kryterium 10 pkt. Jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Wnioskodawcy składający wnioski nieterminowo zaburzają w sposób znaczący procedury wyboru operacji do dofinansowania przez Radę LGD. W skrajnych przypadkach mogą zakłócić skonstruowanie listy z operacjami wybranymi do dofinansowania, które w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji LGD musi przekazać do Instytucji Wdrażającej. Jak wskazuje analiza SWOT, w obszarze zagrożeń wskazano niską jakość wniosków i częste uchybienia formalne między innymi nieterminowe składanie wniosków i brak dochowywania terminów rozliczeń projektów.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiiowane będą wnioski na wybór operacji, które składane będą przez wnioskodawców terminowo. **W efekcie kryterium jest adekwatne do analizy SWOT, poprzez uwzględnienie zapisów analizy SWOT, a także w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu naboru wniosków w ramach danego konkursu i terminu złożenia wniosku przez wnioskodawcę.**

2. Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniane będzie doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE np.: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIS, POKL. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wykaże doświadczenie w realizacji co najmniej 1 tego typu projektu

otrzyma za to kryterium 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia beneficjenta w realizacji tego typu projektów otrzymuje on 0 punktów. Przy wyborze tego kryterium LGD kierowano się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków pochodzących z UE (zidentyfikowanych jako szansa w analizie SWOT) przez wnioskodawców i sprawnej realizacji założonych do finansowania operacji. Jak wskazuje analiza SWOT zagrożeniem jest także niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE. Wychodząc naprzeciw tym zapisom analizy SWOT premiowane będą operacje realizowane przez wnioskodawców mających doświadczenie w ich realizacji i rozliczaniu, a tym samym zapewniający ich realizowanie zgodnie z zasadami danego działania. **Kryterium jest zatem całkowicie adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne, pozwalające na precyzyjne określenie liczby zrealizowanych operacji w ramach wymienionych programów.**

3. Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczą obszaru:

0 – 10 pkt.

- całość LGD	10 pkt.
- co najmniej 5 gmin objętych LSR	6 pkt.
- 1 gminy objętej LSR	4 pkt.
- jednej miejscowości objętej LSR	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje o większym zasięgu oddziaływania terytorialnego, wykraczającym poza obszar jednej miejscowości. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wykaże, że zasięg planowanej do realizacji operacji ogranicza się do obszaru 1 miejscowości to uzyska za to kryterium 0 punktów. Jeśli wnioskodawca wskaże, że operacja obejmie swoim zasięgiem 1 gminę to otrzyma 4 pkt. I dalej jeśli obejmie, co najmniej 5 gmin objętych LSR to otrzymuje 6 pkt., a w przypadku oddziaływania na cały obszar LGD otrzymuje 10 pkt. Kryterium to wychodzi na przeciw potrzebie wsparcia operacji obejmujących swoim zasięgiem większy obszar, a jednocześnie integrujących obszar LGD. Jak wykazuje analiza SWOT jedną ze słabych stron obszaru LGD jest niewielka ilość zrealizowanych projektów o charakterze ponadlokalnym, które obejmują swoim zasięgiem większy obszar i zwiększająca integrację obszaru LGD. W ramach tego kryterium operacje, które swoim zasięgiem obejmują obszar większy niż 1 miejscowość są dodatkowo wyżej punktowane, aby pobudzić integrację i współdziałanie społeczności lokalnej na rzecz rozwoju regionu.

Kryterium to jest w efekcie adekwatne do analizy SWOT i mierzalne, pozwalające przypisać operacji określoną ilość punktów w zależności od zakresu oddziaływania.

4. Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie data poniesienia kosztów kwalifikowalnych, która będzie porównywana do daty 30.06.2015 r. Data ta jest dniem, do którego koszty takie można ponosić by koszty te można było uznać za koszty kwalifikowalne. Ocena nastąpi na podstawie złożonego

wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca wskaże, że koszty takie poniesie przed 30.06.2015 to uzyskuje 10 pkt. Jeśli z wniosku i załączników nie będzie to wynikało, to wnioskodawca otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Operacje, których koszty zostaną poniesione po tej dacie zostaną zakwalifikowane przez IW jako koszty niekwalifikowalne. Dla LGD jest to podstawowa sprawa ponieważ dopuszczenie do powstawania takich kosztów skutkuje z kolei ograniczeniem pomocy dla samej Lokalnej Grupy Działania oraz może także doprowadzić do zagrożenia realizacji programu Leader na obszarze objętym LSR i niewykorzystania środków z Programu Leader. Kryterium koreluje z zapisami analizy SWOT, w szczególności z zagrożeniem dotyczącym niskiej jakości wniosków i częstych uchybień formalnych, m.in. nieterminowego składania wniosków i braku dochowywania terminów rozliczeń projektów oraz zagrożeniem traktującym o braku umiejętności wykorzystania środków. Kryterium wykazuje także adekwatność do szansy jaka są środki finansowe przyznawane z UE, poprzez premiowanie projektów obszaru LGD, które mogą być dofinansowywane z tychże środków.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, których koszty kwalifikowalne będą ponoszone przed wskazaną datą 30.06.2015 r.

Kryterium jest adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu poniesienia kosztów kwalifikowanych i daty granicznej 30.06.2015 r.

5. Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja. 0 albo 20 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje zgodne ze strategiami lokalnych samorządów objętych LSR. W ramach kryterium preferowane będą operacje, które w możliwie najlepszy sposób przyczyniają się do wdrażania LSR. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników, w tym oświadczenia gminy o zgodności operacji ze strategią gminy) wnioskodawca wykaże, że planowana do realizacji operacji jest zgodna ze strategią samorządu lokalnego, na terenie której będzie realizowana to uzyska 20 pkt. W przypadku, gdy nie wykaże takiej zgodności uzyska 0 pkt. Kryterium to wychodzi na przeciw potrzebie wsparcia operacji, które z uwagi na zgodność ze strategią samorządu terytorialnego i LSR będzie wywoływało efekt synergii. Rozdrobnienie operacji i nie powiązanie jej ze strategią samorządową spowoduje mniejsze i słabsze oddziaływanie operacji na obszar objęty LSR. Jak wykazuje analiza SWOT szansą dla obszaru LGD jest zgodność operacji realizowanych w ramach wdrażania LSR z lokalnymi strategiami, co w efekcie jest szansą na osiągnięcie synergii działań na obszarze LGD. Zapisy te świadczą jednocześnie o adekwatności tegoż kryterium z analizą SWOT.

W efekcie kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne, pozwalające przypisać operacji określoną ilość punktów na podstawie dokumentacji (wniosku i załączników).

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
	<i>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</i>		
1.	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi:	0 - 10	
	- poniżej 10.000 PLN	10	
	- od 10.000 do 20.000 PLN	5	
	- powyżej 20.000 PLN	0	
	Realizacja operacji spowoduje powstanie (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne):	0 - 12	
4.	- powyżej 3 miejsc pracy	12	
	- 2 – 3 miejsc pracy	9	
	- 1 miejsca pracy	3	
	- żadnego miejsca pracy	0	
5.	Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:	0 - 10	
	- do 20%	10	
	- od 21% do 30%	8	
	- od 31% do 40%	6	
	- od 41% do 50%	0	
6.	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
7.	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	

Uzasadnienie kryteriów:

1. Wnioskodawca złożył wniosek w terminie

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie terminowość na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca złoży wniosek w terminie to otrzyma za to kryterium 10 pkt. Jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Wnioskodawcy składający wnioski nieterminowo zaburzają w sposób znaczący procedury wyboru operacji do dofinansowania przez Radę LGD. W skrajnych przypadkach mogą zakłócić skonstruowanie listy z operacjami wybranymi do dofinansowania, które w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji LGD musi przekazać do Instytucji Wdrażającej. Jak wskazuje analiza SWOT, w obszarze zagrożeń wskazano niską jakość wniosków i częste uchybienia formalne między innymi nieterminowe składanie wniosków i brak dochowywania terminów rozliczeń projektów.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, które składane będą przez wnioskodawców terminowo. **W efekcie kryterium jest adekwatne do analizy SWOT,**

poprzez uwzględnienie zapisów analizy SWOT, a także w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu naboru wniosków w ramach danego konkursu i terminu złożenia wniosku przez wnioskodawcę.

2. Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE 0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniane będzie doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE np.: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIS, POKL. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wykaże doświadczenie w realizacji co najmniej 1 tego typu projektu otrzyma za to kryterium 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia beneficjenta w realizacji tego typu projektów otrzymuje on 0 punktów. Przy wyborze tego kryterium LGD kierowano się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków pochodzących z UE (zidentyfikowanych jako szansa w analizie SWOT) przez wnioskodawców i sprawnej realizacji założonych do finansowania operacji. Jak wskazuje analiza SWOT zagrożeniem jest także niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE. Wychodząc naprzeciw tym zapisom analizy SWOT premiowane będą operacje realizowane przez wnioskodawców mających doświadczenie w ich realizacji i rozliczaniu, a tym samym zapewniający ich realizowanie zgodnie z zasadami danego działania. **Kryterium jest zatem całkowicie adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne, pozwalające na precyzyjne określenie liczby zrealizowanych operacji w ramach wymienionych programów.**

3. Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi: 0 – 10 pkt.

- poniżej 10.000 PLN	10 pkt.
- od 10.000 do 20.000 PLN	5 pkt.
- powyżej 20.000 PLN	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które będą ubiegały się o kwotę dofinansowanie mniejszą od maksymalnej kwoty dofinansowania w ramach działania różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej. W tym zakresie ustalono 3 przedziały wielkości wnioskowanego dofinansowania, o jaką może ubiegać się wnioskodawca. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wskaże wartość dofinansowania operacji, to zostaną mu przyznane punkty według założonych przedziałów.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które ubiegają się o mniejszą kwotę dofinansowania. Kryterium to przyczynia się do możliwości rozdzielania posiadanych środków finansowanych na większą liczbę operacji, a tym samym wsparcie większej liczby beneficjentów w ramach działania. Fakt ten wynika z jednej strony z ograniczonych środków finansowych zapewnionych na wdrażania LSR, a z drugiej ze znacznego zainteresowania możliwością wsparcia planowanych do realizacji operacji ze strony potencjalnych wnioskodawców. Przyznawanie wsparcia w maksymalnych dopuszczonych wysokościach dofinansowania doprowadziłoby do szybkiego

wyczerpania środków w ramach programu i objęcia nim niewielkiej ilości wnioskodawców, co w efekcie doprowadziłoby do małego oddziaływania na obszar objęty LSR i brak akceptacji społecznej działań LGD. Taki sposób podziału środków jest nieakceptowany społecznie i jest dużym zagrożeniem dla programu Leader. Stąd, wychodząc na przeciw tym potrzebom zdecydowano się na zastosowanie kryterium premiującego mniejszy poziom dofinansowania operacji umożliwiający wsparcie większej ilości operacji i zapewnienie szerszego oddziaływania programu Leader na obszar objęty LSR. Kryterium to wychodzi także na przeciw zapisom analizy SWOT, mówiącym o słabej stronie obszaru LGD w postaci małej liczby realizowanych projektów ze środków UE, zagrożeniu dotyczącym ograniczonej ilości środków z Programu Leader i szansie na rozwój polegającej na możliwości wsparcia realizowanych operacji ze środków funduszy UE.

Kryterium to jest zatem adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie, o jaką pomoc ubiega się wnioskodawca i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

4. Realizacja operacji spowoduje powstanie (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne): 0 – 12 pkt.

- powyżej 3 miejsc pracy	12 pkt.
- 2 – 3 miejsc pracy	9 pkt.
- 1 miejsca pracy	3 pkt.
- żadnego miejsca pracy	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które przyczynią się do powstania nowych miejsc pracy. W tym zakresie ustalono 4 przedziały wielkości, w zależności od ilości nowych miejsc wskazanych przez wnioskodawcę. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wskaże, że powstanie powyżej 3 miejsc pracy to uzyska 12 pkt. Jeśli wskaże, że powstanie od 2 – 3 miejsc pracy to uzyska 9 pkt. W przypadku wskazania 1 miejsca pracy uzyska 3 pkt. Jeśli z dokumentacji (wniosku i załączników) nie będzie wynikało, że powstanie miejsce pracy to wnioskodawca uzyska 0 pkt.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które pozwolą na powstanie miejsc pracy. Kryterium to wychodzi na przeciw zapisom analizy SWOT, mówiącym o słabej stronie obszaru LGD w postaci wysokiego bezrobocia, zagrożenia w postaci dalszego wzrostu bezrobocia na skutek dekonstrukcji, zagrożenia w postaci emigracji młodych mieszkańców w celach zarobkowych, słabej strony w postaci niskich dochodów ludności, zagrożenia w postaci dalszego ubożenia mieszkańców.

Kryterium to jest zatem adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie jaka ilość miejsc pracy powstanie i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

5. Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi: 0 – 10 pkt.

- do 20%	10 pkt.
- od 21% do 30%	8 pkt.

- od 31% do 40% 6 pkt.
- od 41% do 70% 0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które będą ubiegały się o poziom dofinansowania mniejsze od maksymalnego poziomu dofinansowania w ramach działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej tj. 50%. W zakresie tym wyznaczono 4 przedziały wielkości wnioskowanego dofinansowania o jaką ubiega się wnioskodawca na realizację operacji.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które ubiegają się o mniejszy poziom dofinansowania i dodatkowo premiuja większy udział wkładu własnego wnioskodawcy. Kryterium to przyczynia się do możliwości rozdzielania posiadanych środków finansowanych na większą liczbę operacji, a tym samym wsparcie większej liczby wnioskodawców w ramach wdrażania LSR. Fakt ten wynika z jednej strony z ograniczonych środków finansowych zapewnionych na to działanie, a z drugiej ze znacznego zainteresowania możliwością wsparcia planowanych do realizacji operacji ze strony potencjalnych wnioskodawców. Stąd wychodząc na przeciw tym potrzebom zdecydowano się na zastosowanie kryterium premiującego mniejszy poziom dofinansowania i większy udział środków własnych wnioskodawcy. Umożliwia to wsparcie większej ilości operacji i zapewnienie szerszego oddziaływania programu Leader. Podział środków według przydzielania maksymalnego poziomu wsparcia dla operacji, tak jak w przypadku przydzielania maksymalnej wnioskowanej kwoty dofinansowania wpłynąłby na zmniejszenie liczby potencjalnych beneficjentów i brak akceptacji społecznej działań LGD. Przyjęcie takiego modelu rozdysponowania środków zagraża szerokiemu oddziaływaniu programu Leader na obszar objęty LSR i akceptacji LGD przez mieszkańców.

Kryterium to wykazuje adekwatność do zapisów analizy SWOT, w tym słabej strony obszaru LGD w postaci małej liczby realizowanych projektów ze środków UE, zagrożenia w postaci ograniczonej ilości środków z Programu Leader oraz szansy na rozwój polegającej na możliwości wsparcia realizowanych operacji ze środków funduszy UE.

Reasumując, kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie, o jaki poziom dofinansowania ubiega się wnioskodawca i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

6. Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r. 0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie data poniesienia kosztów kwalifikowalnych, która będzie porównywana do daty 30.06.2015 r. Data ta jest dniem, do którego koszty takie można ponosić by koszty te można było uznać za koszty kwalifikowalne. Ocena nastąpi na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca wskaże, że koszty takie poniesie przed 30.06.2015 to uzyskuje 10 pkt. Jeśli z wniosku i załączników nie będzie to wynikało, to wnioskodawca otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Operacje, których koszty

zostaną poniesione po tej dacie zostaną zakwalifikowane przez IW jako koszty niekwalifikowalne. Dla LGD jest to podstawowa sprawa ponieważ dopuszczenie do powstawania takich kosztów skutkuje z kolei ograniczeniem pomocy dla samej Lokalnej Grupy Działania oraz może także doprowadzić do zagrożenia realizacji programu Leader na obszarze objętym LSR i niewykorzystania środków z Programu Leader. Kryterium koreluje z zapisami analizy SWOT, w szczególności z zagrożeniem dotyczącym niskiej jakości wniosków i częstych uchybień formalnych, m.in. nieterminowego składania wniosków i braku dochowywania terminów rozliczeń projektów oraz zagrożeniem traktującym o braku umiejętności wykorzystania środków. Kryterium wykazuje także adekwatność do szansy jaka są środki finansowe przyznawane z UE, poprzez premiowanie projektów obszaru LGD, które mogą być dofinansowywane z tychże środków.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, których koszty kwalifikowalne będą ponoszone przed wskazaną datą 30.06.2015 r.

Kryterium jest adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu poniesienia kosztów kwalifikowanych i daty granicznej 30.06.2015 r.

7. Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja. 0 albo 20 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje zgodne ze strategiami lokalnych samorządów objętych LSR. W ramach kryterium preferowane będą operacje, które w możliwie najlepszy sposób przyczyniają się do wdrażania LSR. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników, w tym oświadczenia gminy o zgodności operacji ze strategią gminy) wnioskodawca wykaże, że planowana do realizacji operacji jest zgodna ze strategią samorządu lokalnego, na terenie której będzie realizowana to uzyska 20 pkt. W przypadku, gdy nie wykaże takiej zgodności uzyska 0 pkt. Kryterium to wychodzi na przeciw potrzebie wsparcia operacji, które z uwagi na zgodność ze strategią samorządu terytorialnego i LSR będzie wywoływało efekt synergii. Rozdrobnienie operacji i nie powiązanie jej ze strategią samorządową spowoduje mniejsze i słabsze oddziaływanie operacji na obszar objęty LSR. Jak wykazuje analiza SWOT szansą dla obszaru LGD jest zgodność operacji realizowanych w ramach wdrażania LSR z lokalnymi strategiami, co w efekcie jest szansą na osiągnięcie synergii działań na obszarze LGD. Zapisy te świadczą jednocześnie o adekwatności tegoż kryterium z analizą SWOT.

W efekcie kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne, pozwalające przypisać operacji określoną ilość punktów na podstawie dokumentacji (wniosku i załączników).

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
	<i>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</i>		
1.	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi:	0 - 10	
	- poniżej 10.000 PLN	10	
	- od 10.000 do 20.000 PLN	5	
	- powyżej 20.000 PLN	0	
	Realizacja operacji spowoduje powstanie (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne):	0 - 12	
4.	- powyżej 3 miejsc pracy	12	
	- 2 – 3 miejsc pracy	9	
	- 1 miejsca pracy	3	
	- żadnego miejsca pracy	0	
5.	Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:	0 - 10	
	- do 20%	10	
	- od 21% do 30%	8	
	- od 31% do 40%	6	
	- od 41% do 50%	0	
6.	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
7.	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	

Uzasadnienie kryteriów:

1. Wnioskodawca złożył wniosek w terminie

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie terminowość na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca złoży wniosek w terminie to otrzyma za to kryterium 10 pkt. Jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Wnioskodawcy składający wnioski nieterminowo zaburzają w sposób znaczący procedury wyboru operacji do dofinansowania przez Radę LGD. W skrajnych przypadkach mogą zakłócić skonstruowanie listy z operacjami wybranymi do dofinansowania, które w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji LGD musi przekazać do Instytucji Wdrażającej. Jak wskazuje analiza SWOT, w obszarze zagrożeń wskazano niską jakość wniosków i częste uchybienia formalne między innymi nieterminowe składanie wniosków i brak dochowywania terminów rozliczeń projektów.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, które składane będą przez wnioskodawców terminowo. **W efekcie kryterium jest adekwatne do analizy SWOT,**

poprzez uwzględnienie zapisów analizy SWOT, a także w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu naboru wniosków w ramach danego konkursu i terminu złożenia wniosku przez wnioskodawcę.

2. Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE 0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniane będzie doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE np.: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIS, POKL. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wykaże doświadczenie w realizacji co najmniej 1 tego typu projektu otrzyma za to kryterium 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia beneficjenta w realizacji tego typu projektów otrzymuje on 0 punktów. Przy wyborze tego kryterium LGD kierowano się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków pochodzących z UE (zidentyfikowanych jako szansa w analizie SWOT) przez wnioskodawców i sprawnej realizacji założonych do finansowania operacji. Jak wskazuje analiza SWOT zagrożeniem jest także niska jakość wniosków na pozyskiwanie środków z UE. Wychodząc naprzeciw tym zapisom analizy SWOT premiowane będą operacje realizowane przez wnioskodawców mających doświadczenie w ich realizacji i rozliczaniu, a tym samym zapewniający ich realizowanie zgodnie z zasadami danego działania. **Kryterium jest zatem całkowicie adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne, pozwalające na precyzyjne określenie liczby zrealizowanych operacji w ramach wymienionych programów.**

3. Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi: 0 – 10 pkt.

- poniżej 10.000 PLN	10 pkt.
- od 10.000 do 20.000 PLN	5 pkt.
- powyżej 20.000 PLN	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które będą ubiegały się o kwotę dofinansowanie mniejszą od maksymalnej kwoty dofinansowania w ramach działania tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw. W tym zakresie ustalono 3 przedziały wielkości wnioskowanego dofinansowania, o jaką może ubiegać się wnioskodawca. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wskaże wartość dofinansowania operacji, to zostaną mu przyznane punkty według założonych przedziałów.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które ubiegają się o mniejszą kwotę dofinansowania. Kryterium to przyczynia się do możliwości rozdzielenia posiadanych środków finansowanych na większą liczbę operacji, a tym samym wsparcie większej liczby beneficjentów w ramach działania. Fakt ten wynika z jednej strony z ograniczonych środków finansowych zapewnionych na wdrażania LSR, a z drugiej ze znacznego zainteresowania możliwością wsparcia planowanych do realizacji operacji ze strony potencjalnych wnioskodawców. Przyznawanie wsparcia w maksymalnych dopuszczonych wysokościach dofinansowania doprowadziłoby do szybkiego wyczerpania środków w ramach programu i objęcia nim niewielkiej ilości wnioskodawców, co w efekcie doprowadziłoby do małego oddziaływania na obszar objęty LSR i brak akceptacji społecznej

działań LGD. Taki sposób podziału środków jest nieakceptowany społecznie i jest dużym zagrożeniem dla programu Leader. Stąd, wychodząc na przeciw tym potrzebom zdecydowano się na zastosowanie kryterium premiującego mniejszy poziom dofinansowania operacji umożliwiający wsparcie większej ilości operacji i zapewnienie szerszego oddziaływania programu Leader na obszar objęty LSR. Kryterium to wychodzi także na przeciw zapisom analizy SWOT, mówiącym o słabej stronie obszaru LGD w postaci małej liczby realizowanych projektów ze środków UE, zagrożeniu dotyczącym ograniczonej ilości środków z Programu Leader i szansie na rozwój polegającej na możliwości wsparcia realizowanych operacji ze środków funduszy UE.

Kryterium to jest zatem adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie, o jaką pomoc ubiega się wnioskodawca i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

4. Realizacja operacji spowoduje powstanie (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne): 0 – 12 pkt.

- powyżej 3 miejsc pracy	12 pkt.
- 2 – 3 miejsc pracy	9 pkt.
- 1 miejsca pracy	3 pkt.
- żadnego miejsca pracy	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które przyczynią się do powstania nowych miejsc pracy. W tym zakresie ustalono 4 przedziały wielkości, w zależności od ilości nowych miejsc wskazanych przez wnioskodawcę. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników) wnioskodawca wskaże, że powstanie powyżej 3 miejsc pracy to uzyska 12 pkt. Jeśli wskaże, że powstanie od 2 – 3 miejsc pracy to uzyska 9 pkt. W przypadku wskazania 1 miejsca pracy uzyska 3 pkt. Jeśli z dokumentacji (wniosku i załączników) nie będzie wynikało, że powstanie miejsce pracy to wnioskodawca uzyska 0 pkt.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które pozwolą na powstanie miejsc pracy. Kryterium to wychodzi na przeciw zapisom analizy SWOT, mówiącym o słabej stronie obszaru LGD w postaci wysokiego bezrobocia, zagrożenia w postaci dalszego wzrostu bezrobocia na skutek dekonstrukcji, zagrożenia w postaci emigracji młodych mieszkańców w celach zarobkowych, słabej strony w postaci niskich dochodów ludności, zagrożenia w postaci dalszego ubożenia mieszkańców.

Kryterium to jest zatem adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie jaka ilość miejsc pracy powstanie i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

5. Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi: 0 – 10 pkt.

- do 20%	10 pkt.
- od 21% do 30%	8 pkt.
- od 31% do 40%	6 pkt.
- od 41% do 70%	0 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, które będą ubiegały się o poziom dofinansowania mniejsze od maksymalnego poziomu dofinansowania w ramach tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw tj. 50%. W zakresie tym wyznaczono 4 przedziały wielkości wnioskowanego dofinansowania o jaką ubiega się wnioskodawca na realizację operacji.

Przyjęte założenia pozwalają wyżej punktować operacje, które ubiegają się o mniejszy poziom dofinansowania i dodatkowo premią większy udział wkładu własnego wnioskodawcy. Kryterium to przyczynia się do możliwości rozdzielania posiadanych środków finansowanych na większą liczbę operacji, a tym samym wsparcie większej liczby wnioskodawców w ramach wdrażania LSR. Fakt ten wynika z jednej strony z ograniczonych środków finansowych zapewnionych na to działanie, a z drugiej ze znacznego zainteresowania możliwością wsparcia planowanych do realizacji operacji ze strony potencjalnych wnioskodawców. Stąd wychodząc na przeciw tym potrzebom zdecydowano się na zastosowanie kryterium premiującego mniejszy poziom dofinansowania i większy udział środków własnych wnioskodawcy. Umożliwia to wsparcie większej ilości operacji i zapewnienie szerszego oddziaływania programu Leader. Podział środków według przydzielania maksymalnego poziomu wsparcia dla operacji, tak jak w przypadku przydzielania maksymalnej wnioskowanej kwoty dofinansowania wpłynąłby na zmniejszenie liczby potencjalnych beneficjentów i brak akceptacji społecznej działań LGD. Przyjęcie takiego modelu rozdysponowania środków zagraża szerokiemu oddziaływaniu programu Leader na obszar objęty LSR i akceptacji LGD przez mieszkańców.

Kryterium to wykazuje adekwatność do zapisów analizy SWOT, w tym słabej strony obszaru LGD w postaci małej liczby realizowanych projektów ze środków UE, zagrożenia w postaci ograniczonej ilości środków z Programu Leader oraz szansy na rozwój polegającej na możliwości wsparcia realizowanych operacji ze środków funduszy UE.

Reasumując, kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne. Pozwala na precyzyjne określenie, o jaki poziom dofinansowania ubiega się wnioskodawca i jaka z tego tytułu przysługuje mu liczba punktów w ramach oceny operacji.

6. Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.

0 albo 10 pkt.

W ramach kryterium oceniana będzie data poniesienia kosztów kwalifikowalnych, która będzie porównywana do daty 30.06.2015 r. Data ta jest dniem, do którego koszty takie można ponosić by koszty te można było uznać za koszty kwalifikowalne. Ocena nastąpi na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami. Jeżeli wnioskodawca wskaże, że koszty takie poniesie przed 30.06.2015 to uzyskuje 10 pkt. Jeśli z wniosku i załączników nie będzie to wynikało, to wnioskodawca otrzyma 0 pkt.

Przy wyborze tego kryterium LGD kierowała się potrzebą jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków dostępnych w ramach ogłaszanych konkursów na wdrażanie LSR. Operacje, których koszty zostaną poniesione po tej dacie zostaną zakwalifikowane przez IW jako koszty niekwalifikowalne. Dla LGD jest to podstawowa sprawa ponieważ dopuszczenie do powstawania takich kosztów skutkuje z

kolei ograniczeniem pomocy dla samej Lokalnej Grupy Działania oraz może także doprowadzić do zagrożenia realizacji programu Leader na obszarze objętym LSR i niewykorzystania środków z Programu Leader. Kryterium koreluje z zapisami analizy SWOT, w szczególności z zagrożeniem dotyczącym niskiej jakości wniosków i częstych uchybień formalnych, m.in. nieterminowego składania wniosków i braku dochowywania terminów rozliczeń projektów oraz zagrożeniem traktującym o braku umiejętności wykorzystania środków. Kryterium wykazuje także adekwatność do szansy jaką są środki finansowe przyznawane z UE, poprzez premiowanie projektów z obszaru LGD, które mogą być dofinansowywane z tychże środków.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom premiowane będą wnioski na wybór operacji, których koszty kwalifikowalne będą ponoszone przed wskazaną datą 30.06.2015 r.

Kryterium jest adekwatne do analizy SWOT i w pełni mierzalne pozwalając na precyzyjne porównanie terminu poniesienia kosztów kwalifikowanych i daty granicznej 30.06.2015 r.

7. Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja. 0 albo 20 pkt.

W ramach kryterium preferowane będą operacje zgodne ze strategiami lokalnych samorządów objętych LSR. W ramach kryterium preferowane będą operacje, które w możliwie najlepszy sposób przyczyniają się do wdrażania LSR. Jeśli na podstawie zapisów złożonej dokumentacji (wniosku i załączników, w tym oświadczenia gminy o zgodności operacji ze strategią gminy) wnioskodawca wykaże, że planowana do realizacji operacji jest zgodna ze strategią samorządu lokalnego, na terenie której będzie realizowana to uzyska 20 pkt. W przypadku, gdy nie wykaże takiej zgodności uzyska 0 pkt. Kryterium to wychodzi na przeciw potrzebie wsparcia operacji, które z uwagi na zgodność ze strategią samorządu terytorialnego i LSR będzie wywoływało efekt synergii. Rozdrobnienie operacji i nie powiązanie jej ze strategią samorządową spowoduje mniejsze i słabsze oddziaływanie operacji na obszar objęty LSR. Jak wykazuje analiza SWOT szansą dla obszaru LGD jest zgodność operacji realizowanych w ramach wdrażania LSR z lokalnymi strategiami, co w efekcie jest szansą na osiągnięcie synergii działań na obszarze LGD. Zapisy te świadczą jednocześnie o adekwatności tegoż kryterium z analizą SWOT.

W efekcie kryterium to jest adekwatne do analizy SWOT i mierzalne, pozwalające przypisać operacji określoną ilość punktów na podstawie dokumentacji (wniosku i załączników).

Procedura oceny zgodności operacji z kryteriami LGD

1. Oceny zgodności operacji z kryteriami LGD i wyboru operacji do dofinansowania dokonuje Rada LGD Dorzecza Zgłowiączki, która jest jedynym organem LGD uprawnionym do dokonywania oceny. Zasady postępowania z wnioskiem i sposób oceny szczegółowo określa Regulamin Rady i procedura oceny według kryteriów LGD. Ocena według kryteriów LGD jest drugim etapem oceny i następuje po pozytywnym przejściu pierwszego etapu polegającego na ocenie zgodności z LSR. Przed

rozpoczęciem pierwszego etapu oceny podpisywane są DEKLARACJE BEZSTRONNOŚCI I POUFNOŚCI, więc drugi etap oceny nie wymaga powtórnego podpisywania deklaracji. Jednak w razie zaistnienia okoliczności innych niż wskazane w DEKLARACJI BEZSTRONNOŚCI I POUFNOŚCI Przewodniczący Rady jest zobowiązany na żądanie zainteresowanego bądź innego członka Rady albo z urzędu wyłączyć go od udziału w postępowaniu, jeżeli zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności innych niż wymienione w deklaracji, które mogą wywołać wątpliwość, co do bezstronności członka Rady. Wyłączony członek Rady nie bierze udziału w wyborze operacji, której dotyczy wyłączenie.

2. Podczas rozpatrywania wniosku Przewodniczący udziela głosu członkom Rady, członkom Zarządu oraz osobom zaproszonym do udziału w posiedzeniu.

3. Po zarządzeniu oceny wg kryteriów LGD każdy członek Rady dokonuje indywidualnie oceny operacji poprzez wypełnienie „KARTY OCENY OPERACJI WEDŁUG KRYTERIÓW LGD” odpowiedniej dla danego działania i wcześniej wskazanego podczas pierwszego etapu oceny. Ocena operacji przez członka Rady polega na przyznaniu punktów za poszczególne kryteria, a następnie ich zsumowaniu i wpisaniu obliczonej sumy łącznej w pozycji formularza „suma punktów”.

4. Po zebraniu wypełnionych „KART OCENY OPERACJI WEDŁUG KRYTERIÓW WYBORU LGD” komisja skrutacyjna sprawdza poprawność wypełnienia kart i ustala wynik oceny w taki sposób, że sumuje oceny łączne wyrażone na ważnych kartach w pozycji „suma punktów” i dzieli przez liczbę oceniających. Liczba będąca wynikiem tego działania jest oceną Rady dotyczącą spełniania kryteriów wyboru LGD przez daną operację.

5. Na podstawie wyników oceny w sprawie zgodności operacji z LSR i kryteriami LGD sporządzany jest protokół z posiedzenia, podejmowane są uchwały w sprawie oceny operacji oraz listy operacji wybranych i niewybranych przez LGD do finansowania. Listę operacji wybranych do finansowania sporządza się z uwzględnieniem limitów dostępnych środków w ramach konkursu. Na liście umieszcza się operacje w kolejności liczby uzyskanych w ramach oceny.

6. Z posiedzenia Rady sporządza się protokół zawierający, co najmniej:

- a) datę i miejsce odbycia posiedzenia,
- b) wykaz członków Rady uczestniczących w posiedzeniu,
- c) zatwierdzony porządek posiedzenia,
- d) opis przebiegu posiedzenia,
- e) wyniki głosowań oraz treść decyzji i uchwał podjętych przez Radę.

Do protokołu dołącza się listę obecności, podjęte uchwały, wraz z kartami do głosowania oraz inne dokumenty złożone na ręce Przewodniczącego Rady w trakcie posiedzenia.

Protokół podpisuje Przewodniczący Rady.

7. LGD po posiedzeniu Rady informuje w formie pisemnej wnioskodawców o decyzji Rady w sprawie złożonych wniosków, w szczególności o:

- a) zgodności albo niezgodności operacji z LSR, wskazując przyczyny niezgodności,
- b) w odniesieniu do operacji uznanych za zgodne z LSR i dalej ocenianych wg kryteriów LGD – o wybraniu albo niewybraniu operacji do dofinansowania, wskazując przyczynę niewybrania,
- c) w odniesieniu do operacji wybranych do finansowania w ramach małych projektów – o liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny małych projektów pod względem spełniania kryteriów wyboru małych projektów i miejscu na liście wybranych operacji,
- d) dodatkowo w odniesieniu do operacji, które nie zostały wybrane i odpowiadających warunkom przyznania pomocy finansowej w ramach działań:
  - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
  - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” oraz
  - „Odnowa i rozwój wsi” wnioskodawców informuje się o możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy na operację bezpośrednio do podmiotu wdrażającego dane działanie (ARiMR i SW).

8. Projektodawca po otrzymaniu pisma, o którym mowa w pkt.7 może złożyć odwołanie od decyzji Rady. Z uwagi na to, że LGD musi przekazać listę projektów wybranych i nie wybranych w terminie 14 dni liczonych od dnia wyboru operacji przez Radę do Instytucji Wdrażającej - Projektodawca chcąc złożyć skuteczne odwołanie musi złożyć swój protest przed tym terminem i umożliwić Radzie przeprowadzenie procedury odwoławczej. Sporządzenie przez LGD list z projektami wybranymi i nie wybranymi i przekazanie ich do Instytucji Wdrażającej zamyka możliwość składania i rozpatrywania odwołań, ponieważ przepisy regulujące funkcjonowanie LGD nie dopuszczają możliwości wpisania operacji na listę operacji wybranych do dofinansowania po tym terminie.

Odwołanie wnoszone jest do Rady, która jest organem właściwym do jego rozpatrzenia.

Rada rozpatruje odwołania niezwłocznie. Decyzja Rady podjęta w procedurze odwoławczej jest ostateczna.

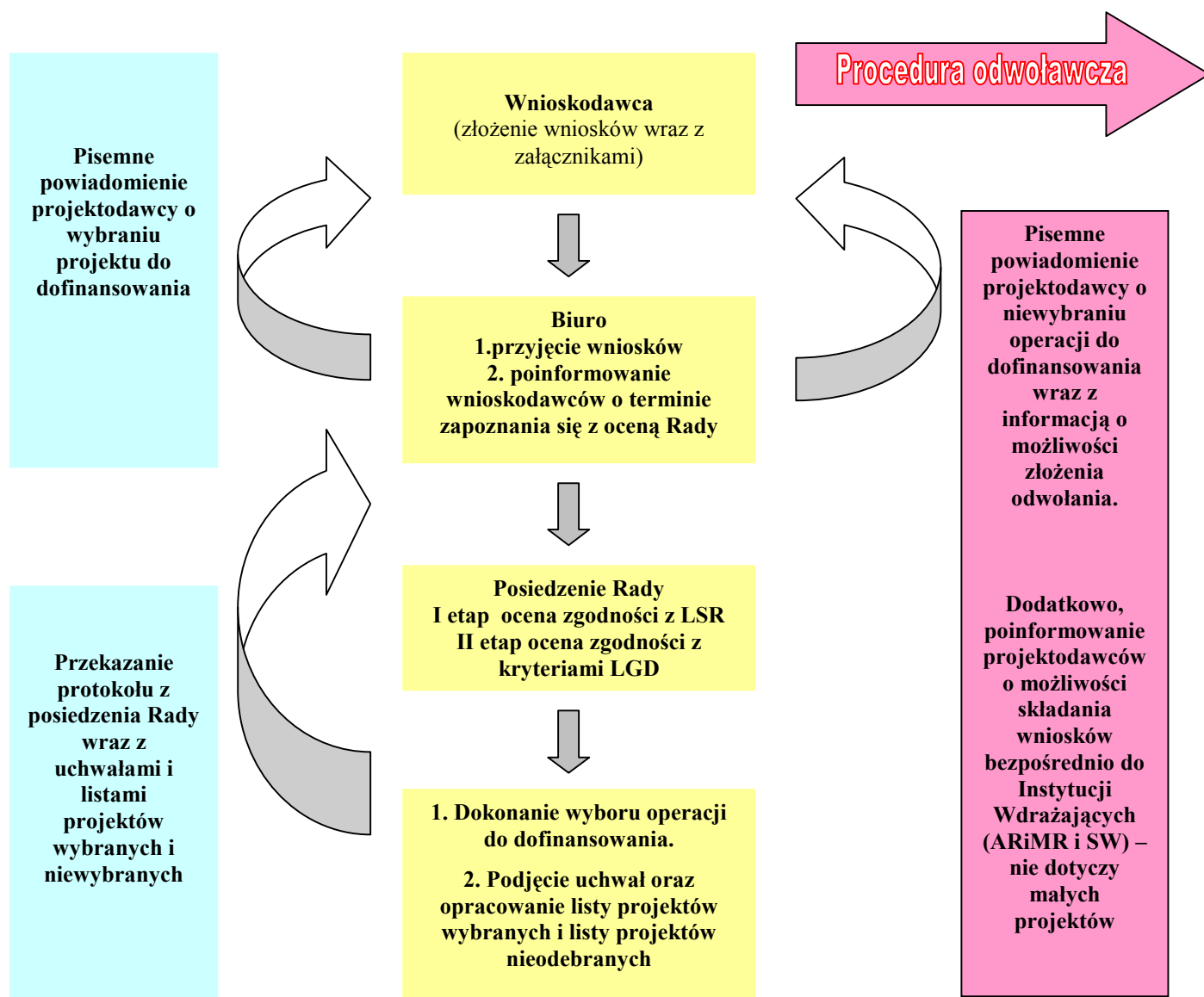
9. Po rozpatrzeniu ewentualnych odwołań przez Radę sporządzana jest ostateczną listę operacji wybranych i niewybranych przez LGD do dofinansowania potwierdzona protokołem z posiedzenia i podjętymi uchwałami.

10. W nieprzekraczalnym terminie 14 dni od zakończenia oceny operacji przez Radę sporządzana jest lista z projektami wybranymi i lista z projektami niewybranymi, które LGD przekazuje właściwemu podmiotowi wdrażającemu wraz z uchwałami i złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy.

Poniżej przedstawiono procedurę oceny zgodności operacji z kryteriami LGD w formie tabelarycznej

	Etap	Osoba odpowiedzialna	Czynność	Rodzaj dokumentu
	Posiedzenie Rady etap II oceny operacji pod względem zgodności z kryteriami LGD	Przewodniczący Rady	Podczas rozpatrywania wniosku Przewodniczący udziela głosu członkom Rady, członkom Zarządu oraz osobom zaproszonym do udziału w posiedzeniu.	Protokół z posiedzenia Rady
			Brak podpisanej deklaracji bezstronności i poufności powoduje wykluczenie członka Rady z oceny operacji. <u>Procedura wykluczenia członka Rady</u> może też mieć miejsce w innych przypadkach § 17 regulaminu Rady	Deklaracja bezstronności i poufności
		Rada	Omówienie wniosków	Lista zbiorcza wniosków Wnioski wraz z załącznikami
		Przewodniczący Rady	Rozpoczęcie oceny zgodności operacji z kryteriami LGD i wydanie kart oceny członkom Rady	Karta oceny zgodności operacji z kryteriami LGD
		Komisja skrutacyjna	Zebranie kart oceny i sprawdzenie poprawności wypełnienia wszystkich pól w karcie oraz obliczenie ilości punktów	Karta oceny zgodności operacji z kryteriami LGD
		Przewodniczący Rady	Podaje do protokołu sumę obliczonych punktów przez komisję skrutacyjną	Protokół z posiedzenia Rady
		Rada	W przypadku zgodności operacji z LSR wniosek zostaje poddany drugiemu etapowi oceny tj. zgodności operacji z kryteriami LGD	Karta oceny zgodności operacji z kryteriami LGD
		Przewodniczący Rady	W przypadku niezgodności operacji z LSR wniosek zostaje odrzucony i trafia na listę operacji nie wybranych do dofinansowania	Protokół z posiedzenia Rady
Koniec oceny zgodności operacji z LSR i skierowanie bądź nieskierowanie do dalszej oceny pod względem zgodności z LSR				

Graficzne przedstawienie procedury dotyczącej wyboru operacji

Poniżej przedstawiono karty oceny zgodności operacji z kryteriami przyjętymi przez LGD wraz z instrukcjami ich wypełniania dla każdego z działań w ramach wdrażania LSR.

KARTA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z KRYTERIAMI STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI			
MAŁE PROJEKTY			
Numer wniosku:			
Imię i nazwisko/ nazwa:			
Nazwa operacji:			
L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
1.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się terminowość złożonego wniosku wynikającą z treści ogłoszenia konkursowego, w którym wskazano termin, w jakim należy złożyć wnioskiem wraz z załącznikami. Jeśli wnioskodawca złożył wniosek w wyznaczonym terminie to otrzymuje 10 pkt. W przypadku, jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzymuje 0 pkt.</p>		
	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Preferuje się wnioskodawców mających doświadczenie z uwagi na to, że dają oni większą pewność prawidłowej realizacji i rozliczania operacji, co z kolei znacząco wpływa na funkcjonowanie samej LGD i w rezultacie na wdrażanie LSR. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże, co najmniej jeden z programów: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIS, POKL wraz z nr umowy na realizację, co najmniej 1 projektu z tego programu otrzyma 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia wnioskodawcy w realizacji projektów otrzymuje 0 punktów.</p>		
	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium wskazano 3 przedziały wielkości wnioskowanej pomocy, o jaką ubiega się wnioskodawca i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże wysokość kwoty dofinansowania to uzyska określoną ilość punktów. Preferowane będą operacje których wartość dofinansowania będzie mniejsza od maksymalnej określonej dla działania małe projekty tj. 25 tys. zł.</p>		
	Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi:	0 -10	
	- poniżej 5.000 PLN	10	
	- od 5.000 do 10.000 PLN	5	
	- powyżej 10.000 PLN	0	
4.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium wskazano 4 przedziały oddziaływania operacji i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Preferowane będą operacje oddziaływujące na więcej niż jedna miejscowości. Jeśli na podstawie wniosku lub załączników wnioskodawca wykaże oddziaływanie operacji na określony obszar to zostaną operacji przypisane punkty z określonego przedziału.</p>		
	Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczą obszaru:	0 -10	
	- całej LGD	10	

	- co najmniej 5 gmin objętych LSR	6	
	- 1 gminy objętej LSR	4	
	- jednej miejscowości objętej LSR	0	
5.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium wskazano 4 przedziały i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe, które będą oceniane na podstawie wniosku lub załączników. Preferowani będą wnioskodawcy aplikujący o niższy poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji z uwagi na niedostateczną ilość środków, jakimi dysponuje LGD w stosunku do oczekiwań. Wartości wyrażone ułamkiem należy zaokrąglać do liczb całkowitych (0,5 i powyżej w górę do całości)		
	Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:	0 -10	
	- do 20%	10	
	- od 21% do 30%	8	
	- od 31% do 40%	6	
	- od 41% do 50%	0	
6.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja będzie zakończona pod względem finansowym w zakresie ponoszenia kosztów kwalifikowanych do 30.06.2015 r. Jest to bardzo ważne kryterium, ponieważ ma bardzo duży wpływ na funkcjonowanie LGD w kontekście finansowym i znacząco może wpłynąć na wysokość środków, jakimi dysponować będzie LGD na swoją działalność. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że poniesienie kosztów nastąpi do 30.06.2015 operacja uzyskuje, 10 pkt. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że koszty nie będą poniesione do 30.06.2015 r. operacja uzyskuje 0 pkt.		
	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
7.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja jest zgodna ze strategią gminy objętą LSR. Zgodność ze strategią gminy potwierdzać będzie oświadczenie podpisane przez wójta/burmistrza o zgodności operacji ze strategią gminy na terenie, której operacja będzie realizowana. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że wnioskodawca zamierza realizować operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 20 pkt. W przypadku, gdy z wniosku i załączników nie wynika, że wnioskodawca będzie realizował operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 0 pkt.		
	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	
Instrukcja wypełniania:			
Należy podsumować punkty z wszystkich białych pól.			
			Suma punktów:
<p style="text-align: center;">..... (data miejsce i czytelny podpis członka RADY)</p>			

KARTA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z KRYTERIAMI STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI	
ODNOWA I ROZWÓJ WSI	
Numer wniosku:	
Imię i nazwisko/ nazwa:	

Nazwa operacji:			
L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
1.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się terminowość złożonego wniosku wynikającą z treści ogłoszenia konkursowego, w którym wskazano termin, w jakim należy złożyć wnioskiem wraz z załącznikami. Jeśli wnioskodawca złożył wniosek w wyznaczonym terminie to otrzymuje 10 pkt. W przypadku, jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzymuje 0 pkt.</p>		
	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Preferuje się wnioskodawców mających doświadczenie z uwagi na to, że dają oni większą pewność prawidłowej realizacji i rozliczania operacji, co z kolei znacząco wpływa na funkcjonowanie samej LGD i w rezultacie na wdrażanie LSR. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże, co najmniej jeden z programów: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIS, POKL wraz z nr umowy na realizację, co najmniej 1 projektu z tego programu otrzyma 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia wnioskodawcy w realizacji projektów otrzymuje 0 punktów.</p>		
	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium wskazano 5 przedziałów oddziaływania operacji i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Preferowane będą operacje oddziałujące na więcej niż jedna miejscowości. Jeśli na podstawie wniosku lub załączników wnioskodawca wykaże oddziaływanie operacji na określony obszar to zostaną operacji przypisane punkty z określonego przedziału.</p>		
	Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczą obszaru:	0 -10	
	- całej LGD	10	
	-co najmniej 5 gmin objętych LSR	6	
	- 1 gminy objętej LSR	4	
	- jednej miejscowości objętej LSR	0	
4.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja będzie zakończona pod względem finansowym w zakresie ponoszenia kosztów kwalifikowanych do 30.06.2015 r. Jest to bardzo ważne kryterium, ponieważ ma bardzo duży wpływ na funkcjonowanie LGD w kontekście finansowym i znacząco może wpłynąć na wysokość środków, jakimi dysponować będzie LGD na swoją działalność. Jeśli z wniosku lub załączników wynika, że poniesienie kosztów nastąpi do 30.06.2015 Operacja uzyskuje, 10 pkt. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że koszty nie będą poniesione do 30.06.2015 r. operacja uzyskuje 0 pkt.</p>		
	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
5.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja jest zgodna ze strategią gminy objętą LSR. Zgodność ze strategią gminy potwierdzać będzie oświadczenie podpisane przez wójta/burmistrza o zgodności operacji ze strategią gminy na terenie, której będzie realizowana. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że wnioskodawca zamierza realizować operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 20 pkt. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników nie wynika, że wnioskodawca będzie realizował operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 0 pkt.</p>		
	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	
Instrukcja wypełniania: Należy podsumować punkty z wszystkich białych pól.			
Suma punktów:			

.....
(data miejsce i czytelny podpis członka RADY)

**KARTA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z KRYTERIAMI
STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DORZECZA
ZGŁOWIĄCZKI**

RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ

Numer wniosku:			
Imię i nazwisko/ nazwa:			
Nazwa operacji:			
L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
1.	Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się terminowość złożonego wniosku wynikającą z treści ogłoszenia konkursowego, w którym wskazano termin, w jakim należy złożyć wnioskiem wraz z załącznikami. Jeśli wnioskodawca złożył wniosek w wyznaczonym terminie to otrzymuje 10 pkt. W przypadku, jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzymuje 0 pkt.		
	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Preferuje się wnioskodawców mających doświadczenie z uwagi na to, że dają oni większą pewność prawidłowej realizacji i rozliczania operacji, co z kolei znacząco wpływa na funkcjonowanie samej LGD i w rezultacie na wdrażanie LSR. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże, co najmniej jeden z programów: ZPORR, SAPARD, PHARE, SPOROL, SPOWKP, PROW, RPOWKP, POIG, POIS, POKL wraz z nr umowy na realizację, co najmniej 1 projektu z tego programu otrzyma 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia wnioskodawcy w realizacji projektów otrzymuje 0 punktów.		
	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium wskazano 3 przedziały wielkości wnioskowanej pomocy, o jaką ubiega się wnioskodawca i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże wysokość kwoty dofinansowania to uzyska określoną ilość punktów. Preferowane będą operacje których wartość dofinansowania będzie mniejszą od maksymalnej pomocy określonej dla działanie małe projekty tj. 25 tys. zł.		
	Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi:	0 - 10	
	- poniżej 10.000 PLN	10	
	- od 10.000 do 20.000 PLN	5	
	- powyżej 20.000 PLN	0	
4.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium wskazano 4 przedziały i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Preferowane będą operacje, które będą przyczyniały się do powstawania nowych miejsc pracy. Jeśli na podstawie wniosku lub załączników wnioskodawca wykaże, że powstaną nowe miejsca pracy to zostaną operacji przypisane punkty z określonego przedziału.		
	Realizacja operacji spowoduje powstanie (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne):	0 - 12	

	- powyżej 3 miejsc pracy	12																
	- 2 – 3 miejsc pracy	9																
	- 1 miejsce pracy	3																
	- żadnego miejsca pracy	0																
5.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium wskazano 4 przedziały i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe, które będą oceniane na podstawie wniosku lub załączników. Preferowani będą wnioskodawcy aplikujący o niższy poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji z uwagi na niedostateczną ilość środków, jakimi dysponuje LGD w stosunku do oczekiwań. Wartości wyrażone ułamkiem należy zaokrąślać do liczb całkowitych (0,5 i powyżej w górę do całości)</p> <table border="1"> <tr> <td>Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:</td> <td colspan="2">0 - 10</td> </tr> <tr> <td>- do 20%</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- od 21% do 30%</td> <td>8</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- od 31% do 40%</td> <td>6</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- od 41% do 50%</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>			Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:	0 - 10		- do 20%	10		- od 21% do 30%	8		- od 31% do 40%	6		- od 41% do 50%	0	
Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:	0 - 10																	
- do 20%	10																	
- od 21% do 30%	8																	
- od 31% do 40%	6																	
- od 41% do 50%	0																	
6.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja będzie zakończona pod względem finansowym w zakresie ponoszenia kosztów kwalifikowanych do 30.06.2015 r. Jest to bardzo ważne kryterium, ponieważ ma bardzo duży wpływ na funkcjonowanie LGD w kontekście finansowym i znacząco może wpłynąć na wysokość środków, jakimi dysponować będzie LGD na swoją działalność. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że poniesienie kosztów nastąpi do 30.06.2015 operacja uzyskuje, 10 pkt. W przypadku, gdy z wniosku i załączników wynika, że koszty nie będą poniesione do 30.06.2015 r. operacja uzyskuje 0 pkt.</p> <table border="1"> <tr> <td>Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.</td> <td>0 albo 10</td> <td></td> </tr> </table>			Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10													
Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10																	
7.	<p>Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja jest zgodna ze strategią gminy objętą LSR. Zgodność ze strategią gminy potwierdzać będzie oświadczenie podpisane przez wójta/burmistrza o zgodności operacji ze strategią gminy na terenie, której będzie realizowana. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że wnioskodawca zamierza realizować operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 20 pkt. W przypadku, gdy z wniosku i załączników nie wynika, że wnioskodawca będzie realizował operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 0 pkt.</p> <table border="1"> <tr> <td>Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja</td> <td>0 albo 20</td> <td></td> </tr> </table>			Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20													
Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20																	
<p>Instrukcja wypełniania: Należy podsumować punkty z wszystkich białych pól.</p> <table border="1"> <tr> <td>Suma punktów:</td> <td></td> </tr> </table>				Suma punktów:														
Suma punktów:																		
<p>..... <i>(data miejsce i czytelny podpis członka RADY)</i></p>																		

<p align="center">KARTA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z KRYTERIAMI STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DORZECZA ZGŁOWIĄCZKI</p>	
<p align="center">TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW</p>	
Numer wniosku:	
Imię i nazwisko/ nazwa:	

Nazwa operacji:			
L.P.	KRYTERIA WYBORU	Punktacja	Ocena
1.	Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się terminowość złożonego wniosku wynikającą z treści ogłoszenia konkursowego, w którym wskazano termin, w jakim należy złożyć wnioskiem wraz z załącznikami. Jeśli wnioskodawca złożył wniosek w wyznaczonym terminie to otrzymuje 10 pkt. W przypadku, jeśli nie złożył wniosku w terminie to otrzymuje 0 pkt.		
	Wnioskodawca złożył wniosek w terminie	0 albo 10	
2.	Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium ocenia się doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Preferuje się wnioskodawców mających doświadczenie z uwagi na to, że dają oni większą pewność prawidłowej realizacji i rozliczania operacji, co z kolei znacząco wpływa na funkcjonowanie samej LGD i w rezultacie na wdrażanie LSR. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże, co najmniej jeden z nr umowy na realizację, co najmniej 1 projektu z tego programu otrzyma 10 pkt. W przypadku braku doświadczenia wnioskodawcy w realizacji projektów otrzymuje 0 punktów.		
	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów z udziałem środków UE	0 albo 10	
3.	Instrukcja wypełniania: W ramach tego kryterium wskazano 3 przedziały wielkości wnioskowanej pomocy, o jaką ubiega się wnioskodawca i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Jeśli we wniosku lub załącznikach wnioskodawca wskaże wysokość kwoty dofinansowania to uzyska określoną ilość punktów.. Preferowane będą operacje których wartość dofinansowania będzie mniejszą od maksymalnej pomocy określonej dla działania małe projekty tj. 25 tys. zł.		
	Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi:	0 - 10	
	- poniżej 10.000 PLN	10	
	- od 10.000 do 20.000 PLN	5	
	- powyżej 20.000 PLN	0	
4.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium wskazano 4 przedziały i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe. Preferowane będą operacje, które będą przyczyniały się do powstawania nowych miejsc pracy. Jeśli na podstawie wniosku lub załączników wnioskodawca wykaże, że powstaną nowe miejsca pracy to zostaną operacji przypisane punkty z określonego przedziału.		
	Realizacja operacji spowoduje powstanie (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne):	0 - 12	
	- powyżej 3 miejsc pracy	12	
	- 2 – 3 miejsc pracy	9	
	- 1 miejsca pracy	3	
	- żadnego miejsca pracy	0	
5.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium wskazano 4 przedziały i ustalono dla danego przedziału wartości punktowe, które będą oceniane na podstawie wniosku lub załączników. Preferowani będą wnioskodawcy aplikujący o niższy poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji z uwagi na niedostateczną ilość środków, jakimi dysponuje LGD w stosunku do oczekiwań. Wartości wyrażone ułamkiem należy zaokrąglać do liczb całkowitych (0,5 i powyżej w górę do całości)		
	Wnioskowany poziom dofinansowania w stosunku do kosztów całkowitych operacji wynosi:		
	- do 20%	10	
	- od 21% do 30%	8	
	- od 31% do 40%	6	
	- od 41% do 50%	0	

6.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja będzie zakończona pod względem finansowym w zakresie ponoszenia kosztów kwalifikowanych do 30.06.2015 r. Jest to bardzo ważne kryterium, ponieważ ma bardzo duży wpływ na funkcjonowanie LGD w kontekście finansowym i znacząco może wpłynąć na wysokość środków, jakimi dysponować będzie LGD na swoją działalność. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników wynika, że poniesienie kosztów nastąpi do 30.06.2015 operacja uzyskuje, 10 pkt. W przypadku, gdy z wniosku i załączników wynika, że koszty nie będą poniesione do 30.06.2015 r. operacja uzyskuje 0 pkt.		
	Wnioskodawca złożył projekt, którego koszty, kwalifikowalne poniesione zostaną do 30 czerwca 2015 r.	0 albo 10	
7.	Instrukcja wypełniania: W ramach kryterium ocenia się czy operacja jest zgodna ze strategią gminy objętą LSR. Zgodność ze strategią gminy potwierdzać będzie oświadczenie podpisane przez wójta/burmistrza o zgodności operacji ze strategią gminy na terenie, której będzie realizowana. W przypadku, gdy z wniosku i załączników wynika, że wnioskodawca zamierza realizować operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 20 pkt. W przypadku, gdy z wniosku lub załączników nie wynika, że wnioskodawca będzie realizował operację zgodną ze strategią gminy uzyskuje 0 pkt.		
	Wnioskodawca wykazał zgodność operacji ze strategią gminy, na terenie, której będzie realizowana operacja	0 albo 20	
Instrukcja wypełniania: Należy podsumować punkty z wszystkich białych pól.			
Suma punktów:			
<p style="text-align: center;">..... (data miejsce i czytelny podpis członka RADY)</p>			

Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru Operacji

1. Uprawnienia do wystąpienia o zmianę lokalnych kryteriów wyboru ma Rada, Zarząd lub członkowie LGD.
2. Wszyscy uprawnieni zgłaszają pisemnie propozycje zmian kryteriów wraz ze szczegółowym uzasadnieniem.
3. Propozycje zmian są rozpatrywane na najbliższym walnym zebraniu członków, gdzie podejmuje się uchwałę o przyjęciu bądź odrzuceniu proponowanych zmian w kryteriach według, których są oceniane operacje.
4. W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru, będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian przez walne zebranie członków. Jeśli na podstawie umowy o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju Samorząd Województwa będzie wymagał uzgodnienia zmienianych kryteriów, to LGD dokona stosownych uzgodnień przed walnym zebraniem członków.
5. W przypadku zmiany kryteriów Biuro LGD przygotowuje nowe karty oceny zgodności operacji z kryteriami LGD w oparciu o wprowadzone zmiany.

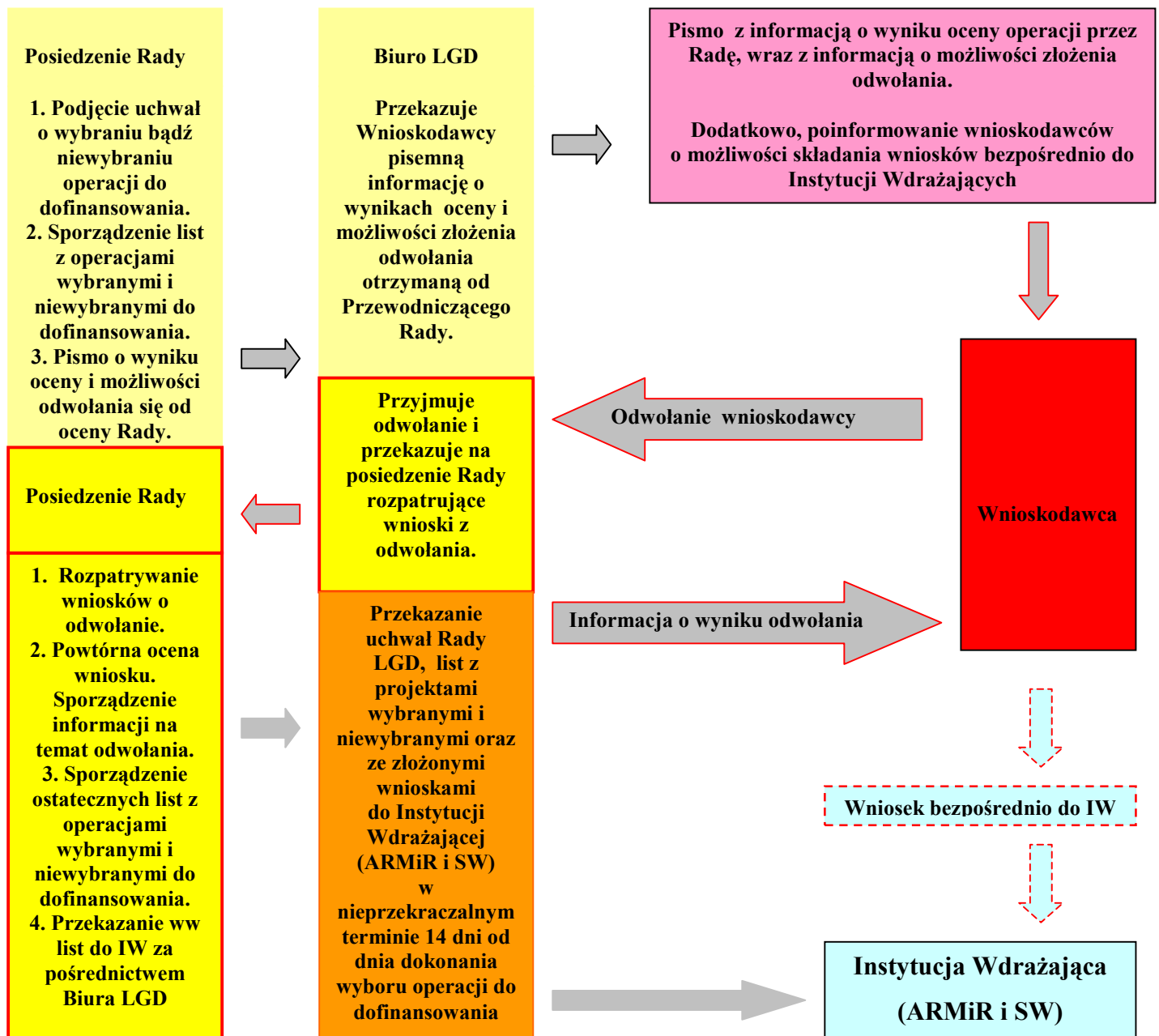
Procedura odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji

1. W przypadku odrzucenia wniosku z powodu stwierdzenia niezgodności operacji z LSR lub nie wybrania projektu do dofinansowania projektodawca ma prawo wniesienia odwołania.
2. Projektodawca po otrzymaniu pisemnego zawiadomienia o wyniku oceny może złożyć odwołanie od decyzji Rady. Z uwagi na to, że LGD musi przekazać listę projektów wybranych i nie wybranych w terminie 14 dni liczonych od dnia wyboru operacji przez Radę do Instytucji Wdrażającej Projektodawca chcąc złożyć skuteczne odwołanie musi złożyć swój protest przed tym terminem i umożliwić Radzie przeprowadzenie procedury odwoławczej. Sporządzenie przez LGD list z projektami wybranymi i nie wybranymi i przekazanie ich do Instytucji Wdrażającej zamyka możliwość składania i rozpatrywania odwołań, ponieważ przepisy regulujące funkcjonowanie LGD nie dopuszczają innych możliwości.
3. Odwołanie, o którym mowa w ust. 1 wnoszone jest do Rady, która jest organem właściwym do jego rozpatrzenia.
4. Rada rozpatruje odwołania niezwłocznie.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku gdy:
  - a) został wniesiony po upływie terminu wskazanego w pkt 2,
  - b) został wniesiony przez nieuprawnionego podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
  - c) nie zawierał pisemnego szczegółowego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
6. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.
7. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków.
8. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz.
9. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany.
10. Decyzja Rady podjęta w procedurze odwoławczej jest ostateczna.

Poniżej przedstawiono procedurę odwołania od oceny Rady w sposób tabelaryczny.

Etap	Osoba odpowiedzialna	Czynność	Rodzaj dokumentu
Zakończenie oceny wniosków	Przewodniczący Rady	Podjęcie uchwał o wybraniu bądź niewybraniu operacji do dofinansowania.	Protokół z posiedzenia Rady. Uchwały o wybraniu i niewybraniu operacji do dofinansowania.
		Sporządzenie list z operacjami wybranymi i niewybranymi do dofinansowania.	Lista operacji wybranych do dofinansowania. Lista operacji niewybranych do dofinansowania.
		Pismo o wyniku oceny i możliwości odwołania się od oceny Rady.	Pismo o wyniku oceny operacji do wnioskodawcy.
	Biuro LGD	Przekazanie Wnioskodawcy pisemnej informacji o wynikach oceny i możliwości złożenia odwołania otrzymaną od Przewodniczącego Rady.	Pismo, o wyniku oceny operacji wraz z informacją o możliwości odwołania się od decyzji Rady i możliwości składania wniosków bezpośrednio do Instytucji Wdrażających
	Biuro LGD	Przyjęcie odwołania i przekazanie na posiedzenie Rady rozpatrujące wnioski z odwołania.	Wniosek o powtórne rozpatrzenie wniosku
Posiedzenie Rady - odwołania	Rada LGD	Rozpatrywanie wniosku o odwołanie.	Protokół z posiedzenia Rady. Wniosek o powtórne rozpatrzenie wniosku. Wniosek na wybór operacji do dofinansowania
		Powtórna ocena wniosku.	Wniosek na wybór operacji do dofinansowania
	Przewodniczący Rady	Przegłosowanie uchwał w sprawie wyboru operacji. Sporządzenie protokołu z posiedzenia. Rady. Sporządzenie ostatecznych list z operacjami wybranymi i niewybranymi do dofinansowania. Przekazanie ww list, uchwał Rady i wniosków wraz z załącznikami do IW za pośrednictwem Biura LGD	Uchwały Rady. Protokół z posiedzenia. Lista operacji wybranych do dofinansowania. Lista operacji niewybranych do dofinansowania. Wnioski o dofinansowanie wraz z załącznikami
	Biuro LGD	Przekazanie uchwał Rady LGD, list z projektami wybranymi i niewybranymi oraz ze złożonymi wnioskami wraz z załącznikami do Instytucji Wdrażającej (ARMiR i SW) w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji do dofinansowania	Uchwały Rady o wybraniu i niewybraniu operacji do dofinansowania. Wnioski wraz z załącznikami.
	Biuro LGD	Powiadomienie wnioskodawcy o ocenie Rady w sprawie odwołania i możliwości złożenia wniosku bezpośrednio do IW.	Pismo o wynikach oceny z informacją o możliwości złożenia wniosku bezpośrednio do IW.
Przekazanie uchwał Rady LGD, list z operacjami wybranymi i niewybranymi oraz ze złożonymi wnioskami wraz z załącznikami do Instytucji Wdrażającej (ARMiR i SW) w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji do dofinansowania kończy procedurę oceny i procedurę odwołania.			

Graficzne przedstawienie procedury odwołania od rozstrzygnięć Rady

Procedura postępowania w przypadku uzyskania przez operację tej samej liczby punktów.

W przypadku, gdy podczas oceny operacji według zgodności z LSR i kryteriami LGD operacje uzyskują tą samą liczbę punktów, to o kolejności zadecyduje kolejność zarejestrowania wniosku o przyznanie pomocy w rejestrze przyjmowanych wniosków prowadzonym przez Biuro LGD.

10. Budżet LGD dla każdego roku realizacji LSR

Budżet Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki zapewnia realizację zaplanowanych celów, przedsięwzięć i operacji zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju. Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki obejmuje swoją Lokalną Strategią Rozwoju obszar z liczbą mieszkańców wynoszącą **75 074** i na realizację LSR może się ubiegać o przyznanie środków w wysokości **11 110 952 zł** ($75\,074 \times 148 = 11\,110\,952$). Z puli tej:

- Kwota przypadająca na wdrażanie LSR wynosi **8 708 584 zł** ($75\,074 \times 116$ zł)
- Kwota przypadająca na wdrażanie projektów współpracy wynosi **225 222zł** ($75\,074 \times 3$ zł)
- Kwota przypadająca na funkcjonowanie LGD, wynosi **2 177 146zł**, ($75\,074 \times 29$ zł)

Poniżej został zaprezentowany harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz tabela budżetowa.

Tab. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w okresach półrocznych

Lp.	Wyszczególnienie		2009				2010				2011				2012				2013				2014			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1	Operacje spełniające warunki przyznania pomocy dla działania:	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej					X				X				X				X				X			
2		Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw					X				X				X				X				X			
3		Odnowa i rozwój wsi				X				X				X												
4		małe projekty						X					X			X				X					X	

Tab. Budżet Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki

Budżet LSR		Wdrażanie LSR				Projekty współpracy	Funkcjonowanie LGD		Razem
Rok	Rodzaj kosztu	4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	4.1.3. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	4.1.3. Małe projekty	4.2.1. Projekty współpracy	4.3.1. Koszty bieżące LGD	4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Suma
2009	Całkowite	0,00	1 880 502,00	0,00	0,00	15 222,00	109 900,00	312 573,00	2 318 197,00
	Kwalifikowalne	0,00	1 880 502,00	0,00	0,00	15 222,00	109 900,00	312 573,00	2 318 197,00
2010	Całkowite	261 257,52	2 173 790,00	261 257,52	783 772,56	60 000,00	119 300,00	557 400,00	4 216 777,60
	Kwalifikowalne	261 257,52	2 173 790,00	261 257,52	783 772,56	60 000,00	119 300,00	557 400,00	4 216 777,60
2011	Całkowite	261 257,52	300 000,00	261 257,52	783 772,56	50 000,00	119 300,00	267 900,00	2 043 487,60
	Kwalifikowalne	261 257,52	300 000,00	261 257,52	783 772,56	50 000,00	119 300,00	267 900,00	2 043 487,60
2012	Całkowite	174 171,68	0,00	174 171,68	522 515,04	50 000,00	119 300,00	188 400,00	1 228 558,40
	Kwalifikowalne	174 171,68	0,00	174 171,68	522 515,04	50 000,00	119 300,00	188 400,00	1 228 558,40
2013	Całkowite	87 085,84	0,00	87 085,84	261 257,52	50 000,00	119 300,00	18 900,00	623 629,20
	Kwalifikowalne	87 085,84	0,00	87 085,84	261 257,52	50 000,00	119 300,00	18 900,00	623 629,20
2014	Całkowite	87 085,84	0,00	87 085,84	261 257,52	0,00	119 300,00	54 400,00	609 129,20
	Kwalifikowalne	87 085,84	0,00	87 085,84	261 257,52	0,00	119 300,00	54 400,00	609 129,20
2015	Całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69 900,00	1 273,00	71 173,00
	Kwalifikowalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69 900,00	1 273,00	71 173,00
razem kwalifikowalne		870 858,40	4 354 292,00	870 858,40	2 612 575,20	225 222,00	776 300,00	1 400 846,00	11 110 952,00
8 708 584,00						225 222,00	2 177 146,00		

Budżet dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki został oparty na następujących założeniach:

- Liczba ludności przyjęta do obliczeń to 75 074 osób, a kwota przypadająca na mieszkańca: 148 zł;
- Maksymalna kwota o jaką może się ubiegać Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki wynosi - 11 110 952 zł. Jest ona obliczana w następujący sposób (75 074 osób x 148 zł);
- 8 708 584 zł, może zostać przeznaczone na pomoc dla beneficjentów na wdrażanie LSR (75 074 osób x 116 zł);
- 225 222 zł, może zostać przeznaczone na wdrażanie projektów współpracy (75 074 osób x 3 zł);
- 2 177 146 zł, może zostać przeznaczone na „Funkcjonowanie LGD” (75 074 osób x 29 zł);
- Działania: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” stanowią po 10% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR, czyli po 870 858,4 zł na każde z działań, co wynika z możliwości aplikowania beneficjentów powyższych działań do innych programów operacyjnych, gdzie środki finansowe przeznaczone na tego typu projekty są zdecydowanie wyższe. Wyższa alokacja środków w tych działaniach rzutowałaby na ograniczenie możliwości wsparcia inwestycji szczególnie istotnych z punktu widzenia rozwoju LGD, analizy SWOT oraz ograniczenie liczby beneficjentów i potencjalnego oddziaływania na obszar LGD.
- Działanie: „Odnowa i rozwój wsi” stanowi 50% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR, tj. 4 354 292 zł. Wysokość pomocy przyznanej na realizację pojedynczej operacji w ramach „Odnowy i rozwoju wsi” nie może być niższa niż 25 tys. zł; Relatywnie wysoki udział środków przeznaczonych na działania z odnowy wsi w całkowitym budżecie LSR wynika z faktu, iż słaby stan infrastruktury kulturalnej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej wskazywano jako jedną z najistotniejszych słabych stron obszaru LGD. Stan ten pozostaje w bezpośredniej relacji z wieloma innymi elementami wskazanymi w analizie SWOT, np. istnieniem ciekawych miejsc i zabytków, malowniczym krajobrazem, zasobami uzdrowiskowymi, atrakcyjną lokalizacją, modą na turystykę i agroturystykę, itd. Poprawa stanu infrastruktury pozwoli jednocześnie na osiągnięcie celów LSR, w tym ożywienie życia kulturalnego i sportowego, rozwój funkcji turystycznej, a w efekcie także stworzenie warunków powstawania miejsc pracy. Zadania z odnowy wsi zmierzające do poprawy stanu infrastruktury wykazują ścisły związek z innymi operacjami przewidzianymi do realizacji przez LGD, np. aktywizacja mieszkańców, organizacja imprez, ożywienie życia kulturalnego i sportowego, wsparcie inwestycyjne beneficjentów z zakresu tworzenie bazy noclegowej, gastronomicznej, itd. Stworzenie infrastruktury w ramach odnowy wsi pozwoli na efektywną

realizację innych operacji i funkcjonowanie efektów operacji, np. funkcjonowanie i promowanie bazy noclegowej stworzonej przez osobę z terenu LGD będzie ułatwione poprzez wykonanie w ramach odnowy wsi szlaku turystycznego. Uzasadnieniem dla alokacji środków z odnowy wsi w początkowych latach budżetu jest oczekiwany efekt synergii i integracji tychże inwestycji, tzn. oczekuje się że wykonanie w początkowych latach infrastruktury w ramach odnowy wsi zaowocuje pozytywnym wpływem i oddziaływaniem w innych obszarach, np. na wzrost atrakcyjności turystycznej, poprawa jakości życia mieszkańców, ożywienie społeczne i gospodarcze. Odłożenie w czasie realizacji inwestycji rzutowałoby na zniwelowanie efektu synergii, brak dodatkowego efektu oddziaływania operacji w ramach odnowy na inne operacje i poszczególne płaszczyzny rozwoju obszaru LGD.

- Działanie: „Małe projekty” stanowi 30% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR, tj. 2 612 575,2 zł. Całkowity planowany koszt pojedynczej operacji w ramach „Małych projektów” musi wynieść co najmniej 4,5 tys. zł; Założono relatywnie wysoki udział środków w tej kategorii, co wynika z chęci wsparcia jak największej liczby projektów (co jest adekwatne do analizy SWOT) i beneficjentów oraz uzyskania jak najszerszego oddziaływania projektu i prowadzonych działań. Przełoży się to niewątpliwie na wysoka akceptację społeczną polityki realizowanej przez LGD oraz da wyraz szerokiemu udziałowi społecznemu w zakresie wdrażania LSR. Małe projekty uznaje się jednocześnie za bardzo istotny wyróżnik Programu Leader, który dzięki konstrukcji szerokiej możliwości wsparcia różnorodnych projektów będzie przyczyniał się do realizacji operacji innowacyjnych oraz szczególnie dopasowanych do potrzeb społeczeństwa obszaru LGD.
- Wysokość środków na operacje przygotowania projektów współpracy wynosić może nie więcej niż 75 074 zł (75 074 osób x 1 zł);
- Koszty bieżące LGD stanowią 7% ogółu budżetu, co wskazuje na przyjęty wysoki margines bezpieczeństwa polityki LGD względem powiązania kosztów bieżących LGD z ogólnymi wydatkami LGD;
- Kwotę przypadającą na „Funkcjonowanie LGD”, tj. 2 177 146 zł podzielono w następujący taki sposób, że 35,7% tej kwoty przypada na „Koszty bieżące LGD” a 64,3% przypada na „Nabywanie umiejętności i aktywizację”.

Konstrukcja budżetu została oparta o model regresywny a jednocześnie zrównoważony, tzn. założono iż w początkowych latach wydatkowane będą wyższe kwoty na realizację operacji oraz w kolejnych latach kwoty te będą stopniowo ulegały zmniejszeniu. Jednocześnie założono, że operacje powinny być wspierane w całym okresie o horyzoncie czasowym 2009-2015, przy uwzględnieniu terminu końcowego kwalifikowalności kosztów w ramach PROW. Alokacja relatywnie dużych środków w początkowych latach wynika z oczekiwanego efektu wartości dodanej i synergii działań podejmowanych przez LGD. Wsparcie operacji związanych z odnową wsi, które przejawia się

utworzeniem lub modernizacją infrastruktury kulturowej, społecznej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej pozwoli na wzrost atrakcyjności turystycznej, osiedleńczej, inwestycyjnej i zamieszkiwania na terenie LGD. W efekcie wywołany zostanie mechanizm synergii, przejawiający się np. tym że dzięki działaniu w ramach odnowy wsi poza infrastruktura uzyskamy wzrost atrakcyjności turystycznej, wzrośnie ruch turystyczny, konieczna będzie obsługa turystów, w ramach noclegów, gastronomii, usług. Docelowo powstaną nowe miejsca pracy i źródła dochodu dla mieszkańców. Pojawi się także dodatkowy efekt pozwalający na wykorzystanie infrastruktury do realizacji innych operacji, np. imprez kulturalnych, spotkań aktywizujących itd. Odłożenie tego rodzaju inwestycji w czasie byłoby zasadniczo nieuzasadnione i mogłoby wpłynąć na opóźnienie możliwego dynamicznego rozwoju obszaru LGD.

Podobnie założono w przypadku innych działań, tj. różnicowania w kierunku działalności nierolniczej, tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, małych projektów, nabywania umiejętności i aktywizacji. Operacje przewidziane i pożądane do realizacji powinny być ze sobą powiązane przez co oczekuje się zaistnienia efektu synergii i integracji.

Konieczne jest również aktywizowanie i nabywanie umiejętności, w tym przeszkolenie w pierwszych latach członków Rady i Zarządu oraz pracowników Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki oraz jak największej liczby mieszkańców, wykonania analiz i badań oraz studiów wykonalności i planów rozwoju aby można było w pełni i optymalnie wykorzystać środki finansowe w ramach wdrażania LSR oraz możliwości z nich płynące dla wspólnego i równomiernego rozwoju obszaru LGD. W ramach tych działań przeprowadzone będą również usługi doradcze oraz różnego rodzaju analizy dotyczące obszaru, które w kolejnych latach staną się bazą do inwestycji różnych podmiotów z obszaru LGD, w tym finansowanych z udziałem innych środków niż Program Leader. Działania te skoncentrowane w pierwszych latach mają doprowadzić do jak najwcześniejszego zaktywizowania i pobudzenia rozwoju zrównoważonego LGD. Zakłada się, że w ostatnich trzech latach będzie następował stopniowy spadek zarówno działań inwestycyjnych jak i tych związanych z pozyskiwaniem wiedzy i umiejętności finansowanych z Programu Leader. Zgodnie z założeniami gospodarki opartej na wiedzy oraz uwzględniając szczególną rolę zasobów ludzkich i ich wiedzy w aspekcie rozwoju zakłada się, że pomimo spadku środków inwestycyjnych mieszkańcy z terenu LGD będą aktywnie, efektywnie i sprawnie funkcjonować na płaszczyźnie społeczno-gospodarczej dzięki podniesieniu kwalifikacji, wiedzy, rozszerzeniu horyzontów co do możliwości realizacji w sferze osobistej i zawodowej oraz wsparciu inwestycyjnemu ich samych i ich otoczenia. Nastąpi to właśnie dzięki zintensyfikowanemu finansowaniu operacji w pierwszych latach realizacji LSR.

Dodatkowym bardzo ważnym elementem realizacji LSR są projekty współpracy, które będą realizowane równomiernie w latach 2010-2013, dzięki czemu możliwe będzie czerpanie doświadczeń i pomysłów dla działań realizowanych na obszarze LGD, w tym innowacyjnych, z innych rozwiązań na obszarach w kraju i zagranicą. Jednocześnie możliwe będzie podjęcie działań zmierzających do podjęcia współpracy w zakresie promocji obszaru LGD, lokalnych produktów i usług oraz innych.

Poniżej zostały przedstawione w formie tabelarycznej operacje dotyczące działania „Odnowa i rozwój wsi”, które są planowane do realizacji przez gminy wchodzące w skład LGD, zarówno w ramach „puli” z Programu Leader, jak też „puli” Urzędu Marszałkowskiego.

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Boniewo

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu potrzebnego wyposażenia do świetlicy. <u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.	Kaniewo	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)
2.	Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu potrzebnego wyposażenia do świetlicy. <u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.	Otmianowo	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)
3.	Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu potrzebnego wyposażenia do świetlicy. <u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.	Arciszewo	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)
4.	Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu	Łąki Wielkie	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)

	<p>potrzebnego wyposażenia do świetlicy.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.</p>			
5.	<p>Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem</p> <p><u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu potrzebnego wyposażenia do świetlicy.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.</p>	Grójczyk	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)
6.	<p>Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem</p> <p><u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu potrzebnego wyposażenia do świetlicy.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.</p>	Lubomin	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)
7.	<p>Odnowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem</p> <p><u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku oraz zakupieniu potrzebnego wyposażenia do świetlicy.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.</p>	Boniewo	IV kw. 2009-III kw. 2010	39.693/29.770 (75,00%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				

1.	Szlak turystyczny	Lubomin Rządowy – Grójec	II kw. 2009 – II kw. 2010	1.100.000/500.000 (45,45%)
2.	Utworzenie plaży wiejskiej nad jeziorem Grójeckim	Jezioro Grójeckie	III kw. 2010 – III kw. 2011	700.000/500.000 (71,43%)

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Brześć Kujawski

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Wykonanie konserwacji murów miejskich i powstałych średniowiecznych obwarowań Brześcia Kujawskiego na odcinku od Wzgórza Zamkowego do Klasztoru Dominikanów i terenów fosy średniowiecznej <u>Opis:</u> Obecny stan stwarza niekorzystny wizerunek dla turystów oraz mieszkańców <u>Uzasadnienie:</u> Konserwacja jest niezbędna do zachowania dziedzictwa kulturowego Brześcia Kujawskiego	Brześć Kujawski – ul. Parkowa	II kw.-IV kw. 2009	1.000.000/500.000 (50,00%)
2.	Zagospodarowanie terenów przedmurza Dzielnicy Starego Miasta Brześcia Kujawskiego <u>Opis:</u> Utworzenie na obszarze obecnych bagnisk utwardzonych i oświetlonych ciągów spacerowych, amfiteatru oraz punktu widokowego, w tym również regulacji stosunków wodnych tego terenu. <u>Uzasadnienie:</u> Zagospodarowanie terenów przedmurza pozwoli na odzyskanie przyjaznego miejsca. Tereny odzyskają dawną świetność i będzie służył mieszkańcom za miejsce spotkań i wypoczynku.	Brześć Kujawski ul. Al. Łokietka, ul. 11 Listopada	II kw.- IV kw. 2009	400.000/148.266 (37,07%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Budowa ciągu pieszo-spacerowego wraz z oświetleniem ulicznym	Brześć Kujawski ul. Al. Łokietka	II kw. - IV kw. 2009	1.100.000/500.000 (45,45%)

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Chocień

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Budowa ścieżki rowerowej Szatki-Skibice <u>Opis:</u> W ramach zadania planuje się wykonanie ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej na odcinku 2,5 km. Nawierzchnia ścieżki zostanie wykonana z masy mineralno-asfaltowej. <u>Uzasadnienie:</u> Powyższe zadanie przyczyni się do oddzielenia ruchu rowerowego oraz zapewnienia bezpieczeństwa uczestników ruchu.	Szatki, Skibice	II kw. 2010-III kw. 2011	200.000/100.000 (50,00%)
2.	Kompleks sportowo-rekreacyjny w Wilkowicach Choceniu: <u>Opis:</u> W ramach projektu powstanie w Wilkowicach : - sala sportowa,	Wilkowice	I kw. 2010-IV kw. 2012	1.000.000/180,927 (9,05%)
		Chocień	I kw. 2010-IV kw. 2012	1.000.000/180,927 (9,05%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Przebudowa infrastruktury turystycznej	Jarantowice	IV kw. 2009 – III kw. 2010	800.000/400.000 (50,00%)
2.	Odnowa miejscowości Chocień	Chocień	I kw. – IV kw. 2010	800.000/400.000 (50,00%)

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Chodecz

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Przebudowa Placu Kościuszki – zagospodarowanie szatą roślinną <u>Opis:</u> Uporządkowanie drzewostanu, zwiększenie atrakcyjności Placu. <u>Uzasadnienie:</u> Plac Kościuszkowski w pełni zasługuje na ochronę konserwatorską. Po przeprowadzeniu renowacji parku, odzyska on dawną świetność i będzie służył mieszkańcom za miejsce spotkań i	Chodecz	II kw. - IV kw. 2009	266.667/200.000 (74,99%)

	wypoczynku.			
2.	Remont Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie budynku <u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.	Chodecz	II kw. 2009–IV kw. 2011	233.371/175.028 (74,99%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego	Chodecz	II kw. – IV kw. 2009	533.333/400.000 (75%)

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Fabianki

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Remont budynku świetlicy wiejskiej <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na remoncie posadzek, tynków wewnętrznych, licowaniu ścian, wymianie stolarki drzwiowej, malowaniu ścian i stolarki, remoncie instalacji wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej, odnowieniu elewacji i remoncie dachu budynku. <u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności lokalnej. W świetlicy realizowane będą programy edukacji kulturalnej, ekologicznej, historycznej, dla dzieci i młodzieży. Szkolenia, których głównym celem będzie włączenie lokalnej społeczności, rozwijanie wiedzy i umiejętności twórczego życia.	Lisek	II kw. – IV kw. 2010	267.000/200.250 (75,00%)
2.	Budowa boiska wielofunkcyjnego <u>Opis:</u> Zadanie będzie polegało na budowie boiska wielofunkcyjnego, boiska sportowego o min. wymiarach 22,0m x 44,0m o nawierzchni syntetycznej (poliuretanowej) na odpowiedniej podbudowie. Nawierzchnia będzie miała grubość około 13mm oraz będzie posiadała oliniowanie boisk do piłki ręcznej, siatkowej i koszykowej.	Cyprianka	II kw. – IV kw. 2010	415.416/311.562 (75,00%)

	Na boisku będzie można okazjonalnie grać w tenisa ziemnego, badmintonu, piłkę nożną i inne gry zespołowe. Całość boiska otoczona jest ogrodzeniem stanowiącym jednocześnie barierę zapobiegającą wypadaniu piłek poza obszar boiska. <u>Uzasadnienie:</u> Celem projektu jest wybudowanie nowoczesnego, ogólnodostępnego kompleksu boisk sportowych, z którego będą mogły korzystać dzieci i młodzież z miejscowej szkoły oraz lokalna społeczność. Propagowanie zdrowego stylu życia to jedno z najważniejszych zadań, które należy konsekwentnie realizować, ażeby móc to robić, należy umożliwić dzieciom i młodzieży dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu aktywnego uprawiania sportu. Projekt będzie kontynuacją realizacji programu rozwoju bazy sportowej na terenie Gminy. W roku 2009 rozpocznie się budowa sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Cyprianie.			
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Modernizacja boiska do piłki nożnej	Chełmica Cukrownia	II kw. – III kw. 2010	400.000/ 300.000 (75,00%)
2.	Budowa plaży, kąpieliska i parkingu nad jeziorem Chełmica Duża	Chełmica Duża	II kw. – III kw. 2011	300.000/ 225.000 (75,00%)

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Izbica Kujawska

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Budowa bazy turystyczno-rekreacyjnej – ścieżki rowerowej <u>Opis:</u> Realizacja zadania będzie polegała na wybudowaniu ścieżki rowerowej <u>Uzasadnienie:</u> Ścieżka rowerowa poprawi bezpieczeństwo ruchu pieszych i rowerzystów, którzy korzystają z terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w miejscowości Długie. Obecnie korzystają z drogi wojewódzkiej relacji Koło- Włocławek o dużym natężeniu ruchu drogowego.	Długie	I kw. 2010	628.875/471.656 (74,99%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				

1.	-	-	-	-
----	---	---	---	---

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Lubień Kujawski

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
1.	Budowa boiska wielofunkcyjnego <u>Opis:</u> Wybudowanie pełnowymiarowych boisk. <u>Uzasadnienie:</u> W Kłóbce funkcjonuje Zespół Szkół, a przy nim uczniowski klub sportowy. Budowa boiska wpłynie na rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.	Kłóbka	II kw. 2011	400.000/300.000 (75,00%)
2.	Modernizacja Sali widowiskowej w Domu Kultury <u>Opis:</u> Wyremontowanie Sali widowiskowej w Domu Kultury <u>Uzasadnienie:</u> Dom Kultury jest jedyną tego typu jednostką w gminie. Remont Sali podniesie bezpieczeństwo widowni, stworzy możliwość do masowych wystawień.	Lubień Kujawski	III kw. 2010	184.000/138.000 (75,00%)
1.	-	-	-	-

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Lubanie

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego <u>Opis:</u> realizacja zadania będzie polegała na budowie pełnowymiarowego kompleksu sportowego <u>Uzasadnienie:</u> W okolicy brak obiektu obiekt służył całej społeczności lokalnej i przyczyniał się do integracji społecznej oraz stwarzał możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.	Probostwo Dolne	IV kw. 2009-II kw. 2010	365.091/273.818 (74,99%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Zagospodarowanie terenu w centrum wsi Lubanie (parkingi,	Lubanie	II kw. – IV kw. 2009	400.000/300.000 (75,00%)

	tereny zielone)			
--	-----------------	--	--	--

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Lubraniec

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Odnowa poczekalni autobusowej w Lubrańcu <u>Opis:</u> wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, odnowienie elewacji, wymiana posadzki, odnowa podcienia dworcowego, modernizacja szaleatów publicznych <u>Uzasadnienie:</u> Poczekalnia wybudowana była w roku 88 i w chwili obecnej wymaga odnowy. Jest to obiekt publiczny z którego korzystają mieszkańcy gminy, uczniowie, pracownicy. Jest to również wizytówka Lubrańca ponieważ znajduje się w centralnej części miasta.	Lubraniec	IV kw. 2009 – IV kw. 2010	200 000,00/150 000,00 (75%)
2.	Utworzenie parku rekreacyjno – rozrywkowego nad Dunajem <u>Opis:</u> Budowa muszli koncertowej, budowa przejścia mostkiem przez Dunaj, budowa ścieżki zdrowia dla osób zaawansowanych wiekowo, oświetlenie. <u>Uzasadnienie:</u> na terenie Lubrańca brak jest miejsca w którym mogli by czynnie odpoczywać mieszkańcy gminy w różnym wieku. Będzie top zaczątkiem budowy centrum rekreacyjnego.	Lubraniec, tereny rekreacyjne nad Dunajem	IV kwartał 2009 – IV kwartał 2010	220 000,00/165 000,00 (75%)
3.	Odnowa świetlic wiejskich na terenie gminy Lubraniec <u>Opis:</u> wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, podłóg, docieplenie elewacji <u>Uzasadnienie:</u> Świetlica znajduje się w bardzo złym stanie, wymaga modernizacji by mieszkańcy sołectwa mogli się w niej spotykać i by mogły się tam odbywać zebrania	tereny wiejskie gminy Lubraniec Smogorzewo	IV kwartał 2009 – IV kwartał 2010	40 000,000/30 000,00 (75%)
4.	Odnowa świetlic wiejskich na terenie gminy Lubraniec <u>Opis:</u> wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, podłóg, docieplenie elewacji <u>Uzasadnienie:</u> Świetlica znajduje się w bardzo złym stanie, wymaga modernizacji by mieszkańcy sołectwa mogli się w niej spotykać i by	tereny wiejskie gminy Lubraniec Annowo	IV kwartał 2009 – IV kwartał 2010	40 000,000/30 000,00 (75%)

	mogły się tam odbywać zebrania			
5.	Odtworzenie osady megalitycznej oraz utworzenie muzeum archeologicznego w Sarnowie <u>Opis:</u> odtworzenie osady ludzi pierwotnych <u>Uzasadnienie:</u> znajdują się tam jedne z najstarszych w Polsce grobowce megalityczne. Odbudowa osady niewątpliwie uczyniłaby to miejsce atrakcją turystyczną	Sarnowo	I kwartał 2010 – IV kwartał 2011	188 336 ,00/141 252,00 (75%)
6.	Budowa świetlic wiejskich na terenie gminy Lubraniec <u>Opis:</u> budowa parterowego budynku świetlicy wiejskiej o wymiarach 20/8 m ² z salą na zebrania wiejskie oraz zapleczem gospodarczym <u>Uzasadnienie:</u> konieczność budowy świetlicy wiejskiej wynika z potrzeb mieszkańców, którzy w chwili obecnej nie mają miejsca do spotkań oraz organizowania zebrań sołeckich.	tereny wiejskie gminy Lubraniec Redecz Wielki	IV kwartał 2010– IV kwartał 2011	100 000,000/75 000,00 (75%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Budowa świetlic wiejskich w Dąbiu Kujawskim i Woli Sosnowej oraz remont świetlic w Końcu i Miłżynie	Dąbie Kujawskie, Wola Sosnowa, Koniec i Miłżyn	I kwartał 2009 – IV kwartał 2010	600 000,00 / 450 000,00
2.	Odnowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Ossowo gmina Lubraniec	Ossowo	I kwartał 2010 – IV kwartał 2013	150 000,00/112 500,00
3.	Budowa boisk wielofunkcyjnych oraz tworzenie placów zabaw na terenach wiejskich gminy Lubraniec	tereny wiejskie gminy Lubraniec	I kwartał 2010 – IV kwartał 2013	1 200 000,00/900 000,00
4.	Budowa świetlic wiejskich na terenie gminy Lubraniec	tereny wiejskie gminy Lubraniec	I kwartał 2010 – IV kwartał 2013	200 000,00/150 000,00
5.	Odnowa świetlic wiejskich na terenie gminy Lubraniec	tereny wiejskie gminy Lubraniec	I kwartał 2010 – IV kwartał 2013	100 000,00/75 000,00
6.	Budowa toru saneczkowego ze sztucznym naśnieżaniem wraz z lodowiskiem	Lubraniec - Marysin	I kwartał 2010 – IV kwartał 2013	350 000,00/262 500,00

Tab. Zadania do realizacji w ramach Odnowy wsi w gminie Włocławek

L.p.	Nazwa, opis i uzasadnienie zadania	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Wartość zadania brutto w PLN /wartość dofinansowania
------	------------------------------------	--------------------	-----------------	--

ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 4 OSI PROW - LEADER				
1.	Zagospodarowanie centrum miejscowości Kruszyn wraz z przebudową boiska sportowego <u>Opis:</u> - przebudowa boiska sportowego, - zagospodarowanie centrum wsi. <u>Uzasadnienie:</u> Boisko będzie służyło społeczności lokalnej, wpłynie na poprawę kondycji fizycznej dzieci, młodzieży i dorosłych. Umożliwi rozwój talentów wśród dzieci i młodzieży. Spełniać będzie także funkcje integracyjną.	Kruszyn	IV kw.- II kw. 2010	540.000/ 374.216 (69,30%)
ODNOWA I ROZWÓJ WSI W RAMACH 3 OSI PROW				
1.	Przebudowa obiektów dla programu „Podniesienie jakości życia na terenie wsi Dąb Polski i Modzerowo poprzez rozbudowę infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej”	Dąb Polski i Modzerowo	II kw. – IV kw. 2009	700.000/ 400.000 (57,14%)
2.	Budowa pomostu kąpielowego, wędkarskiego, pola namiotowego wraz z infrastrukturą	Skoki Małe	II kw. 2010 – II kw. 2011	400.000/ 300.000 (75,00%)

11. Opis procesu przygotowania LSR

Lokalna Strategia Rozwoju opracowywana jest aby wyznaczyć cele strategiczne oraz szczegółowe na okres kilku lat dla charakteryzowanego obszaru. Dzięki zintegrowanemu charakterowi przyjętych celów i właściwemu doborowi operacji, wdrażanie LSR przyczyni się do poprawy jakości życia oraz zróżnicowania gospodarki na obszarach wiejskich. Opis procesu przygotowania Lokalnej Strategii Rozwoju uwzględnia sposób i procedury opracowania LSR.

Głównymi punktami w procesie opracowywania LSR były:

- diagnoza obszaru realizacji LSR (polegała ona na zebraniu jak największej ilości danych o obszarze z wszystkich możliwych źródeł oraz wszechstronnej analizie zebranych danych),
- analiza problemów (ustalenie kluczowych problemów, analiza ich przyczyn i skutków),
- analiza SWOT,
- analiza celów (ustalenie hierarchii problemów przekształcając ją w hierarchię celów poddawanych analizie),
- wstępny plan projektu (opracowanie streszczenia projektu, sformułowanie najważniejszych założeń i kierunków działań, określenie wskaźników realizacji zadań, ustalenia źródła danych pozwalających na sprawdzenie wskaźników, analiza względności i ryzyka związanego z założeniami uwzględnionymi w koncepcji, ustalenie środków materialnych oraz kosztów potrzebnych do realizacji każdego przedsięwzięcia).

Wszechstronność analizy polegała na różnorodności podmiotów biorących udział w tym procesie. Główną rolę w opracowywaniu strategii dla danego regionu odegrali **lokalni liderzy**, włączeni do zespołu planującego Lokalną Strategię Rozwoju Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki na podstawie ich reprezentatywności, posiadanego doświadczenia i wiedzy. Swoje wnioski i uwagi wносиła także **miejscowa ludność**, poprzez liczne **spotkania i badania ankietowe**. Moderatorem dynamicznie kierującym zespołem merytorycznym była firma INNOVA CONSULTING z Torunia. Rola moderatora polegała na kierowaniu dyskusją, porządkowaniu i strukturalizacji wypowiedzi oraz utrwaleniu wyników dyskusji. Podczas tworzenia LSR starano się włączyć w proces jej budowania jak **największą grupę miejscowej ludności**, aby dopasować w jak najlepszym stopniu strategię do specyfiki otoczenia.

Wyniki i opis przeprowadzonych konsultacji społecznych zostały opisane poniżej.

Całościowy proces planowania strategicznego, którego efektem było powstanie Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru Dorzecza Zgłowiączki, miał charakter ściśle uspołeczniony, w którym na każdym etapie budowania strategii czynny udział brali mieszkańcy obszaru objętego projektem oraz władze samorządowe. Proces ten dotyczył również konsultacji w procesie wyznaczania misji obszaru, tematów priorytetowych oraz celów strategicznych do realizacji. Prowadzone konsultacje społeczne pozwoliły na dogłębne poznanie środowiska przyrodniczego, społecznego i gospodarczego charakteryzowanego obszaru, zaś sposobem dochodzenia do wniosków była droga powszechnej

zgody. Podczas opracowywania LSR **bardzo istotną funkcję odegrali mieszkańcy terenów objętych strategią. Uczestniczyli oni w licznych spotkaniach konsultacyjnych, wywiadach oraz badaniach ankietowych.** To właśnie cenne informacje, które uzyskano podczas tych spotkań czy badań dostarczyły niezbędnej wiedzy, która została wykorzystana podczas sporządzania dokumentu strategii. **Spotkania konsultacyjne z lokalnymi liderami** odbywały się w sposób ciągły w latach 2007-2008, przez cały ten okres trwała nieustanna wymiana informacji, która między innymi doprowadziła do utworzenia analizy SWOT charakteryzowanego obszaru, wyznaczenia celów, prac nad ustaleniem wstępnego budżetu. Ponadto w wyniku odbytych w 2008 roku licznych spotkań wyłoniono skład nowego organu Rady LGD, dostosowano formę prawną Stowarzyszenia do ustawy z 7 marca 2007 oraz poczyniono zmiany w statucie LGD, a także opracowano szereg procedur i regulaminów wynikających z wcześniej przytoczonej ustawy oraz Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji LSR. Następnie w wyniku tych spotkań wyznaczono szczegółowe operacje, które będą realizowane w latach 2009-2015, a także ustalono budżet.

W ramach konsultacji społecznych w latach 2007-2008 **przeprowadzono badania ankietowe.** Badaniami zostało objętych około 7% ludności zamieszkującej obszar LGD. Wyniki tych badań miały również znaczący wpływ na kształt strategii, ponieważ zostały uwzględnione w analizie SWOT oraz w wyznaczonych celach ogólnych i szczegółowych, a także podczas wyznaczania szczegółowych operacji planowanych do realizacji w ramach strategii. Pytania zawarte w ankiecie dotyczyły wielu kwestii, które zostaną scharakteryzowane poniżej.

Pytanie ankietowe nr 1 dotyczyło kierunków rozwoju obszaru – mieszkańcy jako główne kierunki rozwoju wskazywali: wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój turystyki i agroturystyki. Część mieszkańców jeszcze zwracała uwagę na rozwój rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych. Na dalszy plan zeszły natomiast rozwój leśnictwa oraz wzrost liczby dużych przedsiębiorstw przemysłowych.

Pytanie nr 2 dotyczyło rodzajów działalności, które powinny być wspierane w pierwszej kolejności – ankietowani uznali, iż powinny nimi być w pierwszej kolejności: usługi dla ludności i dla gospodarstw rolnych, usługi turystyczne i sportowo-rekreacyjne.

Pytanie nr 3 dotyczyło projektów w ramach odnowy wsi, które mają być realizowane w pierwszej kolejności – zdaniem mieszkańców powinna być to budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne oraz rekreacyjne i sportowe, a także te związane z rozwojem funkcji turystycznych. Podobne co do tematyki odpowiedzi padały w pytaniu nr 4 dotyczącym „Małych projektów” gdzie wskazywano na wsparcie świetlic wiejskich, infrastruktury turystycznej, zakup strojów i eksponatów dla lokalnych organizacji, inicjowanie i rozwój produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, etc.

Pytanie nr 5 dotyczyło obszarów kultury, które powinny zdaniem ludności być rozwijane na terenie LGD w pierwszej kolejności – zdaniem mieszkańców powinny to być imprezy lokalne, sportowe, związane z lokalnymi zasobami, kulinariami, festyny oraz koła zainteresowań.

Poza opisanymi powyżej pytaniami mieszkańcy w ankietach wypowiadali się na temat problemów życia na terenie LGD, słabych i silnych stron tych terenów. Uzyskane podczas reszty pytań odpowiedzi zostały uwzględnione w analizie SWOT oraz podczas procesu wyznaczania celów.

Podczas tworzenia strategii w ramach konsultacji społecznych należy również wspomnieć o **punkcie konsultacyjno-informacyjnym** działającym na obszarze LGD. Punkt ten powstał w 2008 roku w Choceniu i pełnił istotną rolę w procesie przygotowywania LSR. Dzięki działalności punktu wszyscy zainteresowani mieszkańcy mogli uzyskać szersze informacje związane z tematyką LSR. Konsultanci również zachęcali ludność do brania czynnego udziału w procesie budowania strategii poprzez uczestnictwo w badaniach ankietowych, ale również udzielali informacji na temat korzyści płynących dla gmin i mieszkańców z realizacji strategii.

Kolejnym ważnym elementem wykorzystanym podczas przygotowywania LSR była **strona internetowa LGD** www.kujawiaki.pl, która powstała w 2007 roku i odegrała istotną rolę w procesie budowania strategii. Dzięki temu innowacyjnemu przedsięwzięciu wszyscy mieszkańcy mogli za pośrednictwem Internetu pogłębiać swoją wiedzę związaną z tematyką LGD i LSR oraz możliwościami rozwoju i poprawy warunków życia wynikających z jej wdrożenia. Ponadto strona ta zawierała zakładkę dotyczącą konsultacji społecznych, gdzie mieszkańcy mogli wypowiedzieć swoje zdanie na tematy związane z budowaniem LSR poprzez wypełnienie ankiety.

Poza opisanymi wyżej sposobami konsultacji społecznych należy jeszcze wymienić **tablicę informacyjne**, które były umieszczone w Urzędach gmin oraz wszelkich instytucjach publicznych odwiedzanych przez mieszkańców. Drugim rodzajem tablic wykorzystywanych podczas konsultacji, były zadaszone, wolnostojące tablice ustawione z reguły przy drogach oraz przystankach lub innych miejscach skupiających ludzi. Na tablicach tych były systematycznie wywieszane wszelkie informacje w formie plakatów, które powiadamiały mieszkańców o przygotowywaniu LSR, terminach spotkań oraz ich tematyce, obecności punktu konsultacyjnego, działającej stronie internetowej, oraz wszelkich innych istotnych z punktu widzenia mieszkańców. Tablice były szczególnie cennym źródłem informacji dla ludzi nie korzystających z internetu ze względu na brak dostępu lub umiejętności oraz tych wszystkich mieszkańców.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Implementacja Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru, na którym działa Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki wpisuje się w system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Korzystanie przez LGD ze środków w ramach funduszy strukturalnych UE wiąże się z obowiązkiem przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Cały proces wdrażania i aktualizacji LSR zakłada podejście partnerskie oraz oparty jest o zasadę jawności i przejrzystości. Wdrażanie LSR może następować także z udziałem ekspertów zewnętrznych, w tym firm doradczych, jednakże przewiduje się, iż największą rolę odegrają oni w procesie ewaluacji własnej.

Zgodnie z przyjętymi założeniami rozpoczęcie procesu wdrażania niniejszej strategii planowane jest na 2009 rok. Nabór wniosków w ramach poszczególnych działań będzie się odbywał zgodnie z przedstawionym w rozdziale 10 harmonogramem. Ogłoszenie naboru zostanie poprzedzone przeprowadzoną przez LGD **akcją informacyjną**, prezentującą możliwości finansowania operacji w ramach LSR. Polegać ona będzie na opublikowaniu ogłoszeń oraz zorganizowaniu **spotkań informacyjnych** dotyczących poszczególnych działań objętych LSR połączonych z **warsztatami praktycznie przygotowujących potencjalnych beneficjentów do opracowywania projektu i przygotowania wniosku**. Ogół informacji dotyczących zasad udziału we wdrażaniu LSR będzie dostępny w **Biurze LGD**, którego pracownicy będą świadczyć usługi doradcze związane z przygotowaniem projektów kwalifikujących się do wsparcia. Planowane jest ponadto opracowanie i bezpłatna dystrybucja **materiałów promocyjnych**, zawierających informacje o możliwościach finansowania i zbliżającym się naborze. Dodatkowo informacje o naborze wniosków będą zamieszczane w **lokalnej prasie** wydawanej przez niektóre gminy, a także w Gazecie Pomorskiej w której planowane jest zamieszczenie co najmniej dwóch informacji przed każdym konkursem. Lokalna społeczność, poza tradycyjnymi formami kontaktu poprzez biuro, będzie miała możliwość komunikacji z LGD za pomocą **wirtualnej platformy internetowej** oraz strony LGD, zawierającej aktualne informacje związane z podejmowanymi oraz planowanymi do realizacji działaniami (<http://www.kujawiaki.pl/>). Wszelkie informacje dotyczące LSR będą również zamieszczane na stronach internetowych każdej z gmin, aby jak najszersze grono mieszkańców miało dostęp do tych informacji.

Planuje się również przeprowadzenie przynajmniej jednej aktualizacji (w 2011 r) zapisów LSR. Aktualizacja LSR jest niezbędna dla zapewnienia efektywności i skuteczności wdrażania LSR, obowiązek dokonywania zmian w strategii, będących reakcją na nowe okoliczności i trendy, a także reakcją na pojawiające się problemy spoczywał będzie na Zarządzie LGD. **Aktualizacja będzie następowała za każdym razem gdy zajdzie taka konieczność a informacja o niej natychmiast będzie przesyłana poprzez wszystkie wspomniane wcześniej kanały dystrybucji informacji.** Przed każdą aktualizacją LSR będzie przeprowadzana akcja informacyjna dla mieszkańców poprzez wszelkie dostępne sposoby (**prasa, ulotki, Internet, plakaty, punkt informacyjny**), która powinna zostać zainicjowana przynajmniej na 3 miesiące przed planowaną zmianą. Podczas aktualizacji LSR przeprowadzane będą **konsultacje społeczne** z mieszkańcami poprzez **badania ankietowe, spotkania oraz pracę punktu informacyjnego**, do którego mieszkańcy mogą zgłaszać wszelkie swoje sugestie co do zmian w LSR. Forma i zakres konsultacji będzie uwzględniony od zakresu aktualizacji LSR i będzie każdorazowo opisana w poprzedzającej ją akcji informacyjnej. **Taki sposób aktualizacji ma zapewnić mieszkańcom systematyczny i powszechny dostęp do zmian oraz dopasować zakres konsultacji do zakresu aktualizacji.**

Nadzór nad wdrażaniem LSR jest możliwy dzięki periodycznemu dokonywaniu oceny sytuacji obszaru LGD, warunkującej możliwość wprowadzania zmian i uaktualnień, celem zwiększenia efektywności oraz poprawy skuteczności implementacji LSR. Proces wdrażania i realizacji LSR będzie monitorowany. Na proces ten składać się będą:

- Analiza celów projektu – zakładająca wykorzystanie matrycy logicznej ułatwiającej monitorowanie poprzez weryfikację przyjętych zależności między zdefiniowanymi w strategii celami i służącymi ich realizacji działaniami a oczekiwanymi rezultatami. Wzór matrycy znajduje się w niniejszej strategii.
- Przegląd procedur wdrażania – aktualizacja wszystkich procedur dotyczących LSR przeprowadzana będzie raz w roku. O zwiększeniu częstotliwości aktualizacji będzie decydował Zarząd LGD jeżeli uzna, że istnieją przesłanki aktualizacji. Organem, który będzie zatwierdzał zaktualizowane procedury będzie Walne Zebranie Członków.
- Przegląd wskaźników matrycy logicznej – przegląd i aktualizacja wskaźników matrycy logicznej będzie następował co najmniej raz na dwa lata, chyba że Zarząd postanowi inaczej. Należy pamiętać przy zmianie wskaźników podczas aktualizacji, aby były one mierzalne. Organem który będzie zatwierdzał zaktualizowane wskaźniki będzie Walne Zebranie Członków.
- Sposoby raportowania postępu prac – system raportowania postępów prac będzie polegał na sporządzaniu pisemnych raportów przez Zarząd. Raport będzie obejmował wyszczególnienie wszelkich wdrażanych operacji wraz z podaniem postępu realizacji każdej operacji a także szczegółowym opisem wykonanych i planowanych prac, wskaźników oraz możliwych

terminów ich realizacji. Raport będzie sporządzany raz na 6 miesięcy i będzie przedstawiany Walnemu Zebraniu Członków.

13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

Ewaluacja to, zgodnie z definicją Słownika Języka Polskiego PWN, ustalenie wartości i oceny czegoś, ocenianie, oszacowanie. Ewaluacja jest procesem systematycznego gromadzenia informacji na temat działania, właściwości i rezultatów programów, personelu oraz produktów (M.Q. Patton).

Ewaluacja własna dokonywana przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki poprzez ocenę przydatności i skuteczności podejmowanych działań w kontekście założonych celów, będzie służyła ich doskonaleniu, prowadząc do osiągnięcia wytyczonej w LSR misji. Ocenie poddane będą zarówno **cele ogólne jak i szczegółowe oraz poszczególne operacje**. W wyniku ewaluacji w sposób obiektywny ukazany zostanie wpływ LSR na sytuację charakteryzowanego obszaru. Za przeprowadzenie ewaluacji odpowiada Zarząd LGD, ale ewaluacja zostanie przeprowadzona przez zewnętrzną firmę doradczą przy udziale komisji rewizyjnej. Po przeprowadzonej ewaluacji zostanie sporządzony raport obejmujący zakres przeprowadzonej ewaluacji oraz jej wyniki. Przeprowadzenie pierwszej ewaluacji ex-post planowane jest po zakończeniu roku 2010, a kolejna ewaluacja zaplanowana jest na rok 2014. Umożliwi to wykazanie różnic między dwoma scenariuszami rozwoju obszaru LSR: pierwszym, opisującym sytuację, jaka miała miejsce na obszarze objętym LSR przed jej realizacją oraz drugim – w trakcie i po realizacji LSR. W trakcie przeprowadzania ewaluacji uwzględnione zostaną następujące wskaźniki (**dla przedsięwzięć oraz celów**) oddziaływania i rezultatu (policzalne).

Wskaźniki oddziaływania:

- Spadek wskaźnika bezrobocia względem okresu bazowego,
- Zmniejszenie ujemnego salda migracji i przyrostu naturalnego z terenów obszaru LGD,
- Wzrost liczby przedsiębiorstw,
- Wzrost średniego dochodu na mieszkańca,
- Wzrost liczby sezonowych i stałych miejsc noclegowych,
- Wzrost dochodu gminy,
- Wzrost dochodów mieszkańców z tytułu prowadzenia działalności turystycznej,
- Zwiększenie liczby turystów odwiedzających teren LGD,
- Rozwój liczby (składu) powstałych NGO,
- Zwiększenie liczby imprez organizowanych na obszarze LGD,
- Wzrost liczby obiektów (świątlic) życia kulturalnego,

Wskaźniki rezultatu:

- Zwiększenie do 2015r. wykorzystania energii odnawialnej o minimum 10%,

- Do 2015r. utworzenie minimum 10 pozarolniczych miejsc pracy,
- Do 2015r. minimum 50 firm ogłaszające się na platformie internetowej,
- Do 2015r. oddanie do użytku przynajmniej 10 obiektów nowej infrastruktury turystycznej,
- W 2015r. około 200 osób rocznie korzystających z nowej bazy noclegowej,
- Przeszkolenie do 2011r. 30 przewodników wiejskich na obszarze LGD,
- Do 2014r. powstanie przynajmniej 30 km szlaków turystycznych na terenie LGD,
- Do 2014r. zmodernizowane będzie minimum 10 obiektów skupiających życie społeczne mieszkańców,
- W 2011r. przynajmniej 3000 osób uczestniczących w imprezach LGD,
- Minimum 200 nowych osób należących do organizacji pozarządowych do 2014r.,
- Minimum 30 imprez na obszarze LGD do 2015r.

Możliwe jest także zastosowanie wskaźników niepoliczalnych, których badanie nastąpi metodą ankietową. Zaliczyć do nich można przede wszystkim:

- poprawę życia mieszkańców w ich indywidualnym poczuciu,
- poprawę świadomości mieszkańców co do wartości kulturowej oraz bogactwa zasobów naturalnych obszaru.

Dzięki temu, że ewaluacja jest systematycznym zbieraniem informacji, doskonalenie podejmowanych działań możliwe jest jeszcze w trakcie ich realizacji. Oznacza to, iż w sytuacji, gdy podczas realizacji celów zawartych w niniejszej strategii okaże się, że do osiągnięcia zamierzonych celów zostały użyte niewłaściwe środki, a zatem podjęte działania są nieadekwatne, zostanie podjęta decyzja o ich zmianie. Ewaluacja wiąże się wobec tego z oszczędnością pieniędzy i czasu. Wyniki ewaluacji zostaną również wykorzystywane do usprawniania Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki oraz w procesie aktualizacji realizowanej Lokalnej Strategii Rozwoju. Przeprowadzanie ewaluacji własnej w celu dokonania oceny skuteczności i prawidłowości podejmowanych działań zamierzamy korzystać z metodologii zarówno ewaluacji *on-going*, jak również ewaluacji *ex post*.

Ewaluacja *on-going*, zwana także ewaluacją bieżącą, polega na nieustannej ocenie, przeprowadzanej w trakcie wdrażania strategii i będzie dokonywana na bieżąco przez Kierownika biura LGD. Poprzez pogłębioną analizę, dokonywaną na poziomie priorytetów, działań lub danych obszarów tematycznych, uzupełnia ona wyniki pozostałych rodzajów ewaluacji. Głównym celem ewaluacji *on-going* jest efektywne zarządzanie wdrażaną strategią, dokonywanie diagnozy oraz szczegółowa analiza bieżących problemów pojawiających się w trakcie jej realizacji z formułowaniem propozycji ich rozwiązania. Ponadto, dzięki przeprowadzonym analizom uwarunkowań kontekstowych, mającym duże znaczenie dla osiągnięcia celów strategii, możliwe będzie usprawnienie procesu wdrażania LSR i ewentualna weryfikacja planowanych działań. Ewaluacja *on-*

going usprawnia bieżące zarządzanie programem, zwiększając efektywność jego wdrażania. Dokonywana ona będzie przy zastosowaniu karty ewaluacyjnej, za pomocą której można poddać ocenie skuteczność podejmowanych działań w kontekście realizacji celów strategicznych. Dzięki temu jeszcze podczas wdrażania strategii, możliwa będzie identyfikacja problemów i podjęcie działań przystosowawczych, które wchodziłyby w ogólne ramy założeń przyjętych przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki. Stosowanie karty ewaluacyjnej polega na zestawieniu planowanych i faktycznie zrealizowanych działań z opisem uzyskanych efektów i odniesieniem ich do strategii. W efekcie możliwe stanie się określenie przyczyn ewentualnych odchyleń i na ich podstawie sformułowanie nowych propozycji działań, realizujących cel strategiczny. Przykład karty ewaluacyjnej znajduje się poniżej.

Tab. Karta ewaluacyjna

Karta ewaluacyjna					
Cel ogólny					
Cel szczegółowy					
Operacja					
Koordynator					
Termin realizacji operacji					
Karta realizacji operacji					
Lp.	Planowane działania Opis i planowany termin	Podjęte działania Opis i termin podjętych działań	Efekty Opis w aspekcie strategii	Przyczyny odchyleń Ocena koordynatora	Propozycje działań Propozycje koordynatora
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					

Drugim rodzajem ewaluacji stosowanej przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki jest ewaluacja *ex post*. W kontekście tematyki związanej z Unią Europejską, w szczególności programów pomocowych i funduszy strukturalnych, ewaluacja *ex post* oznacza ocenę danej interwencji pod kątem jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma lub miała zaspokoić. Przeprowadzana jest po zakończeniu danej interwencji, programu bądź projektu. Polega ona na sformułowaniu, poprzedzonej badaniem, oceny wykorzystania środków w oparciu o kryterium skuteczności i wydajności pomocy. Pozwala ponadto ocenić skuteczność instytucjonalną funkcjonowania całego systemu wdrażania pomocy poprzez badanie i ocenę korzystności faktycznych efektów, rezultatów i oddziaływania pomocy. Ewaluacja *ex-post* będzie przeprowadzana przynajmniej dwukrotnie w trakcie okresu programowania. Planowane jest przeprowadzenie jej po zakończeniu roku 2010 i 2014, a jej wykonanie będzie zlecone odpowiedniej firmie zewnętrznej. Dodatkowo ewaluacja *ex post* identyfikuje czynniki, które przyczyniły się do sukcesu bądź niepowodzenia przedsięwzięcia, formułując na ich podstawie konkluzje i wnioski. W nauce istnieje wiele metod dokonywania ewaluacji *ex post*. Biorąc pod uwagę złożoność interwencji społeczno-gospodarczych, obejmującą wielość celów, interesów i działań oraz zróżnicowanie społeczne, ekonomiczne i kulturowe grup docelowych, Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki wybrało podejście realistyczne. Jego rdzeniem jest skonstruowanie i przetestowanie teoretycznego modelu działania interwencji. Proces ten składa się z czterech etapów. Pierwszy polega na prawidłowym zidentyfikowaniu mechanizmu interwencji czyli ogółu założeń lub teorii, którymi się kierowano. Zdiagnozowanie relacji przyczynowo-skutkowej pozwoli na stworzenie wstępnej hipotezy działania interwencji. Później prezentuje się działania w odniesieniu do całokształtu relacji interpersonalnych, społecznych oraz instytucjonalnych. Etap trzeci obejmuje identyfikację efektów, na które składają się zarówno zamierzone, jak i niezamierzone konsekwencje działań. Jest to jednocześnie punkt wyjścia dla czwartego, ostatniego etapu, w którym po stworzeniu modelu wiążącego powyższe trzy elementy wraz z dokonaniem analizy zachodzących między nimi relacji, będzie można dokonać weryfikacji sformułowanej na początku wstępnej hipotezy działania interwencji

Główną zaletą ewaluacji będzie możliwość usprawniania funkcjonowania LGD. Wyniki oceny celów, przedsięwzięć oraz sposobu działania i efektywności działania LGD, będą służyły do wprowadzania zmian, aby zdiagnozowane odchylenia lub problemy usunąć. Zarząd po zapoznaniu się z wynikami ewaluacji, będzie przygotowywał plan zmierzający do eliminacji wszelkich odchyleń. Plan ten będzie prezentowany na Walnym Zgromadzeniu Członków LGD oraz będzie poddany głosowaniu. Jeżeli zostanie przegłosowany, to na Zarządzie spoczywać będzie konieczność realizacji planu. W przeciwnym razie Zarząd będzie musiał poprawić plan eliminacji odchyleń oraz poddać jeszcze raz pod głosowanie.

14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Niniejsza Lokalna Strategia Rozwoju wpisuje się w założenia programu Leader. Jednakże określenie misji przewodniej, a także jasne zdefiniowane celów i działań, służących ich realizacji nie pozostaje bez związku z innymi dokumentami planistycznymi obowiązującymi na obszarze LGD. W związku z powyższym, opracowana przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki Lokalna Strategia Rozwoju powiązana jest z następującymi dokumentami:

- Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015 z listopada 2006 roku,
- Narodową Strategią Spójności z marca 2006 roku,
- Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW),
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,
- Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2020 przyjętą Uchwałą Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r.
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, przyjętym Uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 czerwca 2003 roku,
- Strategią Rozwoju Powiatu Włocławskiego na lata 2001-2015, przyjętą Uchwałą nr XXX/247/01 Rady Powiatu we Włocławku w dniu 28 września 2001 roku,
- Programem Ochrony Środowiska Powiatu Włocławskiego na lata 2004-2011, przyjętym Uchwałą nr XII/137/03 Rady Powiatu we Włocławku w dniu 30 grudnia 2003 roku,
- Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Włocławskiego na lata 2004-2011, przyjętym Uchwałą nr XII/137/03 Rady Powiatu we Włocławku w dniu 30 grudnia 2003 roku,
- Strategiami Rozwoju Gmin wchodzących w skład LGD:
  - Strategią Rozwoju Gminy Boniewo,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Brześć Kujawski,
  - Strategią Rozwoju Gminy Chocień,
  - Strategią Rozwoju Gminy Fabianki,
  - Strategią Rozwoju Gminy Lubanie,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Izbica Kujawska,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Lubień Kujawski,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Lubraniec,
  - Strategią Rozwoju Gminy Włocławek.
- Planem Rozwoju Lokalnego 2007-2015 Gminy i Miasta Chodecz,

- Studiami Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gmin wchodzących w skład LGD:
  - Gminy Chocień,
  - Miasta i Gminy Lubraniec,
- Programem kreowania nowych miejsc pracy w Powiecie Włocławskim przez zrównoważony rozwój turystyki,
- Promocją Turystyki Gminy Lubień Kujawski,
- Strategią Rozwoju Turystyki Gmin Boniewo, Brześć Kujawski, Lubraniec, Osiecin i Topółka.

Misją przewodnią województwa kujawsko-pomorskiego, na terenie którego znajduje się obszar LGD, jest podniesienie jego atrakcyjności w strukturze regionalnej Polski i Europy, dzięki utworzeniu odpowiednich warunków do zamieszkania oraz rozwoju gospodarczego z jednoczesnym dążeniem do budowy wewnętrznej spójności, przy zachowaniu różnorodności poszczególnych miejsc występujących na jego obszarze. Cele opracowanej przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki strategii są bezpośrednio związane z celami przyjętymi na poziomie wojewódzkim, zaś dzięki wykorzystaniu posiadanych zasobów, składających się na specyfikę obszaru LGD, ich realizacja przyczyni się nie tylko do poprawy jakości życia lokalnych mieszkańców, ale także wydatnie wpłynie na rozwój całego regionu. **Działania przewidziane do realizacji w ramach strategii Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki zakładają istotną poprawę stanu infrastruktury społecznej i technicznej, w szczególności poprzez tworzenie i modernizowanie bazy dla rozwoju społecznego mieszkańców. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz aktywizacja społeczności lokalnych skutkować będzie podniesieniem jakości usług turystycznych oraz poszerzeniem świadomości ekologicznej.** Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców oraz różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej doprowadzi do obniżenia stopy bezrobocia w regionie, zaś skuteczność podejmowanych działań może stanowić przykład dla sąsiednich obszarów, zachęcając okolicznych mieszkańców do podjęcia podobnych kroków. Ożywienie gospodarcze przełoży się odpowiednio na wysokość dochodów ludności, a także w dalszej perspektywie rozbuduje rynki, mając istotny wpływ na wzrost zainteresowania inwestorów nie tylko obszarem, ale i całym regionem. Dodatkowo stymulująco będzie działał rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki, co pozwoli na przyciągnięcie turystów, a tym samym wzrost atrakcyjności obszaru.

Opracowana Lokalna Strategia Rozwoju stanowi dokument programowy, będący w swych postanowieniach skorelowany z dokumentami planistycznymi niezbędnymi dla prowadzenia skoordynowanej polityki regionalnej zarówno na poziomie wojewódzkim i krajowym, jak i europejskim. Skuteczna, efektywna i prawidłowa realizacja LSR wymaga zatem jej zgodności ze strategicznymi dokumentami planistycznymi wyższego rzędu. Poniżej ukazano związki zachodzące między niniejszą strategią a dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LGD.

- **Powiązanie ze Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007–2015**

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana została w oparciu o **Strategię Rozwoju Kraju** na lata 2007–2013. Kompleksowa analiza obszaru objętego LSR, przeprowadzone prognozy demograficzne i gospodarcze, a także sformułowane na ich podstawie cele bezpośrednio nawiązują do założeń SRK. W ich wyniku na obszarze LGD stwierdzono istnienie wielu problemów, wskazanych także w SRK.

Priorytetami strategicznymi są:

- 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.**
- 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.**
- 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.**
- 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.**
- 5. Rozwój obszarów wiejskich.**
- 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.**

W związku z powyższym można stwierdzić, iż cele ogólne obu dokumentów są ze sobą powiązane. Niniejsza LSR jest zgodna zwłaszcza z celami SRK, zakładającymi wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia, a także podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej i rozwoju obszarów wiejskich.

- **Powiązanie z Narodową Strategią Spójności**

Zidentyfikowane przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki problemy analizowanego obszaru, będące jedną z podstaw opracowania celów strategicznych są tożsame z celami wyrażonymi w Narodowej Strategii Spójności. Przede wszystkim dotyczy to celu *Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej*, w ramach którego założono tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie ubóstwu i zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Kolejnym celem NSS jest *Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów*. Ma się to odbywać dzięki rozwojowi infrastruktury ochrony środowiska oraz wsparciu podstawowej infrastruktury społecznej. Cel *Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw* osiągnięty ma być wskutek wspierania działalności wytwórczej przynoszącej wysoką wartość dodaną, rozwoju sektora usług, poprawy otoczenia funkcjonowania przedsiębiorstw i ich dostępu do zewnętrznego finansowania, budowę społeczeństwa informacyjnego, a także zwiększenie inwestycji w badania, rozwój i tworzenie rozwiązań innowacyjnych. Istotne znaczenie ma także cel *Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich*, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Zapisy Lokalnej Strategii Rozwoju mają ścisły związek także z celem głównym NSS, zakładającym *tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej*,

gospodarczej i przestrzennej. Kompleksowo opracowane cele strategiczne zdefiniowane przez Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki bezpośrednio wpisują się w ogólną misję rozwoju wyrażoną w NSS.

- **Powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013**

Prace nad przygotowaniem niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju uwzględniały wytyczne PROW 2007-2013, a w szczególności zapisy w Osi 3: *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej* oraz w Osi 4: *LEADER*.

Identyfikacja obszarów priorytetowych działań w ramach LSR wynika z przeprowadzonej analizy SWOT znajdującej się w PROW 2007-2013. Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, iż do najważniejszych pozarolniczych obszarów działalności należy agroturystyka i turystyka. Obecnie rozwój i wsparcie tych działalności ma coraz większe znaczenie z uwagi na rosnące zainteresowanie ludności miejskiej takimi formami aktywności, co jednocześnie stanowi źródło dodatkowego dochodu dla ludności wiejskiej. Jednym z materialnych efektów tego rozwoju jest, zgodnie z badaniami prowadzonymi przez GUS, wzrost liczby całorocznych turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania oraz średniej liczby miejsc noclegowych przypadających na jeden turystyczny obiekt zlokalizowany na obszarach wiejskich. Według szacunkowych danych w połowie 2005 r. na obszarach wiejskich zarejestrowanych było 2,9 tys. turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, w których znajdowało się 232,7 tys. miejsc noclegowych, co stanowiło 42,6% ogółu tych obiektów w Polsce i 40,8% miejsc noclegowych. W 2005 r. średnio na jeden obiekt na obszarach wiejskich przypadało 81,0 miejsc noclegowych, tj. o 2,5 miejsca więcej niż w 2000 r. (GUS, 2006 r.).

LSR planuje wdrażać projekty przyczyniające się do rozwoju i promocji infrastruktury turystycznej oraz wykorzystujące lokalne, bogate i niezwykle cenne zasoby i bogactwa naturalne, które zdiagnozowane jako silne strony ujęte zostały w analizie SWOT dla obszaru objętego LSR. Cele wyznaczone w LSR skupiają się wokół celu zapisanego w PROW - *różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich, ale także celu zakładającego wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji - wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.*

- **Powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego zawiera szereg propozycji dotyczących działań, których realizacja w założeniu przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów regionu. Ponadto dokument ten ukierunkowuje rozwój społeczno-

gospodarczy na lata 2007–2013, wskazując priorytety i wymagające najpilniejszego rozwiązania problemy. Rola niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju jest identyczna, z zastrzeżeniem lokalnego charakteru celów i operacji oraz istniejących problemów społeczno-gospodarczych, hamujących dalszy rozwój obszaru. Podejmowanie zapisanych w obu tych dokumentach działań pociągnie za sobą ich wzajemne oddziaływanie. W związku z powyższym, dla osiągnięcia pożądaných rezultatów, wymagana jest ich spójność i komplementarność. LSR realizuje postulaty zawarte w RPO WK-P w następujących dziedzinach:

- Oś priorytetowa I „Rozwój infrastruktury technicznej”,
- Oś priorytetowa II „Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska”,
- Oś priorytetowa III „Rozwój infrastruktury społecznej”,
- Oś priorytetowa IV „Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego”
- Oś priorytetowa V „Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw”,
- Oś priorytetowa VI „Wzmocnienie rozwoju turystyki”
- Oś priorytetowa VII „Wspieranie przemian w miastach i obszarach wymagających odnowy”.

• **Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007-2020**

Zdefiniowane w niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju cele ogólne, uzupełniane przez cele szczegółowe i zmierzające do ich realizacji działania pozostają w związku z celami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Analiza obu tych dokumentów wykazała, iż założenia LSR są zgodne z następującymi celami wyrażonymi w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

- Rozwój nowoczesnej gospodarki
  - Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechniania informacji,
  - Wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej,
  - Promocja rozwoju turystyki.
- Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu
  - Rozwój infrastruktury technicznej,
  - Rozwój infrastruktury społecznej,
  - Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
  - Promocja dziedzictwa kulturowego,
  - Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego.

• **Powiązanie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego**

Plan określa precyzyjnie główny cel zagospodarowania przestrzennego województwa jakim jest *Zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu*

i jakości życia mieszkańców. Cele niniejszej Strategii wpisują się w cel ogólny Planu, szczególnie w cel szczegółowy Zwiększenie atrakcyjności regionu w wymiarze europejskim jako pochodnych jego walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, wysokich standardów życia mieszkańców, wysoce sprawnych systemów infrastruktury technicznej, dogodnych powiązań ze światem zewnętrznym. Analizując dokumenty dostrzegamy silne powiązanie tego celu z celami nr 2 Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych i 3 Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD w LSR.

- **Powiązanie ze Strategią Rozwoju Powiatu Włocławskiego na lata 2001-2015**

Prace nad przygotowaniem niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju uwzględniały wytyczne ze Strategii Rozwoju Powiatu Włocławskiego. Analiza obu tych dokumentów wykazała, iż założenia LSR są zgodne z następującymi celami wyrażonymi w Strategii Rozwoju Powiatu Włocławskiego:

1. Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej i czyste środowisko naturalne,
2. Poprawa warunków życia mieszkańców,
3. Dobrze wykorzystane walory przyrodnicze, kulturowe i uzdrowiskowe.

- **Powiązanie z Programem Ochrony Środowiska Powiatu Włocławskiego na lata 2004-2011**

W Programie Ochrony Środowiska znajdują się informacje o kompetencjach gmin i powiatów w zakresie ochrony środowiska, charakterystyce i ocenie walorów środowiska naturalnego, zagospodarowanie powierzchni ziemi, dane o infrastrukturze, kierunki zagrożeń środowiska, sposoby usuwania tych zagrożeń oraz wykaz zgłoszonych do programu przez gminy i jednostki gospodarcze z terenu powiatu zamierzeń proekologicznych. Zamierzenia dotyczą głównie działań związanych z gospodarką wodną, ściekową, odpadową, infrastrukturą drogową oraz ochroną powietrza. Opracowując niniejszą Strategię uwzględniono działania w POŚ PW, zwłaszcza wpisuje się tu cel szczegółowy *Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej.*

- **Powiązanie z Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Włocławskiego na lata 2004-2011,**

Uszczegółowieniem gospodarki odpadami jest, stanowiący integralną część Programu Ochrony Środowiska, Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Włocławskiego na lata 2004-2011. Zawiera on ocenę aktualnego stanu gospodarki odpadami oraz kierunki tej gospodarki na okres 2004-2011 i wytyczne dla gmin z terenu powiatu włocławskiego w tym zakresie. Praca nad LSR uwzględniała wytyczne w PGO PW. Po raz kolejny cel szczegółowy *Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej* wiąże się z planami powiatu włocławskiego.

Cele, przedsięwzięcia i działania Lokalnej Strategii Rozwoju są spójne ze strategiami i planami rozwoju gmin terenu LGD.

Analizie poddano następujące dokumenty:

- Strategiami Rozwoju Gmin wchodzących w skład LGD:
  - Strategią Rozwoju Gminy Boniewo,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Brześć Kujawski,
  - Strategią Rozwoju Gminy Chocień,
  - Strategia Rozwoju Gminy Fabianki,
  - Strategia Rozwoju Gminy Lubanie,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Izbica Kujawska,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Lubień Kujawski,
  - Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Lubraniec,
  - Strategią Rozwoju Gminy Włocławek.
- Planem Rozwoju Lokalnego 2007-2015 Gminy i Miasta Chodecz.

Poniżej przedstawiono schemat dotyczący celów ogólnych i szczegółowych niniejszej Strategii w korespondencji z celami Strategii Rozwoju oraz Planami Rozwoju Lokalnego Gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki.

	Boniewo	Brześć Kujawski	Chocień	Chodecz	Fabianki	Izbica Kujawska	Lubień Kujawski	Lubanie	Lubraniec	Włocławek
<p style="text-align: center;"><u>Cel ogólny 1:</u> Stworzenie warunków powstawania miejsc pracy poprzez wykorzystanie zasobów z obszaru Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki</p>										
Cel szczegółowy 1.1. Zwiększenie zakresu i poziomu wiedzy mieszkańców nt. możliwości realizacji zawodowej na obszarach wiejskich	X	X	X			X	X	X	X	X
Cel szczegółowy 1.2. Rozwój działalności pozarolniczej	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Cel szczegółowy 1.3. Ochrona środowiska i zwiększenie świadomości proekologicznej oraz wykorzystania energii odnawialnej	X	X	X	X		X		X		X
<p style="text-align: center;"><u>Cel ogólny 2:</u> Rozwój funkcji turystycznej poprzez efektywne wykorzystanie i wypromowanie posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych</p>										
Cel szczegółowy 2.1. Poznanie własnych walorów i słabości, które trzeba eliminować	X				X	X	X	X	X	X
Cel szczegółowy 2.2. Rozwój usług turystycznych		X		X		X	X	X		X
Cel szczegółowy 2.3. Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury turystycznej		X		X		X	X			X
Cel szczegółowy 2.4. Promocja zasobów zmierzająca do poprawy wizerunku obszaru LGD wśród potencjalnych	X	X	X	X		X	X	X	X	

turystów										
<p style="text-align: center;"><u>Cel ogólny 3:</u> Ożywienie życia kulturalnego i sportowego obszaru LGD</p>										
Cel szczegółowy 3.1. Rozwój infrastruktury kulturalnej i sportowo- rekreacyjnej		X		X		X		X		X
Cel szczegółowy 3.2. Zwiększanie liczby imprez kulturalnych i sportowo- rekreacyjnych			X						X	
Cel szczegółowy 3.3. Aktywizacja mieszkańców	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Założone w naszej LSR cele ogólne i szczegółowe, przedsięwzięcia oraz operacje są komplementarne z PO KL, PO IG, PO IiŚ oraz PROW i RPO KP.

Nazwa dokumentu planistycznego	Zapisy dokumentu planistycznego komplementarne z LSR
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	<p>Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich Działanie 6.1 „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie” Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i zatrudnienia Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich Priorytet VII. Promocja integracji społecznej Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie Poddziałanie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie Poddziałanie 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich</p>
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	<p>Priorytet VI. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym Działanie 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym.</p>
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	<p>Priorytet III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska Działanie 3.3.: Monitoring środowiska Priorytet IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska Działanie 4.1.: Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego Działanie 4.2.: Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach Działanie 4.3.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT) Działania 4.4.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej Działanie 4.5.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza Priorytet V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych Działanie 5.1.: Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej Działanie 5.3: Opracowanie planów ochrony Priorytet IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna Działanie 9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych Działanie 9.5 Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych Działanie 9.6 Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł</p>

	<p>odnawialnych</p> <p>Priorytet XI. Kultura i dziedzictwo kulturowe</p> <p>Działanie 11.1. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym</p> <p>Działanie 11.2. Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym</p> <p>Działanie 11.3. Infrastruktura szkolnictwa artystycznego</p>
<p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa 2007 - 2013</p>	<p>Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki Wiejskiej</p> <p>Osi 4: LEADER</p> <p>Komplementarność z celem PROW - różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.</p> <p>Komplementarność z celem PROW - wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji - wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007-2013</p>	<p>Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska</p> <p>Działanie 2.2. Gospodarka odpadami</p> <p>Działanie 2.4. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku</p> <p>Działanie 2.6. Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych</p> <p>Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej</p> <p>Działanie 3.1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej</p> <p>Działanie 3.3. Rozwój infrastruktury kultury</p> <p>Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p> <p>Działanie 4.2. Rozwój usług i aplikacji dla ludności</p> <p>Oś priorytetowa 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw</p> <p>Działanie 5.5. Promocja i rozwój markowych produktów</p> <p>Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki</p> <p>Działanie 6.1. Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze</p> <p>Działanie 6.2. Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych</p> <p>Oś priorytetowa 7 Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy</p> <p>4.2 Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów poprzemysłowych i powojaskowych</p>

Na podstawie wymienionych wyżej dokumentów strategicznych sporządzonych na poziomie kraju, województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu włocławskiego oraz gmin obszaru działania Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki, można jednoznacznie stwierdzić, że cele zapisane w LSR, wpisują się całkowicie w ww. opracowania i plany rozwoju regionu. Jednocześnie, na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów strategicznych trzeba zaznaczyć, że realizacja operacji zapisanych w LSR przyczyni się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów oraz osiągania zaplanowanych celów.

15. Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR

LGD Dorzecza Zgłowiączki ma w planie realizację zadań przewidzianych w ramach innych programów niż oś IV Leader PROW na lata 2007-2013. Dotyczy to w szczególności Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007-2013 oraz krajowych programów operacyjnych na lata 2007-2013, tj. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na obszarze LGD realizowane będą zadania wynikające z osi priorytetowych RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w tym infrastruktura transportowa i społeczna, ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom i energetyka oraz budowa społeczeństwa informacyjnego.

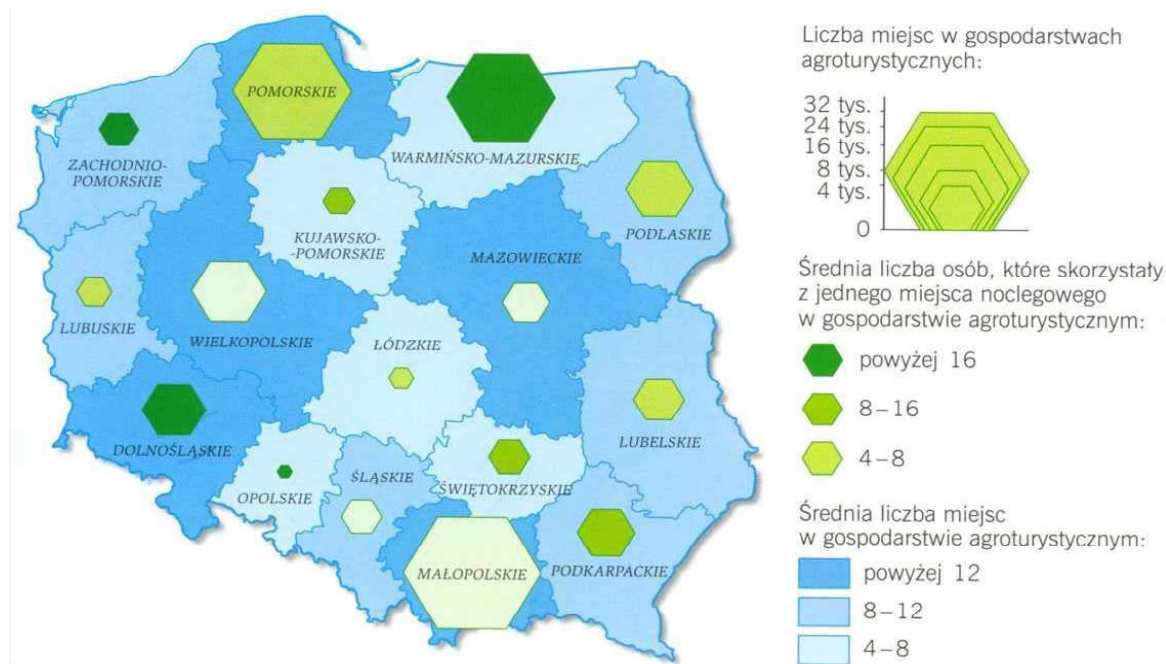
Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich

Prace nad przygotowaniem niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju realizowane były z uwzględnieniem wytycznych PROW 2007-2013, w szczególności Osi 4: *LEADER*.

W ramach programu Odnowa i rozwój wsi, wchodzącego w zakres działań osi 3 PROW, na obszarze LGD realizowanych będzie szereg przedsięwzięć wpływających na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich, umożliwiających rozwój tożsamości społeczności wiejskiej oraz wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Zapisane w LSR obszary priorytetowe działań wynikają z przeprowadzonej analizy SWOT zawartej w dokumencie PROW 2007-2013. Zgodnie z przytoczoną analizą, do najważniejszych działalności pozarolniczych na wsi można zaliczyć agroturystykę i turystykę. Regionalne zróżnicowanie dostępnych miejsc w gospodarstwach agroturystycznych przedstawia poniższa rycina. Powyższe działalności stają się coraz ważniejszymi formami aktywności ludności wiejskiej i źródłem dodatkowego dochodu dla ludności wiejskiej.

Ryc. Regionalne zróżnicowanie dostępnych miejsc w gospodarstwach agroturystycznych.

Źródło: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013

Zaplanowane w ramach LSR projekty dotyczą m.in. rozwoju i promowania infrastruktury turystycznej oraz wykorzystania lokalnych, bogatych i niezwykle cennych zasobów naturalnych, co zostało ujęte w diagnozie oraz opracowanej analizie SWOT dla obszaru objętego działaniami LSR. Wpłyne to na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich, ale także na wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – na wzrost zatrudnienia na obszarze LGD.

Operacje realizowane ze środków innych programów mają charakter komplementarny w stosunku do programów realizowanych w ramach PROW.

○ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Projekty wspomagające rozwój turystyki, które potencjalnie mogą być realizowane na obszarze objętym opracowaniem, będą wspierane w priorytecie 6. *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym*, działanie 6.4. *Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym*. Należy jednak podkreślić, że cały program ma charakter ogólnokrajowy i w jego ramach wspierane będą przedsięwzięcia rangi ponadregionalnej. Dlatego też możliwość skorzystania z pomocy uzależniona będzie od włączenia pojedynczych projektów do sieci krajowej lub międzyregionalnej. Uwzględniając powyższy warunek, w ramach działania 6.4. wspierane będą: kompleksowe projekty ponadregionalne obejmujące inwestycje w spójną infrastrukturę liniowych produktów turystycznych (infrastruktura informacyjna, oznakowanie, niekomercyjna infrastruktura szlaków); projekty

polegające na łączeniu atrakcji turystycznych, wspartych w ramach RPO WK-P lub z innych źródeł, w produkty turystyczne o charakterze liniowym i ponadregionalnym poprzez standaryzację usług w ramach danego szlaku (infrastruktura informacyjna, oznakowanie, niekomercyjna infrastruktura szlaków); obiekty stanowiące wyjątkowe atrakcje turystyczne. Wymienione typy projektów mogą obejmować również działania promocyjne, ściśle związane z realizowanymi w ramach projektu inwestycjami. W zakresie inwestycji może być wspierana m.in.: budowa, rozbudowa, modernizacja lub zagospodarowanie infrastruktury turystyki wodnej; rowerowej, narciarskiej, konnej; infrastruktury rekreacyjnej i rozrywkowej, jak np. wioski tematyczne, szlaki samochodowe łączących atrakcje turystyczne; a także odrestaurowanie, modernizacja lub zagospodarowanie obiektów zabytkowych na cele turystyczne i budowa infrastruktury towarzyszącej turystyce kwalifikowanej, m.in. punktów rekreacyjnych wzdłuż szlaków, parkingów przy atrakcjach i obiektach turystycznych, wykonanie schronów kajakowych i rowerowych, stworzenie punktów widokowych.

Jako partnerów w realizacji działania 6.4. wymienia się m.in. jednostki samorządu terytorialnego i administrację rządową wraz z instytucjami im podległymi, jak również organizacje pozarządowe i gospodarcze.

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Projekty wspomagające rozwój turystyki, które potencjalnie mogą być realizowane na obszarze objętym opracowaniem, będą wspierane w priorytecie 5. *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych*, działanie 5.1. *Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej*. W jego ramach będzie możliwa m.in. budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, w tym budowa ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych i zadaszeń. Jako beneficjentów pomocy przewidziano w nim m.in. jednostki samorządu terytorialnego, parki krajobrazowe, nadleśnictwa oraz organizacje pozarządowe.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Są to głównie projekty wspomagające rozwój turystyki, ochronę środowiska, rozwój infrastruktury społecznej, wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw, które potencjalnie mogą być realizowane na obszarze objętym opracowaniem, będą wspierane w działaniach poszczególnych osi priorytetowych:

Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska

Celem osi priorytetowej jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, jego racjonalne kształtowanie i zachowanie zasobów naturalnych dla polepszenia warunków życia mieszkańców

i stanowienia korzystnych warunków dla rozwoju gospodarki, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Celem działania 2.4. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku jest wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz poprawa zaopatrzenia ludności w gaz ziemny. Energia uzyskana z odnawialnych źródeł powinna stanowić istotny udział w bilansie energetycznym województwa. Z uwagi na jej pozytywny wpływ na środowisko naturalne (ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery) w RPO założono konieczność podejmowania działań w kierunku zwiększenia udziału tego rodzaju czystej energii, zwłaszcza tej, dla której źródłem jest biomasa, wody geotermiczne, woda czy słońce.

Działanie to jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Celem działania 2.6 Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych jest ochrona i promocja zasobów przyrodniczych oraz kształtowanie postaw ekologicznych. Korzystanie z zasobów przyrody wymaga bezwzględnego przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju, utrwalania i wzbogacania systemu ekologicznego regionu oraz szerzenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Konieczne jest więc podjęcie działań w kierunku zachowania różnorodności gatunkowej, przywracania i ochrony właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, udrażniania korytarzy ekologicznych m.in. w celu prawidłowego funkcjonowania sieci NATURA 2000. Realizacja warunków określonych w działaniu wpłynie korzystnie na kształtowanie postaw ekologicznych w społeczeństwie.

Działanie to jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej

Celem osi priorytetowej jest poprawa jakości i dostępności usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną (edukacyjną, zdrowia, pomocy społecznej, kultury), w tym dla osób niepełnosprawnych, ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Celem działania 3.1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej jest rozwój i poprawa stanu infrastruktury wykorzystywanej dla celów edukacyjnych dla podniesienia jakości kształcenia prowadzącego do zwiększenia poziomu wykształcenia, kwalifikacji i dostosowania umiejętności do potrzeb rynku pracy oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży obszarów wiejskich.

Inwestycje w infrastrukturę wykorzystywaną dla celów edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia mają istotne znaczenie dla poprawy szans edukacyjnych i rozwoju systemu edukacji w województwie kujawsko-pomorskim. Niezadowalający stan techniczny licznych szkół, sal dydaktycznych, obiektów sportowych, przestarzałe wyposażenie pracowni przedmiotowych, warsztatów nauki zawodu wymusza konieczność podnoszenia ich standardów. Ze względu na konieczność ukierunkowywania kształcenia pod potrzeby rynku pracy wspierany będzie rozwój placówek kształcenia ustawicznego i placówek kształcenia praktycznego. Gorszy stan techniczny

infrastruktury edukacyjnej i dostępność do kształcenia na obszarach wiejskich jest w województwie kujawsko-pomorskim zjawiskiem powszechnym.

Celem działania 3.3. Rozwój infrastruktury kultury jest poprawa stanu infrastruktury kultury dla zwiększenia standardu i dostępności świadczonych usług oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Województwo kujawsko-pomorskie posiada bogatą historię i związane z nią liczne zabytki rozsiane na terenie całego regionu. Należy o nie dbać, promować ich walory oraz zwiększać ich dostępność. Rozwój infrastruktury kultury jest ważnym elementem promocji oraz budowy tożsamości regionu. W chwili obecnej nie jest on zasobem w pełni wykorzystanym dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa, zwłaszcza rozwoju turystyki. W niedostatecznym stopniu rozwijane są również cyfrowe zasoby w dziedzinie kultury. Poprzez wspieranie projektów z zakresu rozwoju infrastruktury kultury nastąpi poprawa stanu technicznego obiektów i zespołów zabytkowych. Wspierane będą inwestycje z zakresu ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, szczególnie o znaczeniu regionalnym, które obejmie: obiekty i zespoły zabytkowe, w tym pałace i dwory, zespoły parkowo-dworskie, obiekty sakralne, zespoły obronne, zabytki techniki i inne obiekty. Finansowana będzie budowa, rozbudowa lub przebudowa obiektów kultury oraz ich wyposażenie w urządzenia do prowadzenia działalności. Wsparciem objęte zostanie promowanie kultury. Działanie zapewni również wsparcie zabezpieczenia przeciwpożarowego, przed kradzieżą i zniszczeniem obiektów i zasobów zabytkowych oraz przystosowanie obiektów dla osób niepełnosprawnych.

Działanie to jest komplementarne z działaniem „Odnowa i rozwój wsi”.

Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego

Celem osi priorytetowej jest stworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie poprzez realizację celów szczegółowych: zwiększenie dostępu do szerokopasmowej sieci informatycznej, a przy jej wykorzystaniu dostępu do światowych zasobów informacji, usług internetowych, usług multimedialnych, stosowanie w usługach publicznych i gospodarce technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Celem działania 4.1. Rozwój infrastruktury ICT jest stworzenie bazy dla wdrożenia nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych służących regionalnym i lokalnym sieciom szerokopasmowym na obszarach poza zainteresowaniem innych operatorów (obszary wykluczenia cyfrowego - eInclusion).

Celem działania 4.2. Rozwój usług i aplikacji dla ludności jest stosowanie w usługach publicznych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Nowoczesne moduły informacyjne obok cech przekazywania informacji mogą służyć jako narzędzie wymiany informacji pomiędzy mieszkańcami i ich przedstawicielami we władzach różnego szczebla oraz sprzyjać integracji i poprawie jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-

pomorskiego. Pozwoli to mieszkańcom na zaznajamianie się ze sprawami regionu w dowolnym czasie i z wykorzystaniem domowych komputerów lub Publicznych Punktów Dostępu do Internetu. W ramach tego działania mogą być wspierane projekty z zakresu rozwoju i tworzenia tematycznych modułów informacyjnych, tworzenia nowoczesnych platform e-usług w regionie oraz unifikacji systemów wymiany informacji oraz e-obiegu dokumentów. Szybki dostęp do informacji tematycznych oraz baz danych stwarza warunki rozwoju przedsiębiorczości co przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego. Koniecznym jest stworzenie warunków do rozwoju e-usług w różnych dziedzinach życia społecznego oraz gospodarczego.

Oś priorytetowa 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw

Celem osi priorytetowej jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wzrost ich potencjału ekonomicznego, innowacyjnego, wzrost przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia.

Celem działania 5.5. Promocja i rozwój markowych produktów wzmocnienie pozycji rynkowej przedsiębiorstw, utrwalanie ich marek w obszarze rynku europejskiego, intensyfikacja międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw, a tym samym kreowanie korzystnego wizerunku regionu. Wspieranie promocji produktów (wyrobów, usług, osiągnięć *know-how*), które mają szansę stać się markami regionu, sprzyjać będzie kreowaniu jego wizerunku jako obszaru oferującego nowoczesne, a zarazem unikalne towary i usługi, w którym rodzą się innowacyjne idee.

Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki

Celem osi priorytetowej jest wzrost znaczenia turystyki jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego województwa poprzez: lepsze wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, wzbogacenie oferty usług turystycznych i poprawę ich jakości, rozwój nowych, zrównoważonych rodzajów turystyki.

W ramach osi priorytetowej wspierane będą przedsięwzięcia ukierunkowane na efektywniejsze wykorzystanie zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, na wzbogacenie i zróżnicowanie oferty i podwyższenie jakości usług turystycznych. Wsparcie w ramach osi priorytetowej dotyczyć będzie zarówno projektów w ramach infrastruktury służącej nieodpłatnie ogółowi społeczeństwa, jak i projektów sektora gospodarki turystycznej.

W ramach osi wspierane będzie przygotowanie i promocja produktów turystycznych, w szczególności eksponujących oryginalność i unikalność oferty turystycznej regionu z uwzględnieniem form turystyki wykorzystującej specyficzne zasoby i walory środowiska przyrodniczego. Istotnym uzupełnieniem tych przedsięwzięć powinna być budowa spójnego systemu informacji turystycznej dla skutecznej promocji produktów turystycznych. Przyczyni się to do rozwoju konkurencyjnej gospodarki turystycznej, tworzenia miejsc pracy i kreowania wizerunku atrakcyjnego regionu.

Celem działania 6.1. Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze jest promowanie walorów przyrodniczych oraz ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego. Województwo na tle pozostałych regionów wyróżnia się różnorodnością i bogactwem walorów środowiska przyrodniczego. Promocja tych walorów odbywać się będzie poprzez udostępnienie obszarów chronionych (z tytułu ustawy o ochronie przyrody) i tym samym umożliwienie ludności bezpośredniego obcowania z naturą w celu rozpropagowania idei ochrony przyrody i środowiska naturalnego. Możliwe to będzie m.in. poprzez działania związane z ochroną oraz rewaloryzacją obszarów chronionych w zakresie infrastruktury towarzyszącej turystyce kwalifikowanej.

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju oraz „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” i „Odnowa i rozwój wsi”.

Celem działania 6.2. Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych jest wzrost znaczenia usług turystycznych takich jak: turystyka kwalifikowana, agroturystyka, ekoturystyka, turystyka wypoczynkowo-uzdrowiskowa, kulturowa i biznesowa jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy. Wspierane będą również zadania w zakresie promocji i informacji turystycznej oraz produktów turystycznych, głównie markowych, ukierunkowanych na wykreowanie i promocję oryginalnych i unikalnych regionalnych produktów turystycznych.

Warunkiem efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego regionu są inwestycje w infrastrukturę turystyczną i uzdrowiskową. Zamierzone działania poprawią dostępność turystyczną regionu, podwyższą jakość usług turystycznych i pozwolą jednocześnie na rozwój specyficznych form turystyki, co przyczyni się do wzbogacenia i zróżnicowania oferty.

Unowocześnienie infrastruktury turystycznej, noclegowej, gastronomicznej, handlowej oraz rekreacyjno-sportowej przyczyni się do podniesienia jakości usług oferowanych przez ten sektor, jak również wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności województwa dla lokalnych i pozaregionalnych inwestorów.

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.

Oś priorytetowa 7. Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy

Celem osi priorytetowej są działania podejmowane na obszarach miejskich odnoszące się do rehabilitacji przestrzeni publicznej, w tym rozdzielenia funkcji przemysłowych od mieszkaniowych i rekreacyjnych, kształtowania przestrzeni i zabudowy w sposób ułatwiający mieszkańcom wzajemną komunikację i kooperację. Ponadto działania realizowane w ramach osi dotyczyć będą także konstruowania bezpiecznych przestrzeni, a tym samym brane będą pod uwagę zadania z zakresu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców z terenów podlegających rewitalizacji, jako obszarów szczególnie zagrożonych patologiami. Wsparciem objęte będą m.in. centra starych miast oraz obiekty dziedzictwa kulturowego na obszarach do rewitalizacji.

Celem działania 7.2. Adaptacja do nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów przemysłowych i powojaskowych jest wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów zlokalizowanych na terenach miejskich

Ze względu na występujące na terenach zurbanizowanych województwa kujawsko-pomorskiego problemy zdegradowanej struktury przestrzennej oraz problem wykluczenia społecznego, podstawowym przedmiotem działań w ramach osi będzie rewitalizacja obszarów miejskich. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach działania przyczynią się do odbudowy więzi społecznych na obszarach problemowych i przywrócą ład przestrzenny. Dla skuteczności tych działań niezbędne są przedsięwzięcia ukierunkowane przede wszystkim na kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich. Główny nacisk należy położyć na podnoszenie wartości substancji miejskiej i nadawanie jej funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych, co wynika z lokalizacji na terenie objętym programem rewitalizacji. Aktywizacja skierowana będzie głównie na poprawę życia mieszkańców.

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Obszary operacji realizowanych przez LGD w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanych na obszarze objętym LSR obejmują:

- Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Podstawowym wyzwaniem dla polityki zatrudnieniowej państwa jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Istotnym problemem polskiego rynku pracy jest głównie występowanie bezrobocia ukrytego, które w największym stopniu dotyka mieszkańców obszarów wiejskich, w tym zwłaszcza miejscowości popegeerowskich. Konieczne jest zatem tworzenie warunków dla zatrudnienia w sektorze pozarolniczym, a także dostarczenie zachęt dla poszukiwania pracy poza rolnictwem.

W ramach Priorytetu VI zostanie położony duży nacisk na podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz osób bezrobotnych i biernych zawodowo, w tym zwłaszcza na wczesną identyfikację potrzeb klientów instytucji rynku pracy oraz diagnozowanie możliwości ich rozwoju zawodowego, a także na zwiększenie dostępności usług pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego, które odgrywają kluczową rolę w początkowym okresie pozostawania bez zatrudnienia. Ważnym elementem wsparcia w ramach Priorytetu będzie również tworzenie warunków sprzyjających podnoszeniu zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych, obejmujące m.in. działania na rzecz dalszego doskonalenia, bądź zmiany kwalifikacji zawodowych w formie szkoleń, kursów i praktyk oraz możliwości zdobycia doświadczeń zawodowych w miejscu pracy. Pomoc będzie koncentrowała

się również na rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia, obejmując m.in. doradztwo, szkolenia oraz usługi finansowo-prawne adresowane do osób pragnących rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Celem działania 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie. W ramach tego działania występuje Poddziałanie: 6.1.1 *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy*. Jego celem jest wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia, które zamieszkują na obszarach wiejskich (w tym zwłaszcza na terenach popegeerowskich, na których poziom bezrobocia jest szczególnie wysoki) oraz doprowadzenie do zdobycia przez nich kwalifikacji niezbędnych do podjęcia zatrudnienia w zawodach pozarolniczych. Skuteczność podejmowanych działań zależy również od właściwego zdiagnozowania potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia oraz od dopasowania do nich odpowiednich instrumentów i form wsparcia, uwzględniających specyfikę i potrzeby regionalnego rynku pracy.

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Celem działania 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionów.

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Celem działania 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich jest podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

- Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Dostęp do edukacji i umożliwienie korzystania z usług edukacyjnych są podstawowymi czynnikami określającymi przebieg ścieżki edukacyjnej, a w rezultacie sytuację jednostek na rynku pracy. W ramach Priorytetu realizowane będą działania obejmujące wsparcie kierowane do osób i placówek realizujących proces kształcenia, mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych w trakcie

procesu kształcenia poprzez wysokiej jakości usług edukacyjnych. W szczególności wspierane będą te obszary i środowiska, które napotykają na najsilniejsze bariery w dostępie do wysokiej jakości usług edukacyjnych.

Celem działania 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich jest pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich

Działanie jest komplementarne z IV Osią priorytetową PROW – Leader -Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Wykorzystanie innych, możliwych programów unijnych w celu wsparcia działań i projektów realizowanych przez LGD, pozwoli na pełne i kompleksowe wypełnienie założonych celów Lokalnej Strategii Rozwoju. Aktywne wykorzystanie efektów wykonania projektów realizowanych zwłaszcza w ramach PO KL pozwoli zwiększyć kompetencje, mobilność i poziom integracji społecznej regionu, co jest kluczowym elementem poprawy konkurencyjności regionu, ale także wypełniania założeń Lokalnej Strategii Rozwoju oraz Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W celu uniknięcia możliwości zaistnienia podwójnego finansowania wydatków w ramach np.: RPO WK-P, PO KL i innych programów współfinansowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej będą stosowane następujące rozwiązania:

1. Pracownik biura LGD nie może podwójnie obsługiwać programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE, dlatego też nie określa się mu obowiązków, zadań i czasu pracy w tej kwestii. W przypadku zaistnienia możliwości podwójnego finansowania wydatków w ramach np.: RPO WK-P, PO KL i innych programów każdy projekt będzie obsługiwany przez wyznaczonego z zewnątrz Koordynatora, który będzie odpowiedzialny za realizację, prawidłowe wydatkowanie środków programu i ich rozliczenie.
2. Na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów będą w sposób trwały umieszczone informacje o tym, ze środków jakiego programu koszty te zostały pokryte. W przypadku kosztów współfinansowanych z dwóch lub więcej programów będzie podana informacja o tym, jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy.
3. LGD utworzy odrębne rachunki bankowe do obsługi każdego programu (konto księgowe oraz subkonto bankowe do rozliczania uzyskiwanych wpływów i ponoszonych wydatków w ramach poszczególnych projektów).
4. Komisja Rewizyjna działająca w strukturze LGD pełnić będzie m.in. funkcję audytora wewnętrznego realizowanych projektów.

16. Wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Z uwagi na fakt, iż idea utworzenia LGD wyszła i została wprowadzona w życie przez przedstawicieli samorządów, proces obejmujący krystalizację tworzonego partnerstwa i określanie jego celów nie mógł nie uwzględniać zapisów wynikających ze strategii rozwoju gmin wchodzących w skład LGD. Motywem takiego podejścia było przede wszystkim udzielenie wsparcia samorządom w zakresie podejmowanych przez nie działań, szczególnie w sferze społecznej i gospodarczej, a także taka ich organizacja, by droga do rozwoju nie polegała na podejmowaniu tych samych aktywności, prowadzących do podobnych rezultatów. Dla efektywnego zrealizowania celów niniejszej strategii istotne było takie skonstruowanie jej założeń, by poprzez komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi uzyskać efekt synergii. Ma to tym większe znaczenie, że władze regionu chętnie wspierają realizację celów mniejszych jednostek, których działania zmierzają w tym samym kierunku. Stąd uzyskanie poparcia wyżej usytuowanych w hierarchii podmiotów znacznie zwiększy możliwości efektywnego działania LGD, poszerzając efekty tych działań także w odniesieniu do regionu, a nie tylko jego obszaru.

Niekorzystne zmiany gospodarcze, jakie zaszły w ostatnich latach na obszarach wiejskich rzutowały na zmianę postaw społecznych, w szczególności na pojawienie się poczucia rezygnacji wobec braku perspektyw, nieufność i zamknięcie się wobec otoczenia. Sytuacja ta wymaga podjęcia działań w celu zmobilizowania i zaktywizowania społeczności, poprawy świadomości, ale również przyczynienia się do zwiększenia perspektyw i możliwości rozwoju obszaru Dorzecza Zgłowiączki. Niezaprzeczalnie już poprzez działania promocyjne udało się częściowo przełamać wewnętrzną izolację i zniechęcenie mieszkańców oraz wskazać im na nowe możliwości rozwoju zawodowego, kwalifikacji i umiejętności oraz poprawy ogólnych warunków życia. Działania te wymagają jednak kontynuacji, gdyż znajdują się dopiero w bardzo wczesnej fazie całego procesu restrukturyzacji obszarów wiejskich. Dotychczas ukazano mieszkańcom pewne możliwości, zmobilizowano ich do współuczestniczenia w planowaniu rozwoju miejsca ich życia, pracy i wypoczynku. Ostatecznym bodźcem do zmian powinno stać się wsparcie finansowe obejmujące pomoc we wdrożeniu opracowanej Lokalnej Strategii Rozwoju Dorzecza Zgłowiączki.

Implementacja LSR przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD i ożywienia gospodarczego. Przełoży się to na zmianę struktury i wysokość uzyskiwanych przez mieszkańców dochodów, zaś dywersyfikacja gospodarki zwiększy konkurencyjność regionalną, przyczyniając się do poprawy jakości życia. Następstwem rozwoju usług turystycznych będzie utworzenie nowych miejsc pracy. W efekcie zmniejszy się ilość osób zatrudnionych w rolnictwie, wzrośnie natomiast liczba podmiotów działających na rynku. Uzyskane dzięki temu dochody wydatkowane na rynku lokalnym przyspieszą regionalną gospodarkę, wzmocnią konkurencyjność przedsiębiorstw i wpłyną na ogólny wzrost zamożności społeczeństwa. Wzrost atrakcyjności

turystycznej oznacza rozbudowę turystycznej bazy infrastrukturalnej, w tym noclegowej, a także rozszerzenie działań i akcji promocyjnych czy festiwalowych, których adresatami będą nie tylko turyści, ale i społeczność lokalna. Zakrojona na szeroką skalę promocja pociągnie za sobą napływ większej liczby turystów, którzy poza odwiedzeniem obszaru LGD mogą zainteresować się innymi terenami województwa kujawsko-pomorskiego, obfitującymi w atrakcje krajobrazowo-kulturowe. **Wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD Dorzecza Zgłowiączki oddziaływać będzie na cały region.** Reakcją na groźne i patologiczne zjawiska społeczne będzie propagowanie kultury, sportu i rekreacji. Za pomocą działań podejmowanych w sferze kultury i sportu LGD zamierza kształtować pozytywne postawy i przeciwdziałać marazmowi oraz apatii społecznej. Organizacja czasu wolnego, dzięki poszerzeniu oferty kulturalnej, sportowej i utworzeniu bazy rekreacyjno-wypoczynkowej wydatnie wpłynie na zachowania mieszkańców. Poprzez promocję dobrych praktyk i przykładów oddziaływać będzie także na inne obszary naszego regionu. Inwestycje planowane w ramach LSR znacząco wpłyną na poprawę warunków życia, co może być mierzone zarówno za pomocą wskaźników, jak i subiektywnym odczuciem mieszkańców. Dzięki możliwości korzystania ze środków unijnych na obszarze LGD dojdzie do przywrócenia równowagi z jednej strony między zasobami historyczno-kulturowymi i naturalnymi, a z drugiej między gospodarką oraz potrzebami i oczekiwaniami społecznymi. **Stworzenie warunków godnego życia w szczególności poprzez zapewnienie osiągnięcia odpowiednich dochodów, stworzenie dostępu do szeroko rozumianej infrastruktury odpowiedniej jakości, a także oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej przyczyni się do długofalowego rozwoju nie tylko obszaru, na którym działa Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki, ale i całego regionu.**

17. Informacja o załącznikach

Załącznik nr 1. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady

Załącznik nr 2. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji projektów